

(સિલસિલચે ઇશાનતે બોલમ નંબર ૬)

અહલાહ પાકે ફરમાવે છે:—

“અને (ઓ મોહંમદ! (સલ્મ) ખ્રિસ્તિઓને આપ તે વખત યાદ દેવાડો કે) જ્યારે મયંમના પુત્ર (હજરત) ઇસા (મસીહ) (અલ.) એસાએલ પુત્રોને કહયુ કે ઓ એસાએલ પુત્રો! હું તમારી તરફ, બેસક અહલાહનો રસૂલ થઈને આવ્યો છું. મારાથી પહેલાં ઉતરેલી કિતાબ તોરેતને હું સાચવનારો છું, અને (તના સધળાઓને મારા) પછી આવનાર રસૂલના સારા સમાચાર (નો બલિખવાદ) સંભળાવનારો છું કે જે (રસૂલ)નું નામ અહમદ છે.” (પારા ૨૮ સૂરએ સજ્જા ૧૭૦ કુરઅન.)

સર જ્યોર્જ સેલ જેવો કદો ખ્રિસ્તિ વિદ્વાન મળકર આવતને માટે લખે છે કે “ઇસ્લામી આલિમોએ એકમતે એ વાતનો ઉપદેશ કર્યો કે (નવા કરાર, યોદાનના ૧૬મા અધ્યાયની ૩ મી કલમમાં પારકલીટ કે પેરીકલેત અથવા નામાંકિતનો જે શબ્દ) છે તેની મતલબ તેઓ (મુસલમાનો)ના પેગંબર સિવાય બીજો કોઈ નથી” પછી પોતાની ૮૪ મુજબ તેણે એ વાતના ખડનમાં કંઈ લખ્યું નથી (અલ-કોરાન પાનું ૪૧૦).

ઇસ્લામી ધર્મની પ્રાર્થના.

હે હયાતે અબ્દી, રબ મેરે! ગોયાઇ મેરી+અહલે તસલીસકી રહુમર બને સન્ન્યાઇ મેરી, મેરી હર શાન બને મૈએ વન આળે હયાત+ખિઝર હો જાય નસારાકો મસીહાઇ મેરી

તબરે અલી અકબર, બર નખલે બની અસફર

અથવા

લક્ષમન હરિ વાસ્તે લક્ષ્ય મનહર.

ભાગ - લો.

રચી કપાલી પ્રસિધ્ધ કર્તા કૈયદઅલી અકબર કાદેરી

પાછલી ઓલી રાંદે જિલ્લો સુરત

૧૩૪૦ હિજરીશુન્નબલી.

આવૃત્તિ પહેલાં.

પ્રત ૧૦૦૦

૧૬૨-એ મોહંમદીયા અરબીયા ઇસલામીયા સંદેર તરફથી વહેંચાય, તેટલા માટે

૧૬૨ હિદાયત ફેલાવનારા સદગૃહસ્થી તરફથી બેટ.

પ્રત લીમડાઓમાં આવેલા “સુદર” પ્રી. પ્રેસમાં વિકુલયાઇ કીકાલામએ છાપી.

૨૪૫૭

પહેલી ઉલટ તપાસ.

હય એક સવાલ તુમસે યા અઠધોહન નસારા
કેહતે હો તુમ, ખોદાકો સલા દિવા બશરને
રાઝીથા યા વો નાપુશ ઉસ કોમસે કે નિસ્ને
ગર ખુશ ગયા તો કયાહી ખુશગખન કોમથી વો
નાપુશ અગર રહા તો કિસકામકા ખુદા વો
કમયૂમે આલમીને જમ જા સલીખપર દી
યેહ આસમાન સાતો કયા ચે ખુદાસે ખાલી
મેશુન્તઝિમ ચેસાં ખૂદ ઇ ઇન્તેઝમે આલમ ?
હો આસરેયે નિસ્કે કુલ કાયનાત કાયમ
મીરાસ ઉસ્કી સારી કિસને કહો સમેટી ?
બોહેધી મેહિયોસે, હાથોસે દુસ્મનોને
ઝિન્દા કીયા ખોદાકો ફિર ફસરે ખુદાને
વો કબ્રની અજબથી નિસ્મે ખુદા સમાયા
ઉસ તીરા કોહીમે નવ માહતક વો ફેરા
શિરવો ઝઘડી સુઝતર નહનાસા જાને માદર
મોફૂદ દુધપરથી તથ પરવરિશ ખુદાકી
ખાતા રહા બરાબર પીતા રહા બરાબર
હય જાતે હક મોનઝઝહ ઇસ કિઝમે ઇશ્તેરાસે
અઝમત સલીખમે હય કયા અય સલીખવાલો ?
ફેકો સલીખકો તુમ કુકો સલીખકો તુમ
કયા ચે વોહી નહી હય મરકબ કે નિસ્કે ઉપર
કયા ચે વોહી નહી હય અઆદને સાથ નિસ્કે
કયા ચે વોહી નહી હય ? અય અકલમ હો ! નિસ્ને
અર યેહ વોહી હય ઇસ્કો કયું તોડતે નહી હો ?
નિસ્પર હુમ ખુદાકી ચે ઝિલ્લતો એહાનત
ગર પૂજતે હો ઇસ્કો ફકત ઇસલીએ કે ઇસપર
અસલી તો ખો ચુકે હો લેકિન ચે શકલ ઉસ્કી
કબરોકો કિસ લાએ ફિર સિજદે નહી હો કરતે ?
અબ્બાસકી નસીહત અબ્બુલ મસાહ તુઝકો

દેના જવાબ હમકો તુમમે અગર હો યારા
તો વોહ ખોદાહી કયા થા બદોને નિસ્કો મારા
એરો જહાસે ઉસ્કો ઝિલ્લતકી મોત મારા
ઇસ બદ સુલૂખરબી નિસ્કે વો ખુદા સિધારા
જતા ન અય સકા જે મખલુકસે બિઆરા
કાયમ રહા ખુદા બિન કયુંકર જહાનુ સારા
ઝેર ઝમીન ઉસ્કો જમ મોરમે ઉતારા
ચું ચાર મેખ કરદંદ અહલે જશા ખુદારા
લકડીને ખોઝ ઉસ્કા કયુંકર બલા સહારા ?
જમ બેક્સાના ઉસ્ને ઉસ્સે કીયા કિનારા
કયુંકર ખુદાકો જહકા, કિસ્તહ ઉસ્કો મારા ?
યા ખુદ બખુદહી ઇસા ઝિન્દા હુવે દોખારા ?
વો પેટ ઉસ્સે બદકર નિસ્ને ઉસ્સે સહારા
પીપીકે ખૂને માદર કરતા રહા ચુઝારા
શક કરકે નિસ્મે માદર સન્સાર મે પખારા
થા માંકી છાતિયોમે રાઝિકકા રિઝક સાગ
સોતા રહા બરાબર શિરવો ખુદા તુમ્હારા ?
પાઇમે ઇસ્કા બદલા રોઝે જજા નસારા
કયું ઇસ્કા તોડેના તુમકા નહી ગવારા ?
અહલે સલીખકા હય હરદમ યેહી ઇશારા
ઇખ્તે ખુદાકો ચદના થા સખ્ત નાગવારા ?
મેયોસે સીદીયા થા નાઝુક તન ઉસ્કા સારા ?
કી મોતે રખે આલમ, આલમમે આશકારા
ઇસ પર નહી બડકતા કયું કહરકા શરારા ?
કરતે હો કયું પરસ્તિશ ઉસ્કી તુમ અય નસારા ?
કુલ દેર તક મસીહા લટા કીયા તુમ્હારા
તુમકો દિવા રહી હય અખતક વોહી નઝારા
મદકુન તીનદિન તક નિસ્મે રહા વો ખારા
હય બસ યેહી કે કરમે ઇસ દીનસે કિનારા

બીજી ઉલટ તપાસ.

દેર ફેઝે મોહમ્મદ વા હય આએ નિસ્કાજ ચાહે જન આએ આતિશે દોઝખમે જાએ નિસ્કા જ ચાહે
ખુદાકી જાન રજા દે ખુદા કેહતે હય ઇસાકો જો દાદા કોન થા ઉન્કા ? બતાએ નિસ્કા જ ચાહે

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક

૮૫૨૧

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ

૮૫૫૫૭ ૨૨૧૫૧૨૧ ૮૫૫૫

૪૪૨૨

વિષય

૮૭૨ : ૪૧

બનામે ખોદાએ રહમાને રહીમ.

જમીન અને આકાશની ખોદાઇ, માલિકી અને હકુમત જે માલિકુલ સુલ્ક, સૌના ખાલિક અને સૌના રખના કબજામાં છે; જેને કાંઈ પણ રીતે પોતે કોઇની આજ ઓલાહ કે સંતાન હોવાનો અને કાંઈપણ તરેહના પોતાના આલ ઓલાહ કે સંતાન હોવનો, કશોએ સંબંધ કોઇની સાથે નથી, કાંઈપણ બાબતમાં જેની બરાબરીનો કાંઈ થઇ શકતો નથી, જે કાંઈ પણ વાતમાં બીજા કોઇના જરાએ ગરજવાન નથી એવા એક એખલા અસ્લાહપાકનેજ માટે સૌ તરેહના વખાણો, સ્તુતિ અને ઇમાદતો છે. જે કાંઈએ હઝરત ઇસા મસીહ (અલ) ને અથવા કાંઈપણ ફિરિસ્તા, માયુસ, જિન, દેવી, દેવતા કે પદાર્થને ખોદા, અથવા ખોદા પાકના દીકરા, દીકરી કે અવતાર માન્યા અથવા તેઓમાંથી કોઈમાં પણ ખોદાઇ સિદ્ધતો, હથ્થરી ગુણો, ખોદાઇ અંશ માન્યાં, અને જે કાંઈએ ખોદાપાકને ત્રણ અકતુમોમાંનો એક અકતુમ કહ્યો અને તેથી નીદેવી (તસલીસ પરસ્ત) ગણાયા તો બેશક તેઓએ કુદર કીધી.

જેટલી મખલુક ખોદાપાકના ઇલમમાં છે તેઓની ગણતરીના પ્રમાણમાં દુરદ અને સલામ, તમામ નખીયોના, રસૂલોના, અલ્ફકે દો જહાનના સરદાર, આખેર ઝમાનાના નખી, નોબુવતને તેમજ રિસાલતને પૂરી કરનારા, સધળા નખીયો અને રસૂલોમાં સૌથી છેલ્લા નખી, હઝરત મોહમ્મદ સુરતરા અને આપની સધળી આજ અને આપના સધળા સહાબીયો, તામેઇનો, તખ્તે તામેઇનો અને નખીયોના બરા વારેસો ઇસલામી દીનના આલિમોપર શાઓ, કે જે સધળાઓએ હઝરત ઇસુ મસીહ (અલ)ને માટે વેરદી ખોદી વાતો દુન્યામાં ફેલાઇ હતી તેઓને જડમળથી નાશ થાય અને હઝરત મુહમ્મદ મિલ અમ્મિન (અલ)ની ખરી કીર્તિ અને ખરી વખાણો અલ્લેર શામ તેરી સધળી તરેહની

સાચી દલીલો આખી દુન્યામાં પ્રગટ કરી કુદર અને શિરકના અધારામાંથી કાઢી તોડીદ (ખોદાપાકનીઅકયતા)ની અને નોબુવત તથા રિસાલતની સાદ્દ રોશની અને બરા પ્રકાશમાં આખી દુન્યાને લાવી ઉભી કરી દીધી. છતાં હવે પછી જે કાંઈ કુદર કરશે તેનાં ફળ તેનેજ ચાખવાં પડશે અને જે કાંઈ સાચી વાતો પર વિશ્વાસ (ઇમાન) લાવી મોહમ્મદી સુકિત ફેાજમાં દાખલ થશે તેજ આકાશના રાજ્યમાં પેતશે અને પારાદોસ (ફિદાસ)ની નેઅમતો હાસલ કરશે.

એ પછી કમતરીન સૈયદ અલી અકબર વલદે સૈયદ સુસુદ્દાહ કાદેરી નકશખંદી મોજદદેદી હનશી, વાંચક વર્ગ આગળ અરજ ગુજરે છે કે લગભગ ત્રણ વર્ષ થયાં મુબઇના પાદરીઓમાંથી ફેવરડ લક્ષમન હુરિ સાહેબ નામના એક પાદરીએ મુસલમાનોને પોતાના ખ્રિસ્તિ ધર્મ તરફ નોતરવા વારતે એક ટ્રેક્ટ (ચોપાનુ) પ્રગટ કરી ગુજરાતમાં ધણુ બરા શહેરો અને ગામોમાં વહેવાવડું વારં-વાર ચાલુ રાખ્યું. મારા માનવંતા મિત્ર જનાબ હાફેઝ સુરુદ્દીન સાહેબે સુરતથી મારા પર, અને અમલેશ્વર પાસે આવેલા હદાર ગામથી મી. ઇસમાઇલ પાંચબાયા સાહેબે, મારા મેહરબાન પરમસ્તેદી મી. અહમદ મોહમ્મદ કાલુ સાહેબપર પોસ્ટ મારફતે અલ્ફકે રિસાલો એવા હેતુથી મોકલી આપ્યો કે એને રદ પ્રગટ થવો બહુ જરૂરી છે.

ગુજરાતના થોડીઆ વહોરાઓના આગેવાન વડા મલ્લાજી, મુસ્લા તાહિર સેફુદીન સાહેબની કિતાબ “ઝોએનુરલ હકકુલ ઐબીન” ના તે બામ માટે કે જે ખાસ સુનંત જમાઅત મુસલમાનોની જુલો સુધારવા તેઓ નામદાર લખેલો છે, “નઅરએ અસદુદ્દાહ ગાલિમ” નામની એક અર્જ તૈયાર કરવામાં તે વખતે

કેકાયલો હતો અને તેથી મજકુર ટ્રેક્ટનો જવાબ લખવાની મને કુસંદ હતી નહીં. એ દરમ્યાન અમદાવાદના ખખર પત્રોમાં કોઈ સાહેબે પ્રગટ કરીધું કે મજકુર ટ્રેક્ટનો જવાબ ત્યાંના પ્રખ્યાત લેખકોમાંથી કોઈ સાહેબ તૈયાર કરી રહેલા છે જેથી મિલકુલ બેફિકર થઈ ગયો કે અલહમ્દો લિલ્લાહ દીનના બોલ પાલા રહ્યા.

પણ અકસોસની વાત છે કે સામાન ૧૩૩૬ હિન્દી સુધી કોઈ જવાબ કેયેથી પ્રગટ થયલો નેવામાં કે સાંભળવામાં આવ્યો નહીં. સુસલમાનોની આ સુપહીરી વેઈ રેવરંડો મુલબુલ અની, મજકુર ટ્રેક્ટને હન્દોની મળુ-તીમાં વારંવાર ચોમેર ફેલાવવા લાગ્યા. જગોલગ ત્રણ વર્ષ સુધી વારંવાર દીનપર હુમલા થતા વેઈ દીનદારોથી સુખ બેસી રહેવાયું નહીં.

એક દહાડે મગરેમની નમાઝ પછી દીની વાદવિવાદના અખાડાના એક નામીયા પેહેલ-વાને હાંક મારીને મને બોલાવ્યો અને આ અખાડામાં ઉતરવાનો હુકમ ધણીજા દબાણ સાથે કરમાવ્યો. છુઝોના કલામમાં વિનળીક અસર હોય છે, અલહમ્દો લિલ્લાહ, ખોદાપાકે મને તાકાત આપી જેથી હું મળુ તૈયાર થઈ ગયો અને તેનાજ ફત્વો કરમથી મારા જેવા કમજોરને એવા ભારે અખાડામાં પૂરેપૂરી ફતેહ મળી અને આ રિસાલો મજકુર રેવરંડ છુઝા ખંડનમાં તૈયાર થઈ ગયો. એ રિસાલાને પ્રગટ કરવામાં વાઝેઝથી, પૈસાથી, ફરીને ચઢી કરવાથી જે જે સાહેબોએ મદદ ફરમાવી છે ખોદાપાક તે સઘળા સાહેબોની દીનનાં અને દુન્યાનાં સઘળાં કામોમાં મદદ ફરમાવી આખેર તમાં એનો સવાબે જઝીલ તેજોને ધનાયત કરે આમીન.

**ખ્રિસ્તમહી સુખહાનહુ વ તઆહા. મારા ધરલામી લાઇયોને
ખ્રિસ્તિ ધર્મ માટે અને ખ્રિસ્તિઓને ઇસલામી ધર્મને
માટે જાણવા લાયક વાતો.**

રેવરંડજી લખે છે “જે વાતો પર બરોસો ન આવે તેમને છોડી શકત કુરઆનમાં આવેલી વાતો આપણે જોઈએ તો તે વડે મસ્જીદ ઇબ્ને મરિયમ હઝરત મોહમ્મદ સાહેબ કરતાં ઉત્તમ જણાય છે.”

વાંચકો ! આપ સમજ્યા હશે કે “જે વાતો પર બરોસો ન આવે” તે કંઈ વાતો છે જેને આખી ઇસ્લામી દુન્યા હદીસો અથવા અહાદીસે રસુલ (સ. અ. સ.) અથવા હઝરત નબી (સ. અ. સ.)ના પાક કુર્માનો કે કામો કરીને ઝાળખે છે. જેટલી ગેરમુસ્લિમ કામો છે અને પોતે ઇસ્લામમાં જે ખાતિલ ફિક્કોઓ છે એ બધાના આગેવાનોએ મુસ્લિમ કામને ખેલકાવવા જ્યારે પણ પગલાં બચાં છે ત્યારે સૌથી પહેલું પગલું તેઓએ એજ અખત્યાર કીધું છે કે ગમે તેવી રીતે એવી કોશિશ કરવી જોઈએ કે મુસલમાનો પોતાના રસુલ (સ. અ. સ.)ની હદીસોને હલકી નજરથી જોઈ તેને છોડી દે. યસ મોટી ફતેહની કુંચી એજ છે, કેમકે એજ એક ફિક્કો છે જેમાં ગુમરાહી પેસી શકત નથી.

અહલે સુનત વલ જમાઅતે ઇસલામી દરેક ઝીજને આજે સાડાં તેરસો વર્ષ થયાં. એજ કારણથી સંભાળી શક્યા છે કે તેઓએ જન તોડ કોશિશ કરી હદીસોને ખુબ સંભાળી રાખી અને તેજ મુજબ ચાલતા રહ્યા. દુન્યામાં જેટલા મુસલમાનો આજ સુધી પોતાના દીનથી દૂરી ગયા હશે અને હવે પછી ફરશે તેવું કારણ ધણું કરીને આપને એજ મળી આવશે કે તેઓએ હદીસપર ચાલવું છોડી દીધું હશે અથવા છોડી દેશે. અગીરલ મોમીનીન હઝરત અલીયે કુર્તઝા (કરમ)એ પોતાના એક સાથ-

વાળા માણસને ખાઈઓની સાથે જ્યારે વાદ વિવાદ કરવા મોકલ્યો ત્યારે તેને તાકીદ કીધી કે ખતરદાર હદીસે રસુલુલ્લાહ (સલ.) સિવાય બીજા કોઈ પણ શરહ દલીલથી તેઓની સાથે વાદવિવાદ કરશો નહીં. તે સાહેબે પૂછ્યું કે ફિતાયુલ્લાહ (એટલે) કુર્આન સાથે વાદવિવાદ કરવામાં શી હરકત છે ? આજે જવાબમાં ફરમાવ્યું કે બેશક જ્યાંસુધી કુર્આનની, તેઓ તેજ તફસીર કરે કે જે તફસીર પોતે રસુલુલ્લાહે (સલ.) કીધી હોય અને આપના સહાબીયોએ કીધી હોય તો હરકત નથી. પણ જ્યારે તેઓ પોતપોતાના વિચાર અને અભિપ્રાય પ્રમાણે તેની તફસીર કરશે કે જે ખાતિલ તફસીર છે, તેને તમે કબૂલ રાખશો નહીં. તે દીનદાર યુઝુર્ગ પૂછ્યું કે શું કોઈ મુસલમાન એવો પણ છે કે પોતાના અભિપ્રાયને કુર્આને શરીફના અર્થો કરવામાં શમેલ કરશે ?

આપે જવાબ દીધો કે હા. ત્યારેજ તે તેઓ અમારા સુની ટોળામાંથી નીકળી જઈ ખાઈ એટલે ઇસલામ બદારના અણચા. કારણકે કુર્આનપાક, એક એવી ચુંગશવાળું કલામ છે કે ચાલાક માણસ તે કલામને પોતાના અભિપ્રાય તરફ ખેંચી લઈ જઈ શકે છે. પણ હદીસે રસુલ (સ. અ. સ.)માં તે એમ કરવાને ફાવી શકતો નથી. જ્યારે મગફર યુઝુર્ગ ખાઈઓ પાસે ગયા અને આ શરત રજુ કીધી કે તરતજ તેઓએ વાદવિવાદની ના પાડી. (જુઓ મઝાહેયુલ ઇસલામ.)

રેવરંડજીએ પોતાના આગ્રહ આગેવાનોના આ ચાલાકીથી વાંકે થઈ પોતે પણ તેજ ચાલ ચાલેલી છે કે મુસલમાનોનાં મહાં ખા-

થાય અને એ બાબત કોઈની જીભ કે કલમ કંઈ બોલી કે લખી શકેજ નહીં. પણ રેવરંડજીએ યાદ રાખવું કે હજરત મોલા અલી (રહી) ના તબેદારો આજે સાડા તેરસા વર્ષથી ગુમરાહો અને ગુમરાહ કરનારાઓની આ ચાલાકીથી વાકેફ છે. માટે ઇ. અ. તઆલા કેવામત સુધી ગુમરાહ કરનારાઓ એમાં કદીએ ફાવશે નહીં.

અમે મુસલમાનો અહલેસુન્નાત વલ જમાઅ-તનું દીન કામેલ એટલે સંપૂર્ણ છે. કોઈ પણ વાતમાં નાકિસ કે અપુર્ણ નથી. તેટલાજ માટે અમારે ત્યાં કાયદા બંધાયલા છે કે કુરઆનમાંથી કંઈ કંઈ વાતો લેવી અથવા એમ સમજે કે દીનની કંઈ વાતો એવી છે કે જે માત્ર કુરઆનથીજ સાબિત કરી શકાય છે. અને તે એકીતાઓ અને કરવાના કામોમાં ધણું કરીને સંધળાં ફર્જ કામો અને નહીં કરવાના કામોમાં ધણું કરીને સંધળાં હરામ કામો છે. એ ઉપરાંત બાકીના જેટલાં કામો છે, પછી તેના સંબંધ અમારા નખી સાહેબ (સ.અ.સ.)ની અને આપના સહાળીઓ (રહી)ની તવાનીખ સાથે હોય અથવા મોટાઈ સાથે હોય, તેઓના ફૂતો સાથે હોય અથવા તેઓના ચંમતકારો સાથે હોય, અથવા કરવાના અને નહીં કરવાના દીનના ધણુખરાં કામો સાથે હોય, કે જેનું વર્ણન કે તફસીલ કુરઆનમાં નહીં આવેલાં હોય, તો તેને મેશક અને જરૂર અમારા મહાન નખી (સ. અ. સ.)થી સામેત થયલી હદીસોથીજ લેશું. મેશક જુદી હદીસો જે ચુંટાઈ જુદીજ કિતાબોમાં રચાઈ પ્રગટ થઈ ગયલી છે, તેવી હદીસોને દીનની કોઈપણ બાબતમાં જરાએ અડકશુંએ નહીં. અલગત તેઓને પણ એટલાજ માટે જરૂર સંબાળણું કે કોઈ ગુમરાહ કરનાર તેવી જુદી હદીસોમાંથી કોઈ વાત લાને ઇસલામી ધર્મપર કંઈ કલંક લગાડકા ઉમેરવાય તો તે વખતે તેને શોધી કાઢવામાં કામ લાગે

તેમજ ખોટી ખરી હદીસોની ઓળખાણ બાકી રહી શકે. એ ઉપરાંત ખીજ એ દલીલો છે કે જે વડે અમે અમારા દીનની વાત સામેત કરી શકાએ છીએ, (૧) ઇબ્રાઅ (૨) કયાસે શરહ. પણ અહીં તેના ખોલાસો કરવાની કંઈ જરૂર જણાઈ નહીં તેથી હું તે બાબતને પડની મુકું છું.

કોઈપણ પારકા ધર્મવાળાને એ હક નથી કે તે બીજા ધર્મવાળાને એમ કહી શકે કે તારા ધર્મની અમુક દલીલથી તો તું દલીલ પકડી શકે છે પણ ફલાણી દલીલથી નહીં. અલગત પારકા ધર્મવાળો બીજા ધર્મની દલીલોપર સવાલ ઉઠાવી શકે છે કે તમારા ધર્મની ફલાણી દલીલથી તમે જે જે વાતો માને છો પોતે તે દલીલપર આટલા સવાલો તેના ખોટારા માટે ઉભા થઈ શકે છે માટે તે દલીલજ ખોટી છે. ત્યારે આપોઆપ તેનાથી સામેત થતી વાતો ખોટી પડી જશે. એ દરેક ધર્મનો માનેલો કાયદો છે. પણ રેવરંડજી કોણ જાણે કયા કારણે મુસલમાનોને કહી રહેલા છે કે ખયરદાર! મારા સવાલોના જવાબો તમારે કુરઆને શરીફ સિવાય તમારા દીનની કોઈ ખીજ દલીલને આધારે આપશો નહીં. રેવરંડજી! એવો હુકમ તો તમારા મિશન હાઉઝની અંદર તમારા હાથ નીચેના કદી, દેશી ખ્રિસ્તિઓ ઉપર ચલાવશો હોં! મુસલમાનો એવી ધમકીઓમાં આવ્યા નથી અને ઇ. અ. તઆલા આવનારા નથી.

હું પછું છું હદીસો માટે તમે માત્ર એજ બહાનું રજૂ કરી શકો છો કે હદીસો મોઢે યાદ રાખેલી વાતો છે જે ખુલ્લાએ રાશીદીન હજરત અબુબકર, ઉમર, ઉસમાન અને અલી (રહી) પછી લખાઈ એટલે જમાઅત નખીએ અકરમ (સલ)ની વફાતથી ૩૦ વર્ષ પુર્વે ગયાં હોં લખવા શરૂ થઈ છે તેથી તે બરોસો ન

આવે તેવી થઇ ગઇ છે કે કંઈ બીજું કારણ છે ? જે બીજા કારણો હોય તો તમારા રદ (ખંડન)માં લખાયેલી જગત પ્રસિદ્ધ કિતાબો તોહફતુલ હિંદ, ઇઝહારલ હક, ઇઝાલતુલ અવહાજ, ઇઝાલતુલ શૈકુક, એમનજે ઇસ્વી વિગેરેમાં લખાયેલાં અને તેના જવાબો હેવાયલા ઉપદ્રાંત નવાં કારણો 'હોય તો જરૂર પ્રસિદ્ધ કરશે હું' ઇતેન્નરીમાં છું, પણ તમારા મિશનની હાલની ટેવ મુજબ તેનાં તેજ કારણોને શરીયો દોરવશે નહીં.

હવે હું પુછું છું કે તમારા હિંદુ ધર્મ તજ તમે ખ્રિસ્તી થયા છે તો તમારી ખોજ તપાસમાં પવિત્ર આયત્તમાં, જે હાલમાં તમારા હાથમાં છે, અને જેને તમે ઇશ્વરીકૃત કે ખોદાઇ કિતાબ માનો છો, એક પણ વર્સ કે આયત એવી છે કે જેને તમે અથવા તમારા ખ્રિસ્તિ ધર્મના સવા ઝોગણીસે વર્ષના આગલા કે પાછલાઓ ઇશ્વરી વાણી સામેત કરી શક્યા હોય ? અથવા આખી ચોપડીને જવા દો, એકપણ વર્સ કે આયતની સનદને હજરત મસીહ હળે મરયમ (અલ) કે કોઇ બીજા નખી સુધી પોંદ્યાડી શક્યા હોય, કે આ આયત ઇશુખ્રિસ્તે અથવા ફલાણા નખાંયે ફલાણા માણસને લખાવી, અને તેજે ફલાણાને, અહીં સુધી કે હાલમાં મળી આવતું પુસ્તક એકહું તૈયાર કરવામાં આવ્યું.

આખી ખ્રિસ્તિ દુન્યા માને છે કે “મજુર જને વાતો સામેત કરવાને અમે અસક્ત છીએ એટલુંજ નહીં, પણ કોઇપણ નખીની કોઇપણ કિતાબ ખાસ તેના વખતમાં લખાયેલી અને આજદિન સુધી ફરશરથી સચવાયેલી અસલ અમે રજુ કરી શકતા નથી. અમારી ખાસે જે કંઈ છે તે ખાત (૧) મોદે માદ સાખી લખાયેલી (૨) લોકોને પુછી પુછીને અથવા તવારીખોના ફકતરોપરથી ઉઘારે કરીને

લખાયેલી અને (૩) નખીઓના ગુજરી ગયા પછી ૫૦, ૬૦ કે લગભગ સો વર્ષે લખાયેલી કિતાબોના જુદી જુદી ભાષાઓમાં થયલા તજુખાઓ છે લખાયેલ અસલ લખનારનુંજ છે કે કોઇ બીજાનું તેજ સામેત કરવું અમને મુશ્કેલ છે. ત્યારે (૧) લખાયેલીની સનદ (૨) લખનારનો હેવાલ અને (૩) નખીની મજુરી કે એજ આકાશી કલામ છે, એ અમે કયાંથી અને કેવી રીતે પુરું પાડી શકીશું.”

મજુર ખાખતો કંઈ એવી નથી કે જેને માટે હું કોઈ વિસ્તાર સાથે લખાયેલ લખુ છતાં લોકોની જાણ માટે અને આપની ખાત્રી માટે લખીલ દુકમાં ખ્રિસ્તિ આવેવાનોએ પોતાના ધર્મની જે પોષળતા પ્રગટ કીધી છે તે લખુ છું:-

ખ્રિસ્તિઓની આયત્તના બે ભાગ છે, (૧) જુનો કરાર કે જેમાં હજરત યુસા (અલ) ની તૈરિત, ફાઉદ (અલ)ની ખુરુર, ઉપરાંત બીજા કેટલાક નખાંયો (અલ) પર ઉતરેલી આકાશી કિતાબો હોવાનો દાવો પ્રોટેસ્ટન્ટ ટાળાવાળા કરે છે. તે ભાગોના તશ્સીર (એટલે Comm-entory અથવા બાખ્ય) લખનારાઓ એને પૂરેપૂરો ઇશ્વરી કે ઇલાહી કલામ તેમજ જે નખાંયો (અલ) પર તે કિતાબો ઇલાહામ કે વહી થયેલી ગણાય છે તેઓનો કલામ પણ નહીં ગણતાં એ જુના કરારને માટે લખે છે કે “એ અધ્યાય (હજરત) યુસા (અલ)નાં વચનો નથી. ઘણા ખરા મુશ્કેલો (બાખ્ય લખનારાઓ)એ લખ્યું છે કે આ અધ્યાય, યુસા (અલ)ના ગુજરી ગયા પછી સિતેર પડિતોએ લખ્યો.” (જુઓ આદમ કલામની તશ્સીર (વાંચ્યુમ એટલે) નિર્દ ૧૯૧) જેનરી અને સ્કૉકની જગતપ્રસિદ્ધ તશ્સીરમાં છે. “એ અધ્યાય કોઇએ વધારેલો છે ...કોણે વધાર્યો તેના ફીક પતો મળતો નથી.”

રેવરંડ આપનાજ નેવા એક બીજા રેવરંડ ઠાકોરદાસજ થઈ ગયા છે, તેઓ પણ હિંદુ ધર્મ છોડી ખ્રિસ્તિ થઈ ગયા હતા, અને તેઓએ પણ મિશન તરફથી મળતો પગાર હલાલ કરવાને ઇજ્જારે ઇસ્વી નામની એક ચોપડી રચી છે, અને દેશી ખ્રિસ્તીઓમાં મહા-વિદ્વાન ગણાઈ આપની પેઠે ઇસ્લામીઓને ખ્રિસ્તી ધર્મ તરફ નોતરવાની તેઓએ અથાગ મેહનત ઉઠાવી છે. માટે તેઓની મજકુર કિતાબથી પણ કેટલાંક વચન, પવિત્ર આયત્તલ કેટલે દરજ્જે ભરોસાને લાયક છે તેને માટે નકલ કંઈ છુટું:—“એ તો લખાણજ એવું છે કે જે હોશીયા પોતે તો લખી શકતોજ નથી, તેના વખતના કાઈ માણસે લખી દીધું હશે.” ઇજ્જારે ઇસ્વી પાતુ (૧૯૪)

હેનરી અને રેકૉટ તકસીર કરનારા લખે છે “આ અધ્યાયની પાંચ વર્ષ કંઈપણ શક શુભેદ વગર હોશયાની લખેલી નથી સ્ત્રીખાસ અથવા સ્ત્રીધર્મે (પાછળથી) વધારી હશે.” (પછી શું ઉમદા શકેરા લખ્યા છે કે) “અને એવીજ તરેહના સુધારા વધારાઓ (નખીયાની કિતાબોમાં) કરવાનો આગલા (ખ્રિસ્તિ વિદ્વાનોમાં) ધણા રિવાજ હતો.” ઇજ્જારે ઇસ્વી જે ૧૮૮૩માં છપાઈ છે તેના પાના ૧૮ માં છે. “આ કિતાબોનો હેવાલ લખનાર નાથન છે જે યશાયા અને થરમીયાના દાદા છે.” પછી બીજે ટેકાણે લખે છે “આ દાખલાઓ ઉપરથી જણાય છે કે આ (જુના કરારના ખાગોની) કિતાબોના લખનાર બે તરેહના છે. (૧) જે-ઓએ અનેલી વાતોને બાદશાહી દશતરોમાં દાખલ કીધી અને (૨) તે કે જેઓએ તે દશતરોમાંથી જરૂર જોગી વાતોઓ ચુટી કાઢીને આ રાજ્યોનાં પુરતકો રચ્યાં.”

પછી ૪૨મા પાનામાં લખે છે કે “જે કિતાબોને કહેસિયા (ખ્રિસ્તી ધર્મ

મંડળી)એ કહી ઇલહામી અને કામદા કાનુન (કે જેથી હલાલ હરામ મનાય તેવા ભરોસા)ની માની નથી.” પાના ૪૬માં લખે છે “આ કિતાબો, પહેલી ચાર સદીઓમાં ઇલહામી અને કાનુનની કિતાબોમાં દાખલ થઈ હતી નહીં કારણકે મેલેટો બિશપે બીજા સૈકામાં ઇલહામી કિતાબોનો એક દફતર એકઠો કીધો હતો તેમાં મજકુર કિતાબોમાંથી તો કોઈનું નામ પણ (જેવામાં) આવતું નથી.” પણ હાલમાં તે કિતાબ આયત્તલમાં દાખલ છે અને ઠાકોરદાસ તથા લીક્ષમણ હરી નેવા રેવરંડો તેના પર વિશ્વાસ લાવી મુસલમાનોને સાચી હદીસોપર ભરોસો ન કરવાને નવી નવી તરેહથી ફાસલાવી રહ્યા છે.

કિતાબે અધ્યયન માટે પાના ૨૬માં લખે છે “આદમ કલાર્ક સાહેબ લખે છે કે એના રચનાર નહીં ખુસા (અલ) છે અને નહીં મુબે માન (અલ), બલકે કોઇ એવો બીજો માણસ છે કે જે યાહદીયાના ધર્મથી સારી પેઠે જાણકાર હોય,” જે માણસ કોઇ ધર્મથી સારી પેઠે જાણીતો હોય, અગરજે તે કોઇ બીજા ધર્મનો હોય, અને તે કોઇ પરધર્મ માટે કોઈ ચોપડી લખે તો તેને હથેરીકૃત અને ખોદાઈ કલામ ગણી કાઢી તે પર ઇમાન લાવેના એ ખ્રિસ્તિઓની અછલનેજ શોભે છે.

રેવરંડ જેએફ ઓર્વિન સાહેબ જેઓએ અખરોની શહે લખી છે તેઓ લખે છે કે ૫૧ ઝખરો એવી છે કે તે કોણે રચી એ સાબેત થયું નથી.” નાથ ઈન્ડીયા આયત્તલ સોસાયટી તરફથી ઠાકટર મીટર સાહેબે ૧૮૭૦માં પોતાની સારી દેખરેખથી જે આયત્તલ યોથી વખતે મિર્ઝાપુરમાં છપાવેલી તેમાં પણ લગભગ ઝખરો માટે એવુંજ લખ્યું છે. મતલબ એ કે કોતું લખાણ છે, કયા માણસે ધાલમેલ કીધો અને આકાશી કિતાબોમાં મરજીમાં આવે

તેથી રીતે ફેરફાર કરવામાં કાણુ કાણુ ક્યાં ક્યાં ફાળ્યા, જે નખીપર તે કિતાબનો ઇલ્લામ થયેલો તેનાથી ક્યાં સુધી તે સચવાયલી રહી અને પછી ક્યારથી અદલાઇ ગેતો કંઈજ પતો નથી. છતાં અમારા ભોળા રેવરંડજી પોતાનો ધર્મ તજી એવી બાબતો પર વિશ્વાસ લાવી મુસલમાનોને મેતવણી આપવા બહાર પડ્યા છે કે હદીસો એવી વાતો છે કે જેનાપર કદી બરોસો ન આવી શકે. વાહ રેવરંડજી વાહ! શું આવીજ તરેહની વાતોને તમે પોતાને માટે બરોસાને લાયક માનો છો?

હવે આખા જીના કરારને માટે આપના તો શું પણ બધી ખિરતી દુન્યાના માનીતા, રેવરંડ હોર્ન સાહેબ પોતાની તફસીરની પ્રસ્તાવનાની બીજી જિલ્દના ૧લા ભાગના બીજા અધ્યાયમાં શું લખે છે તે જાણવા પછી કોઇ પણ ઇનસાફી વાંચનારને એ કરાર બરોસા વગરનો છે એ માની લેવામાં જરાએ શંકા રહેશે નહીં. તેઓ લખે છે “જીના કરારની કિતાબો અસલ હુજુ ભાષામાં છે અને તે બે નામોથી ઓળખાય છે (૧) ‘આટોઆશીસ’ એટલે તે કિતાબો જેઓને ઇલ્લામથી લખનારાઓ એટલે નખીયો (અલ)એ પોતે લખી હતી, તેવી દરેક દરેક કિતાબ ગુપ્ત થઇ ગઇ છે અને તેમાંની એક પણ હાલમાં નથી. (૨) ‘એપોઆશીસ’ એટલે તે કિતાબો જેની, અસલ કિતાબોપરથી નકલ ઉતારી લેવામાં આવી હતી, અને બે ત્રણવાર નકલપરથી નકલ કરતાં કરતાં ધણી નકલોમાં તે ફેલાઈ ગઇ હતી.

એ પાછલી તરેહની (એપોઆશીસ) કિતાબો પણ બે તરેહની હતી. (૧) “જૂની” જે ચાહદીઓમાં ધણી માતખર અને સનદવાળી ગણાતી હતી પણ સાંખી સુદત વીતી ગઇ કે એ

નકલો પણ ગુપ્ત થઇ ગઇ છે (હાયા અહોસૈસા રેવરંડજી, હવે કેમ કરશો ?) (૨) “નવી” જે રાજપની લાયબ્રેરીઓમાં છે અથવા તો લોકોની પાસે છે. અને એ પણ બે તરેહની છે. (૧) ‘રોહડ’ એટલે હાથે લખેલી (કદી છપાયલી નહીં) એવી, જે નકલો દેવળોમાં વપરાય છે. (૨) “રકબેઅર મેતુસ્કીપટસ” એટલે હાથની લખેલી (છપાયલી નહીં એવી) નકલો, જે ચોરસ આકારના કાગળો પર લખેલી હ.ય છે અને તેને લોકો સામાન્ય રીતે વાપરે છે.” વાહવા કેવી બરોસો આપવા લાયકની હાલત છે!

હવે અર્થોમાં ફેરફાર થવાનું મુખ્ય કારણ સાંભળશો:-હુજુ ભાષામાં હસ્ત દિર્ધના કોઇ પણ તરેહના ચિહ્ન હતાં નહીં; માત્ર ૨૨ હરફો (અક્ષરો) હતા. અને વળી “દુકાળમાં અધિક માસ” તેમાંના કેટલાક હરફો એકજ આકારના એટલે જરાપણ બેદરકારીને લીધે લખાણની મતલબમાં જોઇએ તેટલો ફેરફાર થઇ જતો. દાખલા તરીકે ૧લા શાખાએલના ૧૪મા અધ્યાયની ૧૮મી વર્સમાં છે “અને શાહકે અહીંયાહને કહ્યું, કે દેવનો કોષ અહીં લાવ કારણ કે દેવનો કોષ તે વખતે ઇસ્લાએલ પુત્રો મધ્યે હતો.” પણ ખરી વાત તો એ છે કે દેવનો કોષ (તાબુત) તે વખતે ચાહદીઓ પાસે ન હતો પણ તેઓથી સેકડો ગાંઠ દૂર તેઓના દુશમનોના કબજામાં હતો. અને અહીંયાહને ઠેકાણે એલયાઝર તે વખતે ભવિષ્યવાદી હતા. તેથીજ તફસીર લખનારાઓએ લખ્યું છે કે અક્ષરોના મળતા આકાર હોવાની ખામીને લીધેજ એ ઘેડો થયો છે. હાલના જમાનાના જીના કરારના પ્રખ્યાત વિદ્વાનો ખિલહાસેન, ફૂનેન, ફેવરંડ કેર્ક પિટ્રેક અને ડેક્ટર સિમથ, એકમતે લખે છે કે (હુજુ શબ્દ) “અકુદ” એટલે જખ્મો અને “અરન” એટલે દેવનો કોષ (તાબુત)ના અક્ષરો એક બીજાની સાથે મળતા હોવાને લીધે એ બલ થઇ. અસલમાં ખર

જેતાં વર્ષ એવી રીતે હોયો જોઈએ કે “અને
શબ્દોએ અહીંયાદને કહ્યું કે જખ્મો અહીં લાવ
કારણ કે તે વખતે તેણે જખ્મો પ્રદેશો” (આપર
પુરમ રિફરન્સ હુ ધી આખખલ પાનું ૩૦૮)

બીજું કારણ એ છે કે હેજુ બાપામાં
અપ્પોની વચ્ચે એક બીજીથી જુદા પાડવાનું
કોઈ ચિહ્ન નથી, અને બીજી ખૂબી એ કે દરેક
અક્ષર જુદો જુદો લખાય છે એટલે અક્ષરોને
જોડવામાં લખાણ કંઈનું કંઈ થઈ જતું હતું.
જેના સેકડો દાખલા તરસીરવાળાઓએ લખ્યા
છે જેને માટે મજકુર રિફરન્સનું પાનું ૬૧૧
વાંચશો. એટલું બધું પોતે ખિસ્તિઓને ત્યાં
હોવા છતાં કોણ જાણે કે મોટે તેઓ ઇસલામના
મોકામલામાં પોતાનું અને પોતાના ધર્મનું
ખરાપણ સામેત કરવા અને ઇસલામ જેવા સાફ
ખરા, અને દરેક વાતમાં પારખવા જતાં પોતાને
સો ટચનું ખરું સોનું સામેત કરનાર હીનને,
ખોટા ધર્મ પ્રગટ કરવા નીકળી પડે છે! શું
તેઓ એમ સમજે છે કે ઇસ્લામીઓમાંથી
તેઓના અને તેઓના જેવા બીજા પોકળ ધર્મો-
ની દરેક દરેક વાત જાણનાર દુન્યાથી ઉઠી ગયા?
ઇસ્લામ માટે એવો ખોટો વિચાર કદિ પણ
અનમાં આવવા દેશો નહીં. એ દીન ખોદાઇ દીન
છે અને કયામત સુધી દરેક જમાનામાં એવા
ભોંકાની નાની મોટી એક સંખ્યા ખોદાખાક જરૂર
રાખશે કે જે આખી દુન્યાના ખોટા ધર્મોના
જોષાએ તે કરતાં વધારે સારો સુકાપલો કરતી
રહેશે, અને ઇસ્લામના મોકામલામાં કોઇને
કન્તેહ પામવા દેશે નહીં. એવીજ અસારત હદી-
સોમાં આજે સાડા તેરસો વર્ષ આગળથી મુસ-
લમાનોને દેવામાં આવી છે. (વાંચો ૧૩મા પેર-
આફનો રહે).

હાલની નવી શૈધાની રૂએ સુરોખના ધર્મ
વિદ્વાનોની આંખો ઉઘડતી જાય છે. અને તેઓ-
ને પોતાની આંખથી કિતાબો કે જેનાપર વિશ્વા-
સ રાખવો તેઓની રરજ છે તેના આવા મોટા

મોટા ફેરફારો, તેની સનદ વગરની હાલત, તેનું
ચળ્યાં વગરનું ઝાક હોતું, તેનું દરેક જમાનામાં
હજારો રીતે બદલાઇ જતું, વિગેરે વિગેરે વાતોની
જાણ થતી જાય છે. અને સાડા તેરસો વર્ષ
આગળથી કુરઆને શરીફ મજકુર વાતોમાં
તેઓના પવિત્ર પુસ્તકની પોકળતાનો જે પડો
ઉઠાવેલો તેને હવે મુંઝે મોટે તેઓ કમ્પ્લેસ રાખતા
જાય છે; જેના ખુદા કેટલાક દાખલા હું ઉપર
રજુ કરી ચુક્યો અને હવે એક દાખલાપર આ
લખાણને સમાપ્ત કરું છું.

એનસાઇક્લોપેડિઆ ખિસ્તિનાની બીજી
જિલ્દમાં “આખખલ”ના મથાળા હેઠળ જે લાંબું
વિવેચન તેઓએ લખ્યું છે તેમાંના કેટલાક
ફકરા અહીં ટાંકું છું.

“લાંબી મુદત સુધી પવિત્ર કિતાબોને તે-
ઓના (લખનારા, ભાગે પાઠનારા, રચનારા, વધારે
ઘટાડો કરનારા, સનદ સંભાળનારા, સનદને
ખગાડનારા, વિગેરેને માટે વિદ્વાનોએ જે કાયદા
બાંધ્યા છે તે પ્રમાણે તેઓનું” ખરું ખોટું તપા-
સવાના કાયદાઓને નજર આગળ રાખી વાંચ-
વાનો નિયમ છોડી દેવામાં આવ્યો હતો. યાહ-
દીઓ તો માત્ર તેજ હેજુ બાપાની નકલપર ચાલતા
હતા કે જેને માટે એમ મશકુર હતું કે ધણ
કરીને તે બીજા ધરતી સેકામાં એકઠી કરવામાં
આવી છે, અને પછી તેને સંભાળી રાખવામાં
આવી છે, પણ (હાય! અફસોસ!!) તેજ નક-
લમાં કેટલાક જાણી જોઈને કરવામાં આવેલા
ફેરફાર એવા છે જે હાલમાં ઉઘાડી આંખે નજરે
પડે છે, અને ધણું કરીને જોઈએ તેટલી મોટી
સંખ્યામાં જાણી જોઈને કીધેલા ફેરફારોની એક
ગણતરી બીજી પણ છે, જે કદાચ હાલમાં અજવા
કોઈ વખતે પૂરેપૂરી રીતે જાહેર કરી શકાશે નહીં.
ખિસ્તીઓ (અરે અરે ચૂપ રહો મોટે હાથ
દીઓ, પોતે ખિસ્તી થઈને પોતાની એબને
જાહેર કરો છો.) (અને અલેકઝાન્ડ્રિઆના) મુબ્દી
વિદ્વાનોની હાલત એનાથી પણ વધારે ખસણ

હતી કારણ કે ઇસ્વી પાંચમી સદી સુધી તો થોડાઓએ અને પાંચમીથી પંદરમી સદી સુધી તો એકત્ર રીતે અને એકમતે સધળા વિદ્વાનોએ પૂરેપૂરી રીતે કક્ત તરજુમાંએ પરજ બરોસો કરી લીધા હતા.” મજકુર લખાણથી એક જીવાત પણ જણાઈ કે હાલનો જીનો કરાર જે નક્કલનો તરજુમાં છે, તે તેજ હેતુ નક્કલ છે કે જેના અસલનો કંઈપણ પતો નથી વળી તે પણ ઇસા મસીહ (અલ)ના બસો વર્ષ પછી એકઠી કરવામાં આવી હતી તે અગાઉ એકઠી પણ ન હતી. ત્યારે એકઠી કરવા અગાઉ સેંકડો વર્ષ સુધી જુદા જુદા ભાષામાં જુદા જુદા માણસો પાસે રહેવાથી તેમાં શું શું ધાલમેલ નહીં થયો હશે. પણ નહીં અમારા દેશી રેવરંડજી આગળ તે તો બરોસા આવવા લાયકજ રહેવાની; કારણ કે મિશનથી તેઓને પગારજ એટલા માટે મળે છે કે તેઓ તેના ખરાપણાના ગીતો ફિડલ વગાડી વગાડીને ખાતાં ફરે. મન્ય છે આવા વિધાસને અને શાખાશ છે આવા બરોસાને.

નવો કરાર, મુસલમાનોની હદીસોના જેવો પણ સાબેત થઈ શકે છે કે નહીં?

હવે રેવરંડજીના નવા કરારને જરા તપાસી એ. રેવરંડજી ! “ અખ-જીગર થામકે બેડો મેરી ખારી આપ, ” વાંચકો ! અખમલનો એ તે ભાગ છે કે જેને ખ્રિસ્તિઓ હજરત ઇસા મસીહ (અલ.) પર ઉતરેલો અને આપના શિષ્યોએ (હવવારીઓ અથવા સહાખીઓએ) ધલહામકે વહીથી લખેલો માને છે. તેની થી હાલત છે તે રજૂ કરું છું. ખ્રિસ્તિઓને એકમતે એ વાત મનાયથી છે કે ઇસ્વી પહેલા સેકાઝાં હજરત ઇસુ મસીહ (અલ.)ના વાણદા મુજબ આખો સેકો પૂરો થયો ત્યાં સુધી

આપના તાબેદારો આકાશપરથી પાછા હુઆ માં આવવાની રહ જતા રહ્યા. (એ વખતે વાચમલની ક્લીલ જોવી હોય તો ૧૩ મા પેરેઆરનો રહ વાંચશો.) તેથીજ તેઓએ આકાશી કિતાબ ઇનજીલને તેમજ જનાળે મસીહ (અલ.)ની હદીસોને બિલકુલ લખી નહીં; નહિ તેઓમાં એમાંની કોઈ સીજ લખવાનો રિવાજ હતો. અલખત હજરત મસીહ (અલ) અને આપના હવવારીઓના વચનો અને કૃત્યોને એક બીજાના અગાળ ફકત મોઢે બચાવ કરતા હતા. ઇસ્વી બીજા સેકામાં જ્યારે ચાહદી અને જેન્દ્રાઇઓ બે મોટાં ટાળાંઓમાં વાહવિવાહનો ઝગડો. ઉઠ્યો થયો અને પોતપોતાનાં અભિપ્રાયોને વળગી જુદા જુદા પંથોનાં ટાળાં બંધાવવા લાગ્યાં ત્યારે ફરેક ટાળાંએ પોતપોતાની ઇનજીલ લખીને ત્યાર કીધી અને ગણુનીમાં તે ૩૪ કે ૩૫ થઈ.

જનાળે મસીહ (અલ) ની અને આપના સહાખીઓની ભાષા ઔરામિક હતી મજકુર ૩૪ કે ૩૫ ઇનજીલોમાંથી માત્ર ૨૩મી ઇનજીલ ઇનજીલે મફદીય; મજકુર ભાષામાં હતી અને તે ઇ. સ. ૧૫૦ સુધી ચાલુ રહી પછી ગુમ થઈ ગઈ. મજકુર ઇનજીલ સિવાય બાકીની બધી ઇનજીલો યુનાની ભાષામાં લખાઈ હતી. જેથી સાર સાબેત થાય છે કે જમ્હરી વાણી અથવા કલામે ઇલાહી પાસે હજરત ઇસા મસીહ (અલ)ની ભાષામાં ઉતારવામાં આવ્યો હતો, તે તેરેને તેરેજ સચવાયલો રહ્યો નહીં બલકે સાર રૂપે અથવા તર્જુમાં તરીકે બાકી રહ્યો. એજ કારણ છે કે ઇનજીલો લખાઈ ત્યારથીજ લખાણોમાં એક બીજાથી વિરૂદ્ધતા કાયમ થતી ચાલી

* જીનાં વખતના ખ્રિસ્તિઓ, ખ્રિસ્તિ ધર્મ સિવાય બીજા ધર્મના માનનારાઓને જેન્દ્રાઈઝ કહેતા હતા

મગધુર ઇન્ડ્રો કૃષ્ણાંત એક મોટી સંખ્યા
મકતૂબાત એટલે કાગળો કે પત્રોની હતી અને
દરેક ટેબુલે પોતપોતાના કાગળોના સંખ્યા
હઠરત ઇન્ડ્રો ખ્રિસ્ત (અર્થ) ના કાષ્ટ હવેતરી
તરફ લગાડીને દક્ષીણી જરૂર પડતી ત્યારે કાગળો
ને બીજાની સામે રજુ કરવું હતું, એવા કાગ-
ળો લગભગ ૧૧૩ની સંખ્યામાં હતા અને
ઇન્ડ્રોની પેટે તેઓના લખાણોમાં પણ ધર્મ
માટે અગત્યની પમાડનારી વિશ્વતાઓ નજરે પડ-
તી નીસ અથવા નાઇતીસીયા (નીકાની) પ્રખ્યાત
કોન્સિલ એકઠી થયા પછી માત્ર ૪ ઇન્ડ્રો
અને શિષ્યોનાં કૃત્ય, સેન્ટ પાલનાં કાગળો
ઉપરાંત જમ્સ, પીટર, જ્હાન, યહુદા અને પ્રક-
ટીકરજી, મગધુર સંઘની ઇન્ડ્રો અને પત્રો-
માંથી ચુટીકાદયા અને બાકીનાં બધાં બના-
વડી મનાયાં અને એ ચુટીકા જથ્થાનું જ
નામ “ નવો કરાર ” રાખવામાં આવ્યું.
પોપ ડલાસિયુસે ઇ. સ. ૪૬૨-૬૬ સુધીમાં
કાયદાસર કયુલ રાખી તેને વાસ્તે પોતાની
પરવાનગી લખી આપી, અને આજે તેજ જથ્થો
ખ્રિસ્તીઓમાં ચાલુ છે.

અદારમી સદી પુરી થાય, ત્યાં સુધી
ખ્રિસ્તીઓ મગધુર “ નવા કરારની ” કિતા-
બોને શબ્દોની અને અર્થોની રૂએ ઇલાહી
કલામ, ખરા દીલથી માનતા હતા; પણ
નવી રોશનીના સુધારાવાળાઓએ એના પર
પણ ખોળ તપાસતી નજર નાંખી સૌથી
પહેલાં ઇ. સ. ૧૮૩૫ માં “ ખ્રિસ્તનું જીવન-
ચરિત્ર ” નામની એક રસિક ચોપડી
પ્રખ્યાત વિદ્વાન સ્ટ્રાસે પ્રગટ કીધી. જેમાં
તવારીખના સાચા-સતી રૂએ ઇન્ડ્રોની
રિવાયતો પર તેણે ઉલટ તપાસ કીધી, અને
તેને માત્ર એક વાર્તારૂપે ગણી કાઢી. એ
ચોપડીએ આખી ખ્રિસ્તી દુન્યામાં ચળવળ
કરી મુકી. ત્યારપછી એનો ખ્યાલ ઇ. સ.
૧૮૭૮ માં ક્રાઇસ્ટસ નામની ચોપડી બહાર

પાડી. જેમાં તેણે દાવો કીધો કે, તવારી-
ખની રૂએ હાલની ઇન્ડ્રો તદ્દન બરોસો
કરવાને લાયકની નથી. જે જે વ્યાખ્યાનો
અને વચનોને હાલની ઇન્ડ્રોમાં ખ્રિસ્તીઓ,
ઇન્ડ્રોના જ વચનો ગણે છે, તે લખે છે
કે. તે સંઘના વ્યાખ્યાનો (વાંચેજે, નસીહ-
તો) અને વચનો ખ્રિસ્તીઓના ધર્મ
આગેવાનોએ યુનાનના મોટા મોટા શીલસફાના
વ્યાખ્યાનો અને વચનો પરથી શબ્દો શબ્દો
નકલ કરીને આ ઇન્ડ્રોમાં એકઠા કીધા છે.
હાલના જમાનાનો પ્રખ્યાત ખ્રિસ્તી વિદ્વાન
બિલહાસેને, ઇન્ડ્રોની તફસીરમાં પણ લગ-
ભગ એમજ લખ્યું છે, અને માર્કની
ઇન્ડ્રોનાં કેટલાંક લખાણો ઉપરાંત આખા
નવા કરારને તે ખોટા અને બનાવડી સાબીત
કરે છે. (જુઓ વાંચેનલ સાહેબની રચેલી
કિતાબ “ ખ્રિસ્ત ૧૬ મી સદીમાં ”
પાનું ૭૭-૮૪-૪૧૦)

રોમન કેથોલિક અને પ્રોટેસ્ટન્ટ નામે
ખ્રિસ્તીઓમાં જે સૌથી મોટાં બે ટોળાં છે
એ બંને ટોળાંના રેવરંડો બ્યારે વાદવિવાદના
મેદાનમાં નીકળી પડે છે તે વખતે પોતાની
પવિત્ર બાયબલ કેવી બ્યાકાશી અને ઇશ્વરી
વાણી વાળી કિતાબ છે તેનો જોવા લાયક
ચિતાર વાંચક વર્ગ આગળ ચિતરે છે. જેનો
એક નમૂનો હું પણ અત્રે ચીતરું છું: રેવરંડ
એડ્લી સાહેબની ‘ સીર એન્ડ ટ્રુથ ’ નામની
કિતાબનો તરજુમો હિંદીમાં “ મિર્ચતુસ-સિદ્ધક ”
નામે, કેથોલિક પાદરી મેરીઅંજલો સાહેબે
૧૮૫૧ માં ગુવાલિએરમાં છપાવેલો તેના પાના
૧૬૬ થી ૧૮૨ સુધીમાં લખે છે કે “ કિતાબે
મોક્ષદક્ષ એટલે પવિત્ર બાયબલ, જૂનો અને
નવો કરાર બંને બુદ્ધિની રૂએ તપાસતાં દરેક
માણસને જણાશે કે તે વિકાસ (ધર્માન)
ને માટે જોઈએ તેવા પૂરતા આગેવાન નથી.
અને તેથી કરીને મનુષ્ય જાતિને તે (કિતાબ)

ખોદાની બાદશાહત (રાજ્ય)માં પોદ્દાદી શકિત નથી. પવિત્ર પુસ્તક બાઇબલ એ પુરતો આગેવાન નથી એ વાતને સારિ ખુદ્દિ પોતે સેહેલાઈથી (સામેત કરી) દેખાડશે; કારણ કે જે બાઇબલ પોતાની સારી ખુદ્દિને વાપરીને પવિત્ર પુસ્તક બાઇબલને જોશે તો તેને બેશક કે ચીજો ખાત્રી પૂર્વક તેમાં તપાસવી પડશે:-

(૧) એ કે જે પવિત્ર પુસ્તકને તે પોતાના હાથમાં રાખે છે. તેને માટે બેળ તપાસ કરે કે એ અસલી ખરેખર પવિત્ર પુસ્તક છે કે નહિ. (૨) એ કે તેના હાથમાં આ પુરેપુરું (ફેરફાર વગરનું) પુસ્તક છે કે ફેરફાર થયેલો અસલ પુસ્તકનો એક ભાગ છે ? (૩) એ કે આ આખું પુસ્તક પ્રેરણા (વહી કે ઇલાહી) વાળું જ છે. અને ખોદાઈ ઇલાહ વાળું જ છે (કે બનાવટી ઇલાહીયોને પણ તેમાં કંઈ દખલ છે) ? (૪) એ કે એમાં (ફેરફાર, નાલાયક વાતો, અપુર્ણ વાતો, વિગેરેની) ભુલો કોઈએ દાખલ કરી દીધી છે કે કેમ ? (૫) એ કે તે આખા પુસ્તકને સમજી શકે છે કે કેમ ? (૬) એ કે મુક્તિ (આપેલ તમામ નમત) મેળવવા માટે જરૂરી ચીજો જરૂરી છે તે સમજી તે પવિત્ર પુસ્તક જૂના અને નવા કરારમાં છે કે નહીં ?

૧લીનો જવાબ એ છે કે કોઈ પણ પ્રોટેસ્ટન્ટ પોતાની ખાસ જાતી તપાસથી જાણખી શકતો નથી. કારણ કે બાઇબલ એ જીવ વગરના એવા અક્ષરથી ભરપૂર છે કે તે પોતે પોતાને માટે સાક્ષિ આપી શકતી નથી... ૨ જી નો જવાબ એ કે દરેક પ્રોટેસ્ટન્ટ પાસે અસલ ક્રિસ્તીયનો કોઈક ભાગ છે. ઇશ્વરી કે ખોદાઈ કલામ પૂરો નથી... જોહામાં જોહી ૨૦ ક્રિસ્તીયો આ પુસ્તકમાંથી તદ્દન યુમ થઈ ગઈ છે. ૩ જી નો જવાબ એ કે... પવિત્ર પુસ્તક કઈ જગ્યાએ એ વાતનો દાવો કરે છે કે હજારત યુસા (અલ) એ ઇલાહી કે વહીની કાલકર્તામાં આવીને તોરેલ લખી અથવા

ખ્રીસ્તના ક્રિષ્ટોએ ઇલાહીને લખેલ નવો કરાર રચ્યો. શું તેઓ સ્વભાવે બાઇબલ ન હતા ? શું ભુલમુક કરવા થઈ તેઓ વેગળા હતા ? પ્રોટેસ્ટન્ટો કેવીરીતે જાણી શકે છે કે, તેઓનું લખાણ ભૂલોથી તદ્દન બચેલું હતું ? ૪ થીનો જવાબ એ કે એક પણ પ્રોટેસ્ટન્ટની કદી પણ ખાત્રી થઈ શકતી જ નથી કે, બાઇબલમાં કોઈ પણ તરેહની ભૂલ અથવા ફેરફાર માટે મતફેર થયેલો નથી; અને એ કે, શબ્દ શબ્દ આ તેરીજ ક્રિસ્તીય છે કે જેવી તેના રચનારાઓએ રચી હતી... (એક જમાનામાં) બાઇબલ હેજુ, યુનાની અને લેટીન ભાષાઓમાં (તજુ) મો થઈ) લખાઈ હતી, અને જે ભાષામાં પ્રથમ તે લખાઈ, તેમાં તો તે આખી દુનીયામાં નથી. દાખલા તરીકે એલિઝાબેથ રાણીના વખતના પાદરીઓએ જ્યારે અંગ્રેજીમાં તેનો તજુ મો કાઢ્યો, ત્યારે ટેન્સ્ટેલ બિશપે તે તજુ-મામાં બે હજાર ભુલો, અને ફેરફાર કાઢી જાહેર કાઢ્યા હતા (જુઓ બિશપ વોટસનની "કુલેક્ટ" ભાગ ૩ જાનું પાનું ૬૮,) એટલાજ માટે મિ. જુટને, હાઉઝ ઓફ લોડસપર ખાસ લખાણ મોકલેલું કે, તે તજુ મો નવેસરથી સારો કરાવેલો જોઈએ, અને ઇંગ્લાંડના મોટા પાદરીઓ પર તેજે લખાણ કાઢેલું કે, આ અંગ્રેજી તજુ મો તો જાહેર રીતે ૮૪૮ જગ્યામાં ફક્ત તૈર-તના અસલ લખાણ અને મતલબથી વિરુદ્ધ છે, અને તેથી ઘણા લોકોને બાઇબલને રદ કરવાનું કારણ મળી આવ્યું છે. (જુઓ "ટ્રીસગાર્ડ" પાનું ૧૪.)

પહેલા જેમ્સ રામના વખતમાં પોતે રામ અને ઘણાખરા સામાન્ય પ્રોટેસ્ટન્ટોએ એ માટે ઘણો શોર બકાર કાઢ્યો. સ્પીચીસ જવા મહાવિદ્યાને પોતે માર્ટીનલૂથર સાહેબ કે, જે વધુ અસલ પ્રોટેસ્ટન્ટ પંથના

કાઠનાર છે તેવણુની તપાસેલી અને કબુલ રાખેલી ઈન્જલમાં લગભગ એકહજાર જુલો શોધી કાઢી રાજ મજકુરને એ માટે અરજ કાઢેલી..... ખરી વાત તો એજ છે કે, પ્રોટેસ્ટન્ટોએ (આયબલમાં) કંઈ વધારી-ને, તેમજ કંઈ ઘટાડીને, “આયબલમાં કદી ફેરફાર થશે નહીં” ની જે પેશીન-ગોષ પોતે આયબલમાં છે, તેને, અને ખોદાના કલામને તદન એજ ભગાડી છે. (અરે હાય હાય! રેવરડો આ ફકરોનો ૧૨૫ વખતે જાપ કરશો તો જરૂર તમને કયા ધર્મમાં સત્ય છે તે દેખાશે.)

૫ માંનો જવાબ એ કે, આયબલને પોતાની સમજશક્તિથી તે સમજ શકે, એ કોઈપણ પ્રોટેસ્ટન્ટથી બની શકે તેમ નથી. ફરીતો જવાબ એ કે, પ્રોટેસ્ટન્ટો મહાન મિશન પાયસક સાક્ષી આપે છે કે, (ખ્રીસ્તી) ધર્મમાં નમત મુક્તિ હાસલ કરવા માટે હસો હુકમો છે, જેને પેતે ખોદાપાકે મુકરર કીધા છે, અને જે દેવ-જામાં ખ્યાન કરવામાં આવે છે; પણ તેઓને માટે અમે કબુલ રાખીએ છીએ કે, આયબલ તે સધળા હુકમોને તો નહીં કોઈ જગ્યા ખ્યાન કરે છે, અને નહીં કોઈ જગ્યાએ તેઓને શીખવે છે. હવે હું (એટલે પાદરી બેટલી કે પાદરી મેરીઆમજીશો સાહેબ) દરેક પ્રોટેસ્ટન્ટને પ્રુવું છું કે, શું પોતાની મુક્તિ કે નમતનો ખાતી પ્રુવક આધાર તે એક એવી કિતાબપર રાખી શકે છે જેને તે ઇશ્વરી વચનો (કલમે હલાહી) સાબીત કરી શકતો નથી? એવી કિતાબ જેને તે સમજ શકતો નથી, એક કિતાબ જેને અગ્નિની જાલીલો (અરે અરે પાદરી સાહેબો! જરા વિચારીને તો બોલો. શું અખી ખ્રીસ્તી દુનીયા અબજુ બને

જાહેલ છે?) અને કમજોર હમાનવાળાઓ પોતાની હલાકત (નાશ) ને માટે વાંચે છે (હું હું! જરા ધીમે બોલજો!! શુ રોબેટ એકટકે કાળા કાચાથી તમે ખીતા નથી કે? આખી ખ્રિસ્તિ દુન્યાને અને ખાસ કરીને રેવરડોને જેઓ તેને રાત દિવસ વાંચ્યા કરે છે કમજોર હમાનવાળા કહો છો?) એક એવી કિતાબ કે જેના ધણા ખરા ભાગો ખોવા-ઇ ગયા છે, એક એવી કિતાબ જે જુલોનો જાણુ ભંડાર છે, અને જાણુ જેઠને તેને જુલ-ભરેલી બનાવવામાં આવી છે, અને જેમાં બેશક બેશક મુક્તિ કે નમત મેળવવાના સધળા જોષતા હુકમો નથીજ, શું એવી કિતાબ હમાન અને વિશ્વાસનો સધળી રીતે આગેવાન અને મુક્તિના જોખમને માથે લેનાર (કદી પણ થઇ શકે છે? નહીં નહીં! કદી નહીં! કાદિરે મુતલક (સર્વશક્તિમાન) ખોદાની કદી એવી ઇમ્જા થઈ નહીં કે દરેક માણસ પોત-પોતાનો વિશ્વાસ (હમાન) પોતાની મરજીમાં આવે તેવી રીતે આયબલ પર બનાવી કાઢે.” “નવીદે જવીદ પાનું ૧૪૮થી ૧૫૪) જુના અને નવા કરારની હાલત જ્યારે પોતે પાદરીઓ અને બન્ને કરારોના એકરારથીજ આવી જોખમભરેલી છે, ત્યારે મુસલમાનોની એકમતે માનેલી જે હદીસો છે તેઓ તો કરોડગણી બન્ને કરારો કરતાં, દલીલ પકડવાને માતખર અને બરોસાલાયક દરેક ઇન્સારી વાંચક આગળ ગણાવવીજ જોઈએ. મજકુર લખાણમાં જે જે જગ્યાએ મે’ (.....) આવી નિશાની કીધી છે, તે બન્ને પાદરીઓએ પોતાનાં લખાણની સાબીતી માટે જે દલીલો લખેલી છે, તેને માટે છે. જેને લખાણ બહુ લાંબુ નહીં થઈ જાય, એટલા માટે મે’ છોડી દીધી છે, કેમકે તેમની આ ખ્યાનમાં કંઈ જરૂર જણાઇ નહીં.

ડોક્ટર સ્ટ્રાસ અને ઓનોપાયર જેવા યુરોપનાં મહાન અને નામકિત વિદ્વાનો અને સાયન્સના પ્રખ્યાત ફિઝિકોનો પોતાના નખી (અલ) ને નામે પ્રગટ કીધેલી હાલની ઇન્જલને માટે આવાં સખત શબ્દો લખવાનું કારણ મારા ધારવા પ્રમાણે જૂના વખતના અપક્ષપાત ગેરમોતઅસ્મિય પાલ્સિયોનાં મશહૂર અને માનિતા નીચે લખેલાં લખાણો હોવાં જોઈએ મજકુર લખાણો પ્રગટ કરવાથી વાંચકોને ઇન્જ. અન્ તમાલા એ પણ ફાયદો થશે કે નાઇસીયાની સભાએ આખી ખ્રિસ્તિ દુન્યા ને માટે જે ઇશ્વરી વચનો અથવા કલામે ઇલાહી સુદીને અને પસંદ રાખીને ચાલુ કીધા તે કેટલે દરજ્જે ભરોસા લાયક છે અને પોતે ચૂંટનારા અને તે સભામાં ખ્રિસ્તિ ધર્મના આગેવાનો બની હાજર થનારા કેવા ભરોસેદાર ખ્રિસ્તિઓ હતા. * એ તપાસવાની તેઓને સારી તક મળશે ખ્રિસ્તિ ધર્મની તવારીખને સંપૂર્ણ રીતે જાણનાર યુરોપ અને અમેરિકાના નામીયા, આ જમાનાના શીલ્પક, ઝાંત વિલિયમ કેપર એમ. ડી. એલ. ડી. જેવણ ન્યુયાર્કની પ્રખ્યાત યૂનિવર્સિટીના પ્રેફેસર હતા, તેઓની પ્રખ્યાત

*સર ઝાંત ડેવન પોર્ટ સાહેબ તેઓની પ્રખ્યાત કિતાબ એપોલોજીક ઝાંત ધી ફ્રેચ ઓફ ઇસ્લામ" ના પાના ૧૬૦ માં લખે છે કે મસીહ (અલ) ના આકાશપર ગયા પછી તેઓના ફરમાનોના બે જુદા જુદા તજ્જીમાઓ થયા અને તે બંનેને "ઇન્જલ" નું નામ દેવાયું. શરૂઆતની "ઇન્જલ" (મસીહના) શિષ્યોની (ચમેલી છે એવા) ભરોસાપર ચાલુ કરવામાં આવી અને પછીની ઇન્જલ મહાન કોન્સ્ટન્ટીન રાજાના વખતમાં (તેની સભાએ પસંદ રાખેલી છે એવા) ભરોસા પર ભોકામાં ફેલાવવામાં આવી.

ચોપડી " હિસ્ટ્રી ઓફ ધી કૉનસ્ટન્ટિનિયન રિલીજીયન ઓન્ડ સાયન્સ " ની પચ્ચીસમી આજ્ઞતી ને ૧૯૧૦ માં છપાઈ છે તેના 'ખ્રિસ્તિ ધર્મની શરૂઆત' બાળા મથાળાના અધ્યાયમાં પાના ૩૯ માં લખે છે કે " હવે એ વાત સારી પેટે જાહેર થઇ ગઇ કે ખ્રિસ્તિ ટાળાંએ ને ટાળું રાજ્યનો એક સૌથી મોટો અંગ-વિભાગ હતો. જે ને ભારે જીલ્લો તેઓ પર ચાલુ રાખવામાં આવ્યા હતા તેથી ઉરકેરાઇ જઇને એ વાતનો પાકો ઇરાદો કરી લીધો છે કે હવે પછી તે જીલ્લોને સહન કરશે નહીં.

હાથોકલેશને ૪૦ સં ૩૦૫માં પોતાની મજ્જ થી રાજ્યકારભાર છોડી દીધો અને કોન્સ્ટન્ટીન ને માદી વારસોમાં વધારે હક ધરાવનારાઓ માને એક હતો તેણે છેવટનો વિચાર કરી ખુલ્લે ખુલ્લી રીતે ખ્રિસ્તિ ધર્મનો તરફદાર હોવાનો ઢંઢેરા ફેરવી દીધો. જેનું પરિણામ એ આવ્યું કે રાજ્યના દરેક ભાગમાંનાં પુરોષો અને સ્ત્રીઓ, જીવાન અને ધરણીઓ તેને પોતાના પ્રાણુ અર્પણ કરવાને તૈયાર થઇ ગયાં અને તેનાંજ ગીતો ગાવા લાગ્યાં, અને તેને માટે લડવા મરવાને ઉભાં થઇ ગયાં. તેઓ ઉપરાંત બાદશાહી લશ્કરમાં ખ્રિસ્તિઓની સંખ્યા વધારે હતી. તેઓ સધળા મરતાં મુઠી તેની

તાબેદારી કરવાને તૈયાર થઇ ગયા. ચિલવીયાના પુલની પાસે એક મોટી લડાઇ થઇ જેમાં તેની પૂરેપૂરી ફતેહ થઇ અને તેની સધળી ઇજ્જતો પુરી થઇ... અને ખ્રિસ્તિઓનો સૌથી પહેલો હાકેમ બની તેણે રોમના તખ્ત ઉપર પોતાનો પગ મૂક્યો.

ફેતેહમંદ અને આમુરાદ ટાળાની સાથે હવે ને કોઇ જોડાતો તેને મોટા મોટા ઓહાઓ મળતા; જેનું પરિણામ એ આવ્યું કે દોલતના ભોળો તે ભોકો જેઓને એક તણખલા બરાબર પણ ધર્મ સમઘી લાગણી હતી નહી, ખ્રિસ્તિ ધર્મના સૌથી વધારે લાગણી ધરાવનારા હિમાયતી

અની ઉભા થઈ ગયા તેઓ જાહેરમાં ખ્રિસ્તી-
ઓ હતા પણ ખરું જોતાં અંદરખાને મુશરિકો
અને યુતપરસ્તો હતા. તેથી તેઓની સત્તાની
અસરને લીધે ખ્રિસ્તિ ધર્મમાં પણ મર્તિપૂજા
(યુતપરસ્તી) ની અને શિક્ષકની વાતો બેળસેળ
થવી શરૂ થઈ ગઈ હતી. કૉન્સ્ટન્ટીને પણ
કોઈ એવો રસ્તો અખત્યાર કાઢ્યો નહીં કે
જેને લીધે તે (યુતપરસ્તો) અને દીનને બચાડનારા
ઓની આવી નિહાક વાળી (એટલે
અંદર ખાને કાઢિર રહેવાની
વર્તણૂકોનું) રોકાણ થાય, (તેનું કારણ એજ
હતું કે) કૉન્સ્ટન્ટીનની આખી ઉમર કાળાં
ધોળાં કરવામાં ગૂજરી અને તદ્દન તેની ઉમર-
ના છેલ્લા ભાગ (એટલે ૪૦ સં ૩૩૭) માં
જઈને તેણે ધર્મના હુકમોની તાબેદારી કીધી કે
જેની તાબેદારી કરવાનો હુકમ ધર્મ મંડળ
આપતું હતું. " તેના પરથી સાફ રીતે જણાય
છે કે નાઇસીયા સભાનો પ્રમુખ અને તેના
બધા સભાસદો જાહેરમાં ઇસાઈ હતા પણ
અંદર ખાને જૂના રોમન ધર્મના યુતપરસ્તો
હતા અને તેથી તેઓએ ઇસાઈ ધર્મ માટે
જે કંઈ ચુરંચુ હશે તે બેશક વિદાન રદાસ,
એનોઆયર અને વિગ્રહાસેનના લખાણ મુજબ
યુતપરસ્તિની જૂની કિતાબો અને યુનાની
રીક્ષકોની કેટલીક ક્ષિપ્રામણો અને તવારીખોમાં
ની કેટલીક ખોટી ખરી બાબતોનું બેળસેળ
વગર બીજું કંઈ નથી.

એ પછી મજકુર ફેપરસાહેબે મહા વિદાન
ટર્ટેલીયન જેઓ ૪૦ સં ૨૦૦ માં ગૂજ્યા
છે તેઓનું એક લાંબુ લખાણ પોતાના લખાણ-
ની સામેતીમાં લખી લખે છે કે—“ ટર્ટેલીયનના
૪૬મી લખાણથી આપણને જણાઈ આવે છે
કે જ્યારે ઇસાઈ ધર્મ ચોમેરથી
ફેલાયો ત્યારે ઘેરાયેલો હતો તે વખતે પોતાને
સજીવન રાખવાને તે કોશિશ કરતો
હતો ત્યારે (ધર્મની સચ્ચાઈ અર્થે) શી

હાલત હતી. હવે આપણને જોઈએ કે શકેન-
શાહી સત્તા મળ્યા પછી તેની હાલતમાં
કેવો ફેરફાર આવી ગયો, તે તપાસીએ.
ખરી વાત તો એજ છે કે સેવેરસના વખત-
ના ખ્રિસ્તિ ધર્મ અને કૉન્સ્ટન્ટીના જમાના
ના ઇસાઈ ધર્મમાં જમીન અને આકાશો
ની વચ્ચે જેટલો અંતર છે, તેટલો તફાવત
હોય. " અને તે કઈ બખતનો ?
યુતપરસ્તોના અકીદાઓ અને તેઓની કિતા-
બોનાં ખરાં ખોટાં લખાણોની ધણી અસર તેમાં
સામેલ કરી દેવાનો કે જે સેવેરસના
વખતમાં નહતું.) (જુઓ પાનું ૪૫)
પછી લખે છે કે, “ યુતપરસ્તી અને
ઇસાઈ ધર્મ સેળબેળ થવાનાં બે મુખ્ય
કારણો હતાં:—(૧) કૉન્સ્ટન્ટીનના નવા
બાદશાહી ખાનદાનની (રક્ષા માટે અંદર-
ખાને સચવાતી) પૉલીસીઓ અને રાજ્ય-
કારભારને (સંભાળનારી) જરૂર (૨)
(નાઇસીયાની સભામાં ગોઠવાયેલા) નવા
ઇસાઈ ધર્મને ફેલાવવાને માટે લેવામાં
આવેલાં નવી તરેહનાં પગલાં (કારણકે)
અગર જો, ખ્રિસ્ત ટાળું એટલી સત્તા ધરા-
વતું હતું કે, જેને તેઓએ પોતાના વિચારોને
મળતો જોયો તેને ગાદીએ બેસાડી દીધો;
પણ હજી તેને એટલી સત્તા નહીં મળી
હતી કે, પોતાના કદા દુસ્મન યુતપરસ્તીનો
જડમુળથી નાશ કરી શકે. યુતપરસ્તી
લોકોના મનને પોતાની તરફ ખેંચતી હતી;
કારણકે તે તેઓના બાપદાદાઓનો ધર્મ હતો;
ત્યારે બીજી બાજુએ ઇસાઈ ધર્મની અસરો
તેઓના મનને પોતાની તરફ આકર્ષણ
કરતી હતી કારણકે, નવી અને સાચી હતી;
અને વળી લોકોની ધૃત્તિ એ હતી કે, ખનને
હળીમળીને રહે; ત્યારે (છેવટે) બનનેની તાણા-
તાણીનું પરિણામ એ આવ્યું કે, બનને
ધર્મોનાં મૂળ (અકીદાઓ) એક બીજીની સાથે

મેળવેળ થઇ ગયાં; અને (તેથીકરીને ઇસાઇ ધર્મ અને યુતપરસ્તિ બનના મળવા થકી) એક નવા ધર્મે જન્મ લીધો. જેમાં યુત-પરસ્તી, અને ઇસાઇ ધર્મ બને જાહેર દેખાવો સાથે સાફ નજરે પડતા હતા. ઇસાઇ ધર્મ અને ઇસ્લામી ધર્મ વચ્ચે જે મોટો તફાવત છે, તે એજ છે કે, ઇસ્લામે પોતાના કદા દુસ્મન (યુતપરસ્તી) ને જડમૂળથી નાશ કરી નાંખ્યો; અને પોતાના (પાતૌદીહના) અકીદાઓને કોઇપણ તરે-હની, (કોઇપણ ધર્મની) મેળવણી વગર પ્રગટ કરી દીધા. ” (પાનું ૪૬) રેવરંડો ! ઇસ્લામ, અને ઇસાઇ ધર્મનો તફાવત એક ઇસાઇને મોટે સાંભળ્યો કે ? *

પછી લખે છે કે, “ મર્તિપૂજકો

જ્યાંકાઈ ગલ્લાકેસનો ચુકાદો આપતાં મુઝાફ હાઇકોર્ટનાં વડા જડજ મીઠ મારટન, વડા મુલ્યાંજ તાહિર સેફુદીન સાહેબના પોતાના માટેના અને જોડાસાક્ષીઓના, મુલ્યાંજ સાહેબની ઉચ્ચ પદ્ધિ માટેના ખોટા દાવાઓ માટે કપકો આપતાં ઇસલામી અને ખ્રિસ્તિ ધર્મનો તફાવત જાહેર કરતાં કેવી ઇન્સાફી વાત લખે છે તેની તન્ક રેવરંડોનું ધ્યાન યેચું છું. “ આ હું ધારું છું કે ઇસલામી ધર્મના મુખ્ય સિધાંતથી ઉલટું છે કે જે ધર્મ આખી દુન્યાના કેળવાયલા આસામીયાને જાણીતો છે. કે “ફક્ત એકજ અલ્લાહ છે અને હકીકત મોહમદ તેના પેગંબર છે. ” કુખનિ સરીફમાં પણ એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે ખ્રિસ્તિઓએ જે બુલ કીધી હતી તે એ હતી કે તેઓએ એક ઇસુ ખ્રિસ્ત પેગંબર ને ખોટા તરીકે લેખ્યો હતો અને ત્રીદેવતાનો સિધાંત અંગીકાર કીધો હતો. પણ તેઓ એટલા સુધી ખરા હતા કે તેઓએ (ઇસાઈઓએ) આપણા હકીકત (ઇસુ મસીહ) ને પેગંબર તરીકે લેખ્યો હતો. અને ચાહુદીઓએ એ બુલ કીધી હતી કે તેઓએ તેમને સફતર રદ કીધા હતા. (જુઓ પ્રાન્ સિન્ઝ અને પારસી તા. પં મી એપ્રિલ ૧૯૨૧ પાના ૩ નો કોલમ ડબ્લે.

(યુતપરસ્તોની) (ઇસાઇ ધર્મના મુકાબ-લામાં) જે હાર થઈ હતી; અને તેથી તેઓનાં મન મુંઝાઇ ગયાં હતાં; તેનો બદલો ખાસ ખાસ છૂટો આપવાથી, અને છુપી બેક્ષીસો કરવાથી વાળતો જરૂરી છે, એવા વિચારથી કોન્સ્ટન્ટીને પોતાના દરબારમાં નવે-સરથી યુતપરસ્તોનાં રસ્મ રિવાજો ચાલુ કરનારાઓ તરફથી આખમીઆમણી કીધી, એટલુંજ નહીં પણ (યુતપરસ્તી નવેસરથી ચાલુ કરવાની જે જે કોશિશો ઇસાઇ બનીને ચાલુ કરનારા યુતપરસ્તો કરતા) તે કોશિશોને તે સારી નજરે જોતા; અને વળી ખૂબી એ હતી કે, મજકુર કોશિશોમાં ભાગ લેનારા તેનાજ ખાનદાનના મેંબરો હતા. મજકુર બાદશાહ કોન્સ્ટન્ટીને જે માત્ર દુનીયાની કીર્તિ, અને મોટાઇ મેળવવા) નો લોભી હતો, અને (ઇસાઇ) ધર્મ સંબંધી જેના અપીદા (આરથાઓ) એક રજકણ બરાબર પણ (માતબર) ન હતો. તેને પોતાનું, પોતાના રાજ્યનું, અને બન્ને વિરુદ્ધ પાર્ટીઓ (એટલે ઇસાઇઓ, અને યુતપરસ્તોનું) બધુ, એમાંજ જણાયું કે (બન્નેમાંથી કોઇપણ ધર્મને ધર્મસંબંધી બાબતોમાં ગમે તેટલું નુકસાન થાય, અને ગમે તો તે ધર્મ ખિલકુલ બદલાઇ જાય, તોપણ,) અને તેટલી કોશિશ કરીને બન્ને ધર્મો વચ્ચે મિત્રાચારી પેદા કરાવી દેવી. બીજાઓની વાત તો જવા દો (તે જમાનામાં) જે ધર્મચુસ્ત ઇસાઇઓ હતા, તેઓને પણ આ પૌલીસીથી વિરુદ્ધ હતી નહીં ” પાનું ૪૬

“દુનીયાના લોભી (આ) નવી તરેહના ઇસાઇ-ઓએ (યુતપરસ્તોના) દીલોને રાજ કરવાની આ રૂની જે અખત્યાર કીધી હતી કે, તેઓનાં રસમો રિવાજો, અને અકીદાઓને પોતાના (ઇસાઇ ધર્મમાં) કબુલ કરી લેવાં તે રહી, દીર્ઘકાલિ (અખમખીની) વાળા લોકોના

સવાલોના હુમલાઓથી બચી શકી નહીં. જેવી રીતે કે વિદ્વાન ફેરટે આગસ્ટાઇન (જેવા મોટા બાદશાહ)ની સાથે મોકળે મને નીચે પ્રમાણે વાતચીત કીધી:-તમે (ઇસાઇઓ) માં અને યુતપરસ્તોમાં કઇ વાતનો ફરક બાકી રહી ગયો ? જો કે ફરક છે તો માત્ર એટલોજ કે તમારું ટોળું જુદું છે અને તેઓનું ટોળું જુદું છે. નહિતો રહેણી કરણી તો બંનેની એક સરખીજ છે તેઓ (યુતપરસ્તો) ને ત્યાં કુર્બાનીઓ થતી વખતે (દરેક તરફનાં) ધીંગાણું સારી ઉલટ સાથે કંવામાં આવે છે તેમજ તારે ત્યાં પ્રિતિ મંડળ (gghap) એકદુ કરવામાં આવે છે જેમાં ધર્મને નામે દરેક પ્રકારનો મોજશોક કરવામાં આવે છે. તેઓ મતિઓને પૂજે છે તમે તમારા શહીદો અને વલીઓને પૂજો છો. મતિ પૂજનારાઓની પેઠેજ તમે પિતઓ (મુએલાની રહેા) ને દારૂખાણુઓ અને નાચરંગથી તૃપ્ત કરો છો. યુતપરસ્તોના સધળા તેલવારે તેવીજ ધૂમધામથી તમે ઉજવો છો, જેવા કે ચાંદરાત, વાર્ષિક નવરોઝ, રાસુલ જહી અને રાસુસ સરતાન (સંક્રાંતિઓ) (Calends & Solstices) અને તમારી આદતો અને ટેવોમાં તો તમારામાં અને તેઓ માં જરાએ બેદ જણ્યુતો નથી.” (પાનું ૪૮)

પછી એક ઠેકાણે લખે છે કે “ ઇસાઇઓ અને (શિખના) યુતપરસ્તો વચ્ચે જે સખધ બંધાયેલો હતો. તેને માટે પાદરી-ચુટને પોતાના જે અલિપ્રાય દર્શવ્યા છે તેનો સાર આ ઠેકાણે જરૂર ફાયદાકારક થઇ પડશે, તે સાહેબ લખે છે કે “ (ઇસાઇઓના) વલીઓ અને હિસ્તિઓની પૂજા દરેક રીતે શું આગલા વખતની શેતાનોની પૂજા સરખીજ નથી ? માત્ર નામનો ફરક છે, નહીંતો દરેક વાતમાં તે (બંને પૂજાઓ) સરખી છે. યુતપરસ્તો પોતાના યુજુઓને દેવતા ગણીને પૂજતા હતા ઇસાઇઓએ પોતાના ધર્મ પેશવાઓને ખોદા બનાવી

દીધા છે. જે ભોકાએ આવી તરફની (ખોટી) પૂજા (અને અકીદાઓ) ને ઇસાઇ ધર્મમાં ચાલુ કીધાં તેઓ સારી પેઠે જણ્યુતા હતા કે તે બંનેમાં કંઈજ ફરક નથી. પૂજાની એક તરફ ની રીતની જગ્યાએ બીજી રીત ચાલુ થઇ. પણ ખરું જોતાં બંને રીતોએ એકજ છે તેથી તેનાં રસમ રિવાજો પણ સરખાંજ છે.” પછી તેની તરફસીલ લખ્યાં પછી લખે છે કે મતલબ એ કે યુતપરસ્તી (મતિપૂજા) પૂરેપૂરી રીતે ઇસાઇ ધર્મમાં દાખલ થઇ ગઈ. બંનેનાં મુળ અને ઇચ્છા પણ એકજ છે અને તેમાંથી જેટલી શાખાઓ નીકળી તે પણ એકજ છે તે એટલે સુધી કે જુના અને નવામાં ખ્રિસ્ત રમીયો અને યુતપરસ્ત રમીયોમાં ઇમાદત ગુનગરવાની રીતને જોતાં મળતાપણુજ માત્ર નથી પણ એકત્રતા માલમ પડી આવે છે.

આયબલને લખનારાઓ, સંભાળનારાઓ, લોકોને તે તરફ દોરવાનારાઓ, દુન્યામાં સમ-જુતીથી તેમજ જોર જુલમથી તેને ફેલાવનારાઓ, તેની તમામ પ્રતો (નકલો) ને એકઠી કરી, કોણુ જાણે તેમાં કેવો કેવો ફેરફાર કરી તેમાં કઇ કઈ બાબતો પોતાને ફાયદા કારક ઉમેરી, અને પોતાને નુકશાન કારક કોણુજાણે કંટલી બાબતોને કાઢી નાંખી, પોતાને પસંદ પડતીજ ચુટી કાઢી બાકી સધળી ઇન્જલોને અને પત્રોને ખોટા અને બનાવટી (apocryphal) છે. એમ પ્રગટ કરી, તેઓનાપર ચાલ નારાને બિદઅતી કે કાફિર ટેરવી પોતાને ખરા ખ્રિસ્તિઓ અને પોતે ચુટેલી ઇન્જલને ખરી ઇન્જલ, આખી દુન્યા સામે રજુ કરનારા કેવા વિશ્વાસ, ઇમાનવાળા, ધર્મચુસ્ત, ઇન્સારી, દયાળુ, ધર્મના જેવી સુસ્કેલ બાબતમાં કંટલે દરજ્જે ભરાસો આવવા લાયક હતા તેની વાંચકો આગળ છબી ચીતરી દેખાડી એવા અધકારવાળા જમાનામાં એક સાચા દીનદાર ઇસાઇએ આખા આયબલના ખરા

ખોટા હોવાપર કેવી સારી રીતે અજમાયું નાંખ્યું છે તે લખાણ રજુ કરી એ બહસને હું સમાપ્ત કરું છું.

નાઇસીયાની સભામાં એકઠા થએલા ઉપર જણાવેલા સદ્યુજીના બંડારોને એક ચિતાર મજકુર વિદ્વાન સાહેબ એવીરીતે વાંચકોની નજર આગળ મુકે છે કે “પાદરી ન્યુટન સાહેબના અભિપ્રાયથી કાયદો ઉઠાવ્યા પછી હવે અમે પાછા કેન્સ્ટન્ટીનના જમાના તરફ ધ્યાન આપીએ છીએ અગરજો લોકપ્રિય અને જુના (મૂર્તિપૂજકોના) અકીદાઓને ચાલુ રાખવાને રાખપત રખાપત અને બિદ-અતો વડે ધર્મમાં મોટો ભાગ લેવામાં આવ્યો છતાં ખ્રિસ્તિ ટાળાએ કે જે ટાળું તે વખતે (ફતેહમંદ ટાળું હતું) પોતાના દરેક ફેસલાને હકુમતના જેરથી અમલમાં લાવવાની કોશિશ કરવામાં કદીપણ એક મિનિટની વાર લગાડી નહીં; અને હકુમતના તરફથી પણ તે ફેસલા-ઓને (કે જે, ધર્મ ટાળું કે સર્વ અથવા કલેસાના તરફથી કાઢને માટે અપાતા) અમલમાં મુકવાને પૂરેપૂરી મદદ આપવામાં આવતી. અને એવીજ રીતે કોન્સ્ટન્ટીન, નાઇસીયાની કાઉન્સિલ જે જે હુકમો જે જે વિષયો માટે (અથવા જે જે લોકો માટે) બહાર પાડતી તેને પૂરેપૂરી રીતે અમલમાં મુકતો. એરિયસના મામલામાં તો તેણે એટલે સુધી હુકમ આપી દીધો હતો કે “જે કોઇ માણસને આ કદાકાદિ-રતી કોઈ પણ ક્રિતાય મળે અને તેને તે બાળી નહીં નાંખે તો તેને કતલ કરી નાંખવામાં આવે.” એવીજ રીતેરાજ થીયોડોસીઅસ બીજાના વખતમાં નરસુર (નેસ્ટેરિઅસ) જેવા (સાચા અને ધર્મ સુસ્ત ખ્રિસ્તિ આગેવાન) ને આફ્રિકાના એવા એક દુર વિભાગમાં દેશ-પાર કરવાની સજા કરવામાં આવી હતી કે જે આખા વિભાગમાં ફેટલાક ઝાડોને માત્ર એકજ જયો અને પાણીના એક ઝરા સિવાય

કેંકડો કાસ સુધી તપેથી રેતીનું રણ અને શરીરને બાળી નાંખનારી તેવા રણની દવા સિવાય બીજું કંઈજ હતું નહીં.”

નાઇસીયા કે નાઇસ કે નીકાની કોનસ્ટન્ટીન માટે અમને જરૂર બેસું લખવાનું છે અને એરિયસનો સંબંધ તેની સાથે છે તેથી એવા સાચા ખ્રિસ્તિની સાચી હીદાયત તરફ દોરવાની કોશિશના બદલામાં તેને માટે કેવો જનવો કોનસ્ટન્ટસ મજકુર તરફથી નીકળ્યો અને તે કઇ બાપત હતી તે અત્રે પ્રગટ કરવી જરૂરની છે. ફેરપર સાહેબ એ પછી લખે છે કે “કોન્સ્ટન્ટીન બાદશાહના વખતથી ખ્રિસ્તિ ધર્મનો તે દોર શરૂ થાયછે કે જેમાં ખ્રિસ્તિ ધર્મે ધર્મના રંગ બદલીને બાદશાહી રંગ લીધો અને તેને દુન્યાની સત્તાતન મેળવવાની મસ્જી થઇ; અગરજો એકરીતે એમ કહી શકાય છે કે મજકુર ધર્મ પડી ભાંગતાં તદન છુતપરસ્તીના આકારમાં ફેરવાઇ ગયો હતો, પણ બીજી રીતે એમ કહેવું પણ અમેગ્ય ગણાશે નહીં કે ઝાણે (ખ્રિસ્તિ ધર્મે) વધતાં વધતાં જુના વખતની ચુતાની છુતપરસ્તિની લોકપ્રિય હાલત અપભ્યાર કરી લીધી હતી. જ્યારે એ વસ્તુઓ એક બીજાની સરથે અથડાય છે તો બંનેની શિકલ બદલાઈ જાયછે, એમુજ કારણ જેવી રીતે વ્યવહારિક બાબતો (તપમયાત) ને લાજ પડે છે તેવીજ રીતે યાંત્રીક બાબતો (ઇજાનીયાત) ને માટે પણ સાચો કાર છે. (તેજ કારણ અહીં પણ લાજ પડ્યું કે) છુતપરસ્તીએ (પરા આકારી) ખ્રિસ્તિ (ધર્મના) અકીદાઓમાં જેવીરીતે (મોટા) ફેરફાર કરી દીધો તેવીજરીતે એક બીજાના સમાગમથી ખ્રિસ્તિ ધર્મે (જુના મૂર્તિપૂજકોની) છુતપરસ્તીની શિકલને બદલી કાઢી.”

ત્રણ ખુદાઓ માનવનું ખ્રિસ્તિઓ કયાથી શીખ્યા !

“ મિસર દેશ કે જ્યાં ઘણા જૂના વખતથી ત્રિદેવ (એટલે તસલીસ અથવા ત્રણ ખુદાઓ) માનવાનો વિચાર જોરજોરે ફેલાયો અને કામમ) રહ્યો હતો, ત્યાં ખ્રિસ્તીઓના ગંભીર મસઅલા તસલીસનું ચાલુ થવું એક જરૂરી વાત હતી. સૌથી મોટી બાબત જે પર વાદવિવાદ થઈ રહ્યો હતો તે એ હતી કે ખોદાનો દીકરા હોવાને લીધે ઇસુ ખ્રિસ્તને કયો દરજ્જો આપવામાં આવે. એલેક્ઝાંડ્રીયામાં એ જમાનામાં એરિયસ નામનો એક પાદરી હતો, જેણે એક વખતે ત્યાંના વડા પાદરીની પદી માટે માંગણી ઠાણેલી પણ તેમાં તે શબ્દો નહોં. તેણે મજકુર વાદવિવાદમાં જે વાત રજુ કરીધી તે એ હતી, કે બાપ અને દીકરાનું સગપણની રૂએ જરૂરનું છે કે એક વખત એવો હોવો જોઈએ કે જેમાં દીકરાનો કંઈ પતો હોયજ નહોં; કારણ કે બાપની ઉમર દીકરા કરતાં વધારે હોવીજ જોઈએ. (અને તેથીજ હકરત ઇસુ મસીહ (અલ) ખોદાની સાથે કદીમ એટલે હંમેશથી હોનારા નથી પણ હાલિસ એટલે પાછળથી પેદા કરવામાં આવેલા છે.) પણ એ વાતપરથી તે મહાન સાચા પાદરીનો હેતુ સાફ જણાય છે. કે તસલીસના ત્રણ અકરૂઓ (કે બાગોમાંના દરેક અકરૂમ) અઝલી (હંમેશથી હોય તેવો) નથી, (કારણ કે) ત્રણે અકરૂઓ એકજ દરજ્જાના અને એકજ સત્તાવાળા થઈ શકતા નથી, (ત્રણમાંથી) એકને બાકીના બે અકરૂઓપર સરસાહ હોવી જરૂરની છે. અને જ્યારે એવી હાલત છે તો એ વાત અગત્યની છે કે એક વખત એવો હોવો જોઈએ કે જેમાં તસલીસનું નામ પણ નહોં હોય.” (પાનું ૫૨-૫૩)

“ (એલેક્ઝાંડ્રીયાના ત્રિશપ થવામાં) એરિયસના મોકાવલામાં જે પાદરીને (ત્રિશપનો

દરજ્જો મેળવવામાં) ફતેહ મળી હતી તેણે બોકાના આમ મોકાવડાઓમાં એરિયસના મજકુર (સાચા અને ખરા ખ્રિસ્ત અકીદાના) મસઅલાના રદમાં પોતાના છટાદાર બાપણો આપવાં શરૂ કરી દીધાં, અને જ્યારે વાદવિવાદે ગંભીર રૂપ લીધું ત્યારે એલેક્ઝાંડ્રીયાના જુલપરસ્તો અને ગાદિદિઓએ જેઓની વસ્તી ખ્રિસ્તિઓ કરતાં વધારે હતી, મજકુર બાબતપર પોતાની નાટકમાં હાંસી મજાખના વેશો દેખાડવા શરૂ કર્યા. મજકુર નાટકોમાં સૌથી વધારે લક્ષ્ય મનહર વેશ અથવા ઝૂંકટ જે મજવવામાં આવતો તે એ હતો કે બાપ અને દીકરા એકજ ઉમરનાં દેખાડવામાં આવતા.” (પાનું ૫૩). કાઈએવો ઇન્સારી અને સમગ્ર ખ્રિસ્તિ છે કે મહાવિદ્વાનનું આ હિદાયતમરૂ લખાણ વાંચી સમ્બાધને કળ્લ રાખી ત્રીદેવ જેવા ખોટા અકીદાથી તોખા કરી ઇસલામીયો જેવો સાચો ખ્રિસ્તિ બની જાય ?

“ મજકુર તકરારે જ્યારે હકથી વધારે ગંભીર રૂપ લીધો અને હુલ્લટ તોફાન થવાની બીક પેદા ત્યારે એ મામલો બાદશાહ (કૉન્સ્ટન્ટીન) ના દરબારમાં ફેસલો મેળવવા માટે મોકલવામાં આવ્યો. પેહેલાં તો એને ચાતો નહીં વાતો ગણી પોતે ખ્રિસ્તિ ધર્મની લાગણી ધરાવતો નહતો તેથી તેણે તે તરફ બેદરકારી વાપરી. અથવા તો બેદરખાને (મહાવિદ્વાન, સાતરૂપ) એરિયસનો દાવો ખરા છે કે “ બાપની ઉમર તેનાં દીકરા કરતાં બેશક વધારે હોવી જોઈએ અને એક વખત એવો હોવો જોઈએ કે જે વખતમાં બાપ મોજુદ હોય અને દીકરાનો લગાર પતો નહોય, (અને કુન્યાપરસ્ત પાદરીઓનાં દાવા અક્કલ અને નકલથી તદન વિરૂદ્ધ છે) એમ (ઇન્સાફથી) માની લેવા છતાં તેણે તે તરફ બેદરકારી વાપરી. પણ ચોમેરથી સાચા ખ્રિસ્તિ ધર્મને બચ કરનારા (પાદરીઓ) તરફથી તેનાપર

એટલે બધી દયાવ નાંખવામાં આવ્યો કે છેવટે લાચાર થઈને તેણે નાઇસિયાની કૉનફરન્સ ભરવાનો હુકમ બહાર પાડ્યો. ” (પાત્રું ૫૩) વાંચકો યાદ રાખશો કે એ તેજ કૉનફરન્સ છે કે જેમાં મેન્નરોએ હાલની વ્યાખ્યાનને, ખરી તૈયારી, ઝખૂર, સહીશ, ખરો અને ઈન્છલે મોકલ્સ તરીકે ચુટી કાઢી છે. “ એ કૉનફરન્સ મજબૂર જઈને મટાડવાને, (ખોદાપાકની તે તોહીદ (એ-કયતા) મટાડવાને માટે કે જેને શીખાડવાને લાખો નખાંધો અને રસુલો (અલ) આવ્યા હતા અને દેહરીયા અને યુતપરસ્તોના અહીં તસલીસ (ત્રિહવને) માનવા માનવવા અને હજરત છસુ ખ્રિસ્ત (અલ)ના દીનને નાખૂદ કરવાને માટે એક જબરમેટ પ્રગટ કરીધો જે વડે સાચા ખ્રિસ્તિ-ઓને કાફિર ઠેરવી લખનતી માનવાને નાચે લખ્યા મૂળખનો શતવો જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો-જે માણસ એવો દાવો કરે કે એક જમાનો એવો હતો કે જેમાં ખોદાના દીકરા (ઇસુ-ખ્રિસ્ત (અલ) નો કંઈ પણ પતો નિશાન ન હતો, અથવા (તો એમ સમજે કે) તે (ઇસુખ્રિસ્ત (અલ) પેદા થાય તે પહેલાં તેવણુ (આત્મા-અર્થે) પણ હતો નહીં અથવા (એમ માનો કે) તે નેસ્તથી હસ્ત કરવામાં આવ્યા અથવા (એવો અકીદો રાખે) તેઓ એવા જડપદાર્થ (માદા) અથવા નેહર (મુગતતથી) પેદા કરવામાં આવ્યા જે ખોદાઈ માદા કે નેહરથી કાઢી જુદો છે, અથવા તો મખલૂક છે, અથવા તેની જાતમાં ફેરફાર થવો (તગાઇયુર) લાગુ પડી શકે છે, તે માણસને પવિત્ર ચર્ચ (ખ્રિસ્તિ દેવળ) લખનતી (મરદુહ અને કાફિર) ઠેરવે છે. ” આ શતવો નિકળતાં જ કૉન્સ્ટન્ટીને તેને રાજ સત્તાના બળથી અમલમાં મૂક્યો. ” (પાત્રું ૫૩-૫૪)

વ્યાખ્યાનની સંભાળ, તેના ફેરફાર, તેના ચુટનારા અને સંભાળનારાઓની બેઠનિસાહી અને બેઠીની માટે બ્યારે આપણું બધું પોતે

ખ્રિસ્તિ ધર્મના પ્રખ્યાત વિદ્વાનોના લખાણોથી પોતાના ધર્મમાં મૌજુદ હોય છતાં તે બધા લખાણો ભરોસો કરવાને લાયક રેવરંડી અને પણ મુસલમાનોનાં દીનની એક મોટી દલીલ તેઓના પેગંબર (અલ)ની સાબેત અથવા સહીદ હોદસો ખોળ તપાસ કરીધાવગર, અથવા તો બધી જોઈને મુસલમાનોને ઘોંકા દઇ ચુક-રાહ કરવા માટે ભરોસો ન આવે તેવી દલીલો માનવા અને માનવા રેવરંડો તૈયાર થાય એ કેવી તાજુબી બરીવાત છે! આખી વ્યાખ્યાન એટલે જૂના અને નવા કરારમાં આટલી બધી પોકળતા છે ત્યારેજ તો Bacon (બેકન); Newton (ન્યુટન); Gibbon (ગિબ્બન); T. H. Horn (હોર્ન); W. E. Channing (ચેનિંગ) Newcome, (ન્યુકમ) Newman (ન્યુમેન), Parker Theodore (પાર્કર-થિઓડોર), Dr. J. Lock (ડૉ. લોક); R. A. Griffin (આર. એ. ગ્રિફીન); Lillie Joanna (બેલી) Hoad, (હોડ) Chappe (કેપ), J. H. Thomas (થોમસ), U. S. Morison (મોરિસન), Sir Issac Newton (આઈસક ન્યુટન), Dr. Lamson (લેમસન), Dr. Priestly (પ્રિસલી). J. J. Taylor (ટલર), Chrislich (ક્રિસ્ટીક), Flint (ફ્લિન્ટ), Goulburn (ગુલબર્ન), Macmillan (મૅકમિલન), N. S. Falson (ફૅલસન), J. Scott Porter (સ્કોટ પોર્ટર), A. A. Liver Mose (મેઝ), Rev. Grissbach (ગ્રેસબાચ) Lardner (લાર્ડનર), વિગેરે પ્રખ્યાત વિદ્વાનોએ અન્ને કરારો માટે પોતાના એવા સખત અભિપ્રાય, એવા સખત શબ્દોમાં ખ્રિસ્તિ દુન્યાની આગળ રજુ કરીધા છે કે જેને લખતાં મારા જેવા એક ઇસલામીને પણ શરમ આવે છે. પણ જે રેવરંડી અથવા તેવજુના ધર્મના કાઢીલાખાડું અને શરજ પાડશે તો ઇ. અ. તમાલા પોકળતા

ની તે સખતમાં સખત નિશાનીઓને પશુ હું પ્રગટ કરીશ, પશુ અહીં રેવરંડજી અને તેઓના આધનાડુઓના મ્હેં સ્વાદિષ્ટ કરવાને બે તરેહનાં મ્હેંસવાદીયાં રવુ કરે છું:-

હાઇમ હાક્સ-રેવરંડ ટ્રિલિપ વિવિઅન સાહેબ પોતાની કિતાબ “ ધી ચર્ચાઝ ઓન મોડર્ન થોટ ” ના પાના ૯૮ અને ૯૯ માં એ બાબત એકલામ્સ લખાણુ લખી તેની ખુશ્લીલીલો રવુ કરી લખે છે કે “ ફક્ત મોટે (એક બીજા આગળ) બચાવ કાઢેલી રિવાયતો, શુભ અથવા દસ્તાવેજો (નાં માત્ર નામો) અને જેને જરા પશુ કોઇ જાણખી શકે નહીં તેવા, વગર પતાના (આખી ઇનજલ) ના લખનારાઓ. ખસ એન ગણુ કારણો આક્રી રહી ગયલાં છે જેને વડે અમને તે બધા હેવાલોની તફતીલો સાથે જાણ થાય છે. જે હેવાલો અમારા (ખ્રિસ્તિ ધર્મ) ના જીવતા આત્મા (અથવા મળ) છે. શું એથી પશુ વધારે બે બરોસા વાતો કોઇ ખીજી હશે કે જેનાથી ખ્રિસ્તિ ધર્મની સન્ધ્યાઇ અને (સંધાળી) ઇનજલોના ખરા પશુપર શક્યમેહનો ડાલો વધારે લાગી શકે ? ” કહો રેવરંડજી કેવી લેહજત આવી ?

મસાલેદાર ખારેક:-હોર્ન સાહેબ જેવા માનીતા કોંગ્રેન્ટરે (મોરિસરે) પશુ કેવા ઇન્સાનની વાત લખી છે કે “ ઇનજલો રચાઇ તેને માટે ઇસાઇ ધર્મની તવારીખ લખનારાઓ તરફથી જે હેવાલો મલ્યા છે તે એટલા તો બે બરોસા છે અને તેની સનદોની હાલત એવી તો ખરાબ છે કે જેથી (વાંચનાર કે તપાસનારને) તેઓ કોઇ બરોસાને લાયક વાત સુધી પોંદ્યાડતાં નથી. (રેવરંડ સાહેબો ! ખારેકનાં આ કહણને જરા બેચાર વખતે સુસોને પછી ખાશો હો ! એની તો કંઇ જુલુજી લેહજત છે) અને (તેનું સુખ્ય કારણુ એ છે કે) જૂનામાં જૂનું આગલા

વખતના (ઇસાઇ) ધર્મ આગેવાનોએ પોતાના જમાનાના ગપ્પા સપ્પાઓને ધર્મની (ખેલાની અને ઇશુ મસીહની) સાચી વાતો ગણીને અને માનીને (ઇલાહી વાતો છે કરીને) લખી દીધી. અને તેઓ પછીના (બોળા) લોકોએ અદખની રૂએ તેઓના (ગપ્પા સપ્પાઓને ઇનજલે એન છે એમ કરીને તે) લખણુને કમ્પ્લ રાખી લીધાં. અને એવી જુદી સાચી રિવાયતો (વચનો) એક લખનારા પાસેથી બીજા લખનારા સુધી પોંદ્યી અને લાંબી મુદત વીતી ગયા કેડે તેમાં કઇ (ખરી છે અને કઇ ખોટી છે એ) પારખી કાઢવું અશક્ય થઇ પડ્યું. ” અહાહાહા ! કેવી લેહજત આવી ! (હોર્ન સાહેબની તજસીરની ચોથી જીદના ભાગ બીજાને બીજાને અધ્યાય).

હવે ઇસલામી હદીસો જે પોતે મુસલમાનોના માનવા પ્રમાણુ સાથેત સનદવાળી હોય તે કેવી રીતે બરોસો આવે તેવી છે તેને માટે બે બોલ લખું છું. કુઅન મજીદ જેનો હવાલો દેવો રેવરંડજી પોતે બરોસો આવે તેવો માની રહ્યા છે તેના ૨૭ મા પારાની સૂરએ વન્નજમના ૧ લા રકુઅમાં છે કે “ તે (એટલે મુસલમાનોના પેગંબર સાહેબ) પોતાની મજીથી (દીનસંબંધી વાતોમાં) કંઇ પશુ શરમાવતા નથી- (તેઓને દીન સંબંધી શરમાવેલી વાતો તો) તેજ વાતો હોય છે કે જે વહીના રૂપમાં તેઓ સાહેબ પર ઉતારવામાં આવેલી હોય. ” અને જાહેર છે કે જે ચાર તરેહથી તે વાતો વહીના રૂપમાં ઉતારવામાં આવતી હતી તે દરેક તરેહને પેગંબર સાહેબ (સલ) ના જમાનાથી આજ સુધી સંધળા મુસલમાનો એકમતે બરોસા લાયક માનતા ચાલ્યા આવે છે (૧) જીઆઇલ અલે-હીસસલામ જેવા રસૂલ હિસ્તિયાનું વહી લઇને આવવું અને સાથે કહી દેવું કે અલલાહ પાકનો આ તે કસામ છે કે જે તમારા પરતમારી શરીઅતની કિતાબ તરીકે ઉતારવામાં આવેલો

છે. અને તે તેજ વહી છે કે જેને રેવરંડજી અને અમો મુસલમાનો કુઆન શરીફને નામે એળખી “મતલુવ” કહે છે. (૨) વહી લઇને જીખરફલિ (અલ) નું આવવું પણ તેને કુરઆનમાં દાખલ કરવાને નહીં કહેવું. (૩) કસ્ક કે ઇસ્લામથી કાઢ વાતનું પેગંબર સાહેબપર બહેર થવું અને બહેર થયા પછી શિસ્તિત મારફતે તેમાં કંઈ પણ સુધારો ન થવો અને આબેહુય તેનું કાયમ રહેવું. (૪) સ્વપ્નામાં પેગંબર સાહેબ (સલ)ને દીન સંબંધી કાઢ વાત બતલાવવી અને તેનું પણ બહેર વહીથી સુધાર્યા વગર કાયમ રહેવું. એ પાછલી ત્રણે “વહીયે ગૈર મતલુવ” કહે છે અને જનાય પેગંબર સાહેબ (સલ) ની સધળી તરેહની સામેત હદીસોનો આધાર એ પાછલી ત્રણ તરેહની વહીયોની સાથે સંબંધ ધરાવે છે.

હવે એક બીજી આયત તેજ બરોસાવાળા કુઆનની સાંભળો:—અને (ઓ પેગંબર ! (સ. અ. સ.) તમારાપર કિતાબ (કુરઆન) અને હિકમત (હદીસો) (ખોદાએ) ઉતારી ” (૫ મા પારાનો રૂકૂઆ ૧૪ મો) મજકુર આયતમાં એ આયત તરફ ખાસ ઇશારો છે કે જનાય પેગંબર સાહેબ (સલ)ની હદીસો અસ્લાહ પાકની વહીથી ઉતારવામાં આવતી જેને પોતે હઝરત પેગંબર સાહેબ કેવી રીતે બહેર ફરમાવે છે તે સાંભળો. હઝરત મિકદામ બિન અમ્મદિકરેયશી રિવાયત છે કે “(ઓ મુસલમાનો) તમે બાણીશો કે મને કુઆન અને તેના જેવી (એટલે કુઆનના જેવીજ, વહી વડે) તેની સાથે સાથે એક ચીજ (હદીસ) દેવામાં આવી છે. તે વખત પાસે છે કે પેટ બરો એક માણસ પોતાના પલંગપર પડ્યો પડ્યો કહેશે કે (ઓ શેકો !) આ કુઆન(નેજ) ફક્ત અપત્યાર કરો. અને કુઆનમાં જે ચીજને હલાલ (હાલલી) જુઓ તેનેજ હલાલ માનો અને તમને તેમાં

જે ચીજ હરામ (હાલલી) મળી આવે તેનેજ હરામ ગણો. અને (ખર જુઓ તો) બેશક (એમ નથી પણ ખસી વાત તો એ છે કે) જે ચીજ રસુલુસ્લાહ સલ, અસ્લાહો અલેહે વ સલ્લમે હરામ કીધી છે તે તેનીજ (અને તેટલાજ દરજ્જાની) હરામ છે કે (જેવી અને જેટલા દરજ્જાની) ખોદાએ હરામ કીધી છે (છેવટ સુધી)” મજકુર હદીસને અબુદાઉદ, દાર્મી અને હખને માળાએ થોડા સપ્તાનો ફરફાર સાથે રિવાયત કીધી છે.

સાથે સાથે એક બીજી હદીસ પણ સાંભળો:—હઝરત ઇર્ષાઝ બિન સારિયા (રહી) ફરમાવે છે કે “ જનાય રસુલુસ્લાહ (સલ) જુઓ પડ્યો (બાપણ આપ્યું) અને પછી તેમાં ફરમાવ્યું કે શું તમારામાંના કાઢ પોતાના સોફાને અઢીલેને એવો વિચાર કરતો હશે ? કે કાઢની એવી કલ્પના છે કે ખોદાએ કાઢ પણ ચીજ હરામ કીધી નથી પણ તેજ કે જે આ કુઆનમાં છે. હોશિયાર થઈ જાઓ ! (એ તેની બક્ષત છે કારણ કે) અસ્લાહ પાકના સોગન છે કે બેશક મેં (એવી ધણી ચીજોનો તમને) હુકમ આપ્યો છે (એવી ધણી ચીજોની મેં તમને) નસીહતો કીધી છે (અને) એવી ધણી ચીજો વાપરવાથી મેં તમને રોક્યા છે, અને તે સધળી વાતો (વહી તેરીકે ઉતારવામાં) કુઆન જેટલી અલકે (તેનાં કરતાં) ગણત્રીમાં વધારે છે. ” અબુદાઉદ (ખને) હદીસો માટે હદીસની પ્રખ્યાત કિતાબ મિસ્કાત શરીફના બાબ એઅતેસામ બિલ્લહિતાબે વસ્ક નહની બીજી શરહ જુઓ.)

મજકુર બંને હદીસોમાં હદીસોનું કુઆનની પેડેજ અસ્લાહ પાક તરફથી જનાય મોહમદ (સ. અ. સ.) પર વહીથી ઉતારવું કેવા ખુસ્લા સપ્તામાં છે તે પ્રજ્જુબ ધ્યાન દેવા યોગ્ય છે.

પહેલી હદીસમાં છે કે “ અને કુર્આન અને તેના જેવી તેની સાથે એક ચીજ દેવામાં આવી છે. ” એ ફરમાનમાં “ તેના જેવી ” અને “ તેની સાથે ” એ શબ્દો શું સાબિત કરતા નથી; કે કુર્આન જેવીરીતે ખુદાપાક તરફથી ઉતારવામાં આવતું તેવીજ રીતે હદીસોનું ઉતરવું પણ હતું અને નયુવવતના જમાનામાં જેવારીતે જરૂર પડતી તે વખતે થોડું થોડું કુર્આન ઉતરતું હતું તેજ જમાનામાં જરૂરની વખતે સાથે સાથે હદીસો પણ વહીથી ધલ્લામ કરવામાં આવતી અને એજ બંને વાતો તરફ ઉપલી આયતમાં હદીસોને ઉતારવાનો ધસારો છે. વળી જનાબ પેગંબર સાહેબ (સલ) હું શરમાવતું કેવી ઉમદા રીતે અલહમ્દો લિલ્લાહ અમને નજરે પડે છે કે “ એક પેટભરો માથુસ પોતાના સોફાપર પડ્યો પડ્યો કે તેને અટેલીને કહેશે; અથવા વિચારશે ” કે, કુર્આનમાં જે જે બાબતો માટે જે જે ધ્યાન છે, તેનેજ ભરોસો આવે તેવો ગણ્યો. બેશક પાદરિઓ અને રેવરંડો જેવા પેટભરો અને સુખેથી સોફાઓપર આલે-ટનારા હાલ દુનીયામાં ખીજ કાઢજ નથી, અને અમારા જમાનામાં તો તેઓજ કહી રહેલા પણ છે કે, કુર્આન સિવાય, એ મુસલમાનો! તમારા ધર્મની દરેક દલીલ ભરોસો ન આવે તેવી છે. જેનો જાહેર નમ્રતો રેવરંડ લેક્ષમન હુરીજનો બહાર પાડેલો આ પ્રેક્ટ છે. એ પણ જનાબ નખી (સલ) નો એક મોઝાઝો ગણાવવો જોઈએ કે, સાકા-તેરસો વર્ષ આગળ જે ફરમાવેલું તે આજે ધોળે દહાડે આખેફૂજ નજરે પડે છે.

વળી ખીજ હદીસથી સાબિત થઈ ગયું કે, જનાબ પેગંબર ખોદા (સ. અ. સ.) ના સધળા ખુલ્લાઓ (કે જેમાં આપના સધળા ભવિષ્યવાદ પણ આવી ગય છે.)

સધળા શિખામણો (જેમાં ફરવાના સધળા જમણ કામોનો,) અને સધળા મના કપિલી વસ્તુઓ (જેમાં મકરૂહ કામોનો સમાવેશ થયેલો છે, તે સધળા) ખોદાપાક તરફથીજ ધલ્લામથી આપ (સ. અ. સ.) પર ઉતારવામાં આવેલી હદીસો છે, અને પછી ખુલ્લીરીતે તે તરફ ધસારો “ કરીદેવામાં આવ્યો ” કે, તેઓ ગણ્યોનીમાં કુર્આનની આયતો જેટલીજ નહીં પણ તેનાથી ઘણીજ વધારે છે. રેવરંડો! હવે શરમાઈને માથું નીચે ધાલો તો ઠીક, હદીસો પણ ભરોસો આવે તેવીજ ધલ્લામી ધર્મની દલીલ મુસલમાનોને માનવીજ જોઈએ; એમાં હવે જરાએ શક બાકી રહેલો કે ?

કુર્આનની સાથે હદીસોને કેવી અગત્યની પોતે પેગંબર સાહેબના સહાબીઓ માનતા હતા, તેની એક દલીલ પણ સાંભળશો.

ખોદાપાકે કુર્આનમાં જે કંઈ ફરમાવ્યું છે, તેમાં અગર જો ઘણા વિસ્તારવાળી મતલબોનો સમાવેશ થયેલો છે છતાં તે સધળાં ખ્યાનોમાં એક તરેહનું ટુંકાણું છે, તેની તપસીલ હમેશ હજરત રસુલુલ્લાહે (સલ) કીધી છે. જે એમ નહોત અને દીનને માટે જેટલી જરૂરી ચીજ છે, તેનું ધ્યાન તપસીલ સાથે કુર્આન મજીદેજ કયું હોત તો, “ મા આતાફુર રસુલો ફ ખુઝો વ માન હાકુમ અન્હો ફન્તહ ” (સુરએ હસ રકુઅ ૧ લો) એટલે (અમારા) રસુલ (હજરત મોહંમદ (સલ) જે કંઈ તમને આપે તે લઈ લો અનેજે વસ્તુથી તમને મનાઈ કરે તેને દૂર રાખો) જેવા રજૂ હુકમ ઉતારવાની જરૂર હતીજ નહીં; આથી

જાહેર થઈ ગયું કે, ઘણાખરા હુકમો, રોકાણો, શિખામણી વાતો, શિખામણ લેવા લાયક આગલા નખીઓ (અલ) અને વહીઓની સુવર્તાઓ, આખેરતના ખ્યાનો

અને અવિખવાદો માટે પોતે કુર્આન શરીફ હદીસો ની જગ્યા બાકી રહેવા દીધી છે.

કુર્આને પાકની જગત જાણીતી તરસીર દુરે મનસુરમાં ધમામ જલાલુદ્દીને સયુતીએ (૨૯) હદીસ નકલ કીધી છે કે, “ ઇબ્ને અબ્બી હુતિમે માલિક નબ્ને અનસ (૨૬) ની સનદે હઝરત રબીઅહ (૨૬) થી રિવાયત નકલ કીધી છે કે, તેઓએ કહ્યું કે, અલ્લાહ તપ્પારક વ તઆલાએ (પોતાની) કિતાબ (કુર્આનને પોતાના બંદાઓ માટે) ઉતારી પણુ તેમાં (પોતાના નબીની) સુનત (એટલે હદીસો) ને માટે જગ્યા બાકી રહેવા દીધી છે. ”

હવે એક બીજી બાબત તરફ આપનું અને આપ જેવા બીજા રેવરંડાનું ધ્યાન ખેંચું છું. આજસુધી પાદરીઓની એ ટેવ હતી કે ઇસ્લામના ધણુખરા મોજાઓ કે ચમત્કારો માટે એવો સવાલ ઉઠાવતા હતા કે સાહેબો! જો, આ મોજાએ થયોજ હોત તો તવારીખ કે, ઇતિહાસવાળાઓ તેને જરૂર લખતે. દાખલા તરીકે ચાંદ કાટવાનો મોજાએ જેને જૂડો સાબીત કરવાને ધણુખરા ધર્મવાળાઓએ, અને મુખ્યત્વે કરીને પાદરીઓએ તો ઉપરલખેલોજ શોરખકોર કરી મૂક્યો છે. તે વખતે તો પોતાનો કંકડો ખરો કરવાને તવારીખ કે ઇતિહાસજ એક એવી વસ્તુ રેવરંડો આગળ બરોસો આવે એવી દેખાય છે કે જેના મૂકાંબલામાં તેઓ હદીસોને ક્યાં ગણુકારે કુર્આન જેને આજે બરોસો આવે તેવો મનાવવા, અને માનવા બિના થયા છે, તેને પણુ જરાએ બરોસો આવે તેવો માનવ દેતા નહતા.

પણુ હાલમાં રેવરંડોએ એવું કે હું જે રૂઝ અમટ કરું છું એમાંના કેટલાક સવાલોનો આધાર તવારીખપર રહેલો છે. લાવો

તે તરફનો રસ્તો. પણુ બંધ કરી દેખો કે બપોરે હદીસો જેવી મહાન દલીલો બરોસો ન આવે તેવી છે તો તવારીખની શી વીસાત રેવરંડો! કુર્આન શરીફના ૧૧ મા પારાના ૭ મા રૂકૂઅમાં ખુદાપાક ફરમાવે કે જનાબ નબી (સ. અ. સ.)ના જમાનાના કાફીરાએ માંગણી કીધેલી કે યાતો આ કુર્આનને રદ બાતલ કરી એક બીજું કુર્આન લાવો અથવાતો અમારી મજબૂતી અને ઇચ્છાઓને અનુસરતી વાતો તેમાં દાખલ કરો. પણુ ઉપર બ્યાન કરવામાં આવેલી નાઇસીઆની કોનફરન્સના સમારોહોએ, તેમજ બીજા જમાનાઓમાં બીજા રેવરંડોએ ને પોપોએ છુતપરસ્તોને અથવા પોતાના રાજ્યાધિકારીઓ કે, સરદારોને રાજ રાખવા ઇચ્છાલમાં અને પોતાના ધર્મમાં જે સુધારો વધારો કીધેલો તેમ ન કરતાં આપે તેઓને ઉત્તર વાળ્યો કે, માંડાઓ! “અલ્લાહપાકે ચાહું તોજ, હું તમારી રૂખર તેને પઠી શક્યો, અને તેણે ચાહું ત્યારેજ એ કલામ સુધી તમે પહેંચ્યા.” તમારી મરજી મુજબ આજસુધી એક પણુ વખતે એક પણુ આયતમાં ફેરફાર કરતાં અને તમે કહિ જોયો છે? “કારણકે એથી પહેલાં પણુ મારી ઉમરનો એક મોટો ભાગ મેં તમારામાં ગુજર્યો છે. ત્યારે શું તમારામાં એટલી પણુ વિચારશક્તિ નથી?” કે નાણુવત પહેલાંની અને પછીની મારી હાલત તથા વાતોપર વિચાર કરો કે, એવો કોઇપણુ દાવો કે એવું એક પણુ કામ મેં કીધું છે કે જેથી હું એક પણુ બાબતમાં જુડો કે ખોટો ઠર્યો હોઉં?

ઉપલી આમતમાં કલા મુજબ નાણુવત પહેલાંની આપની હાલતો અને કામોથી તવારીખ જેવાની હાજત રાખ્ય વગર તેજ લોકો જાણીતા હોઈ શકે

છે કે, જેઓ આપના જમાનાના હોય અને આપની હાલતોને નજરે નોંધે હોય; તે પછીના ભેદને તો, તોણુવત પહેલાંની આપની કોષપણુ બાબતને માટે તવારીખજ નેવી પડશે. અલગત, તવારીખના તે બ્યાનોમાં આપની હાલતે માટે કોઈ એવી રિવાયત હોય કે જે કુર્આન અને હદીસો અને સાચી તવારીખની અખરો વિરુદ્ધ હશે તો તેને મુસલમાનો એકે મતે વગર ભરોસાની રદ બાતેલ રિવાયત ગણશે. ત્યારે મજહૂર આયતથી સાબેત થઈ થયું કે જે ઠેકાણે તવારીખી બ્યાન ની જરૂર પડે તે ઠેકાણે મુસલમાનોએ એકે મતે સાચી ગણેલી અને માન્ય રાખેલી તવારીખી વાતે કે જ્ઞેને સંબંધ આપ (સલ) ની જીંદગી કે લાદશ સાથે હોય અને તેને વિરુદ્ધ અને તેને ખોટી ઠેરવનારી હદીસ કે કુર્આનની ઘોઈ પણુ દલીલ નહીં હોય છતાં તેને ભરોસો ન આવે તેવી દલીલ માનવી અને મનાવવી પેતે કુર્આનથીજ મલામ પડયું કે એવકૂફીની વાત છે

ઇસલામી હદીસોને માટે ઇસાઇ વિદ્વાનો નો શો અભિપ્રાય છે તે પણ અત્રે રેવરંડજી આગળ રજૂ કરવું ફાયદાકારક થશે. હદીસોને માટે ઈંગ્લેન્ડના જાણીતા વિદ્વાન સર વિલ્યમ રૉમ્સ કારલાઇઝ પોતાની જાણીતી કિતાબ “ધી હીરોઝ એન્ડ હીરો” ઢિબરી સનના બોળ લેક્ચરમાં લખે છે “આપણા (ઇસાઇ-એના) ધણુ ઉત્સહી પુરૂષોએ હઝરત મોહમ્દ (સલ) માટે જે જુઠાણાના ઢગલા ખડકલા છે તેનાથી અપણી પોતાનીજ હલકાઇ થતી આપણને અત્યારે લાગે છે. આપણા મનમાંથી એ બધું કાઢી નાંખવાનો વખત આવ્યો છે. એમણે (એટલે હઝરત મોહમ્દ (સલ) બાબેલ) ભવિષ્ય અત્યારે છેલ્લા ૧૨૦૦ વર્ષથી ૧૮ કરોડ માણસોના જીવનનો એક માર્ગ ફરકે પ્રદર્શનો થઈ પડયું છે. આ ૧૮ કરોડ *

માણસો ખોદાએ આપણા જેવાજ બનાવ્યા છે. માલિકે પેદા કરેલા પ્રાણીઓની મોટી સંખ્યા અત્યારે કોષ પણુ પુરૂષનાં વચન કરતાં હઝરત મોહમ્દ (સલ) ના વચનને વધારે માને છે. જે હકીકતોને, માલિકે પેદા કરેલાં પ્રાણીઓ સૈકાના સૈકાઓથી માનતાં આવ્યાં છે તેને અત્યારે આપણે ઘડી કાઢેલી જાદુઈ દ્રવ્યજનો તમાસો કેમ માનવો ? ”

યુરોપ અને એશિયાના સર્વ વિખ્યાત ઇતિહાસ લખનાર સર એડવર્ડ ગીબ્બન પોતાની કિતાબ “ધી ડિકલાઇન ઓફ ધી રોમન એમ્પાયર” માં લખે છે કે “ધર્મના આગેવાન અને સૌથી મોટા ધર્મ વિદ્વાન ઉપદેશક (શરીઅત સૂચવનાર) ની આદતો (રેહલ્લી કરણી) માંજ દરેક ધર્મમાં; સર્વ તેને માટે જાહેર બિનાઓ નો સંપુર્ણ રીતે સમાવેશ થયેલો હોય છે. તેવી જ રીતે હઝરત મોહમ્દ (સ. આ. સ.) ના તમામ વચનો (અને કૃત્યો એટલે હદીસો) જાણુ સાચા રસ્તાની સોનેરી નસીહતો (શિખામણો) છે. અને તેમના કાર્યો નેકીના નમુના રૂપ છે. તેમને માટે કેટલીક નામાંકિત નારીઓ અને મિત્રો એમના ધણુ ધુપા અને સવ્યાધના અંસરકારક તમામ ચિહ્નો લખી રહ્યા છે (તેથી કરીને) હઝરત મોહમ્દ (સ. આ. સ.) નો ધર્મ કોઈ પણુ રીતના શક અને સંદેહથી પવિત્ર અને સ્વચ્છ છે.” (જુઓ મજહૂર કિતાબના છઠા ભાગતું પાતું પૃ. ૫૦)

* યુરોપીયોનોની ગણતરી પ્રમાણે દુન્યામાં મુસલમાનોની વરતી ૩૬ કરોડની છે; પણ તુર્કીઓએ જી બાબત બોળ તપાસ કરતી તેઓને ઇસ્લામી દુન્યાની ખરી સંખ્યા ૧૬ કરોડ માણસોની માલમ પડી જે ગણતરીને મિસરના પ્રખ્યાત વર્તમાનપત્રો “અલ મોઅયયદ” અને અલ મનારે ૧૩૩૦ ના પત્રોમાં પ્રગટ બીધી હતી. ત્યારે અહીં ૧૮ કરોડની સંખ્યાએ જાહેર થયે છે.

પંચમના પ્રખ્યાત ખ્રિસ્તિ વિદ્વાન મી. રાયગન હદીસોને માટે લખે છે કે “એક અબજ માણસ તમામ દુન્યાને માટે એવા કાયદા કાનૂનો (જે હદીસોમાં બયાન થયેલા છે) બાંધી ગયા કે જેની બરાબરીનાં સુકાબલો મોટા મોટા આજના (વખતના તત્ત્વજ્ઞાની વિદ્વાનો (ધારા અને કાયદા કાનૂન રચનારાઓ) અને તીવ્ર બુદ્ધિના લોકો (દાનિશમંદો) કરી શકતા નથી તેમ કરી શકશે પણ નહીં, બલકે તેઓ (જનાબ મોહમ્મદ (સં. અ. સં.)ના કાયદા કાનૂનો એકે અવાજે સર્વ માન્ય થઇ પડ્યા છે.” (જુઓ “હુમારા નખી માટે પરધર્મી-ઓના વિચારો.” પાનું ૧૬૭).

ખ્રિસ્તિ વિદ્વાનોનાં હદીસની તારીફમાં ઉપલા તો માત્ર એ ત્રણ નમૂના છે એ ઉપરાંત તેઓનાં હજી પણ ઘણાં લખાણો છે. હવે એ તપાસવાનું છે કે ઇસાઈ વિદ્વાનોએ આદલી બધી તારીફો કીધી તેનું કોઇ મુખ્ય કારણ હોવાનું જોઇએ; અને તેજ એવું કારણ છે કે જેને લીધે મુસલમાનો તો મુસલમાનોજ છ પણ તેઓ ઉપરાંત ઇન્સારી ખોળ તપાસ કરનાર પરધર્મી માણસને પણ માનવું પડે છે કે બેશક ઇસલામી ધર્મના પેગંબર સાહેબ (સં. અ. સં.)ની હદીસો કે જે વચનો અને રહેણી કરણીના બયાનોજ માત્ર એવો સંમ્રદ છે કે જેનાપર દરેક રીતે બરાસો લાવ્યા વિના છુટકોજ નથી અને એ કે તે બેશક જનાબ પેગંબર સાહેબ (સં. અ. સં.) નું કલામ છે અને જનાબ પેગંબર સાહેબ (સં. અ. સં.)ના વખતથી, હદીસો લખાઈ કિતાબોના રૂપમાં પ્રગટ થઇ ત્યાંસુધી, બેહદ બેહનતે સચવાયશે ખબરના છે અને તેઓનું સચવાયશો રહેવાનું મુખ્ય કારણ એ હતું કે જનાબ પેગંબર સાહેબ (સં. અ. સં.)નાં જમાના પછી લખમળ અહીંસે વધે સુધી

દરેક જમાનામાં સંખ્યાબંધ માણસો તેઓને લખી યા મોટે યાદ રાખી ઘણા માણસોને લખાવી મોટે યાદ રખાવતા, અને અકેક શબ્દનક ફેરફાર તેમજ મોટે યાદ રાખનારા અને લખનારાઓનું દરેકે દરેકનું જીવનચરિત્ર, તેઓની યાદ શક્તિ, કષ્ટ કષ્ટ જગ્યાએ એટલે કષ્ટ કષ્ટ હદીસ બયાન કરવામાં કે લખવામાં કોણે શી શી બૂલો કીધી તેની નોંધ લખી લેતા અને તેની કિતાબો રચતા અને એક પણ હદીસના ફકરાની સનદ એટલે જનાબ નખી (સલ)થી લઇને કિતાબોમાં પ્રગટ થઇ ત્યાં સુધી કયા કયા માણસે તેને યાદ રાખી કે લખી, એક બીજાને તેટલોજ ફકરો પેહચાડ્યો એવા તેઓનાં નામોની લીસ્ટને અધુરી કે અપૂર્ણ થવા દેતા નહીં, એ એવો ઇલમ છે કે જે ઇલમ અથવા વિષય મુસલમાનોમાં “ઇદખે અરમાઉર રિઝલ” ને નામે પ્રસિદ્ધ છે. અને આજ દિવસ સુધી ઇસલામી દરેક ધર્મ વિદ્વાનને તેને સારી પેઠે જાણવું પડે છે. અને ઇ. અ. તથાલા કેયામત સુધી તે તેવીજ રીતે મુસલમાનોમાં સચવાયશે અને ચાલુ રહેશે.

હવે વાંચકોએ વિચારવું અને ખૂબ ધ્યાન દઇને વિચારવું જોઇએ અને રેવરેન્ડોએ આટલું જાણ્યા પછી સામાન્ય લોકોને હદીસો બાબત ધોકા દેતા થકો તોખા કરવી જોઇએ કે તેઓના નવા કરારનું બયાન સર કરવા અગાઉ મેં મચાળું બાંધ્યું હતું કે શું તેઓનો આખો નવો કરાર હદીસ જેવો, બરાસાને લાયક સાચી સનદ વાળો છે કે નહીં? રેવરેન્ડો! જરા આ તરફ ધ્યાન દઇને જોશો હોં! સાંભળો આ ચોપડીનું નામ મેં આપનાનામ પરથીજ રાખ્યું છે. “લક્ષ્ય” એટલે ધ્યાન દેવા લાયક. જે ધ્યાન દેશો તોજ “મનહર” લખાણોની અસર ઇ. અ. તથાલા તમારા

હદીસો તરફથી અવિશ્વાસુ દિવ્ય કવર થશે. સા-
બેત એ થયું કે તમારી આખી આયશલ
એટલે જૂનો અને નવો કરાર જૂનો તમા
નવા, ગોરા તથા કાળા, યુરોપીઅન તથા દેશી
રેવરંડો અને ખ્રિસ્તિ વિદ્વાનોના લખાણોથી
તકત એક સેરંડો માટે પણ બરોસો ન આવે
તેવો સાબેન થયો કે જે કરારોને તમે આ-
કાશી વચ્ચે અને ખોદાઈ કલામ ગણો છો,
અને તેને ઠેકાણે સંધળા પ્રસલામયો અને
ખીના કાઢ નહીં પણ ખ્રિસ્તિ, દેશી નહીં
પણ યુરોપીઅન, કાળા નહીં પણ ગોરા વિદ્વાનોના
લખાણોપરથીજ સાબેત થઈ ગયું કે મુસલમાનોના
પેગંબર (સ અ સા.)ની હદીસો, કાયદા કાનૂન, શિ-
ખામણો અને તવારીખના પયાનો માટે એવી કંચ
દરજાની છે કે આગત પાછલા ફિલસુફો
અને ધારા પાંધનારાનું ઉત્તમમાં ઉત્તમ અને
શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ વિદ્વાનોનું લખાણ તેના રોકા-
બલામાં એક રજકણ બરાબર નથી. અને તે
હદીસો ખરી અને સાચી હોવામાં એવી તો
બૌદ્ધસાંને લાયક છે કે ઇસ્લામ સિવાયના દુન્યામાં
જેટલા જૂના ધર્મો છે તેઓ પોતાના ધર્મની
એક પણ આખી કિતાબને માટે એક પણ
સનદ લાવી શકતા નથી અને અહીં મુસલ-
માનો તો હદીસના અકેક ફકરા માટે સંખ્યા
અંધ સનદો મનાયથી, લખાયથી, રચાયથી,
તપાસાયથી, પ્રસરાયથી અને હપાગલી તૈયાર
રાખે છે કે જે હદીસોને તમે બરોસો ન આવે
તેવી વાતો લેખી, લખી અને પ્રગટ કરી મુ-
સલમાનોને ગુમરાહ કરવાની અને પરધર્મીઓ-
ને ઘેઠા દેવાની કોશિશો કરે છે.

રેવરંડજી ! એક વાત રહી ગઈ તમે કહેશો
કે હદીસો માટે તો ખ્રિસ્તિ વિદ્વાનોનાં વચ્ચે
એ જોયાં પણ હદીસોની સનદ અને તેની
સંભાળ માટેનું યુરોપીઅન ગોરી આમી વાળા
વિદ્વાનોનું લખાણ ક્યાં છે ? તે હવે આપની

સમક્ષ રજુ કરે છું—હદીસોનાં રાવિયો કે
લખનારા અને મોટે યાદ રાખનારા, અથવા
એમ સમજે કે પેગંબર સાકુમ (સં અં
સં) ના મુખારક જમાનાથી હદીસોના વિષય
સંપૂર્ણ રીતે મજબૂત થઈ ગયે ત્યાં સુધી
દરેક જમાનામાં એક બીજાને હદીસો પોતાના
નારાઓની ઉપર લખેથી ખરી. સનદને માટે
જરૂરી વાતો જાહેર કરનારા અને ખરા જોદાને
પરખાવનારાઓના હેવાલોના સંમંદને “અસમા-
હર રિગલ” કહે છે તેને માટે હિંદુસ્તાનમાં
અર્બા બાયા અને મુસલમાનોની ધર્મ વિધાને
જાણનારા ખ્રિસ્તિ વિદ્વાનોમાં સૌથી વધારે
પ્રખ્યાત ડૉક્ટર સ્ટ્રીંગર સાહેબે “કાર્ટ ઓફ
ડૉક્ટર્સ” ની ફરમાસથી અને “ધી એ-
શિયારિક કું” ના બટોપરથી અરમાહર
રિગલના વિષય સમ્બંધી એક કિતાબ અર્બા
બાયામાં પ્રગટ કરી છે કે જેનું નામ ‘ધ સામા ફિ-
મઅરેકતિસ સલાખા’ છે તેની અંગ્રેજ પ્રસ્તા-
વનામાં તેઓ લખે છે કે “મુસલમાનોની
વિધાની ઇજ્જત (તેઓની) “અસમાહર રિગલ”
ની વિધા છે. ન તો કોઈ એવી પ્રજા થઈ
અને ન કોઈ હમણા છે કે જેઓએ મુસલમા-
નોની માફક બારસો વર્ષની (હદીસોના સંધળા)
વિદ્વાનોની જાહેરીના હાલ લખ્યો હોય. મુસ-
લમાનોની અસમાહર રિગલની કિતાબો જો
(એક ઠેકાણે) ભેગી કરવામાં આવે તો ભગભગ
(હદીસોની રિવાયતોની સનદ ધરાવનારા તેમાં)
પાંચ લાખ પ્રખ્યાત વિદ્વાનોના (સંપૂર્ણ)
હેવાલ મળી આવશે. (તે એટલા દરજાની
સંપૂર્ણ અને કામેલ વિધા છે કે) એઓ
(એટલે હદીસો બચાવ કરનારા રાવિયો) ના
છતિહાસમાં કોઈ સંકેત કે પ્રખ્યાત જગ્યા એવી
નથી કે તે વખતનો અને તે જગ્યાનો કોઈ
માણસ એ (રાવી)ઓનાં બચાવમાં આવ્યો નહીં
હોય.” બીજો ઠેકાણે એજ પ્રસ્તાવનામાં લખે
છે કે “(હદીસોની) રિવાયતના વર્ણન કરવાની

કાલત જાણવાની વિદ્યા વીધે મુસલમાનો જેટલી કાંઈ મોટા ધરાવે તેટલી મોટા છે તેઓને બટ છે. ” (હમારા નખી માટે ધરધર્મજિનાના વિચારો” પાનું ૧૦૯ અને ૧૭૭)

શું કુઆને શરીફ કોઈનું જીવન ચરિત્ર છે ?

રેવરંડજીના આ ધોધાપર મુસલમાન બચ્ચાઓને પણ હાંસી આવ્યા વગર રહેશે નહીં. તેઓ લખે છે કે “ ૧ મસીહનો જન્મ જાજીના એટલે ચમત્કારીકરીતે થયો તે કુઆનથી સાબિત થાય છે. તેના જન્મની ખબર હઝરત મરિયમને હઝરત જહાંઘલ મારફતે આપવામાં આવી હતી પણ હઝરત મહંમદના જન્મનું બચાન વટિકે કુઆનમાં નથી તેનો જન્મ ચમત્કારિકરીતે થયો નથી વાસ્તે જન્મની વાતમાં મસીહ ઇબ્ને મરિયમ હઝરત મોહંમદ કરતાં ઉત્તમ ઠરે છે. ”

ત્રીજા પારાની આલે ઇઆનની સૂરતના પાંચમા રકબમાં છે કે ફિરિસ્તાઓએ હઝરત મરયમ (રદી)ને હઝરત મસીહ (અલ) ના જન્મની ખુશ ખબર આપેલી. પછી સોળમા પારાની સૂરએ મરયમના બીજા રકબમાં છે કે તેની તરફ અમે આમારી (પેદા કીધેલી રહેલાંની એક) રહ મોકલી અને તે રહે બીબી મરિયમ (રદી)ને મજદુર ખુશખબર આપી. રેવરંડજી કુઆનનાં લખાણોથી તદ્દન નાવાકેશ હોવા ઉપરાંત એવા બોળા પણ છે કે કોઈ રેવરંડની લખેલી કિતાબનો તરજુમો કરી મજદુર ફેકટ લખતી વખતે કિતાબ લખનારના લખાણપર રેવરંડજીને જેટલો બરોસો હોવો દેખાય છે તેટલો મુસલમાનોની સાચી હદીસોની દલીલપર હોવો દેખાતો નથી. તેમાં પેલા રેવરંડ જે કંઈ લખી માયું તેને

તપાસ્યા વગર રેવરંડજીએ તજુમો લખી કાઢ્યો કુઆનમાં તો કેયે નથી કે જ જિઆ-ઇલેજ (અલ) બીબી મરિયમ (રદી)ને મજદુર ખુશખબર આપી. આ પહેલા પગથિયાથી રેવરંડજીને મુસલમાનોના ધર્મ સંબંધી કેટલી માહિતી છે તેનો નમૂનો જાહેર થઇ ગયો. —

ઇખતેલાએ ઇશક હય રાતા હય કયા

આગે આગે દેખીયે હોતા હય કયા

એટલે કુઆનમાં શું છે અને શું નથી તેનોએ તેઓને પતો નથી. ગોરી ચામડી વાળા રેવરંડોને જોઇએ કે બહુ વિચારીને અને તપાસીને કાળી ચામડીવાળા રેવરંડોની મુસલમાનોના મોકાબલા વાસ્તે ચુંટણી કરે.

વહાલા વાંચકો અને રેવરંડો! કુઆને શરીફ જાણવલની પેટ કોઈ શીલકુદોની શિખામણો, યુનાનના ખુતપરસ્તોની તવારીખો પરથી લખાયેલા તવાળીખના હેવાલો અને જૂના ગપ્પા સમ્પનો સંગ્રહ નથી જેને વિરતાર સાથે હું ઉપર સામેત કરી આવ્યો. બહુકે તે શું છે તે પોતે કુઆનને મોટે સાંખળો “ તે તો ગાય શિખામણો અને જોહેર કુઆન છે. (તે) એટલાજ માટે (ઉતારવામાં આવ્યું) છે કે જે કોઈ (તુલિલ હમાનના અમુતથી) જીવતું હોય તેને (ફરર શિક્ષ અને યુનાહોના કામોની સમજાવોને સૂચવી) બીચાડે અને નહીં કબૂલ રાખનારાઓ ઉપર સત્ય સામેત થાય. ” (સૂરએ યાસીન રકબ ૫ મો). (૨) બીજા કયા કામને માટે ઉતારવામાં આવ્યો છે તે સાંખળો (“ મુસલમાનો !) અરે તો તમારાપર (આ કુઆનમાં) ખુશ્કી આપતો, અને તમારા પહેલાં જે લોકો યુવરી ગયા તેઓના (જરર જોગા) હેવાલો (એટલાજ માટે) કીનાયો છે કે (જે) થી તે હેવાલો તમારે માટે ઘડો અને ધર્મિષ્ઠ માણસો (અતકીયો)ને માટે શિખામણો થઈ પડે. ” (પારો ૧૮ મો સૂરએનૂર રકબ ૪ થો). (૩) ત્રીજા કયા કામને માટે ઉતારવામાં આ-

બો તે સાંભળો “ બેશક આ કુઆન તે રસ્તો બતાવે છે જે દરેક રીતે સચવાયેલો છે. અને ધર્માનવાળો લોકોને કે જેઓ સારા અકીદાઓ રાખે અને સારાં કામો કરે છે ખુશ ખબર આપે છે કે તેઓને (ધર્મલાભી અકીદા રાખવા માટે અને ધર્મલાભી હુકમો અભવી લાવવા) માટે (પરલોક કે આખિરતમાં) ઘણો મોટો બદલો (મળવાનો) છે. (સુરએ બની ઇસ્ત્રાઈલ રફૂઅ ૧.)

ત્યારે એવી કિતાબથી જેને પોતે રેવરંડી બાને છે કે બરોસો આવે તેવી છે સાબેત થઈ ગયું કે કુઆન શરીફ હઝરત મોહંમદ (સલ)નું જીવન ચરિત્ર, લાઈફ, કે સવાનેહ ઉમરી તરીકે લોકોમાં પ્રચલિત કરવામાં આવ્યું નથી પછી તેમાં આપનાં જીવન ચરિત્રને પેદાશ કે રેહલુ કરણીનો સંબંધ ધરાવનારી વાતો તપાસવા બેસવું અને તેવી વાતો તેમાં નહીં મળી આવતાં “ જન્મનું બચાન વટિક કુઆનમાં નથી.” કરીને લખવું એ રેવરંડી જેવા બાહ્યેશ માણસોનું જ કામ છે. હું ધારું છું કે આયબમાં પાદરિઓએ એજ બુલ કાધી છે; જે તેઓ કરવાનાં કામો નહીં કરવાનાં કામો આખિરતનું બચાન, જાણીતા નબીયોને, વહીયોને તેમજ ધર્મના કેટલાક દુશ્મનોને ધડો લેવાનો હેવાલ અને શિખામણો- જ લખી તેને આકાશી કલામ તરીકે લોકો આગળ રજુ કરતે તો એટલા પ્રજેત થતે નહીં, કે જેટલા કોઈ પેગંબરને માણસના ચૂપર શેકેલી રોટલીઓ ખવાડીને (જુનો કરાર હઝ કીએલ અધ્યાય ૪ ની ૧૨મી કલમ અને કોઈ પેગંબરને દારૂ પીવાડી તેઓની જ દીકરીઓ સાથે સુવાડી વગર નીકાહની ઝોલાહ લધને (જુનો કરાર, હિતબત ૩૦ થી ૩૮ મી કલમ અધ્યાય ૧૯ ની) અને હમુ ખિસ્ત (અલ)ની ખોટી વંશાવળી, તેઓનું જન્મ અને જીવન ચરિત્ર લખીને ફજેત થયા છે,

હું ઉપર લખી આવ્યો છું કે મુસલમાનો પોતાના ધર્મ સબધી કોઈ વાતની દલીલ હુંકેવી હોય તો તેની ખોળ તપાસ ચાર જગ્યાએ કરે છે જેમાંની એક દલીલ હદીસો છે જેનો દરજ્જો માતબર હોવામાં કુઆનની પછી છે. તેમાં જેતાં સાલમ પડે છે કે જનાબ મસીહ (અલ)ની પેદાશ વખતે જાહેર થયેલા ચમત્કારો કરતાં હઝરત મોહંમદ સાહેબના (સલ) ના જન્મ વખતે જાહેર થયેલા ચમત્કારો સંખ્યાની રૂએ ઘણા, અને મોટાંધની રૂએ ઉત્તમ જાહેર થયેલા છે.

ચમત્કારની સરખામણી શરૂ કરતે પહેલાં વાંચક વર્ગ અને ખાસ કરી દેશી અને પર-દેશી, કાળા અને ગોરા રેવરંડો આગળ એ વાત રજુ કરવાની મને જરૂર છે કે જનાબ મોહંમદ પેગંબર સાહેબ (સં. અં. સં.)ના જે જે ચમત્કારો હું આ ચોપડીમાં લખીશ તે હદીસોના પ્રખ્યાત ઇમાનો કરતલાની (રહ)ની કિતાબ મવાહેમે લહુન્નીઆ, કાઝી આયઝ (રહ)ની શિક્ષા, મુદ્દા અબીકારી (રહ)ની શાહશિક્ષા, ઇબ્ને હુશશામની “ સીરત ” શૈખ નબહાનીની હુજ્જતુલ્લાહે અલલ આલમીન, હમામ જલા-લુદ્દીન સયુતીની ખસાએસે કુશ્ના અને મિ-સ્કાત શરીફ વિગેરે એકેમતે માનીતી અને જાણીતી કિતાબો પરથી લખીશ કે જે કિતાબોમાં એ કે હદીસ એવી નથી કે જેને માટે હદીસોના ઇમાનોએ એકેમતે લખ્યું હોય કે બેશક આ હદીસ ખોટી, જૂઠી અને બનાવટી છે. મજકુર કિતાબોમાં, હમામ જલાલુદ્દીન સયુતી (રહ), પોતાની કિતાબ ખસાએસે કુશ્ના ને માટે તો ખુશ્કા જણાવેલાં, તે કિતાબની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે “ (એ મારી રચેલી કિતાબ) એવી કિતાબ છે કે હદીસોના ઇમાનોએ જે હદીસોને બરોસો આવે એવી સબદોષી લખેલી છે તે સબદોષી

કિતાબમાં આવી જાય છે. જે જે ચમત્કારો જનાય સેયદુલ મુસ્લીમ (સં. ૨૦૦ સં.) ને માટે જ ખસ જાહેર થયા છે અને જે જે ચમત્કારો આપને જ માટે જાહેર કરવામાં આવેલા તે સધળાઓને માટે જે જે સાબેત હદીસો છે તેજ સધળી હદીસો એ કિતાબમાં છે, જે વાત આંદના પ્રકાશ કરતાં વધારે સાફ ચળકી રહેલી છે. જે હદીસો ઠીક સનદ સાથે આવેલી છે તેઓને જ મેં આ કિતાબમાં લખી છે. અને જે હદીસો એવી છે કે તે ૨૬ બાતિલ કરવાને લાયકની છે અને તેનું બયાન બનાવટી અને ધડી કાઢેલું જ હતું તેવી હદીસોને આ કિતાબમાં દાખલ થવા દેવાથી, આ કિતાબને મેં બચાવી છે. તેમજ એક હદીસ જે ઘણી સનદોથી બયાન થયેલી હોય અથવા તેને સાચી હદીસોમાં આવેલું બયાન સાચું ઠરવતું હોય તો તે બાબત મેં ખોળ તપાસ કીધી છે. બ્યારે પણ કોઇ હદીસ સનદની રૂએ કમળેર (ઝબક) આવી ગઇ હશે તો તેનું બયાન સાચું ઠરવનારી બીજી હદીસો લાવીને અને તેને જુદી જુદી સનદે લખીને (સનદને માટે જે નુકશાન જાહેર થતું હતું તે નુકશાનને દૂર કરવામાં આવ્યું છે." જેથી ખાત્રી પૂર્વક જાહેર થયું કે જેટલી હદીસો હવે મજકુર કિતાબોથી લખાશે તેમાંની એકે હદીસ બરોસો ન આવે તેવી આવશે નહીં.

બીજી વાત એ છે કે કુર્આને શરિફ આકાશી છેલ્લી કિતાબ છે તેથી, આગલા વખતના જે જે જાણીતા નબીઓ, પેગંબરો (અલ) પર ભોંકાએ જૂઠી વાતો લગાડી હોય અને તેવી વાતોને પગ પેસારો, એવી તોહમતો ચૂકનારા અને પેગંબરના ખરા ધર્મને બગાડનારાઓએ આકાશી કિતાબોમાં પણ કરાવી દીધા હોય તે બધીજ ખોટી છે અથવા તેમાંથી અમુક આંગ ખોટા છે તેને ભોંકામાં

પ્રગટ કરી દેવું તેના પર જરૂરનું હતું. તેથી જ મિસર દેશના કાફિરોએ તેમજ યાદીઓએ હઝરત જનાબે મુસા (અલ)ને માટે જે તોહમતો કે જુઠાણાં ભોંકામાં પ્રચારેલા હોય તેને દૂર કરવા તેમજ યાદીઓએ અને પેહલા ધરવી સૈકા પછીના ખ્રિસ્તિઓએ ખ્રિસ્તને નામે બુતપરસ્તીના સંબંધ ધરાવનારી જે વાતો, પછી તે ચમત્કારના દેખાવમાં કેમ ન હોય, ભોંકામાં ફેલાવેલી હોય તેને સ્થપારવા કુર્આને પાકે હઝરત ઈસા અસીહ (અલ)ને માટે ખરી અને ગુજરેલી વાતો અમારા પેગંબર (સં. ૨૦૦ સં.)ની મારફતે જાહેર કરાવી. એ વાતો જાહેર કરવાથી કોઇ નબી (અલ)ની સાથે સરખામણી કરવાનો કુર્આને શરીફને હેતુ નહોતો પણ પાદરીઓ તે વાતોને સરખામણીના મેદાનમાં ધસડી લાવ્યા જે તેવણની અક્કલની ખુબી છે અથવા તો મુસલમાનોને તેમજ બીજા ધર્મવાળાઓને ધોંકો દેવો છે. કારણ કે કુર્આને શરિફે એક પણ ઠેકાણે એવો દાવો કીધો નથી કે કુર્આને એવી કિતાબ છે કે જે વડે અમુક નબીયો (અલ) વચ્ચે સારી પેઠે સરખામણી કરી એકને ચડીવાતો અને બીજાને હલકો ગણવામાં આવે. પણ ઇસલામ તો કદી રહેશે છે કે મોઅન્નિઝાઓવિગેરે બાબતોમાં નહીં પણ શરીયતની સંપૂર્ણતા વધારે હોય અથવા તો જે ભોંકો પર તેઓ મેકલવામાં આવ્યા હોય તેઓની ગણતરી વધારે હોય અથવા તો જેની શરીયત હેઠળ બીજા કેટલાક નબીયો (અલ), હોય અથવા તો ખુદાપાકની જનાબમાં જેનું સૌથી વધારે માન જળવાઇ તેની અરજ સૌથી વધારે સંજળાતી હોય અને તેને સૌથી વધારે રાજ રાખી તેની ઉમ્મતને માટે સૌથી વધારે સેહલાં હુકમો આપ્યા કરી સૌથી વધારે સલામ આપવામાં આવતો હોય, એવી રીતે “જેવા રસભોમાં કેટલાકને દરજ્જે કેટલાક પેગંબરો પર અને વધાર્યો છે.” (અબ પારાની

પેહલીજ આપત). પણ એ સિવાયની જે બાબતો છે તે બધી તેઓના વખતને અનુસરતી હોવાથી તેઓને કાંઈએ પણ સરખામણી કરવા માટે જાહેર કોઈએ ન ગણતાં આખી ઇસ્લામી દુન્યા એમ માને છે કે 'પેગંબરી'નું કામ બજાવવામાં અને પેગંબરીના દંત્વોપર હોવામાં તો “અમે અહલાહના રસૂલોમાંથી કાંઈમાં પણ કાંઈ તરફનો ભેદ(ફરક) ગણતા નથી.” (સુરએ બકર છેલ્લો ૩૬૨). એવો ધમાન દરેક ધમાનવાળાઓએ રાખવો જોઈએ.

ત્રીજી વાત મારા મહેરબાન મૌલવી હકીમ અબ્દુર રહમાન સાહેબના પૂછવાથી મદ્રસાએ અશરરીયા રહેરના પેહલા 'મોહરિંસ' મૌલવી અબ્દુલ્લાહ યુખારી સાહેબે ફરમાવી હતી, તે પણ લખવી આ જગ્યાએ થોડું જણાય છે કે, મોઅનિજાઓ જાહેર થવામાં દરેક જમાનાની હાલતનો ખાસ વિચાર રાખવામાં આવેલો છે, કારણકે દરેક જમાનામાં દરેક કામની હાલત, વિચારો, વિધાઓ, જુદી જુદી હોય છે, અને વળી તે કામમાં પણ દરેક માણસની હાલત, વિચાર, વિધા વિગેરે જુદાં હોય છે, ત્યારે જાહેર છે કે, પેગંબર તો આખી કામને માટે મોકલવામાં આવે છે, અને તેને તે કામના લગભગ દરેક માણસની સાથે થોડી ધણી ધર્મ સંબંધી વાતચીત કે વાદવિવાદનો સંભવ આવે છે. હવે જેવી હાલતવાળા, જેવા વિચારવાળા, જેવી વિધાવાળા માણસની સાથે તેને વાદવિવાદ કે મોનિજો દેખાડવાની જરૂર પડે, તેવાજ વાદવિવાદ કરવો, અને મોઅનિજો, તેને દેખાડવો પડે છે. ત્યારે સાબિત થઈ ગયું કે, જે લોકો માત્ર વાદવિવાદ કે મોઅનિજાઓમાં સરખામણીની તુલના કરે છે, અને તેથી એક નખીને હલકો, અને બીજાને એક ગણવાને લોકો આગળ તે સરખામણીને રજૂ કરે છે, તેઓને વાદવિવાદ કે મોનિજ-

કાઓનો અસલ પાયો શા શા કારણોપર આધાર રાખે છે, તેનું હજી બાનજ નથી. મૌલવી સાહેબનાં વચન પુરાં થયાં. કાશિફે મકો ફિતનના બીજા ભાગમાં એ બ્યાન વિસ્તાર સાથે મેં પોતે પણ લખ્યું છે.

દાખલા તરીકે જે જે દેશોનાં લોકો ધણીજ કદાવર, અતિશય ખાનારાં, અને જંગલોમાં મહેનત કરનારા હોય, તેઓને માટે દરેક ડાક્ટરની ફરજ છે કે, તેઓના દેશ, કદ, ખોરાક, અને બારે મહેનતની હાલતો સુઝળ મોટા પ્રમાણમાં દવા વાપરે; બધું, જે તે ઝેરી દવાઓ પણ તેઓને માટે વાપરશે તોએ ખોટું નહીં ગણતાં વખાણવા લાયક કામ ગણાશે; પણ એવા દેશોમાં કે, જ્યાંના લોકો મોજ શોખમાં લંપટ થઈ જરાપણ અંગકસરત નહીં કરતા હોય, પડ્યા પડ્યા આરામ ચેનને લીધે થોડા ખોરાક લેતા હોય, અને તેથીકરીને શરીરે ધણી નખળા હોય, તેજ ડાક્ટર જઈને જે, તેવાઓના ઇલાજને માટે તેજ દવાઓ તેજાજ પ્રમાણમાં વાપરશે; અથવા ઝેરી પદાર્થો વાપરશે તો તે મૂર્ખ ગણાઈ ફાયદાને ટેકાણે તુકશાની કરનાર લેખાશે; પણ જે, ધણી થોડા પ્રમાણમાં હલકી દવાઓ વાપરશે, કે જેમાં ઝેરી પદાર્થોનું એક ટીપું પણ નહીં હોય, તોજ તેને હાથે તેવા નખળા શરીરવાળા લોકોને ફાયદો થશે. આખેહુથ એજ હાલત ખુદાપાકને માટે સમજે; કારણ કે, મોઅનિજો આપવો એ ખોદાપાકનું કામ છે. પોતાના દરેક નખીને તેવાજ મોઅનિજો આપે છે કે, જેને દવાની પેઠે ફરતી ખીમારીવાળાઓપર વાપરવાની જરૂર છે. ત્યારે જે દેશના જેવા ખીમાર કે માંદા હોય છે, તેઓના આત્માની માંદગીઓને અનુસરતી દવા મોઅનિજાના રૂપમાં તેઓને પીવાડવામાં આવે છે. દવા પીધા પછી જે, તે માંદો માણસ

કુદર શિક્ષની વસ્તુઓથી પરહેજ રાખે છે, તોજ કુદર અને શિક્ષથી પીડાતું તેનું મન ધમાન કે વિશ્વાસની ટાનિક (કવલત પેદા કરનારી) દવાઓથી દિનપરદિન તદુસ્તી હાસલ કરી જના કે સ્વર્ગ કે પેરેડાઈસનું હમેશનું સુખ ભોગવે છે.

ત્યારે જે માણસ જંગલી લોકોના ડાંકટરના નુપ્પસાઓ, અને દવાઓની સાથે, ચેન-આરામમાં પડેલા આળસુ, અને નયળા લોકોના ડાંકટરના નુપ્પસાઓ, અને દવાઓની સરખામણી કરવા બેસશે; અને માત્ર દવાઓના ફેરફાર, અને પ્રમાણના ફેરફારપરથી એક ડાકટરને બીજાપર મોટાંધ આપશે, તો એવી સરખામણીને સઘળા સમગ્ર માણસો તે માણસની નાદાની ગણશે; તેવીજ હાલત બે નખીઓના મોઝાનિજાનીજ માત્ર સરખામણી કરી એકને હલકો, અને બીજાને શ્રેષ્ઠ દેખાડનારની પણ સમજવી.

છતાં રેવરંડજીએ તો તેમ કીધું નથી. જો, જનાજ નખીએ અકરમ મોહમદ મુરતકા (સ. અ. સ.) અને જનાબે હસા મસીહ (અલ.)ના મોઝાઓ વચ્ચેજ વૃક્ષના કરી એકને શ્રેષ્ઠ, અને બીજાને હલકો ગણ્યો હોત તો કંઈપણ ઠીક થાત, પણ તેઓએ સરખામણીનું ડોળ લાલી પોતાના ચોપાનીયાની શરૂઆતથી છેવટ સુધી હઝરત હસા મસીહ (અલ.)ના મોઝાઓ અને મોટા-છાઓ તો કુઆનથી નકલ કીધાં, પણ તેના મુકાબલામાં જનાજ મોહમદ (સ. અ. સ.)ના સંખ્યાબંધ તે મોઝાના કે જેનું ખ્યાન કુઆનમાં છે, તેમાંનો એક મોઝા લખ્યા વગર તેઓને તદ્દન મોઝા વગરનાજ સાબીત કરી દેખાડ્યા છે કે, જેથી તેઓ નખી સાબીત થાય નહીં.

મૃતલબ ઉપલા લખાણની માત્ર એટલીજ

છે કે, જનાબે હસા (અલ.)ના જમાનામાં મીસર દેશમાં જાદુઈ ધલમ ચોમેર પ્રસર્યો હોવાથી તેઓ જાહેબને તેવાજ મોઝાઓ દેવાયા નહી તેઓના કહેવા પ્રમાણે વહે. લાકડીનો અજગર બની તેઓ કહે તેને ગળી જાય; પથ્થરપર લાકડી મારવાથી તેમાંથી જોઇએ તેટલાજ ઝરણું વહેવા લાગે વિગેરે. પણ તેઓ પછીજાદુઈ ધલમ ધરી જઈ તેની જગ્યાએ પુનાનના મોટા તત્ત્વવાનીઓ, અને શીલમુદો, અને ડાકટરોએ દવાઓના અદ્દલત દેખાવો તરફ લોકોનું મન ખેંચી લીધું હતું; તેથી હઝરત ઇસ મસીહ (અલ.)ને તે જમાનાનાં લોકોનાં મનના વિચારોને લાયક માંદાઓને સારાં કરવાં, મુડાંઓને જીવડાવાં, મટોડીનાં પક્ષીઓને જીવતાં પક્ષી કરી ઉડાવી દેવાં, વિગેરે મોઝાઓ દેવામાં આવ્યા, કે જેને જોઈ કંઈપણ સાધન વગર આવાં કામો જાહેર થવાને, ખોદાપાક તરફથી માની તેઓ હઝરત મસીહ (અલ.)પર ધમાન લાવે; પણ અરબ દેશમાં તો એક જુદીજ વસ્તુ તરફ લોકોનું ધ્યાન ખેંચાયલું હતું; અને શતદિવસ તેમાં સરસાઈ ભોગવવા માટે તેઓમાંનો દરેક માણસ કોશિસ કરતો હતો. તે કંઈ ચીજ હતી? ભાષાની શ્રેષ્ઠતા કે, કુસાહત અને બ્રાગમત; પણ એ તો એવી ચીજ હતી કે, જેને માટે સૌથી વધારે અમત્વની વસ્તુ કેળવણી જોઈતી હતી. એટલાજ માટે ખોદાપાકે તેઓની કુદર શિક્ષની બીમારીઓની દવા કરવા માટે તેઓમાંથી જે ડાકટર ઉભા કીધા, તેને શરૂથીજ એક અક્ષર પણ બળુવા દીધા નહીં; અને પછી પોતાનીવાતો, અને તેઓની વાતો તેઓને મોઢે એવી શ્રેષ્ઠ ભાષામાં લોકો સમક્ષ કઢાવી કે જે વાતોને ચમત્કારીક કે મોઝા રૂપી માનવામાં તેઓને એક સેકન્ડની પણ વાર લાગે નહીં; એટલુંજ નહીં પણ તેની સાથે ખુદ્દે એક

તેઓને ચેલેજ દેવામાં આવ્યો કે, એના જેવા સધળાંતો કોરે રહ્યા, માત્ર ત્રણ ફકરા કે, આપતો તો શ્રેષ્ઠ લાખાવાળી બનાવી લાવો; તે બસ, અમે માનીલેશું કે, મોહંમદ (સલ.) હારીમયા, પણ અફસોસ છે કે તેઓએ નખી મોહંમદ (સલ.)ને હરાવવામાં પોતાનો જન માથ, દેશ, બાળ બચ્ચાં, બધુંએ ખોયું અને યુરોપવાળાઓએ પણ કંઈ બાકી રહેવા દીધું નહીં છતાં આવી સહેલ શરત પૂરી કરી દેખાડી શક્યા નહીં. તેથીજ કુર્આન કેમારત સુધીતે મોનિઝો દરેક જમાનાવાળાઓ માટે મોબુદ અને બાકી છે. એમ દરેક ઇન્સાફી માણસોને માનવું પડે છે.

પણ એટલુંજ નહીં જનાબ ખાતેમુન-નખીમીન (સલ) એવા નખી હતા કે જે આખી દુન્યા માટે મોહલવામાં આવ્યા હતા અને આપની પછી કોઈ નવો નખી આવનાર હતો નહીં; અને ચાહીએ તો તેમજ ઇસાહએને પણ, આપને પોતાની નેયુવત તરફ તેડવાના હતા અને જાહેર છે કે તેઓને ત્યાં ઇતિહાસ વંશના મહાન નખીયો (અલ)ના મોઅમ્મિઝાઓ ની ફત કથાઓ દરેક જમાનામાં જાણીતી ચાલી આવતી હતી, તેઓને માટે બાપાની શ્રેષ્ઠ માત્ર મોઅમ્મિઝા રૂપે પુરતી દલીલ બને એ અશક્ય હતું, તેથી ખોદાપાક જે ત્રણે કાળની હાલતોને હંમેશથી અને પ્રથમથી જાણ્યો હતો કે એ લોકો આપ (સલ)થી તેવાજ મોઅમ્મિઝાઓ કે ચમત્કારો દેખાડવાની માંગણી કરશે કે જેવા ચમત્કારો આગળ ગૂંજરેલા સધળા નખીયો (અલ)થી જાહેર થયા હોય, તેમજ તે આલિમુલ્લેખ ખોદા એ પણ જાણ્યો હતો કે એક વખત એવો આવશે કે હિંદુસ્તાન દેશમાં ઇસાહએનું સળગ્યું થશે. અને તેઓના પાદરિઓ પોતે રાજ કરતાના ધર્મના છે એવા અભિમાનથી ગરીબ મુસલમાન રૈયતને વાદવિવાદમાં દબાવી પોતાના

ધર્મમાં વટાળવાની કોશિશ કરશે, પણ હાકેમો તો રક્ષી કોઈ ઉંડા રસથેને અનુસરી જોરજુલમથી વટાળવાની સત્તા પાદરીઓને જાહેરમાં ન મળવાથી તેઓ ધોકા દેવા ઉભા થશે. તે ધોકા દેનારાઓમાં એવા પણ રેવરંડો હશે કે જેઓ હજરત મોહંમદ (સલ)ના મોનિઝાઓ હોવાની જ ના પાડશે અથવા તો ચેલેજ આપશે કે અમારા મુસા અને ખ્રિસ્ત (અલ) જેવા મોનિઝાઓ તમારા મોહંમદે (સલ) દેખાડ્યા હોય તો બતલાવો, તેથીજ તેણે જનાબ પેગંબર મોહંમદ (સલ)ને હાથે એવા મોઅમ્મિઝાઓ દેખાડ્યા કે જાહેરમાં તો સધળા અબ્બિયા (અલ)ને હાથે જે જે મોનિઝાઓ જાહેર થયા હતા તે સધળાનો તેમાં સમાવેશ થઇ જાય છે પણ જરા ખારીક નજરે જોતાં આપના ઉંચા દરજ્જાના પ્રમાણમાં આપના મોનિઝાઓ પણ એક ખાસ તરેહની બેદ દર્શક (જુદા પાડનારી) મોટાઇ હોય છે જેને પ્રસંગોપાત તેની જગ્યાએ ઈ. અ. તખાલા જાહેર કરીશ.

આપણા રેવરંડીજ અને તેઓના વિચારને લાગતા વળગતા લોકોની ખાત્રી માટે જારે કલમ ઉઠાવી પડે છે કે જે જે મોનિઝાઓનું વર્ણન તમે કુર્આન કે હદીસોથી રજુ કરી ચેલેજ કરશો કે એના જેવો કોઈ મોનિઝો હજરત મોહંમદ પેગંબર સાહેબ (સં. અં. સં.)થી જાહેર થયેલો હોય તો બતલાવો તો જરૂર ૫૦ અં. તખાલા હું બતલાવીશ પણ તમારા સવાલને પ્રગટ કરવામાં તમારો હેતુ અને જવાબ દેવામાં મારો હેતુ હમેશ જુદોજ રહેશે તે પણ અહીં દેખાડી દઈ છું. એવો સવાલ પ્રગટ કરવામાં તમારો હેતુ તો એજ હોય છે કે લોકો તેને વાંચી ઇશ્ત મસીહ પર વિશ્વાસ લાવી હજરત મોહંમદ (સં. અં.) ને પેગંબર નહીં માને. પણ મારો હેતુ તો જાહેરરીતે એજ જણાઈ આવશે કે એક

હજરત ઇસુ મસીહ (અલ) ખોદાપાકના સાચા પેગંબર છે અને તેઓના સાચી સનદે બયાન થયલા મોઝિઝાઓએશક તેઓના મોઝિઝાઓ છે; અને બેશકજનાય મોહંમદ મુસ્તફા (સં. અં. સં.) પણ ખોદાપાકના પેગંબર છે અને સારી સનદે બયાન થયલા આપના મોઝિઝાઓ આપના બેશક મોઝિઝાઓ છે, ત્યારે આપણા બંનેમાં કાયદો કોણે મેળવ્યો તેની કંઈ ખબર પડી કે? હજરત જનાએ ઇસુ ખ્રિસ્ત (અલ)ની જનાબમાં તેમજ હજરત મોહંમદ (સં. અં. સં.)ની જનાબમાં મજદુર બંને પેગંબરને અને તેઓના મોઝિઝાઓને માનવાથી હું અને સવળા મુસલમાનો વિશ્વાસ અને હમાનવાળા હયાં પણ તેથી બિલકુલ એક નથી અને તેઓના મોઝિઝાઓને નહીં માનવાથી બંને નખીયોની જનાબમાં સાડતેરસો વર્ષના ખ્રિસ્તિઓ અને રૈવરંડળ હમાનવગરના ગણુયા, અલદમ્દો લિદ્લાહ.

રૈવરંડળ લખે છે “ ૧. મસીહનો જન્મ મૈજઝના એટલે ચમત્કારિક રીતે થયો તે કુઆનીથી સાબિત થાય છે.” કુઆની શરફિ આપની પેદાશને કેયે પણ ચમત્કારિક કરમાવી નથી. બલકે નાસ્તિકોનો વિચાર છે કે ખોદા વગર પણ જનવાળી વસ્તુ પેદા થઈ શકે છે કારણ કે હમેશ માળાપથીજ પુત્રનો જન્મ થાય છે, અને તેવા નાસ્તિકો હજરત ઇસુ ખ્રિસ્ત (અલ)ના જન્મનામાં ધણા હતા. તેઓના આ કાયદાને તોડવા આપનો જન્મ બાપ વગર માત્ર માને પેઝ થયો કે જેવીરીતે એજ દાખલો હજરત આદમ (અલ) અને હવ (હવા) (રદી)ની પેદાશથી જાહેર છે કે એ માત્ર ખોદાઈ કુદરત કે શક્તિ દેખાડવા માટે હતું. નહીં તો હજરત આદમ (અલ) અને હવ (રદી)ની પેદાશને તેઓના ચમત્કારો માનવા પડશે અને તેઓને હજરત ઇશુ (અલ) કરતાં શ્રેષ્ઠ ગણવા પડશે; કેમકે તેઓ તો આ

અને બાપ બંને વગર પેદા થયાં હતાં, જેને ખ્રિસ્તિઓ કે મુસલમાનો કોઈ પણ ચમત્કાર ગણતું નથી. જ્યારે કુઆનીની ખુદલી આપતથી તમે એ જન્મને મસીહનો ચમત્કાર સાબેત કરશો ત્યારે હું પણ નખી (સલ)ના જન્મને ચમત્કારિક સાબેત કરીશ. રૈવરંડળ ! એ તો તમારો માત્ર ધોકાજ છે.

રૈવરંડળ ! નાસ્તિક અથવા દેહરિયા શીત-સુદાની દરેક દલીલને તોડવા, ખુદાપાકે માણસને પેદા કરવામાં ચાર તરફથી પોતાની કુદરત જાહેર કરી છે:—(૧) મરદ અને ઝોરત વગર હજરત આદમ (અલ)ને પેદા કરી, (૨) ઝોરત વગર શક્ત મરદથી એટલે હજરત આદમ (અલ)ના શરીરના એક ભાગથી હજરત હુવા (હવ રદી.) ને પેદા કરી, (૩) મરદ વગર શક્ત ઝોરતથી હજરત મસીહ (અલ)ને પેદા કરી, અને (૪) મરદ અને ઝોરતના સમાગમથી સામાન્યરીતે બધાં માણસોનો જન્મ ચાલુ રાખ્યો. હું ધારું છું કે જેમ દેહરિયાઓની મગરૂરી તોડવા તેણે પહેલી ત્રણ તરફથી પોતાની સંપુર્ણ કુદરત જાહેર કરી, તેમજ હસાઈઓતું, અને તેઓના જેવો વિચાર રાખનારા બીજા ધર્મવાળાઓતું અભિમાન નાશ કરવા હજરત મસીહ (અલ)ની પેઠે બીજા ધર્મ આગેવાનોનો જન્મ પણ શક્ત ઝોરતથી કરાવ્યો, જેની એકલીસ્ટ નકલ કરું છું:—

એશિયા ખંડમાં.

ફુલ્લકુદસ (પત્રીત આત્મા) વડે શબ્દ (કલેમતુદલાહ)થી (નવો કરાર, ચોકાન, અધ્યાય ૧ની ૧ થી ૧૪મી કલમ સુધી) વગર આપે જન્મેલા પુત્રો:—(૧) હજરત ઇસુ મસીહ (અલ) ૨ જોતમણ ૩ ટિબ્બુલ (શ્રીમદ ભાગવતમાં, અને વિષ્ણુ પુરાણમાં છે

કે વિષય અવતારે કૃષ્ણના રૂપમાં વગર આપે જન્મ લીધો,) ૪ શાલીવાહન, ૫ (શિયામ દેશમાં) કાદુમ, ૬ (ચીનાઓના ધર્મ આગેવાન) ક્રોહી (મી. હીનની હિસ્ત્રી ઝોદ હિસ્ત્રીઆનદી ભાગ ૧ પા. ૯૭) ૭ (ચીન દેશમાં) લાએમ્પાન અથવા લાઓઝી (ધર્મ આગેવાન) ૮ ચોલી, ૯ હાઓ, અને ૧૦ કૌનકોશસ ૧૧ (પારસીઓના ધર્મ આગેવાન ઈરાનમાં) ઝોરાસ્તર કે ઝરદુસ્ત (જુઓ હીનકૃત) ૧૨ (હિંદુઓના ધર્મ આગેવાનો) કરન, (૧૩) યુધિષ્ઠિર, ૧૪ લીમ-સેન, ૧૫ અનુન (જુઓ મહાભારતનો આદિ-પર્વ), ૧૬ ભગત કપીરજી (જુઓ ૧૯૦૭ તું' લાહોરથી પ્રગટ થતું ચોપાનીયું' શિગુદ્ધએ હિકમત).

યુરોપ ખંડમાં.

ફૂલ કુદસ વડે, શબ્દથી, વગર આપે જન્મેલા પુત્રોની લીસ્ટ:—

૧૭ અરકરી, ખોદાનો અસીહ, તેમજ શબ્દ, જેવીરીતે કે ઇસાઇઓ ઇસને માને છે તેવોજ આણેકુય અરકરીને અને પસિએસને યુરોપ-વાળાઓ ઇસાઇ ધર્મ ત્યાં પહોંચે તે આગળ કુંવારીથી જન્મેલા માનતા હતા. એટલુંજ નહીં પણ ઈસ્વી સનના બીજા સૈકામાં યુરોપમાં ઇસાઇ ધર્મ ફેલાવવા જનાર પ્રખ્યાત પાદરી જસ્ટિન માર્ટર સાહેબ પોતાની “ એપોલોજ ” નામની કિતાબમાં મહાન બાદશાહ એઝીયનને એ બાબત ઉપર વિવેચન કરતાં લખે છે કે, “ તમે તમારા દેવતાઓના દેવના દીકરાઓ (Sons of Jove) ને માટે જે અક્રિદા રાખો છો, અને તેવોજ અક્રિદા, ખોદાના સૌથી પહેલા જન્મેલા દીકરા, અમારા ખોદાવંદ અસીહને માટે રાખીએ છીએ કે, મનુષ્યમતિ બાપના મેળાપની નજસત્ વગર એક કુંવારીથી તેનો

જન્મ થયો હતો. કારણકે મને, આપને એ વાત જણાવવાની જરૂર નથી કે તમારી કામતા વિદાના કે લેખકોએ દેવતાઓના દેવતા (ખોદા) ના દીકરાઓના (Bundles) બનાવી રાખ્યા છે. ” (એટલે અને તે એકલા અસીહ (અલ) નેજ એવી રીતે જન્મેલા માનતા હતા; પણ યુરોપમાં અને એ અક્રિદા લઈ દાખલ થઈએ, તે અગાઉથી યુરોપવાળાઓએ ખોદાના એવા સેંકડો દીકરા ઈસ્વી તેઓની પુજા આપ્યા યુરોપમાં ચાલુ કરીધી અને એકએ છીએ; ત્યારે નવ્વા-લુમાં સો પુરાજ કરી નાંખો, ને અસીહ (અલ) ને પણ તેવોજ દીકરો માની લોની.) ઇસાઇ ધર્મ યુરોપમાં સહેલાઈથી ફેલાઈ જવાનું એક એ પણ કારણ હતું કે, પાદરીઓએ એસિયાથી યુરોપમાં જઈને માત્ર એટલુંજ કહ્યું કે, ભુતપરસ્તોનાં દેવના નામની જગ્યાએ પોતાના ખોદાવંદનું નામ, મતિપુજકોના દેવતાના દીકરાઓનાં નામોની જગ્યાએ પોતાના મહોવાહના પહેલા દીકરા ઇસ મહસીતું નામ ચાલુ કરાવી દીધું; અને એવીરીતે ખોદાવંદ ખોદા (God The Father of Christ)નું રાજ્ય કાયમ કરવાને યુરોપની ફળદુપ જમીન બિલકુલ સહેલાઈથી પાદરીઓને તૈયાર મળી ગઈ.

પાદરી જસ્ટિને યુરોપમાં દેવના જે દીકરાઓનું પહેલાંથી મોજુદ હોવાનું લખ્યું છે, તેઓમાંના કેટલાંક:—૧૮ હરક્યુલિસ, ૧૯ બક્રસ (જે દાર્તો દેવતા પ્રખ્યાત છે, અને તેનાજ નામપર આજકાલ પણ મોટો દાર્ડીઓ Bacchanalian અથવા votary of Bacchas એટલે બકકા દેવતાનો ભગત કહેવાય છે.) ૨૦ એમદાઇન, ૨૧ યુલસ, ૨૨ એપોલો દેવતા, ૨૩ આર્કસ, ૨૪ આર-ક્યસ, ૨૫ એથિલસ, ૨૬ રોમ સહેરને વસાવનાર) રોમીલસ રાજ, ૨૭ જુલિસ સીઝર રાજ, ૨૮ બોગસ્ટસ સીઝર રાજ

૧૬ મલેકેઝંડર ધી ગ્રેટ (સિઠંદરે અઅઠમ)
જેને મહાન હકીમ સુકાંતે (સંકેટીસે)
ખોદાના દીકરાની ખિતાબ આપેશે, અને તેની
બહાદુર સેનાધિપતિ (સિપાહ સાહાર) ૩૦
દોલખી ધી સૈનીપીયર એટલે મુક્તિ આપનાર
અને ખોદાનો પહેલો દીકરો, ૩૧ (મોટા
પ્રખ્યાત - હકીમ અને શીલસઈ) એકલાતુન
અથવા દોલેમો, જે મસીહ (અલ) થી ૪૨૫
વર્ષ પહેલાં એથેન્સમાં જન્મ્યો હતો. જેમ
હોરસરસ સાહેબ પારસીઓના ધર્મ આગે-
વાનને પોતે અધલાતુને ખોદાના દીકરા લખેલા
અને કહેલા, તેમજ લોકોએ એને પોતાને
મજકુર ખિતાબ આપ્યો હતો.

૩૨ મહાન હકીમ અને શીલસુર) શીસા-
ગોરસ, (પાદથા ગોરસ) ૩૩ સ્ક્રુલિપ્સ, એને
માટે પ્રખ્યાત મી. બુલ લખે છે કે, એની તવા-
રીખ ચમત્કારો દેખાડવામાં પણ આબેહુલ
હામુખિસ્ત (અલ) જેવીજ છે. રેવરંડ !
તમે તો હજરત મોહંમદ (સલ) ના ચમત્કારોની
તુલના હજરત મસીહ (અલ) સાથે
કરવા ઉભા થયા હતા. જુઓ મી. બુલે
પુરેપુરો આ ક્ષીને મસીહ તેવાજ ચમત્કાર-
વાળો લાવી તમારા જવાબ માટે ઉભો કરી
દીધો. હવે તો તમારે મસીહને છોડી સ્ક્રુ-
લિપ્સપર પણ વિશ્વાસ લાવવો તમારા લખાણ-
થીજ ફરજ થઈ ગયો. ૩૪ ડેન્માર્ક, સ્વીડન,
આઈસલૅન્ડ અને નૉર્વેમાં દેવતાઓના દેવને
(Odin) એડિન કહેતા હતા. જેનો સૌથી
પહેલો પુત્ર Thor થોર હતો, ૩૫ એ
ઉપરાંત તેઓ પોતાના રાજાઓ અને મોટા
લડવૈયાઓને ખોદાના કે એડિનના દીકરા
પ્રકારતા હતા, જેવી રીતે કે આલડરને ૩૬
આયમન, નાદુર જે ખ્રિસ્તના જમાનામાંજ
હતો. ૩૭ એપોલોનીસ, ચમત્કારની ધણી
વાતોમાં ખ્રિસ્ત જેવોજ હતો.

આફ્રિકા ખંડમાં.

ફૂલ કુલ્સ વડે, શબ્દથી, વગર બાપે
જન્મેલા પુત્રોની લીસ્ટ:—જેમ યુનાનવાળા
ખોદાવંદ ખોદાને, જ્યુપિટર અને યુરોપવાળા
એડિન કહેતા હતા; તેમ મિસર દેશવાળા
તેને Ra રા અથવા Horus હોરસ કહેતા
હતા. મિસર દેશના રાજાઓ એનાજ પુત્રો
ગણાતા. ૩૮ પોતે રા અને ૩૯ હોરસ
વગર બાપે જન્મેલા, ૪૦ ઇજિપ્તનો પ્રખ્યાત
રાજા થોથમસ ૪૧ રાજા અમીનાતુ આસેફ
ત્રીજો. ૪૨ રાજા રામીસસ ત્રીજો.

અમેરિકા ખંડમાં.

ફૂલ કુલ્સ વડે, શબ્દથી, વગર બાપે
જન્મેલા પુત્રોની લીસ્ટ:—૪૩ યુઝ્લો પાકેટલી
સુરજ કે સુર્ય દેવતાથી જન્મેલો; જેની રીતે કે
હિંદુસ્તાનના હિંદુઓમાં સુર્યવંશીઓ સુરજથી
અને ચંદ્રવંશીઓ ચાંદથી જન્મેલા કહેવાય છે.
મસીહની પેઠે એ યુઝ્લો પણ આકાશપર
ચાલ્યો ગયો અને સાથે પોતાની મા કાટકીકને
પણ લેતો ગયો, પણ મસીહ તો પોતાની મા
જમીનપરજ છોડી ગયા, માટે મસીહ કરતાં તે શ્રેષ્ઠ
ગણાશે. ૪૪ કેવેટઝેલ કોટેલ એ પવિત્ર આત્મા
થીજ મસીહની પેઠે જન્મેલો, ૪૫ એના,
૪૬ બોકોકા ૪૭ માન્કો કેપેક, ૪૮ વાસી,
૪૯ ક્વાકોગેપ, ૫૦ મેનીટાક. ૫૧ મેલ્ખી
સેદેક અથવા મલેક સિદેક (Melchisedec)
રેવરંડ ! (કંઈ ચોકયાખરા), ઉપર જણાવેલા
૫૦ નંબરોને માટે તવારીખી વાતો કહેશે,
પણ આયમલ નવો કરાર, હેબ્રીઓને પત્રના
૭ મા અધ્યાયની ૧ થી ૩ કલમના આ
મોટા મલેકને માટે શું કહેશે ? જેઓને
માટે ૩૩ કલમમાં છે કે “ તે બાપ વગરનો,
મા વગરનો વંશાવળી વગરનો છે, તેના દ-
હાડાનો આરંભ તથા આયુષ્યનો અંત નથી
પણ દેવનાં પુત્રનાં જેવોજ છે, તે સદા યાગક

રહે છે." મસીહને તો મા છે વંશાવળી છે આરંભનો આયુષ્યનો અંત પણ છે, ત્યારે તમારી યાચનલે મસીહની પેદાશથી શ્રેષ્ઠ પેદાશવાળો અને રૂપામાં મસીહ જેવે જ (નહી તો "દેવના પુત્ર The Son of god" શબ્દોજ ખોટા ઠરાવના.) એક નમ્રો તમારી આગળ ઉભો હોય તમને જોઈએ કે શ્રેષ્ઠતાનાં કાયદાની રૂએ તેને મસીહ કરતાં શ્રેષ્ઠ ગણી તેના પર વિશ્વાસ લાવો કેમકે ચમત્કારિક રીતે પેદા થવામાં મસીહથી તે દરેક રીતે ઉત્તમ છે. મસીહના જન્મ પ્રમાણે ચમત્કારિક જન્મે જન્મેલા પુત્રોના વર્ણનને રોમન એન્ટીકવીટી, મી. બુલની પેન્નાઇન, મી. મેડલટનની લેટર્સ ક્રામ રોમ, મી. ડ્રેપરની કૅન્સલિકેટ, મી. હુગનની એનાપકલીસીસ ફ્લોરેન્સ, મી. જર્જ રાલીસનની એન્શર્ટ ઇલ્યુપ્ટ, મી. એલ્ટની ઇલ્યુપ્ટ બિલીશ, મી. રી-નાફની રિલીજ્યન આફ એનશર્ટ ઇલ્યુપ્ટ, મી. ગારસી હેરસોડીલા વેગાની કોમ્પેન્ટેરીઓ રીયલ્સ, લાડ કિંગ્સલોની એકઝીકન એન્ટી-કવીટીઝ, મી. સ્કાયરની સ્પ્રિટ સિંચાલ, મી. ઓરેન્ટનની હિસ્ટ્રી આફ ચાયના, એ-શિયાટિક રિસર્ચ વિગેરે ચોપડીઓ પરથી લગાવેલી Steps of Islam (સ્ટેપ્સ આફ ઇસલામ)ના ખીજા ભાગપરથી મેં ઘણાંજ ટુકડાં કાઢ્યાં છે.

પછી રેવરંડજી લખે છે કે " ૨. મસીહ-ની માને જુદાંએ કુર્આનમાં " અલઆલમીના ફદીલત અલનિસાઅ" આવેા લકબ આપેલો છે. એટલે બધી ઓરતોમાં શ્રેષ્ઠ" રેવરંડજી ! આ આપત લખીને તમે તમારું જોષાણું જાહેર કીધું કે તમને કુર્આનમાં કયા શબ્દો છે અને તમે જ લખી રહ્યા છો તેની લગાવે ખચર નથી, અને કુર્આનના શબ્દો કે અર્થો શબ્દોની ગાંઠવણથી તમે જરાએ વાકેશ નથી તેમજ જે શબ્દો લખ્યા તેનાં અને " એટલે " દશ

લખીને તેના જે અર્થો લખ્યા છે તેમાં જે શરક છે તેનું તમને જ્ઞાન નથી તેના અર્થ તમારા લખ્યા પ્રમાણે એ થાય છે કે, " સઘળા દુનીયાઓ, મોટાઈ, સઘળા ઓરતોપર " " બધી ઓરતોમાં શ્રેષ્ઠ " તે ઠેકાણે તેના અર્થ એ થયા કે, " સઘળા દુનીયાઓને સઘળા ઓરતોપર મોટાઈ છે " એ તો હઠકૂત મર-યમ (રદી) ની ભારે બેઅબ્બી કીધી કે, સઘળા દુનીયા કરતાં તેઓનો ફરજીને ઘટાડી દીધો. એનું મુખ્ય કારણ એજ કે તમે ઘોડો દેવા કુર્આનના શબ્દોમાં ફેરફાર કરી નાંખ્યો; એટલાજ માટે કઈ સુરતના કયા શકુઅમાં એ ફકરો છે તે તમે લખ્યું નથી.

જુઓ, ખરી આપત એવીરતે છે:—
" વરતફક અલા નિસાઇલ આલમીન. " (પારો ઉળે શકુઅ ૧૩મે) એટલે હઠ-રત ઇમુબીરત પોતાના જમાનામાં કઈ ઓર-તને પેટે જન્મ લીએ, એને માટે જોદાપાકે સઘળા દુનીયામાં તે વખતે જે ઓરતો હતી તે બધી ઓરતોમાંથી, ઓ - મરીયમ ! અલ્લાહપાકે તમને ચુંટી કાઢ્યાં છે; " એમાં તો જોદાપાકની મહેરબાની દેખાડવામાં આવી છે કે ખીજા કોઇ ઓરતને આ ત મહાન નખીના જમાનામાં તે નખીની મા બનાવવા માટે નહીં ચુંટી કાઢતાં તમને ચુંટવામાં આવ્યાં; તેને માટે ઓ મરીયમ ! તમે તે જોદાપાકનો ઉપકાર માનો. એમાં કંથે એ નથી કે સઘળા નખીયોની મા ઉપર એ મરીયમ ! મેં તમને શ્રેષ્ઠતા દીધી, કારણકે તમે ઇસા (અલ) ની મા છો. ખીજું એ અથાત લાવીને ચાહુદીઓનો રદ કરવો જુદા-પાકને મંજુર છે કે, જેઓ તરફ તરફની ખોટી તોડમતો તેઓ પાક ખીખીપર ચુકતા હતા. રેવરંડજીને જ્ઞેકજ્ઞ હતા કે એ આપત મુસલમાનોના પેગંબર સાહેબનો અને કુર્આ-નનો ઉપકાર માને પણ તેના બદલામાં તેઓ

તેમની હલકાઇ દરેકરીતે કરવા ઉભા થયા છે. ઈ. અ. તઆલા દુનીયાં બેધ લેશે કે એમાં કોની હલકાઇ થાય છે અને કોને માન મળે છે.

પછી રેવરંડજી ! હવે છે કે “પણ મોહ” મદ સાહેબની જ્ઞાતું નામ સુધાં કુર્આનમાં આપેલું નથી.” એનો તેજ જવાબ છે કે જે હઝરત મોહમદ (સલ.) ના જન્મનું ખ્યાન કુર્આનમાં નહીં હોવા માટે હું ઉપર લખી આવ્યો કે કુર્આન એ વંશાવળીની ચોપડી નથી; જેવો તમારો નવો કરાર છે.

બીજું કારણ એ છે કે હઝરત મસીહ (અલ)ને છોડી કેંઈ બીજા એજ નામના માણસને લોકો મસીહ નહીં સમજીલીએ તેના રોકાણ અર્થે કુર્આનમાં આપની મા સાહેબાતું નામ લેવામાં આવ્યું; કે જેથી જોળખાણમાં દરેક નહીં આવે કે તેજ ઇસા મસીહ (અલ) કે જે હઝરત મયમ (રદી)ના દીકરા હતા, અને જેઓનો જન્મ આપ વગર કુંવારી સ્ત્રીથી થયો હતો, અને તેથીજ માણસોના ચાલુ રિવાજ પ્રમાણે આપના નામને કેંકાણે આપની મા સાહેબાતું નામ લેવાયું. કેમકે તેઓના નામ હામથી લોકો નહીં આપના જમાનામાં વાકેફ હતા અને નહીં તે અગાઉ. જે ઐમ કહો કે આપને માટે આગલા પેગંબરોનો ભવિષ્ય વાદ હતો, એ વાતને માની લઇએ તો પણ તે ભવિષ્ય વાદ કંઈ એવા અલંકારના શબ્દોમાં ભાષેત્રો હતો કે ખેંચી તાણીને આજે જોગણીસ સો વર્ષથી ઇસાઈ

* મી. રકોટ ક્રેસાલિકે “પોતાની કોમેન્ટ્રી” ના પાના ૧૮૬માં ઐરીયન રાજના વખતથી ઈ. સ ૧૬૮૨ સુધી ચોવીસ એવા માણસોનું ઘણું જણવું છે કે જેઓએ ઇસુ મસીહ પછી ઇસુ મસીહ હોવાનો દાવો પણ કીધેલો તેમજ લોકોને પોતાના ઘણી તરેહના અમલદારો પણ દેખાડેલા.

વિદ્વાનો, તેનો સંબંધ હઝરત મસીહ (અલ) સાથે બેસાડવા માંગે છે છતાં તે સંબંધ બેસતો નથી. પણ તેથી ઉલટું જનાય મોહમદ પેગંબર સાહેબ (સલ)ને અને તેઓના સંબંધના નબીયોના સરદાર હોવાને દરેક નબી પોતે જોળખતા અને પોતાની કામને આપ (સલ)ની પધરામણીની ખબર કરતા ચાલ્યા આવ્યા છે, તેમજ આયબલના ભવિષ્યવાદ બહુજ ખુલ્લી રીતે તેઓને લાગુ પડી જાય છે.

પોતે તમારા ઇસુ મસીહનું ફરમાન જુઓ “જે તમે મારાપર પ્રેમ કરો છો તો મારી આગાઓ પાળશો.” અને તે કઈ આગાઓ છે તે સાંભળો “અને હું આપની વિનંતી કરીશ ને તે તમને બીજો ૧ સંબોધક તમારી પાસે સદા રહેવા માટે આપશે. એટલે ૪ સત્યનો આત્મા, જેને જગત પામી નથી શકતું; કેમકે તેને તે દેખતું નથી ને તેને જણતું નથી; (પણ) તમે તેને જાણો છો; કેમકે તે તમારી સાથે રહે છે, અને તમારામાં વસે છે.” હવે એ બીજો કમશરટર કે ૨ દિલાસો દેનાર કે સંબોધક કે ૩ શર કલીત કે પેદૈકલીટસ, જે પોતે મસીહ (અલ) હોય તો બીજાને મોકલવાનું કારણ શું સાંભળો “હું તમને સાચું કહું છું; મારું જવું તમને ગુણકારી છે; કેમકે જે હું જાઉં નહીં તો સંબોધક તમારી પાસે નહીં આવશે. પણ જે હું જાઉં તો હું તેને તમારી પાસે મોકલી દઈશ અને તે આવીને ૫ પાપ વિશે તથા ૫ ન્યાયીપણા વિશે તથા ૫ ન્યાય ઠરાવવા વિષે જગતને ખાતરી કરી આપશે. પાપ વિષે કેમકે તેઓ મારાપર વિશ્વાસ કરતા નથી; ન્યાયીપણા વિષે કેમકે હું આપની પાસે જાઉં છું અને તમે હવેથી મને નહીં જોશો; ન્યાય ઠરાવવા વિષે કેમકે આ જગતના અધિકારીઓનો ન્યાય ઠરાવાયો છે. હજી ઘણી વાતો મારે તમને કહેવાની છે પણ હમણાં તે તમે ખમી શકતા નથી; તો

પણ જે સત્યનો આત્મા, તે જ્યારે આવશે ત્યારે તે તમને ૬ સર્વ સત્યમાં ફેરી જશે, કેમકે ૭ તે પોતાથી નહીં બોલશે; પણ જે કંઈ તે સાંભળશે તેજ બોલશે ને ૮ જે જે થનાર છે તે તમને કહી દેખાડશે. ૯ તે મને મહિમાવાન કરશે; કેમકે તે મારા વિષેનું લખને તમને કહી દેખાડશે. જે બાપનાં છે તે ૧૦ સર્વ મારાં છે તે માટે મેં કહ્યું કે તે મારે વિષેનું લખને તમને કહી દેખાડશે. ”* (૯૦ સં ૧૯૦૮ માં આયરિશ પ્રિસ્થી-ટેરીયન મિશન પ્રેસ સુરતમાં છપાયેલી બાયબલના નવા કરારમાં યોહાનની લખેલી સુવાર્તા પ્રકરણ ૧૪ ની ૧૫મી ૧૬ મી વર્સ અને પ્રકરણ ૧૬ની ૭મી વર્સથી ૧૫મી વર્સ સુધી.)

જાણવણના મજકુર ટુક લખાણમાં હજરત મોહંમદ (સલ)નાં નીચે પ્રમાણે ગુણો ખૂબશા-બ્દોમાં ગવાયેલાં ઇન્સાફની નજરે જોનાર અને ઇન્સાફના કાનેવાલ સાંભળનારને જણાઇ આવે છે અને સંભળાઈ આવે છે:— ૧ ખતીબ (લોકોને યોડારીને સાચી વાતો સૂચવનાર), ૨. દિવારો દેનાર (જે યુનેહવારો ખાદાની રદમતથી નાહિમેદ થાય નહીં). ૩. મોહંમદ (જને જહાનમાં જોના વખાણો થાય), ૪. રહુલ હક (સન્માઈની રહ એટલે આપની દરેક વાત સન્માઈની રહ બિલકુલ સાચી છે) ૫. અફલ, પાપ અને ન્યાય એટલે દરેક વાતનો ફેસલો આપ તક્સીલ સાચે લોકોને શીખવશે. એ ત્રણે બાબતોની તક્સીલવાળી લીરટ જેવી ઇસ્લામમાં છે તેવી દુન્યાના કોઈપણ ધર્મમાં નથી. ૬. કામેલ હિદાયતવાળા (એટલે જે ધર્મ તરફ આપ દોરે છે તે સર્વ સત્યજ છે. ૭ રસૂલ દીનીવાત વહીથીજ બોલનારા (વનજમની સુરત ૧ લો રકૂઅ). ૮ ભવિષ્યવાદિ એટલે નબી (બાયબલના મહાવરામાં નબીને ભવિષ્યવાદીજ કહે છે). ૯ દરેક નબીને માનનારા અને દરેકની તારીફ કરનારા (સુરએ બકરનો છેલ્લો રકૂઅ.) ૧૦ હજરત ઇસા મસીહના (તેમજ બધા નબીયાના બહાલા ખ્યારા. ૧૧. દોજહાનમાં પેગમ્બરો અને હન્નમતીયો પર આપ શાહેની દેનાર છે (વયકુવર રમુલો અલ-મુકુમ શહીદા. રજા પાસાનો ૧લો રકૂઅ.)

પછી બીજા ટુકણે આપ ફરમાવે છે કે “પણ સંબોધક એટલે સત્યનો આત્મા જે બાપની પાસેથી નીકળે છે તેને હું બાપની પાસેથી તમારી પાસે મોકલી દઉંશ. તે જ્યારે આવશે ત્યારે મારા સંબંધી ૧૧ શાહેદી આપશે; અને તમે પણ શાહેદી આપશો કેમકે તમે આરંભથી મારી જોડે છો. ” (પ્રકરણ ૧૫ની ૨૬મીરજમી વર્સ સુવાર્તા મજકુર.)

ઇસ્લામી બધા વિદ્વાનો અને ખાસકરીને ઇઝહારિલ હક “ના રચનાર શાહેબ “નવીદે જવીદ”ના રચનાર શાહેબ મજકુર સંબો-ધક કે કેમફટરથી મતલબ હજરત મોહંમદ પેગમ્બર શાહેબ (સલ)ને લે છે. અને તેજ મતલબ બાયબલના મહાન ટીકાકાર (મોહ-રિસર) મી. હાર્ન, અને મહાન પ્રખ્યાત વિદ્વાન ગાર્ડ્ફિ હેન્સ શાહેબે પોતાની “એપો-લોજી”માં અને સરજ્યોર્જ સેલ જેવા ધર્મોધ વિદ્વાને કુર્આનના પોતાના કાપિલા તજ્જીમાં પણ કમુલ રાખ્યા છે. (જુઓ “ધી યેટલ ઓર” સુરતની નોટ પાનું ૪૧૦). જે શાહેબને એ માટે બંને પક્ષોના વાદ-વિવાદો જેવો હોય તેઓએ “ઇઝહારિલહક” કિતાબમાં કે જેનો યુજરાતી અને અંગ્રેજી તજ્જીમાં પણ થયેલો છે જેવો. સાખીત થઇ ગયું કે આવનારા સંબોધક, સત્યાત્મા, ઇસુ (અલ) પછી આવનાર નબી છે. જેઓની જોળખાણ હજરત ઇસાએ પોતાના શિષ્યોને સારીપેઠે કરાવી દીધી; તેથીજ આપે ફરમાવ્યું કે જગત તેઓને જેવીરીતે તમે જાણો છો તેવારીતે જાણવું નથી; અને એ પણ સમજવી દીધું કે જ્યાંસુધી હું આકા-શમાં નહીં જઈ; ત્યાંસુધી તેઓ આવશે નહીં; આવીને ક્યાં ક્યાં કામો કરશે, તે સમ-જાવી દીધાં, કે માફદીઓની મારી વિશે જે થકાઓ છે તે દૂર કરશે અને ખ્રિસ્તિઓએ મારા પર વિશ્વાસ કરવામાં જે જે ભૂલો કાપી

છે તે સુધારશે કેમકે હું કહું છું કે હું ખોદાનો બ'દા છું પણ તેઓ કહે છે કે ઇસુ ખોદાનો દીકરો છે (નવો કરર ચોદાન ૧ અધ્યાય ૫-૬ કલમ); તો તેઓએ બેશક મારા ફરમાનો પર વિશ્વાસ કીધોજ નહીં. ન્યાયી પણ વિશે ખાત્રી કરશે કે યાહૂદીઓ કહે છે અમે ઇસુને કતલ કીધો. • છે અને ખ્રિસ્તિઓ કહે છે કે ઇસુ શૂળીએ ચઢાવવામાં આવ્યો છે. એ બે વાતોનો ખાત્રી પૂર્વક ન્યાય તે એજ કરશે કે બનેલું માનવું ખોટું છે જે ખરેખરો ઇસુ ખ્રિસ્ત (અલ) હતો તેવજીને તો આકાશ પર હઠાવી લેવામાં આવ્યા. તેજાજી માટે તો હજરત ખ્રિસ્તે ફરમાવ્યું કે તમે હવે મને નહીં જોશો. અને ન્યાય કરાવાશે એટલે દરેક અધિકારી માટે કાયદો કાનૂન, કુર્આન અને હદીસોથી સુકરર કરવામાં આવી ચૂક્યા; હવે કોઈ માણસ પોતાની અકલથી દીનમાં કોઈ પણ કામ વધારી શકતો નથી. પછી હજરત ખ્રિસ્તે કહ્યું હજી ઘણી વાતો એટલે ધર્મની વાતો મારે તમને કહેવાની છે જે નોચુરતને પૂરી કરનાર નખીજ કેહશે અને ધર્મના સાચા રસ્તા તરફ દોરી જશે એ શખ્તોથી સાફ દેખાય છે કે આગલા સઘળા નખીયો (અલ)ની શરીઅત કે ધર્મ શાસ્ત્ર અપૂર્ણ (નાકેસ) હતાં જેને આપે (સલ) કામેલ (સંપૂર્ણ) કીધાં, વળી તે નખી જે કંઈ હોકમ આપશે, તે વહીથી સાંભળીનેજ આપશે, પોતાના તમકથી એક તલ ખરાબર પણ વધવટ કરશે નહીં. વળી હજરત ખ્રિસ્તે ફરમાવે છે કે તે મને મહિમાવાન (ઇજ્જત વાળો) કરશે. કુર્આન અને હદીસમાં હજરત ઇસા (અલ) અને આપની મા સાહેબા માટે કેવો શ્રેષ્ઠ મહિમા ગવાયેલો છે તેનો એક નમૂનો તો રેવરંડજીનો આ મુસલમાનો માટેનો ટ્રેક્ટ પોતે મોજૂદ છે. બીજો નમૂનો એક પાદરી સાહેબ સફર અડી જેઓ રેવરંડજી જેવાજી દેશી અને કાળા રેવરંડ હતા તેઓ પોતાની કિતાબ નખાઝમાં

ના પાના ૬-૭ માં લખે છે કે “અમર જો કુર્આન અને હદીસોમાં પવિત્ર શાસ્ત્ર એટલે તોરૈન અને ઇન્જીલ અને (બીજા) મહાન નખીયોના પુસ્તકોને સાચા અને અલ્લાહનો કલામ (વચન) જાહેર કરવામાં આવ્યો છે, અને ઘણે દેકાજે તેને એવી સારી રીતે સાચા ટૂરવ્યા છે અને એવા ચઢિયાતા શખ્તોમાં તેઓ ત્રી મોટાઈ, સંપુર્ણતા સાચો માર્ગ દેખાડવાનું શિક્ષણ અને સંપુર્ણતાનાં વખાણો લખેલાં છે કે જેના કરતાં વધારે ઉત્તમ (બીજા) કોઈલખાણો હોઈ શકે તેમ) વિચારવામાંએ આવી શકતા નથી, પણ એ બધુંએ હોવા છતાં તેજ કુર્આન અને હદીસો તેજ કિતાબોથી વિરૂદ્ધ છે.” (એ પાદરીજીની અકલની ખુબી છે, કારણકે કુર્આન અને હદીસો જે વિરૂધ્ધતાઓ દેખાડી રહ્યાં છે; તે તમારી હાલની અસંખ્ય ફરફારવાળી ખ્યાયલ માટે છે, નહીં કે અસલી ખ્યાયલ માટે.) મુખ-હાનફહા! કેવો એકરાર છે! “જહુ-વોહજીને સરપે ચકકે ખોલે,” પણ અરસોસ છે! બેઈન્સાફ ઇસાઈઓપર અને તેઓના અન્યાયી રેવરંડોપર કેમુસલમાનોના ખોદાનો મુસલમાનોના પેગંબર (સલ)નો મુસલમાનોના કુર્આનનો અને હદીસોનો તેઓપર તેઓના પેગંબરપર, તેઓની અસલી કિતાબોપર, અને તેઓના ધર્મપર આપે અને આટલો બધો ઉપકાર હોવા છતાં તેઓ મુસલમાનો માટે તેઓના ખોદા માટે, પેગંબર માટે, તેઓના કુર્આન, અને હદીસો માટે જેટલું ખોલાય અને લખાય તેટલું જુદું અને જુદું બોલે છે અને લખે છે. જેનો બદલો મુસલમાનોએ વાળે છે કે, તેઓને “અહલે કિતાબ”ના મહાન એલકાબથી ખોલાવે છે, તેઓના નખીયોપર, અને કિતાબોપર ઇમાન કે વિશ્વાસ લાવવાને ફરજ ગણે છે, તેઓના નખીયોપર વહીયોપર સવાર સાંજ પોતાની નમાઝોમાં અને નમાઝો બહાર

દોરડે અને સલામો મોઢાં છે, અને તેઓ માટે એક પણ બેચદાઈ કે તિરકારના શબ્દ મોલવારને કાઢિર ગયું છે. રેવરંડજી ! હવે કયા દીનને પ્રિતીની નવરથી જોશો તે તમારા ખરા અંતઃકરણથી કહેશો કે ?

મતલબ એ કે જે નથી (સલ.) એવા પ્રખ્યાત અને જાણીતા હોય કે જેઓને વારતે પોતે ઇસુ ખ્રિસ્ત (અલ.) રૂબાવે કે "Here after I will not talk much with you for the prince of this world cometh, and hath nothing in me." (ઇ. સ. ૧૮૦૪માં સ્થપાયેલી બ્રિટિશ એંડ ફોરીન બાયબલ સોસાયટી લંડન તરફથી છપાયેલી બાયબલમાં, રોહાનની સુવાર્તાના ૧૪મા પ્રકરણની ૩૦મી વર્સ.) એટલે હવેથી તમારી જેડે હું ધણી વાતો નહીં કરીશ, કેમકે આ જગતનો શાહજાદા આવે છે; ને મારામાં તેનું કંઈએ નથી, તેઓની મા સાહેબા આ જગતની મહારાણીજી સાથેત થયા વિના રહે નહીં કારણકે શાહજાદાની મા તે મહારાણીજી હોય તેઓને કોણ નહીં ઝોળખતું હશે ! એ કારણો છે કે જેથી આપ (સલ.)ની મા સાહેબાનું નામ કુર્આનમાં આપવાની જરૂર જણાઈ નથી. જેવી રીતે કે બ્રિટિશ રાજ્યમાં આલા અદના બધાંએ રાજ અને રાણી અથવા The King and the Queen કહેવાથી કે લખવાથી સમજી જાય છે કે પાંચમા જ્યોર્જ રાજ અને મેરી રાણી સાહેબા, એની મતલબ છે. જરૂર વગર દરેક ઠેકાણે લખાણોમાં કે મોલવામાં તેઓ બંનેનાં નામો લેવાને દરેક ભણેલો સમજી માણસ, જેવકુદાઈ કે જહાલત ગણશે તેવીજ રીતે મક્કા મદીનામાં આપ (સલ.)ની મા સાહેબા એટલાં બધાં પ્રખ્યાત હતાં કે રક્ત હઝરત મોહંમદ (સલ.)ની મા સાહેબા કહેવાથીજ નાનાં મોટાં બધાંએ ઝોળખી લેતાં કે તેની મતલબ હઝરત આમેના

(રહી) છે.

પછી એજ રૂબ પેરેઆદમાં રેવરંડજી જાણે છે કે "તેમજ તે પોતે ઇમાનદાર હતાં તે વિષે ધણી મુસલમાન કાયલ નથી. આ રીતે પણ મસ્તી હઈને મરિયમ હઝરત મહંમદ કરતાં શ્રેષ્ઠ ઠરે છે." જે સાચાં નથી અને ઈસુ મસ્તી (અલ.)ને મહિમાવાન કરનાર 'રસૂલે' હસાઈએ પર આટલા બધા ઉપકારો કીધા હતા. તેઓનીજ મા સાહેબાને, રેવરંડો કાઢિર ઠેરવવા નીકળી પડ્યા છે. વાહરે ! મિશનના નિમકહલાલ વાહ ! ઉપકાર કરનારની સાથે એવીજ રીતે બદલો વાળશો ! એ તમારી ભૂલ નથી ખ્રિસ્ત ધર્મની કંઈ અસરજ એવી છે. ત્યારેજ તો ખ્રિસ્તને એકલો મૂકી પોતે શિષ્યો નહાસી ગયા હતા અને તેના અપાર ઉપકારને તદ્દન ભૂલી ગયા હતા. જ્યારે શિષ્યોની એવી હાલત હોય તો રેવરંડોનું પૂછવું જ શું !

ખરી વાત જનાય નથી (સલ.)ના મા અને બાપ માટે એટલીજ છે કે મજકુર બંને સાહેબો આપ (સલ.)ને ધણી નાની ઉમરના છોડી ગુજરી ગયા હતાં. દરેક નથી જ્યારે પોતાની ઉમ્મત પર એટલો બધો મેહેરબાન હોય છે કે તેઓનાં સખતમાં સખત ઈજ્જતો અને અપમાનોને સહન કરીને પણ તેઓ માટે હંમેશ આશીર્વાદો (દુઆઓ) માંગે છે ત્યારે પોતીકાજ મા બાપને માટે તેના સૌથી વધારે માયાળુ મનમાં કેટલી બધી પ્રીતિ હશે ! તેથીજ આપે (સલ.) અમાઉ બે ત્રણ વખત એ બાબત કોશિશ કીધેલી કે તેઓ બંનેને માટે શુનાહોની માફી આહે; પણ એ બાબત માટે ખોદાપાક તરફથી પરવાનગી નહીં મળી. તેવી વ્યાયતો અને હદીસો પરથી કે જેમાં આપને દોઆ માંગવાની પરવાનગી નહીં મળવાનું બતાવે છે. કેટલાક ઇસ્લામી વિદ્વાનોએ એવી કલ્પના કીધી કે તેઓને તેઓના શુનાહોની માફી મળી હશે નહીં. અને એમ માન

વામાં કંઈ હરકત નથી કારણકે નખીનાં મા-
આપ બેગુનાહજ હોય એ કંઈ જરૂરનું નથી,
અને તેથી નખીની નોયુવત કે માનમાં કંઈ
પણ હરકત આવતી નથી. જેવી રીતે કે હજ-
રત ધષ્ણાહીમ (અલ)ના આપ આજરને પોતે
હજરત ધષ્ણાહીમે (અલ) નોયુવત મળ્યા પછી
જીવતા જીવતે જીવતપરસ્તી છોડવાને સમજાવ્યું
પણ તેણે માન્યું નહીં જેનું બયાન કુર્આનમાં
છે, અને તેથી હજરત ધષ્ણાહીમ (અલ)ના
માનને જરાએ હાથે લાગ્યો નહીં. વળી ખીજ
વાત એ છે કે અમુક માણસ, મુસલમાન મર્યા
કે કાફિર એવી રીતે અધોદો રાખવો ઇસલામી
દીનમાં કોઈ જરૂરી વાત નથી કે જેને માટે
બારે ખોળ તપાસ કરવીજ જોઈએ. એવા
લખાણો પરથી લોકો એમ સમજ્યા કે તેઓ એ
વાતને માનનારા હતા કે નખી (સલ.)નાં
માખાપ ધમાનવાળાં નહીં હતાં.

એવા આલિમે માત્ર ચાર પાંચજ છે કે
જેઓને માટે રેવરંડજ લખે છે કે “તે વિષે
ધણાં મુસલમાન કાયલ નથી.” એ માત્ર રેવ-
રંડજનો ઘોડો છે. હવે ખીજ આલિમે કહે છે
કે શરઆતમાં દોઆને માટે એમ શેકાણુ કરવામાં
આવેલું પણ ખીજ તે વખત પછીની માતખર
હદીસોપરથી જણાય છે કે પાછળથી જ્યારે
જનામ નખી (સલ.) એ ખાખત દલગીર થવા
લાગ્યા ત્યારે તે શેકાણુને હુકમ બદલીને ખોદા
પાકે આપ (સલ.)ની દોઆથી આપ (સલ.)
નાં માખાપને ફરીથી સજીવન હાથાં કે જેથી
તેઓ પોતાના આગલા ધમાન સાથે આપ
(સલ.) પર પણ ધમાન લાવી આપેરતને
પૂરો સવાખ હાસેલ કરે. અને તેવીજ માતખર
હદીસોને લીધે કે જેઓનું સનદ સાથેનું બયાન
ત્રીથે લખેલી કિતાબમાં છે, ઇસલામી ધર્મના
મહાન વિદ્વાનો અને આલિમેનું આ મોઢું
શેણું મને છે કે આપ (સલ.)ની દોઆથી
તેઓ મર્યા પછી જીવતાં પણ થયાં હતાં અને

ધમાન પણ લાગ્યાં હતાં જે મહાન શેખામના
કેટલાક પ્રખ્યાત આલિમેનાં નામે અહીં લખ્યું
છું કે જેઓને આખી ઇસલામી દુન્યા ઝોળખે
છે. (૧) હાફિઝ અખ્મસકર ખતીમ ખગદાદી,
(૨) હાફિઝ અખ્મસ કાસિમ ઇબ્ને અસા-
ફિર (૩) હાફિઝ અખ્મસકર ઇબ્ને શાહીન,
૪ હાફિઝ અખ્મસ કાસિમ સોહયથી (૫) હાફિઝ
ધમામ કરતખી (૬) હાફિઝ મે હિખ્મોદદીન
તખરી, (૭) હાફિઝ નાસિરુદ્દીન ઇબ્નસ
માનીર, (૮) હાફિઝ ફતહુદ્દીન ખિન શેય-
દુનાસ, (૯) શેખ સલાહુસ સરદી (૧૦)
શમસુદ્દીન ખિન નાસિરુદ્દીન કમિસ્કી (૧૧)
હાફિઝ ઇબ્ને હજર (૧૨) હુજ્જતુલ ઇસલામ
ધમામ શમસુદ્દીન રાઝી (૧૩) ધમામ જલા-
લુદ્દીન રમયતી (૧૪) હુજ્જતુલ ઇસલામ
હજરત ધમામ મોહમ્મદ ગઝાલી (૧૫) ધમામ
શરફુદ્દીન યુસૈરી (૧૬) ધમામ કસ્તલાની
(૧૭) ધમામ ઝુરકાની વિગેરે. એ બધા
લખાણુપરથી એમ જણાય છે કે જે ઇસલામી
વિદ્વાનો એમ લખે છે કે તેઓ ધમાન લાગ્યાં
નહતાં તેઓની મતલબ એ છે કે જનામ પેગં-
બર મોહમ્મદ (સલ.) પર ધમાન લાગ્યાં ન
હતાં કારણ કે તે વખતે પોતે પેગંબર સાહેબ
ઝેટલા સગીર વયના હતા કે તેઓ પેગંબર છે
કે થવાના છે એનો વિચાર પણ તેઓને
આવ્યો નહતો અને ઝેટલામાં તો તેઓ ગુજરી
ગયાં હતાં. પણ ખ્રિસ્તિઓ અને યાહૂદીઓ
અને ઇસલામીઓને ઝેકેમતે તે બંને સાહેબો
મર્તિપૂજક, ખ્રિસ્તિ કે યાહૂદી તો નજ હતાં, પણ
દીને ધષ્ણાહીમ (અલ.) પર આલનારાં અથવા
તો માત્ર ખોદાપાકને માનનારાં હતાં. ખીજું
શેણું ઉપથી વાતોને માની માત્ર ઝેટલોજ
વધારો કરે છે કે હજરત પેગંબર (સલ.) ની
દોઆથી પછી તેઓ જીવતાં કરવામાં આવ્યાં
અને તેઓને ખખર કરવામાં આવી કે તમારા
મુખારક પૂત્ર પણ નખી છે એ સાંભળી તેઓ
ધમાન લાગ્યાં. જુઓ હુજ્જતુલ સાહેબ અલલ

આલમીન, ફી મોઅન્નિઝતે ફયેદુલ મુબીન
(સ. અ સ) પાનું ૪૧૩)

રેવરંડળ લખે છે “૩ મસીહની પેદાશ વખતે એક સુકા ઝાડે લીલાછમ થઇને ફળ આપ્યાં એક અરખો એટલે ઝરણું નરતી થઇ ગયું.” રેવરંડળ! કુર્આનથી દરેક વાત સાબેત કરવાનો મુસલમાનોને તો તમે જખરીયાન હુકમ કરો છો પણ પોતે જે વાત કુર્આનમાં છે એમ લખો છો તે કુર્આનની હોતી નથી એવું શું કારણ? તમે સરએ મર્મમ રકુઅ ખાજનો હવાલો લખેલો છો પણ તેમાં તો માત્ર એટલુંજ છે કે “અબૂરના ઝાડને તેની જડ પકડીને પોતાની તરફ નમાવ તો તારાપર તાજ અને પાકી ખજુરો ઝાડપરથી પડશે (તેઓને) તું ખા અને પાણી પી અને (તારા બચ્ચાને જોઇ) તારી આંખોને ટાઢી કર.” એમાં સુકા ઝાડનું લીલાછમ થવું ઝરણુંનું નિકળવું કંઇ પણ નથી. એવાં જુઠાણા કુર્આન જેવી પ્રસિદ્ધ કિતાબના લખાણો માટે ધડી કાઢતાં રેવરંડોને શરમ નહીં આવવાતું કારણ એ જણાય છે કે પોતાના ધર્મને માટે જૂઠું બોલવું અને ઘોઠો દેવો એ ખ્રિસ્તિઓમાં સવાળનું કામ (પુતઃ) ગણાય છે.

ઇસાઇઓમાં ધર્મને માટે જૂઠું બોલવું ક્યારથી પુતઃ (સવાળનું) કામ) ગણાવતુ શરૂ થયું તેને માટે ઇ. સ. ૧૮૩૨માં છપાયેલા પોતાના ઇતિહાસના પેઢલા ભાગના ૬૫મા પાનામાં મી. એસેમ જેવો પ્રખ્યાત વિદ્વાન લખે છે કે “ટલેમો (અહલાવા.) અને પૈથા ગોરસ (શીસાગેરસ હકીમો) ના મતપર ચાલનારાઓમાં એ વચન પ્રખ્યાત થયેલું હતું કે ખરે મત તેમજ ખોદાપાકની બંદગી વધારવા માટે જૂઠું બોલવું તેમજ ઘોઠો દેવો શકત દુરસ્ત છે એટલુંજ નહીં પણ તે વખાણવાને લાયક કામ છે. એ વચનનો અંગીકાર ઇસા મસીહ (અલ) (ની નોમુવત) પેઢલાં

મીસર દેશના ચાહદી લોકોએ કર્યો, જેની સામેતી પુરાના ધણી પુસ્તકોથી મળે છે. ત્યાર-પછી આ ખરાબ કાલેરાની અસર ખ્રિસ્તિઓમાં આવી કે જેઓએ ઘણી ખોટી વાતો પોતાના આગેવાનોને નામે ફેલાવેલી; જે બાબત ધણી પુસ્તકોથી સાબેત થાય છે.” (ઇઝહારલ હુક બા, ૨ પા. ૧૦૪.)

હું કહું છું કે યુનન દેશના મજકર હકીમોને અને મીસર દેશના ચાહદીયોને તો કારે મૂકો પોતે સત્યવાદી પાઉલ મહારાજે નવા કરારમાં એ વાતની પરવાનગી આપી છે:—“પણ જે મારી જૂઠી દેવનું સત્ય, તેનાં મહિમાને સાફ, વધારે પ્રગટ થયું, તો હજુ સુધી મારો પણ ન્યાય અપરાધી તરીકે કેમ કરવામાં આવે છે?” એટલે ધર્મને માટે જૂઠું બોલવા થકી ખોદાપાકની મોટાદ તેની સચ્ચાઇ માટે વધારે જાહેર થાય તો જૂઠું બોલવા માટેના યુન્હો લોકો મારાપર કેમ લાગુ પાડે છે. (રમીયોને પત્ર અધ્યાય ૩ ની ૭મી કલમ) ઇસા મસીહ (અલ) અને ખોદાપાક માટે જૂઠું બોલવાનો એકરાર પોતે હસુ મસીહ (અલ) ના એક એવા શિષ્ય કે સહાળીને મોઢે કે જેના વચનોપર ઇજારો ધર્મકાવતો બહકે આપ્યા ખ્રિસ્તિ ધર્મનો આધાર છે, વાંચકો! આપે જોઇ લીધો?

એઓ સાહેબ ઘોઠો દેવો પેટ ભરીને જૂઠું બોલવા માટે હર વખત કેવો તૈયાર રહેતા હતા તેનો એકરાર ઉપલી કલમ કરતાંએ વધારે અન્યથા પમાડનાર નાંચે પ્રમાણ છે “ચાહદીઓને પ્રાપ્ત કરવા સારું હું ચાહદીઓમાં ચહુદી જેવો થયો; નિયમાધિનો પ્રાપ્ત કરવા સારું હું નિયમાધિન જેવો; નિયમરહિતોને પ્રાપ્ત કરવા સારું નિયમ રહિત જેવો થયો; દેવને તો નિયમ રહિત નહીં પણ ખ્રિસ્તને નિયમ સહિત; અમળોને પ્રાપ્ત કરવા સારું અમળોની સાથે હું અમળ જેવો થયો હુરેક-

રીતે ફેટલાએકને તારવા સાથે સર્વની સાથે સર્વ જેવો થયો.” (કશીયાઓને ૧૯૦ પત્ર અધ્યાય ૬ કલમ ૨૦થી ૨૨) માત્ર પોતાની ધર્મ આગેવાની મનાવવા માટે એઓ સાહેબ યાહૂદીઓમાં યાહૂદી, શરીઅતપાળનારાઓમાં શરીઅતપર ચાલનારા અને તેને હોડનારાઓમાં બેશરીઅત, કમળેરોમાં કમળેર મતલબ એકે “જેવો દેશ તેવો વેશ” ધારણ કરનાર હતા, અંદરખાને કાણબળી કાણ હતા, એવા આગેવાનના તાબેદારો ધર્મ માટે કંઈ બીજા બાકી રાખતા હશે અને કંઈ બીજા બાકી રાખી હશે તે પોતે વાંચકો વિચારી લેશે મારા લખવાની જરૂર નથી. રેવરંડ! મુસલમાનોને એવાજ સત્ય ધર્મ તરફ જરૂર નોતરતા રહેશે.

રેવરંડ! જે મજકુર વાતોને કોઈ ચમત્કાર ગણશે તો જનાય મોહંમદ પેગંબર સાહેબ (સલ.)ને માટે આપની પેદાશ વખતે જે ચમત્કાર એના કરતાં શ્રેષ્ઠ જાહેર થયો તે સાંભળો. મવાહેબે લાડુનીયામાં છે કે હાદિઝ અમુસઈ નેશાપુરીએ અમુળકર બિન અબી મર્મમથી અને તેઓએ સઈ બીન એમર અનસારીથી, તેઓએ પોતાના આપથી અને તેઓએ યાહૂદીઓ અને ખ્રિસ્તિઓના મહાવિદ્વાન હઝરત કમઅુલ અહબારથી, જેઓ હઝરત ઉમર બીબ ખલીશ (રદી.)ના જમાનામાં મુસલમાન થયા હતા, રિવાયત કીધી છે કે બ્યારે પણ કુરેશ ખાનદાનવાળાઓના ગામોમાં વરસાદ નહીં વરસતો ત્યારે તેઓ પેગંબર સાહેબ (સલ.)ના (બાવા સાહેબ હઝરત અમદુલ્લાહને અથવા તો) દાદા સહેબ હઝરત અમદુલ મુતલિબને સાથે લાઇ સખીરના પહાડ પર જતા અને તેઓના વસીલા (પ્રતાપ)થી ખોદાપાક આગળ પાણી વરસવાની દોઆ કરતાં ત્યારે જનાય પેગંબર સાહેબનો ધર જે હેઇ તેઓના સ્ત્રીમાં સચવાયલો હતો તેની

બરકત (પ્રતાપ)થી ખોદાપાક બેઠએ તેટલો સારો વસાઈ મોકલતો.” હવે બુઓ અને વિચારો કે જેમ તમારા લખાણ અને માનવા પ્રમાણે જનાય ઇસુ ખ્રિસ્ત (અંલ.) પેટમાં હતા તેની બરકતથી સુકું ઝાડ લીલું થઇ તેણે ફક્ત બીબી મર્મમને ફળો આપ્યાં અને ઝરણ વહેતું થઈ માત્ર બીબી મર્મમની તરફ તેણે મટાડી પણ ઉપલા મોઝિઆમાં તો પેગંબર સાહેબની બરકતથી દુકાળને લીધે જે લાખો ખગુરીઓ સુકાઈ ગઇ હતી, કેમકે અરબ દેશમાં મોટે ભાગે લોકોનું ગુજરાન એજ ઝાડપર છે અને એજ ઝાડો ત્યાં પુષ્કળ થાય છે, તે કરોડો ઝાડો લીલાછમ એકજ વખત નહીં પણ ધણી વખતે પેગંબર (સ. અ. સ.)ના બાવા સાહેબ અને દાદા સાહેબના જમાનામાં થયાં અને કરોડો મણ ખગુરો તેના પરથી ઉતારવામાં આવી અને લાખો ઝરણો વહી જઈ હબ્બરો તરસ્યા માણસોની અને બીબાં પ્રાણીઓની તરસ તેઓએ મટાડી. રેવરંડ! કહો હવે કોનો ચમત્કાર શ્રેષ્ઠ ગણશે?

પછી રેવરંડ! કળ પેરેગ્રાફમાં લખે છે કે “અને સુરા મરિયમ રકુ. ૨. પ્રમાણે મરિયમને શાંતિ આપવા સાથે ફિરસા ઉતરી આવ્યા. પણ હઝરત મકંમદની પેદાશ વખતે કોઈ મોજા થએલો કુરાનમાંથી મળતો નથી! માટે આ વાતમાં ઇખ્તે મરિયમ, ઇખ્તે આમ નથી મેટા કરે છે.” હું ધણુ ઠેકાણુ લખી આવ્યો છું કે માત્ર કુર્આનમાં કોઈ બાબતનું નહીં મળી આવતું એ વાત સાબિત કરતું નથી કે ઇસ્લામી બીજી દલીલોમાં પણ તે વાત નથી. વળી એવી વાતો કુર્આનમાં કેમ નથી તેનાં કારણો પણ પાના ૨૭ માં ધણી સ્પષ્ટ રીતે જણાવી આવ્યો છું તેથી ફરીથી તેને લખવાની જરૂર નથી. આ ઠેકાણુ ઇસ્લામની બીબા નંબરની દલીલ હડીસોથી સાબેત કરે છું કે બેશક હઝરત મોહંમદ પેગંબર સાહેબ

(સલ)ની મા સાહેબા હજરત આમેના (રદી) ને આપ (સલ)ના જન્મની ખુશખબર, અને શાંતિ પણ શિસ્તાઓએ આપેલી અને તે ઉપરાંત આપના જન્મ વખતે હજરત આમેના (રદી)એ એવા એવા ચમત્કારો જોયા કે તે માંથી એક રત્નકણ જેટલો ચમત્કાર હજરત મયંમે (રદી) ઇસુ મસીહ (અલ)ના જન્મની વખતે જોયલો, નહીં ખ્રિસ્તિઓમાં સારી સનદે વર્ણવેલો જોવામાં આવ્યો અને નહીં મુસલમાનોની કિતાબોમાં તેનું કોઈ તરેહનું જ્ઞાન છે. હવે તે ચમત્કારો ગણાવું છું કે જે હજરત મોહમ્મદ પેગંબર (સલ)ના જન્મ મોખારક વખતે જાહેર થયેલા છે.

૧. ઇબ્ને સઅદે (તખકાત નામની પોતાની પ્રખ્યાત કિતાબમાં) મોહરી (રદી)થી રિવાયત કીધી છે કે હજરત આમેના (રદી)નું ફરમાવડું છે કે તેઓ મર્નવતી (હમેલ) થઈ ત્યારથી, આપ (સલ) જન્મ્યાં ત્યાં સુધી, (બીજી જોર-તોની પેઠે) તેઓને પેટમાં કોઈપણ તરેહનો એળે કે હળ જરાએ જણાઈ નહીં, ૨. અયુ નાએમે હજરત બરીદા અને ઇબ્ને અબ્બાસથી રિવાયત કીધી છે કે હજરત આમેના (રદી)એ સ્વપ્નામાં જોયું કે તેઓને કોઈ (શિસ્તા)એ ટલું કે “તમારા મર્ન (હમલ) માં તેઓ છે કે જેઓ સધળી મખલૂક (સૃષ્ટ) માં સૌથી ઉત્તમ અને એજહાંનોના સરદાર છે જ્યારે તમે તેઓને જન્મ આપો ત્યારે તેઓનું નામ મોહમ્મદ અને અહમદ (સલ) રાખજો, ઇત્યાદિ.” વાકેદીની રિવાયતમાં આટલો વધારો છે કે મજકુર ખુશખબર કે શાંતિ આપવા એક આવનાર (શિસ્તો) મરી પાસે એવે વખતે આવ્યો કે હું કંઈ સંતોષી હતી નહીં. અને તેજ આવનાર (શિસ્તો) આપના જન્મ વખતે પણ મારી પાસે આવ્યો અને મને કહ્યું કે એલ “જોઈએા હું બિલ વસહદ, મિન શરે કલ્લે હાસિદ.” આ રિવાયતથી

સામેત થઈ મયં કે ઉપલી રિવાયતમાં સ્વપ્નાનો જે શબ્દ છે તેની મતલબ ઉંધનું સ્વપ્ન નથી પણ કશ્ક છે કારણ કે પાછા તેજ શિસ્તોને હજરત આમેનાએ બીજી વખતે જોયો અને તેની સાથે વાતચીત પણ કીધી. કેમ રેવરંડજી ! શિસ્તાઓએ કેવી શાંતિ આપી ? અને તે ઉપરાંત એક દોઆ પણ શીખવી જે હજરત મરિયમને શીખવી હતી નહી. મજકુર દેઆના અર્થ એ છે કે “દરેક અદેખાઈ કરનારની હળ કિતૂરથી તે (બાળક)ને એક ખોદાની રક્ષા અને સંભાળમાં સોપું છું,” “હું ધાઈ છું પાદરીઓના રદમાં ઇસલામ તરફથી જે કંઈ લખાય છે એ પણ મજકુર દેઆનીજ અસર છે.

૩ મેહકી અને અયુનોએમે હજરત હુસ્સાન બિન સાયિત (રદી) થી રિવાયત કીધી છે કે જે રાતે આપ (સલ) નો જન્મ થવાનો હતો તે રાત્રીએ એક એવો તારો જાહેર થયો કે જેને જોઈ યાહૂદીઓના એક વિદ્વાને શોરણકાર કરવા માંડ્યા કે એ તેજ તારો છે કે જેની સાથે આપનો જન્મ પણ આજનીજ રાત્રે થવો જોઈએ. ૪ મેહકી, તખ-રાની, અયુનુએમ અને ઇબ્ને અમ્સાકિરે હજરત ઉસ્માન બિન અબિલઆસ (રદી) થી રિવાયત કીધી છે કે આપ (સલ) ના જન્મ વખતે તેઓની મા (રદી) હજરત આમેનાની પાસેજ હતી. જેણે ધરતી દરેક સીજને નૂરથી ચળકતી જોઈ, અને તારાઓને તે ધર-પર એટલાતો પાસે લટકી આવેલા જોયા કે તે બીધી કે રખેને તારાઓ તેનાપર ટૂંકી પ્રડશે અને જ્યારે આપ (સલ) જન્મ્યા તે વખતે તેને ધરમાં નર (પ્રકાશ) સિવાય બીજું કંઈ દેખાતું જ ન હતું.

૫. ઇબ્ને સઅદે, હશામ અહમદ હંબલે, તખરુતીએ, મેહકીએ, અને અયુ નાએમે

હજરત અબ્દી ઉમામઃથી રિવાયત કીધી છે કે પેતે આપ (સલ)ને કોઇએ જ્યારે પૂછ્યું કે આપની નોયુવતની શરૂઆતની નિશાનીઓ કય છે? ત્યારે આપે જ ઉત્તર વાળ્યો કે મારા પૂર્વજ હજરત ઇબ્રાહીમે (અલ) મારે માટે દોઝા કીધેલી, હજરત ઇસા (અલ)એ મારીજ (પધરામણીની). ખુશખબર આપેલી અને મારી માએ જે વખતે (મને) જન્મ આપ્યો તે વખતે તેઓએ જોયું કે તેઓના શરીરમાંથી એક એવો નૂર બહાર નીકળ્યો કે જેથી શામ દેશ (સીરીયા)ના મેહેલો અજકી ઉઠ્યા. ૬. હાકેમ અને બેહકીએ હજરત ખાલેદ બિન અબ્દાનથી જે રિવાયત કીધી છે તેમાં અસ્ત્રા ના મેહેલો અજકી નીકળવાનું છે. ૭. ઇબ્ને અસાકિરે હજરત ઇબ્ને અબ્બાસથી જે રિવાયત કીધી છે તેમાં પુર્વ અને પશ્ચિમ સુધી તે નૂરનું અજકી ઉઠ્યું બયાન થયલું છે. ૮. ઇબ્ને સઅદે ઇબ્નુલ કિબતીયઃથી જે રિવાયત કીધી છે તેમાં બધી પૃથ્વીનું પ્રકાશિત થઈ જવાનું છે.

૯. ઇબ્ને સઅદે ઇસહાક બિન અબ્બાદુ-લાહથી અને તેઓએ આપની મા સાહેબાથી રિવાયત કીધી છે કે આપ (સલ) એવી હાલ તમાં જન્મ્યા કે આપના શરીર સાથે જરા પણ કોઈ તરેહની પલીદી (અપવિત્ર વસ્તુ) લાગેલી હતી નહીં.

૧૦. અબુ નોઝીએ હજરત ઇબ્ને અબ્બાસથી જનાબ નબીયે અકરમ (સલ)ની પેદાશ વખતની હાલતો અને તે વખતે જાહેર થયેલા ઘણા અમતકારો માટે એક ઘણીજ લાંબી હદીસ રિવાયત કીધી છે તેની મતલબ ઘણા હંકમાં અહીં લખ્યું છે:- બવિખની ખબરો આપનાર ઓશત અને મરદ કુરેશમાં જરેહા હતાં તે દહાકે તેઓથી તેઓનો જેખની ખબરો દેવાનો ઇશ્મ લખ દેવામાં આવ્યો હતો, ૧૧. આપની મા સાહેબાએ પોતાની પાસે એકાએક સફેદ

રંગના શરબતનો એક પ્યાલો જોયો જે તેઓ પી ગયાં. ૧૨. તે શરબત પીતાંજ તેઓને પોતાનામાં અને પોતાની આબુઆબુએ એક નૂર દેખાવો કે જેના અજવાળામાં લાંબા કદની ઓરતો (ફરો) દોડી કે જેઓએ તેઓને ઘેરી લીધી હતી. ૧૩ સફેદ રંગનું લૂગડું (દીયા) જમીન અને આકાશ વચ્ચે ફેલાવવામાં આવ્યો. ૧૪ ચાંદીની બધણીઓ લઇને હવામાં ઉમેલા માણસોને અને ૧૫. જમરૂદની ચાંચો અને માણેકની પાંખોવાળા પક્ષિઓના એક ટોળાને પણ તેઓની ઓમેર અને ખોળા પાસે ઉમેલા આપ (સલ)ની મા સાહેબાએ જોયાં ૧૬. ત્રણ ઝુંડાઓ જોયાં જેમાંથી એક પૂર્વમાં બીજા પશ્ચિમમાં અને ત્રીજો કાયા શરીરપર (ઉમે કરવામાં આવ્યો) હતો. ૧૭ જે વખતે આપ (સલ) જન્મ્યા કે તરતજ આપે ભોંયપર સિંજો કીધા અને પોતાની બે આંગળી ઉપર ઉઠાવી. ૧૮ આકાશપરથી એક સફેદ વાદળી આવી અને તેણે આપને લોંબી લીધા અને સઘળાની નજરથી સંતોડી લીધા. ૧૯ કોઇ (ફિરિસ્તા) એ પોકારીને કહ્યું કે હજરત મોહમદ (સલ) ને પૂર્વ અને પશ્ચિમમાં ફરવી લાવો. ૨૦ થોડી વારમાં આપ પાછા ત્યાં એવી હાલતમાં પોંહચાડી દેવામાં આવ્યા કે આપના બદન મોબારકપર ગરમ સફેદ વાળનું લૂગડું લપેટી કાઢેલું અને લીલા રેશમી લૂગડા (ની ગાદી) પર આપ સુવાડેલા હતા. ૨૧ મોતીની બનાવેલી ત્રણ કુચીયો આપ (સલ) ના હાથ મોબારકમાં હતી.

૨૨ આપ (સલ)ની મા સાહેબાએ સાંમલ્યું કે કોઇ (ફિરિસ્તા) એ પોકારીને કહ્યું કે હજરત મોહમદે (સલ) ૧ ફતેહની, (૨) ચલિયાતાપણની અને (૩) રિસાલત તથા નોયુવનની કુચીઓપર કબજો કરી લીધા. ૨૩ પછી બીજા વાદળી આવી જેમાં કોડાઓના મોલવાનો અવાજ અને પક્ષિઓની પાંખોની ફફડાત સંભળાતી હતી અહીં સુધી

કે તે વાદળોએ આપ (સલ) ને લાંબી લીધા અને આપ (સલ) પોતાની મા સાહેબાની આંખોથી અદર્શ (ગાયબ) થઈ ગયા. આપની મા સાહેબાએ એક (શિસ્તી)ને પોકારીને કેહતાં સાંભળ્યું કે હઝરત મોહમ્મદ (સલ)ને પૂર્વ પશ્ચિમ તથા (સધળા) નખીયો (અલ)ની જન્મભુમિ (પેદાશની જગ્યા)ઓમાં ફેરવે અને જીન, માણસ, પક્ષિ અને ફાડી ખાનાર પ્રાણીઓમાં ફરેકની રૂઢ (આત્મા) આગળ રજુ કરે (કે જેથી ફરેકને આપ (સલ)ની ઝોળખાણ થઈ ગય.)

૨૪ અને હઝરત આદમ (અલ)ની પર-હેઝારી, હઝરત હુદ (અલ)ની નર્મદિલી, હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલ)ની ખોદાઈ મોહબ્બત, હઝરત હસિમાઈલ (અલ)ની વચન પાળવાની ટેવ, હઝરત અબ્દુલ (અલ)ને અપાયત્રી પુશખખરે, હઝરત યુસુફ (અલ)ની ખુશસુરતી હઝરત દ હદ (અલ)ની પુશ આવાઝી (સારો કંઠ), હઝરત અધયુય (અલ)નો સખ (ધીરજ) હઝરત યહયા (અલ)નો યોગ (ઝાહદ) અને હઝરત હસા મસીહ (અલ)નું ઉદારપણું, હઝરત મોહમ્મદ (સલ)ને આપો અને સધળા નખીયો (અલ)ના સધળા સદયુક્તોમાં આપ (સલ)ને ભરપૂર કરી દો, પછી તે વાદળી જતી રહી અને આપ (સલ) પર એક લીલા રંગના રેશમનું લૂગડું લાંકેલું આપની મા સાહેબાએ જેલું. ૨૫ અને તેઓએ કોઇ (શિસ્તી)ને કેહતાં સાંભળ્યું કે અહાહા! મોહમ્મદ સાહેબે (સલ)તો આપની દુન્યાપરકબલ્લે કરી લીધા. ૨૬-

પછી તેઓએ એકાએક ત્રણ (શિસ્તીઓને) માથુ સ(ના રૂપમાં) દીઠા કે જેઓમાંના એકના હાથમાં આંદોની બધણી હતી ખીજના હાથમાં જમરરુદની થાળી હતી અને ત્રીજાના હાથમાં સફેદ રંગના રેશમનું લૂગડું હતું જેમાં અતિથ્ય પ્રકાશવાળી એક વીંટી હતી. આપ (સલ)ને તે બધણીના પાણીથી સાત વખત તેઓએ નહ-

વાહયા પછી તે વીંટી વડે આપ (સલ)ની પીઠ મેળાવરકપર બને ખભાઓની વચ્ચે મોહર કીધી અને પછી તે સફેદ રેશમના લૂગડામાં આપ (સલ)ને લપેટી કાઢ્યા, ત્યાર પછી થોડી વર પોતાની પાંખોમાં આરામ અપી આપની મા સાહેબા હઝરત અમેનાને પાછા દઇ દીધા. ૨૭ હાફિઝ અથુ ઝકરીયા . યહયા ઇબ્ને અબ્દોહ આપ (સલ)ના જન્મ માટે હઝરત ઇબ્ને અબ્બાસ (રદી)થી જે રિવાયત લખી છે તેમાં છે કે જે શિસ્તીએ આપ (સલ)ને પોતાની પાંખોમાં રાખ્યા તે મિદવન (અલ) જન્મતના દરીગા હતા અને તેઓએજ આપની મા સાહેબાને પુશખખર આપી કે સધળા નખીયો (અલ)ના ઇલ્મ ઉપરાંત ધણા ઇલ્મ આપ (સલ)ને આપવામાં આવ્યો છે, અને બહાદુરીમાં આપના દિલને સૌથી વધારે મજબૂત બનાવી ફતેહની કુંચીએ આપને સોંપવામાં આવી છે અને આપ (સલ)ને એવો પોશાક પેહરાવવામાં આવ્યો છે કે (દુન્યામાં) જે કોઇની આગળ આપ (સલ)ને માટે કંઈ વાતચીત થાય તો આપ (સલ)ના રૂઆયતી તે ફજા ઉઠે. (જુઓ ખસાએસે કુદ્દા ભાગ ૧ આપ (સલ)ના જન્મ મુબારકની મેળાવરક રાત્રીએ જાહેર થયેલા ખાસ મોઅનિઝાઓનો વાવ.) શું ખ્રિસ્તિ દુન્યામાંનો એક પણુ રેવરંડ મજકુર મોનિઝાઓમાંના એક પણુ મોનિઝા જેવો બનાવ પોતાની માતબર કિતાબોમાંની એક પણુ બરોસો આવે એવી એક પણુ રિવાયતથી જનાય હસા મસીહ (અલ)ની પેદાશ વખતે થયેલા સામેત અને જાહેર કરી શકશે. કહો રેવરંડજી! હવે તો “આ વાતમાં ઇબ્ને અરિયમ કરતાં ઇબ્ને અમેના મોટા હયાતે?”

તે પછી રેવરંડજી લખે છે “જ. અયપણુમાં મસીહ પારણુમાં વાતો કીધી.” હાજી ખરું છે, તેમજ જનાય મોહમ્મદ પેગંબર સાહેબે (સ. અ. સ.) તેઓ કરતાં પણુએક વાતો કીધી છે કારણકે હઝરત મસીહ (અલ) તો માત્ર ભોકોની સાથે વાતો

કીધી અને જનાય નથીએ ઇસલામ અલેહે અફઘુસ્તલાતો વસ્ત્રલામે તો ખોદાપાકની તારીફ અને મોટાઈ કેવા શ્રેષ્ઠ શબ્દોમાં કીધી છે તે સાંભળો:- ઇખને સખઅ ન મના હદીસોના મોટા વિદ્વાને પોતાની ખસાએસ નામની કિતાબમાં હદીસ લાવેલા છે કે "આપ (સ. અ. સ.)નું પાંતું ફિરિસ્તાઓના હલાવવાથી હાલતું અને (પારણામાં) આપે જે સૌથી પેદલી વાત પોતાના મ્હેં મુખારકથી ઉચ્ચરી તે એ હતી "અલ્લાહો અકબરો કપીરા વલ હમ્દો લીલ્લાહે કસીરા." હાદિઝ ઇખને હજરે (રહ) યુખારીની શહીમાં સિયરે વાકેદીથી લખ્યું છે કે જનાય નથી (સલ) જન્મ્યા કે તરતજ વાતચીત કીધી હતી. જેથી એ પણ શક નથી કે કેટલાંક બચ્ચાંઓની ટેવ પ્રમાણે ત્રણ ચાર વર્ષની ઉમ્મરના હોવા છતાં તેઓ પચણમાં સૂતા હતા અને પછી કોઇના શિખ વચાથી એવી વાતો કીધેલી. પણ તમારો નવો કરાર તો એ વાતથી તલન કોરોજ છે તેથીજ અલીગઢિયા પીરે નેચર વિગેરે દેહરીયાએ એ બ્યારે એજ વાંધો ઇખ્તિસ્ત (અલ.) માટે ઉઠાવ્યો ત્યારથી આજ સુધી કોઇ રેવરંડે તેનો જનાય કીધો નથી પણ અલ્લહમ્દો લિલ્લાહ અમારા નખીયે પાક (સલ.) માટે આવી ખુશી હદીસો હોવાથી કોઇને શુન્નશ મળી નથી કે તે ખાખંત જરાપણ જીમને હલાવે.

પછી રેવરંડજી લખે છે "અને ધાવણી હાલતમાં તેનાપર કિતાય તથા નખૂઅત નાઝિલ થઈ." કુઆનના શબ્દો એ ખાખત માટે છે કે "હાદિરો જે વાતો હજરત મર્યમ (રદી.)ની સાથે કરતા હતા તેને હજરત મસીહ સાંભળી અને) રશમવ્યુ કે હુતો અજ્ઞાહનો બદો હું જેણે મને કિતાય કીધી છે અને મને પેગંબર બનાવ્યો છે" (સુરએ મર્યમનો ૨૦જે રકૂઆ.) રેવરંડજી નાઝિલ થવાનું લખે છે તે ખોટું છે અને ખરો શબ્દ "તોખુવત" છે જેને રેવરંડજી "નખૂઅત" લખે છે, એટા તેજ હકીકત થઈ

કે "હીખે ન પઢે નામ મોહમ્દ શાઝિઝ" રેવરંડજી તમને તો ઉર્દૂ ભાષાએ આવડતી નથી છતાં કુઆનની આયતો લખવાનો, આયતોનો તરજુમો કરવાનો, હદીસોનો તરજુમો લખવાનો ઉર્દૂ ફાર્સી લખાણોનો યુજરાનીમાં તરજુમો કરવાનો, અનેવળી અધુગમાં પુરું, મુસલમ નોની સાથે વાદવિવાદ કરવાનો શોખ રાખો છો ! ધન્ય છે તમારી છાતીને ! અને આફરીન છે તમારી શરમને !!

હવે ખરી મતલબ મજકુર આયતની લખુ છું "જેણે મને કિતાય કીધી છે અને મને પેગંબર બનાવ્યો છે" એની મતલબ એ છે કે કિતાબે ઇન્જિલ અને પેગંબરીનો આધાર ધનાયત કરવાની ખુશખબર જેણે મને કીધી છે. કારણકે પેગંબરીના જેવું મહાન કામ આટલી નાની ઉમ્મરના બચ્ચાને સોંપવામાં આવતું નથી પણ પુખ્ત ઉમ્મરે પહોંચ્યા પછી જ સોંપવામાં આવે છે. હવે જનાય પેગંબરે ઇસલામ (સલ)ને માટે સાંભળો કુઆનમાં છે કે "અને જ્યારે અજ્ઞાહ પાકે સઘળા નખીયે પાસે કેલ કરાર લીધો કે જ્યારે તમને ટટશીક (આકાશી) કિતાબો અને ચાનની વાતો (હદીમો) હું તમારાપર ઉતારીશ ત્યાર પછી તે પેગંબર (એટલે હજરત મોહમ્દ (સલ.) તમારી પાસે આવે (એવી રીતે કે જે જે કિતાબો તમારી પાસે હોય તેને તેઓ ખરી ડેરવતા હોય ત્યારે તમે (સઘળાઓ)ને જ્નેઇએ કે તેઓનાપર ઇમાન (વિશ્વાસ) લાગ્યો અને તેઓની મદદ કરો. (પછી ખોદાપાકે) ફરમાવ્યું શું તમે કયુલાન આપો છો અને એ ખાખત વાસ્તે મારી પ્રતિજ્ઞા (અલ્લહ) લો છો? તેઓએ કહ્યું કે (હા,) અમે કયુલાત આપી. (ખોદાપાકે) ફરમાવ્યું તમે પણ સાક્ષી રહો અને હું પણ સાક્ષીઓમાંનો એક સાક્ષી તમારી સાથે રહીશ. (ઉગ પારાનો ૧૭મો રકૂઆ)

ઇખને અમી હાતિમે, મુદીથી એ અખતની તફરીર માટે હદીસ રિવાયત કીધી છે કે નહ

(અલ)થી લાઇને તેઓ પછી કોઇ એવો પેગ-
ખર મોકલવામાં આવ્યો નથી કે જેની પાસેથી
ખોદાપાકે કાલકરાર નહીં લીધા હોય કે તે
જનાળ મોહ મદ (સલ) પર જરૂર ઇમાન લાવે
અને જરૂર આપની મદદ કરે. આપ (સલ)
જે તે નખીના વખતમાં જાહેર થાય અને તે
નખી જીવતો પણુ હોય. (જે તે પહેલાં તે નખી-
નો આ શાની દુન્યાથી ગુજરી જવાનો વખત
આવી લાગે તો) તે નખીને પોતાની કામથી
એવો કાલકરાર લેવો જોઇએ કે (તેના ગુજરી
ગયા પછી) જે આપ (સલ.) જાહેર થાય
અને તે કામ જીવતી હોય તો તે નખીની
ઉમ્મતના સધળા લોકો આપ (સલ) પર
ઇમાન લાવે અને (આપ (સલ.) જેવી રીતે
ચાહે તેવી રીતે) આપની મદદ કરે ઉપલી
આપત અને તેની તરફી કરનારી આ હદી-
સથી સૂચિ કરતાં પણુ વધારે સાફ રીતે જાહેર
થઇ ગયું કે ખોદાપાકના સધળા નખીયાની રહેા
હજી શરીરમાં પણુ નહીં આવી હતી તે વખ-
તથી હઝરત મોહ મદ (સલ)ને નખીપણુનો
દરજોને દેવામાં આવ્યો અને સધળા નખીઓએ
(અલ) તેઓપર ઇમાન લાવી કયુલાન આપી
કે અમે દુન્યામાં પણુ આપપર ઇમાન લાવીશું
અને આપ (સલ) જે આમારા વખતમાં
જાહેર થશે તો (તેઓ ચાહશે તે દરેક વાતમાં)
તેઓની મદદ કરશું.

ત્યાર પછી જ્યારે જ્યારે જે જે નખી
દુન્યામાં આવતા ગયા ત્યારે ત્યારે તે દરેક
નખીએ આપ (સલ)ની પધરામણીની રાહ
જોઈ અને આપ (સલ)ના આવવાની ખબર
પોતાની કામ કે ઉમ્મતને કરી દીધી અને
એ ઇન્તેજનીમાં પોતાની ઉમ્મર પૂરી થવા
આવેલી જોઇને અને બીજાને નખી તે કામપર
નીમાયશો નહીં જોઇને તે કામને આપ (સલ)
આવે તો તેઓપર ઇમાન લાવવાની અને
તેઓની દરેક કામમાં મદદ કરવાની સારી

પેઠે ચેતવણી આપી. રેવરંડજી! ખનલાવો કે
પારણામાં નોખુવતની ખુશખબરી મળેલા
નખીનો દરજોને શ્રેષ્ઠ ગણાશે કે આલપે અર-
વાહ (અધ્યાત્મિક દુન્યા) માં નોખોવત
અપાયલા અને તેને માટે સધળા નખીયાથી
જેમાં હઝરત ઇશુ મસીહ (અલ.) પણુ આવી
જાય છે ઇમાન લાવવાનો અને મદદ કરવાનો.
કાલકરાર લેવાયલા અને ત્યારપછી જે નખીને
માટે દુન્યામાં તેઓની સધળા ઉમ્મતો પાસે
ઇમાન લાવવા અને મદદ કરવાનો ઐકરાર
લેવાયલા તે નખી શ્રેષ્ઠ ગણાશે? પોતે હઝરત
ઇશુ ખ્રિસ્તે (અલ.) કુઆને શસીફ અને
હદીસ મજકુરના લખાણ મુજબ જનાળ મોહ-
મદ પેગંબર સાહેબ (સ. અ. સ.) ની પધ-
રામણીની કેવી ખોલસા સાથે ખબર પણુ આપી
અને આપની મદદ કરવાને કેવી તાકીદો દીધી
તેનું વર્ણન ઉપર થઈ ગયું (વાંચો પાનું ૩૭-૩૮)

પછી રેવરંડજી લખે છે “પણુ મોહ મદ
સાહેબે તો તેમની જવાની ગુજરી ગઇ અને
ખુદાપામાં પહોંચી ગયા હતા અને અતુલ
રેળાવામાં કંઈ કસર નહીં રહી ત્યારે નખુવત
તથા કિતાબનો દાવો દીધા હતા, તેથી આ
વાતોમાં પણુ મસીહ તેમનાં કરતાં શ્રેષ્ઠ ઠરે છે”
એનો ખોલાસા સાથે જવાબ હું ઉપર લખી
આવ્યો પણુ થોડો અહીં પણુ સાબળી લો:-
ઇમામ અહમદ હાંબલે, ઇમામ યુખારીએ
પોતાની તારીખમાં, તખરીનીએ, હાકિમ, ખહ-
દાએ અને અયુનોએએ મેસરતુલ ફજદથી રિવા-
યત દીધી છે કે મેં જનાળ મોહ મદ રસુલુ-
લ્લાહ (સલ.) થી પૂછ્યું કે આપ ક્યારથી
નખી થયા છો આપે શરમાવ્યું કે હું તે વખ-
તથી નખી થઇ ગયલો હતો કે જેવખત આદમ
(અલ) આત્મા અને શરીરની વચ્ચે હતો
(એટલે હજી તેઓના આત્માને શરીર દેવાનો
નહતો) જેની મતલબ આપત અને હદીસથી
હું ઉપર લખી આવ્યો તેજ થઇ કે આપને

એટલાજ માટે નોખુવત સૌથી પહેલાં આપ-વામાં આવી કે જેથી દરેક પેગંબર અને તેની ઉંમત આપ (સલ) પર હિમાન લાવતી રહે અને આપની પધરામણીની રાહ જોતી રહે. આ હદીસથી જે સંશય ઉત્પન્ન થતો હતો કે રખેને એ હદીસની મલલખ એ હશે કે ખોદાપાકના બદલમાં હતું કે આપ (સલ) આખેર જમનામાં નખી થવાના છે, તે સંશયને અને શકને કુઆનની ખુલ્લી આયતે અને તેની તફસીર કરનારી હદીસે અને હઝરત ઇસ્રામસીહ (અલ) ના ફરમાને તદન દૂર કરી દીધા અને રેવરંડજીની નકામી વાતોનો પૂરો રદ થઇ ગયો. જે વાતો કુઆનની કઇ આયતો પરથી તેઓએ લખી તે આયતો અને હદીસો જ્યારે તેઓ લખશે ત્યારે તેનો પણ ઈ. અ. તઆલા એવોજ દંત તોડ જવાય આપીશ જેવો કે હમણા સુધી દેતો ચાલ્યો જાઉં છું અને હવે પછી દઇશ.

રેવરંડજી પાના બીજાના પમા પેરેઆફમાં લખે છે “પ કુરાનથી જણાય છે જ્યારે દુશ્મનોએ મસીહને પકડવા ચાહ્યો ત્યારે આસમાનથી ફીરસ્તા ઉતરી આવ્યા અને તેને જિસ્મ સાથે ઉચકીને આસમાનપર લઇ ગયા.” એ તદન ખોટું લખાયું છે. કુઆને શરીફમાં તો માત્ર એટલુંજ છે કે “અને સાચી વાત તો એજ છે કે તે (ચાહદી) એએ તેને (એટલે હઝરત ઇસ્રામસીહ (અલ)ને) શુળી દબને અથવા કાઢપણુ બીજી રીતે બેશક કતલ કીધા નહતા પણ ખોદાપાકે તેને (એટલે) હઝરત ઇસ્રામસીહ (અલ)ને પોતાની તરફ ઉઠાવી લીધા.” (સરએ નિસા રકુઅ રર મો). એ આયતમાં અથવા કેથેપણુ આસમાનથી ફિરસ્તાઓતું ઉતરી આવીને તેઓ સાહેબને ઉચકી લઇ જતું કુઆને શરીફમાંતો નથી હશે તો તફસીર કે હદીસમાં અથવા ખુરનખ્યાની ઇન્જીલમાં જે ત્રણેય તમે અને તમારા ગોરા કાળા રેવરંડે બંદોસો ન આવે તેવી માનતા હતા

અને માનો છો; પણ અહીં પોતાની મતલબ સાબેત થતી હતી તેથી તેમાંનીજ વાતો એટલે તફસીર, હદીસ, અને ખુરનખ્યાની ઇન્જીલમાંની વાતોને કુઆનમાં છે કરીને ઘોઠા દેવા માટે બંદોસાને લાયક ગણવા ઉભા થઇ ગયા. હજેવત છે કે “મીઠા મીઠા હયહય ચોર કડવા કડવા થુ થુ” આ ટૂંકમાં થયું ખરે ડેકાણુ તમે એવુંજ જુઠકાણું જાણી જોઇને કોઈ માર્યું છે અથવા તો કુઆનથી તમે તદન અગ્રપ્ત્યા છો કે જે વાતો કુઆનની હોતી નથી તેને કુઆનની વાતો અથવા કુઆનમાં છે કરીને ઘોઠા ખાઓ છો અને ઘોઠા આપો છો. બેશક તમારા જેવાં ઇલમના બંડારોથીજ મિશન ખાતાનો નશીય ઉધડી ખિસ્તિ ધર્મની કીર્તિ આખી દુન્યામાં ફેલાશે.

પછી રેવરંડજી લખે છે “આ રીતે ખુદાએ તેને કુદર ગોલવા વાળાઓથી બચાવી લીધો, પણ મોહમદ સાહેબ (સલ) જ્યારે દુશ્મનોથી ઘેરાઇ ગયા ત્યારે તેમને બચાવવા કોઇ ફિરસ્તો નહોં આવ્યો પણ આસમાનમાં પણ નહીં લઇ જવાયા ઉલટા કાંટા કચરાથી બરેલા ચિકટ જંગલમાંથી સાધારણુ લોકોની માફક પગે નાસી જઇને દુશ્મનોથી બચ્યા, અને અંધારી ગુફામાં સંતાયા પછી લાંબી નાસીને મદીનામાં એક દોરતના આસરા તળે રહ્યા. શું આ વાતમાં આસમાન જગીન જેટલો તરાવત નથી?” Three cheers for our native Reverendji, Hip, Hip, Hip, Hurrah. જય ! કાળા રેવરંડજી કી જય ! રેવરંડજી ઉપલી વાતો તો કુઆનમાંની નથી હદીસો કે ઇતિહાસની છે જેને તમે બંદોસો ન આવે તેવી મનાવવા ઉભા થયા હતા. પણ અહીં તેજ ફ્લીયો જતાય મોહમદ પેગંબર સાહેબ (સલ) ની હલકાઇ બતલાવવાને માટે તમારા કામની છે માટે તે હવે જરૂર બંદોસો લાયક થઇ. વાંચક સાહેબો ! હવે તો અમને સારી પેઠે જણાઈ ગયું કે

રેવરંડો પોતે હદીસ અને ઇતિહાસની વાતોને દલીલ પકડવા માટે સાચી ગણી બરાસો આવે તેવી ગણે છે. ફક્ત મુસલમાનોને ધોષો દેવો હોય તેજ દેખાણુ તે દલીલોને બરાસો ન આવે તેવી વાતો કહેવા ઉભા થાય છે.

રેવરંડોએ હદીસો અને તવારીખની વાતોમાં પણ પેટ ભરીને ધોષો દીધો છે વાર્તે હિજરતનું ખયાન ટુંકમાં શરૂઆતથી લખતું વાંચકોને કાયદાકારક અને રેવરંડોની આખો ઉઘાડવા લાયક થઈ પડશે. હદીસોના વિદ્વાનોમાં હુકેમે એ હદીસને સહીલ લખી છે, અને બેહકાએ જરીરથી રિવાયત કીધી છે કે જનાય નખી (સલ)એ પ્રમાણ્યું કે 'ખોદાપાકે મારા-પર વહી મોકલી કે આ (નીચે જણાવેલા) ત્રણ શહેરોમાંથી જે કોઈ શહેરમાં તમે જાઓ તે શહેરો તો તે શહેર આપની હિજરતની જગ્યા થશે (અથવા ગણાશે). (૧) મદીના (૨) ખહરેન અથવા તો (૩) કનસરીન. (ખસાએસે કુથા હિજરતનો ખાખ). આ હદીસથી સાફ જણાય છે ખુદાપાકને જનાય રસુલુલાહ (સલ) ને મક્કાશરીફમાં રાખવાની મજૂ નહતી તેથીજ આપ (સલ)ને માટે ત્રણ શહેરો ચુંટી આપની મજૂ પર છોડવામાં આવ્યું કે આપ (સલ) જેને પણ ત્રણમાંથી પસંદ રાખશે તે શહેરને ખોદાપાક પસંદ રાખી તે શહેરને હિજરતની જગ્યાનો મહાન રૂખો અને મોટાઈ આપશે વળી એ પણ જણાવ્યું કે હિજરત કરવાનો ખદોખરત દુશ્મનોમાં કોઈ જવા પેહલાનો હતો દુશ્મનોમાં થેરાઈ જવાથીજ આપને હિજરત કરવી પડી એ વિચાર ખોટો અને ધોષો છે.

ખીજી હદીસ એથી વધારે સાફ સાંભળો, ખુખારી શરીફ જે કુઆન પછી સૌથી વધારે માતખર કિતાબ લખી ખરા મુસલમાન વિદ્વાનોમાં ગણાય છે તેમાં હજરત ખીખી આમશા (રદી)થી રિવાયત છે કે નખી (સલ)એ મુસ-

લમાનો એટલે પોતાના સહાખીયો (કે સિખ્યો) ને કહ્યું કે તમારી હિજરત કરવાની (એટલે જ્યાં રહેતા વસતા હોમ તે જગ્યા કે શહેર કે ગામ હોડીને ખીજી ગામ કે શહેર જઈ વસવાની) જગ્યા મને (કસ્કમાં) દેખાડવામાં આવી છે (અને તે) એક ખારી જમીન દેખાડવામાં આવી છે જેમાં ખજૂરીના ઘણા ખગીયાઓ છે અને તે જગ્યા લાખતેનની વચ્ચે આવેલી છે. જ્યારે આપે (સલ) એ બાપણુ આપ્યું ત્યારે જે સાહેબોને હિજરત કરવી હતી તેઓ મદીના તરફ હિજરત કરી ગયા. અને (નખીના ઉપર ખરા જન શિદા કરનાર હજરત) અખૂતકર (સિદદીકે) હિજરત કરવાની તૈયારીઓ કરવી શરૂ કરી દીધી. (જનાય પેગંબર સાહેબ (સલ)ની સાથે રહેવાનો સચાખ આપનીજ કિસ્મતમાં હતો તેથી હજરત) અખૂતકર (સિદદીકે (રદી)ને રસુલુલાહ (સલ) દરમાયુ' કે તમે (એકલા) હમણા ચાલ્યા જશો નહીં (પણ) પોતાને ઘેર થોભેલા રહો હું ખોદાપાકથી ઉમેદ રાખું છું કે મને પણ (મદીને) હિજરત કરી જવાની (અને ત્યાં જઈ રહેવાની) પરવાનગી આપશે, (ત્યારે આપણે બેગા જઈશું) (ખસાએસે કુથા હિજરતનો ખાખ.)

મજકુર હદીસથી સૂચન કરતાં વધારે સાફ જણાઈ ગયું કે ઇસલામના દુશ્મનો અને મુખ્યત્વે કરીને પાદરીશો હિજરતના અર્થ Flight એટલે નહાસ ભાગના જે કરે છે તે ખાસ એટલાજ માટે કરે છે કે જેથી જનાય મોહંમદ (સલ.)પર દુશ્મનોથી ખીને નહાસી જઈ પોતાની નોખુવત નહીં પેહલાડવાનો ડાધો લાગુ પડે (જુઓ મેંતુઅલ અલ જયે ગ્રીમાં અરે તિયાનું વર્ણન) તે તલખ ખોટા અર્થ છે. આપે (સલ.) મક્કા શરીફમાં જ્યારે એકલા હતા ત્યારે અને ત્યાર પછી તેર વર્ષ સુધી લોકોને પોતાની નોખુવત પેહલાડી ત્યારે લાખો હજીઓ ખમી પણ નોખુવત

પોંદ્યાડવાતું કામ છોડીને કેથે નાહા નહીં; પણ હાલતો એવો વખત હતો કે આપ (સલ)-ના શિષ્યો એવા લોકો થઇ ચૂક્યા હતા કે જે પેસે ટકે અને શરીરના બધે આખા અરબ દેશમાં પ્રખ્યાત હતા. પછી મક્કા શરીફ છોડીને બીજા કોઈ ઠેકાણે જીવને રહેવાનું કારણ ખોદાપાકના હુકમ સિવાય બીજું કંઈ પણ થઈ શકતું નથી. બીજી દલીલ ઉપલી હદીસમાં ખુલ્લે ખુલ્લી છે કે આપના પક્ષના ધણીખરા લોકો તો તે પેલલાં મદીને ચાલ્યા ગયા હતા જેઓ આપ (સલ)ના ખરેખરા હિમાયતી હતા છતાં હઝરત અય્યુબકર સિદ્દીક (રદી.)ને જવાબી રોકતું અને પોતે પણ રોકાઈ રહેતું આપની પૂરેપૂરી બહાદૂરી અને ખોદાપાકના હુકમની કન્ટિનરી માત્ર જાહેર કરે છે. શું હજી પણ કોઈ એમ કહેવાની હિંમત ધરશે કે આપ (સલ) લોકોની બીકને લીધે નહાસી ગયા હતા ?

હવે જુઓ કે મોહંમદ સાહેબ (સલ)ને બચાવવા ફિરિસ્તાઓ કેવી રીતે આવ્યા હતા: - છનામ બેહકીએ હઝરત અય્યુબલાહ બિન અબ્બાસ (રદી.)થી રિવાયત કીધી છે કે “દુરેશ ટોળાવાળા દારે નુદવા (કમેટી ધર) માં એકઠા થયા અને એકમતે એ વાત પસાર થઇ કે જનાબ પેગંબર સાહેબને કતલજ કરી નાંખવા ત્યારે જિજ્ઞાસુ (અલ) આપ (સલ)ની પાસે (ખોદાપાક તરફથી વહી લઇને) આવ્યા. અને જ્યાં આપ (સલ) રાતના હંમેશ સૂતા હતા ત્યાં સૂવાની મનાઇ કીધી, લોકોએ આપને માટે જે કાવતું રચ્યું હતું તેની ખબર કીધી અને મક્કા શરીફ છોડી જવાની પૂરવાનગી દીધી.” કેમ રેવરંડજી ફિરિસ્તાઓ આપને બચાવવા આવ્યા કે નહીં ? (ખસા-એસે કુઆ ભાગ ૧.)

દુન્યામાં જે જે વસ્તુ કે પ્રાણીને ખોદા-પાક પેદા કરે છે તેને ખાસ કાબજા મારેજ

પેદા કરે છે ‘ઓ અમારા પરવરેગાર ! તે’ આ (દુન્યાની બધી ચીજો કે બધા પ્રાણીઓ)ને શાયદા વગરના પેદા કીધા નથી” (કુઆન ૪થા પારાનો ૧૧મો રૂકૂઅ). એટલે દરેક ચીજ કે પ્રાણીને માથે એક ખાસ શરજ હોય છે તે શરજ તેનાથી જ્યાં સુધી પૂરેપૂરી રીતે બજાવી લેવાય નહીં ત્યાં સુધી તેની પેદાસનું કારણ પણ અપૂર્ણ (નાફિસ) રહે છે અને ત્યાં સુધી કુદરતનો કાયદો એ છે કે તે માણસની શરજ તેને હાથે જ્યાંસુધી બજાવી લીએ નહીં ત્યાંસુધી તેને ફના કે મોતથી પણ બચેલો રાખવામાં આવે છે. દાખલા તરીકે હઝરત ઇશુ મસીહ (અલ.) નેજ લીઓ કે અમુક મુદત સુધી આપને જેમ નોખુવત પોંદ્યાડવાતું કામ સોંપવામાં આવ્યું હતું તેમજ કેયામતની પેલલાં આકાશ-પરથી આવી યાહૂદીઓ, ખ્રિસ્તીઓ અને યુતપરસ્તોના મુકાબલામાં મુસલમાનોની મદદ કરી કુશર અને શિકંને મટાડી ઈસલામીદીનનો સાચો ભાગ દેખાડવાતું કામ પણ આપને સોંપવામાં આવ્યું હતું. તો જ્યારે આપે પહેલી શરજ એટલે નોખુવત પોંદ્યાડવાતું કામ બજાવી દીધું ત્યારે એક શરજ બાકી રહી ગઇ અને તે શરજ હજારો વર્ષ પછી બજાવવાની હતી. જે તેટલી મુદદત આ ફાની દુન્યામાં તેઓ સાહેબને રાખવામાં આવત તો અમી દુન્યાની આખો હવાની અસર પ્રમાણે કે જે દરેક વસ્તુને વફ બનાવી ફના થવાને કિનારે પોંદ્યાડી દે છે આપનું શરીર સુચારક ઘડપણને લીધે કોઇ પણ કામ કરવાને લાયક રહેતે નહીં, તેથી આપને આકાશોપર ઉડાવી લીધા કે જ્યાંની આખો હવાની એવી અસર છે કે દરેક વસ્તુને પોતાનીજ હાલતપર હંમેશ માટે રાખે છે એટલુંજ નહીં પણ દુનિઆની કોઇ એવી વસ્તુ ત્યાં ઉડાવી લેવામાં આવે કે જેમાં દુન્યાની આખો હવાને લીધે કોઇ-ત-રેહનો બગાડો પેદા હોય તો તેને પણ સુધારી

અમર જીવન (હયાતે અમર) તેને આપે છે. શું તમે જોતા નથી કે દુન્યામાં, એટલુંજ નહીં પણ હિંદુસ્તાનમાંજ એવી ઘણી જગ્યાઓ છે. દાખલા તરીકે માંડવી જિલ્લા કે જ્યાં બહારનું કોઈ તંદુરસ્ત માણસ જાય છે તો ત્યાંની આબો હવાને કંઈ ફલડે ફલડે તેનું પેટ મોટું થતું જાય છે અને તેનાથી કંઈજ ખવાતું નથી. પણ એથી ઉલટું આયેરાન, ઉત્તકમંદ, હુમસ, સિમલા વિગેરે હવાખાવાનાં કેકાણુપર તેજ પીડાતા માણસને જે મોકલી દેવામાં આવે તો તેના સઘળા રોગ જતા રહી આગતી તંદુરસ્તી કરતાં દશગણી તંદુરસ્તી તે વધારે મેળવે છે. ત્યારે આકાશ જેવી પવિત્ર અને ઇશ્વરી પ્રતાપવાળી જગ્યાની અમર રાખનારી હવાને લીધે જે માણસ પોતાના આજ શરીર સાથે હજારો બદકે લાખો વર્ષ તંદુરસ્ત અને જેવોને તેવો રહે તેમાં નવાદજ શી !

રહસ્યે ખાવા પીવાનો સવાલ તો જ્યારે સામાન્ય લોકોને માટે સુસલમાનો અને ખ્રિસ્તિઓ જનત અથવા આકાશી રાજ્યમાં દરેક ખાવાપીવાની વસ્તુ મળવી માને છે ત્યારે એક એવા મહાન માણસ કે જેઓને સુસલમાનો અને ખ્રિસ્તિઓ મહાન પેગંબર એકે મતે માનતા હોય તેઓને ખાવાપીવા માટે જનતની અમર શુણ્કારી વસ્તુઓ ત્યાં કેમ પોંદચાડવામાં આવતી નહીં હશે ?

મતલબ આટલા વિસ્તારવાળા લખાણની માત્ર એટલીજ છે કે હજરત ઇશુ ખરીદ (અલ.)નું અસુક વખતનું જમીનપર બળવી લાવવાનું કામ ખલાસ થવાથી અને ખીજા વખતનું જમીનપરનું કામ જે તેઓને બે અઢી હજાર વર્ષ પછી બળવી લાવવાનું હતું તેને માટે સંજાળી રાખવા માટે એથી બેહતર ખીજું કોઈ સાધન નહતું કે આપની હિબરત આકાશ તરફ થાય અને આકાશમાં કોઈ જઈ દુન્યાની તકલીફ, ઝકાકાઓ અને

લડાઈઓની ફિકરોથી, દલગીરીઓથી આપની રક્ષા કરવામાં આવે. આપને કોઈ નબીની સાથે સરખામણી અને તુલના કરવા માટે ઉઠાવી લેવામાં આવ્યા નહતા. પણ જનાબ મોહમ્મદ પેગમબર સાહેબ (સ. અ. સ.)ને માથે તો એકજ વખતે કયામત સુધી ચાલુ રહે તેવી સંપૂર્ણ (કામેલ) બોયુક્ત પોંદચાડવાની એક લાંબી સુદતની પ્રજા બળવી લાવવાની બાધી હતી તેથીજ આપની રક્ષા દુન્યામાં કેવી કેવી રીતે કરવામાં આવી તે નીચેના લખાણોમાં આવશે. પણ હિંદુસ્તાનનો કોઈ કોણે અને યુરોપનો કોઈ ગોરો રેવરંડ આકાશપર હજરત ઇશુ (અલ.)ના જવાની શ્રેષ્ઠતા દેખાડવા ઉભો થાય તો સુસલમાનોને પણ જવાબ વાળવાની તક મળી આવે તેટલાજ માટે જનાબ મોહમ્મદ (સલ.)ને કુર્આનના ૧૫મા તિપારાની શરૂઆતમાં બયાન થયેલો અને સંખ્યાબંધ હદીસોમાં આવેલો એમરાજનો પ્રખ્યાત મોઅજિઝા કે અમત્કાર આપવામાં આવ્યો. બેદ બંનેમાં માત્ર એટલોજ છે કે હજરત ઇશુ (અલ.)ને કોઈ માન અથવા આકાશોમાં લઈ જવામાં આવ્યા નહતા ફક્ત સોંપાયેલી ફરજ અદા કરવાને સંજાળી રાખવા લાઇ જવામાં આવ્યા હતા અને એજ બહાને દુશ્મનોના હુમલાથી પણ આપ બચી ગયા અગરજે સંખ્યાબંધ ફિરિસ્તાઓની મદદ વિગેરેથી આપ ખીજી ઘણી રીતે પણ બચી શકતા હતા. (નવો કરાર, માત્થી, અધ્યાય ૨૬ની ૫૩ થી કલમ.) *

જમણકર કલમમાં છે કે “શું તું ખારે છે કે હું” એવો શક્તિમાન નથી કે જે આપની પાસે માણ, તો તે હમણાંજ હતો (ફિરિસ્તાઓ)ની બાર ફોજો કરતાં વધારે મારી પાસે મોકલી દેશે નહીં ?” આથી સાબિત થઈ ગયું કે બદ, હુનમ વિગેરેની લડાઈઓમાં, કોઈ ટેકાણે પાંચ હજાર અને કોઈ ટેકાણે બધું હજાર ફિરિસ્તા થોડે સજારોની મદદનું બયાન કુર્આનમાં જે આવેલું છે તેનાપર પાકરીઓનું રાંકા કરવું જોઈએ.

પણુ જાહેર છે કે જનાય પેગંબર મોહં-
મદ (સલ)ને તો ફક્ત માન આપવા અર્થેજ
આકાશી પર લાઇ જવામાં આવ્યા હતા તેથી
હવે આકાશી પર જવાની સરખામણીમાં શ્રેષ્ઠ
કોણુ નીકળ્યું તે પોતે રેવરડોજ વિચારી
લીએ વળી સાથે સાથે રેવરડોજે કીધેલા સવા-
લનો જ્ઞાપન-પણુ નીકળી આવ્યો કે હિજર-
ત કરવા પેહલાંજ મેરાજનો મોઅનિજો
દેખાડવામાં આવ્યો છે. જેથી કેયામત મુધી
રેવરડોજ જેવો કોઇ ખીજે માણસ જે એ
સવાલ ઉઠાવે તો તેણે ખંડન થઇ શકે કે
જ્યારે માન આપવા હજરત મોહંમદ પેગં-
બર સાહેબ (સલ)ને આકાશીપર ઉઠાવી
લેવામાં આવ્યા હતા તો પછી ખીજ વખતે
આપના દુશમનોથી બચાવવા પણુ જે આકા-
શીપર ઉઠાવી લેવામાં આવે તો તે વખત-
ના અને તે પછીના લોકો આગળ કોઇ
નબો ચમત્કાર કરતે નહીં કારણુકે એક વખતે
તો એ ચમત્કાર જાહેર થઇ ચુકયોજ હતો.

જનાય મોહંમદ પેગંબર સાહેબ (સ.અ.-
સ.) દુશમનોના હુમલાની વખતે આપાશીપર
શા માટે ઉઠાવી નહીં લેવામાં આવ્યા અને
જમીનપરજ ગાખવામાં આવ્યા તેની તદ્દસીલ
લખ્યા પછી હવે હું હિજરતનો કુંક હેવાસ
પાછો શરૂ કરું છું. છપ્પને સઅદે હજરત છપ્પને
અબ્બાસ અને હજરત અમીરૂલ મોઅમેનીન
અલીએ મુર્તજા, હજરત ઉમ્મુલ મોઅમેનીન
આયશા સિદ્દીકા અને આયશાબિન્તે કદામઃ
અને સુરાકા બિન જઅશમથી રિવાયત કીધી
છે કે “(હિજરત કરી જવાની ખોદાઇ પરવા-
નગી મળી ગયા પછી) રસુલુલ્લાહ (સલ) પો-
તાના ઘેરથી એવી હાલતમાં બહાર નીકળ્યા
કે આપની કોમના લોકો (આપને પકડી કતલ
કરવા) આપના બારણાપર રાહ જોઇ રહ્યા
હતા. આપે કાંકરાની એક મૂઠી બરી સૂરએ
ચાસીન પહતાં પહતાં તેઓના માથાપર વેરતા
ચાસ્યા ગયા.

તેઓને કોઇ માણસે પૂછ્યું કે અહીં તમે
કાની રાહ જોઇ રહેલા છો તેઓએ જવાબ
દીધો કે મોહંમદની રાહ જોઇ રહેલા છીએ
તે પૂછનારે કહ્યું ખોદાના સોગન તેઓતો તમારી
નજર આગળથી ચાસ્યા ગયા તેઓએ કહ્યું કે
અશ્લાહના સોગન અમે તો તેઓને જોયાએ
નહીં. તેઓ પોતાની જગ્યાથી (એવી હાલતમાં)
ઉઠ્યા કે પોતાનાં માથાંઓપરથી કાંકરા સાર
કરતા હતા. અને (એટલી વારમાં તો) જનાય
મોહંમદ રસુલુલ્લાહ (સ.) અને હજરત
અમીરૂલ મોઅમિનીન અયુબકર સિદ્દીક (રહી.)
સાર પર્વતની ગુશ (ગાર) મુધી પોંઘવી તેમાં
દાખેલ પણુ થઇ ચુક્યા હતા.

અયુ નોએમે હજરત આયશા બિન્તે કદામઃ
થી જે રિવાયત કીધી છે તેમાં છે કે જનાય
રસુલુલ્લાહ (સલ.) અને હજરત અયુબકર (રહી.)
ઘેરથી નીકળ્યા ત્યારે સૌથી પહેલાં જે માણસ એ
એ સાહેબોને મળ્યો તે પેગંબર સાહેબનો કાકો
અબ્બુલ્લાહ હતો પણુ તેને કંઈ દેખાયું નહીં.
એ હદીસથી એ શક્યુમેહ પણુ મટી ગયો કે
આપ (સલ.)ની કતલ કરવા માટે રખેને એવા
માણસોજ એકઠા થયા હશે કે જેઓ અને
સાહેબોને સારી પેઠે જોળખતા નહીં હશે.
જાને સાહેબો આ હુમલાથી ગમીને નીકળી
ગયા નેહને કુરેશી ટોળાવાળા (કાશિરે)
પોતપોતાની સવારીઓપર બેસી તરત જોખેર
જાને સાહેબોને ટુંદવા નીકળી પડ્યા. બેહકીએ
છપ્પને શોહાબ અને ઉર્વા બિન ઝુબેર (રહી.)થી
રિવાયત કીધેલી હદીસમાં છે કે જ્યારે તેઓ
સાર પર્વતપર પોંઘ્યા અને તેઓની વાતો
જાને સાહેબોએ સાંભળી ત્યારે હજરત અયુબકર
(રહી.)ને ચિંતા થવા લાગી અને બીક પેઠી
ત્યારે જનાય પેગંબર સાહેબે (સલ.) તેઓને
(કેવો) દિલામો દીધો (તે ધ્યાન દેવા લાયક છે).
“તમે જરા પણુ ચિંતા કરશો નહીં બેશક
અસ્લાહ (પાક જેવો સર્વ શકિતમાન) આપણી

બનેની સાથે છે. (પારા-૧૦માંનો ૧૨મો શ્લોક.)
 પછી આપની દુઆથી તે ચિંતા અને ખીક
 હઠતર અમુખકરની ખિલકુલ દુર, થઈ ગઇ.
 આ હદીસથી સાફ જણાય છે કે હિજરત કરતી
 વખતે તેમજ હિજરત દરમ્યાન કોઇ પણ દેકાણું
 કોઇપણ વાતની જગ્યા પેગંબર મોહંમદ
 (સ. અ. સ.)ને નહીં તો ચિંતા હતી અને
 નહીં ખીક હતી. આ હદીસથી રેવરંડળના
 તે શકરાનો ૨૬ થઈ ગયો કે “ઉલટા કાંટા
 કચરાથી ભરેલા વિકટ જંગલમાંથી સાધારણ
 લોકોની માફક પગે નહાસી જઈને દુશ્મનોથી બચ્યા
 અને એક અધારી ગુફામાં સંતાયા.” કારણકે
 આ ગુફામાં થોભવું પણ વહીને લીધે હતું. જે
 એમ ન હોત તો આપ (સલ.) કદી એમ નહી
 ફરમાવતે કે અહીં ખીસો કે ચિંતા કરશો
 નહીં કારણ કે ખોદાપાકની મદદ આપણી સાથે
 છે. અને જહૈર છે કે ખોદાપાકની મદદ તેવું
 ફરમાવેલું કામ બળવી લાવવામાંજ હોય છે.
 જે એ વિકટ જંગલ પર્યંત અને ગુફામાં
 પસાર થવું ખોદાપાકના હુકમ વગર હોત તો
 એવી જગ્યાઓમાંથી પસાર થતી વેળા જોઈતા
 સાધનો આપ (સલ.) જરૂર સાથે લેત અને
 થોડી ઘણી ખીક કે ચિંતા આપને પણ થયા
 વિના રહેત નહીં.

● બાકીની આયતમાં છે “ત્યારે ખોદાપાકે
 તેઓ (નબી (સલ.)ના [દિલ] પર પોતાના તરફથી
 સુખશાંતિ ઉતારી અને આપ (નબી (સલ.)ને
 [ફિરિસ્તાઓના] એવા લશકરો (ની મદદ) સાથે
 શક્તિવાન બનાવ્યા કે જેઓને તમે એવા નથી
 અને તેણે (ખોદાપાક) કાફિરોના દાવા [અને કા-
 શિશ] ને નિષ્કળ કીધાં અને અલલાહ પાકનાજ
 ખાલ ખાલા થયા અને ખોદાપાકે સર્વ શક્તિમાન
 અને હિકમતવાળો છે.” રેવરંડળ! હિજરત કર-
 વામાં દરેક ધરી હઠતર મોહંમદ (સલ.) સાથે
 ખોદાપાકની મદદ અને ફિરિસ્તાઓનાં લશકરો
 હોવાં, દરેક વાતમાં આપ (સલ.)નું ફત્તેહ મંદ
 રહેલું અને કાફિરોની દારૂર દારૂ થતી હવે તો
 પોતે ફરમાને શરીફથી તમે એક કીધાં? ફત્તિ-
 હલાકિય હમ્.

આપ (સલ.) ત્રણ દિવસ સુધી તે ગુફા-
 માં રહ્યા હઠતર આભિર બિન રહેરો (રદી.)
 બને સાહેબોને બકરાંનું દુધ અને પાણી
 વિગેરે જોઈતી વસ્તુ પોંદ્યાડતા અને અમદ-
 હ્લાહ બિન ઉરિકત દુએથી જે રસ્તો દેખા-
 ડવા માટે ભોમિઆ તરીકે નોકર રાખવામાં
 આવ્યો હતો તે બને સાહેબોની સવારીની
 ઉંટડીઓ ચારવતો. (નશરેતિમ ફસલ ૧૫મી).
 એથી સામેત થયું કે આપ (સલ.)નું થોભવું
 વહીથી હતું, નહિં તો દુશ્મનો ચાલ્યા બચા
 પછી જરૂર દીવસે કે રાત્રે એવી જોખમ ભરેલી
 જગ્યામાંથી નહાસવાની ઇચ્છા રાખનારને તો
 નહાસી જતું જોઈએ. પછી ત્રણ દિવસ સુધી
 જાણે બગીચામાં ઉભાણી ખાવા ગયા હોય તેમ
 બેદિફર એક ગુફામાં થોભી રહેલું, એને કોઈ પણ
 સમજી માણસ નહાસનારની ઇચ્છા કદી પણ
 માનશે નહીં. ખીજ વાત એ પણ જણાઈ કે
 બને સાહેબોની પાસે ઘણી સારી ઉંટડીઓની
 સવારી હતી. રેવરંડળએ પગે નહાસવાનું
 લખ્યું એ ખેડી વાત છે. ખીજ ખૂબી એ
 માલમ પડી કે જે બને સાહેબો પગે ચાલીને
 ગયા હોત તો થાક કે ખીક કોઇ પણ થોભ-
 વાનું કારણ મળી આવતે પણ એવી સારી
 સાંભળીઓ હોય છતાં ત્રણ દિવસ એવી વિકટ
 ગુફામાં થોભેલા રહેલું એ વહીને લીધેજ એક
 સાચા બહાદુર નખીનુંજ કામ સામેત થાય છે.

હું ઉપર બેહકીની હદીસમાં લખી
 આવ્યો છું કે કુરેશ ટોળાના ઘોડેસ્વાર અને
 ઉંટ સવારો બને સાહેબોની ખોળમાં મજકુર
 ગુફાપર પોંદ્યી ગયા ત્યાં ફિરિસ્તાઓ વડે
 ખોદાપાકે તે બને સાહેબોની કેવી મદદ કીધી
 તે સાંભળો. ઇબ્ને સુઅદવાળી ઉપલીજ હદીસ-
 માં છે કે જ્યારે બને સાહેબો તે ગુફામાં
 દાખલ થયા કે તરતજ એક કરોળિયાઓ
 પોતાની જાળ તે ગુફા ઉપર બાંધી, ખોળ કરના-
 રાઓએ તે જાળને એક ત્યારે કેટલાકોએ
 કહ્યું કે “એ જાળ તો તે વખતની બાંધેલી

(બુની) દેખાય છે જે વખતે મોહંમદ પેદા પણ થયા ન હશે." અમુનોએમે હઝરત અસમા ખિન્તે અમુખકર (રદી)થી રિવાયત છે કે તે શુદ્ધાની પાસે જાને સાહેબો તરફ નજર દોડાવતાં એક પુરૂષને હઝરત અમુખકરે (રદી) જોયો. આપે પેગંબર સાહેબને ખબર દીધી ત્યારે હઝરત પેગંબર સહીએ ફરમાવ્યું કે તે કદિપણ આપણને જોઈ શકતો નથી કારણકે શિસ્તિઆનો પાંખોએ તેની નજર આપણાપર પડવા થઈ રોડી રાખેલી છે એટલામાં તો (આમ તેમ નજર દોડાવતાં તેની નજરે કોઈ નહીં પડ્યો તેથી) તે માણસ ત્યાં જ જાને સાહેબોની રૂબરૂ મુતરવા બેસી ગયો. ત્યારે આપે ફરમાવ્યું કે જુઓ જે એ માણસ તમને જોતો તો (શરમને લીધે) તમારી સામે કદિપણ મુતરવા બેસતો નહીં." આ હદીસથી રેવરંડછના તે લખાણનું સ્પષ્ટ ખંડન થઈ ગયું કે "પણ મોહંમદ સાહેબ જ્યારે દુશ્મનોથી ઘેરાઈ ગયા ત્યારે તેમને બચાવવા કોઈ શિસ્તો નહીં આવ્યા." અને જાહેર થઈ ગયું કે હઝરત પેગંબરે ખોદા (સ. અ. સ.) જ્યારથી પોતાનું ઘર છોડી હિજરત માટે બહાર નીકળ્યા ત્યારથી મદીના શરીફ પોહચે ત્યાં સુધી ડગમે ડગમે હજરો શિસ્તિઆ આપની સંભાળ માટે મુકરર કરવામાં આવ્યા હતા.

વળી બેહકી, અમુનોએમ, ઇબ્ને સઅદ અને ઇબ્ને મહ્મૂદ, અનસ ખિન્તે આલિક, ઝૈદ ખિન્તે અમરકમ અને મોગિરા ખિન્તે શાઅમા (રદી)થી રિવાયત કરે છે કે જાને સાહેબો તે શુદ્ધામાં દાખલ થયા કે તરતજ એક ઝંડને કુટી નીકળી જાને સાહેબોને ઢાંધી બેસાડો, શુદ્ધામાં મહોંપર, જાને સાહેબોની તરફના આગળ પર કરોળિઆને જળ બાંધવાનો અને એ જંગલી કબૂતરોને શુદ્ધાના મહોંપર આવી (ઈડાં સુધી તેપર સેરવા) બેસવાનો ખોદાપાકે હુકમ ફરમાવ્યો અને તેમજ થયું. તેથી તે જોઇને બોલ કરનારાઓ પાછા વળ્યા

કે જે આ જગ્યાએ જાને સાહેબો પેદા હોય તો ઝડ, જળ અને કબૂતરો પોતપોતાની જગ્યાએ કાયમ રહી શકતા નથી. ઇબ્ને અસાકિરે હઝરત ઇબ્ને અમુખાસ (રદી)થી રિવાયત કીધી છે કે હઝરત અમુખકર (રદી)ને તે શુદ્ધામાં તરસ લાગી; આપે હઝરત પેગંબર સહીએ (સહ)ને ખબર કીધી, આપે શુદ્ધાના આગલા ભાગમાં જઈ પાણી મેળવવાનું કહ્યું જ્યાં તેઓને ઘણું સ્વચ્છ અને મીઠું પાણી મળ્યું; ત્યારે આપે (સહ.) ફરમાવ્યું કે જાને તમારું જે શિસ્તો ત્યાંની નેહરોની દેખરેખ પર નિભાયેલો છે તેને ખોદાપાકનો હુકમ થયો હતો કે ફિદોસ નામની જાને તમારું એક નેહરને શુદ્ધાના આગલા ભાગમાં ચાલુ કરે.

હવે શુદ્ધામાંથી નીકળ્યા પછીની હકીકત સાંભળો. અમુખારી અને મુસલિમે હઝરત અમુખકર (રદી)થી રિવાયત કીધી છે કે મુરાકા ખિન્તે માલિક પોતાની ઘોડીપર સવાર થઈને મદીનાના રસ્તામાં આવી લાગ્યો. જ્યારે ત્રણ ચાર ગજનો અંતર તેની અને આ જાને સાહેબોની વચ્ચે રહ્યો ત્યારે આપની દેખાથી ઘોડીને તેની પીઠ સુધી, જમીન પેતાની અંદર ગળી ગઈ. જ્યારે તેણે એકગર કીધો કે હું લોકોને આપની પાછળ મોકળાશ નહીં ત્યારે તે અને તેની ઘોડી જમીનમાંથી નીકળી આવ્યાં." આ હદીસથી એ પણ વાત જણાઈ કે લોકોથી સંતાઈને મદીના શરીફ તરફ રવાના થવાનો હુકમ દેવામાં ખોદાપાકની એક હિકમત એ પણ હતી કે કુદરના ગાંડપણમાં કાન ફેરો પેગંબર સાહેબને ઇબ્ને દેવા જશે, પણ તેથી પેગંબર સાહેબ (સહ)ને ઇબ્ને નહીં પહોંચતાં પોતે તેઓનાં જાનેની ખુવારી થશે. એ ખુવારીથી લોકોને બચાવવાને પોતે નબીયોને તેઓથી સંતાવવાનો અને પોતાનો દેશ છોડી જવાનો ખોદાઈ ફરમાન નબીયો માટે નીકળે છે; નહીં કે તેઓની બીકથી તેઓ સંતાઈને આજનોમ નહાસતા કરે છે. આ બધાનું પરથી

સમગ્ર માણસો સમગ્ર શકશે કે હજરત ઇસુ ખ્રિસ્ત (અલ.)ને પણ એટલાજ માટે આકાશો પર ઉઠાવી લેવાયા કે જેથી આપની કતલની કોશિશમાં પોતે તેઓનું ધાણ નહીં નીકળી જાય; નહીં કે ખીજા નખીયોપર શ્રેષ્ઠતા અતલાવવા અર્થે આકાશો પર લઈ જવામાં આવ્યા. મતલબ એ કે જે કાશિરો પોતાની નાદાનીને લીધે પોતાના પર મોઢલાયલા નખીપર હમાન લાવતા નથી બદકે તે નખીનેજ જલ્દીથી નાખૂડ કરવાની કોશિશ કરે છે તેઓની નાદાનીપર દયા લાવી પરમદયાળુ યોદ્ધાપાક પોતે નખીયોને ધણું કરીને તેઓમાંથી ખસેડી લે છે, અને એવી રીતે તે અણસમગ્ર્યોને મોલત આપે છે કે રખેને પાછળથી તેઓને યુદ્ધિ આવે, પોતાની નાદાનીપર પસ્તાવો કરે અને તે નખી-પર હમાન લાવે. હું ધારું છું કે જનાય પેગં-બર સાહેબ (સલ.)ના વખાણી હજરત ઇસા મસીહ (અલ.) આકાશોપરથી પાછા આ દુન્યામાં આવે તે દરમ્યાન કાશિરો અને અહલે કિતાબપર જઝિયાનો કર ચાલુ કરી જઝિયાના કર ભરનારાઓને હમાન નહીં લાવવાંથી કતલ નહીં કરવાનો હુકમ આપવો અને હજરત મસીહ (અલ.)ના પાછા આવ્યા પછી જઝિયાનો હુકમ ઉઠી જઈ હમાન નહીં લાવનારને કતલ કરવાનો હુકમ ચાલુ કરવો એ પણ તે પરમમાયાળુ યોદ્ધાની તેઓ માટે આપેલી મોલત કે ઢીલ છે. જેની કદરદાની નહીં કરવાની સજા બેશક એવીજ હોવી જોઈએ કે આવી મોટી આકાશી નિશાની અને ઇસલામી દીનની સત્યતા જાહેર થયા પછી પણ જે લોકો કુશર પર અડી રહે તેઓને કતલજ કરવા જોઈએ.

મદીના શરીફના નાના મોટા દરરોજ આપ (સ. અ. સ.)ને વધાવી લેવા શહેરની બહાર મકકાના રસ્તાપર આવતા અને રાહ જોઈને બપોર પછી પાછા ફરતા જે દહાડે

આપ (સલ.) ત્યાં પહોંચ્યા તે દહાડે મોટે પહોંચ્યા તેથી તે દિવસે પણ લોકો ઇન્તેઝરી કરી પાછા ફરતા હતા એટલામાં એક યાદીએ એક ટેકરાપરથી બંને સાહેબોને આવતા જોઈ યોગળખી લીધા અને ત્યાંથીજ તેણે મોટે સદે પોકારવા શરૂ કરીયું કે “ઓ આરબ લોકો આ તમારા સારા નસીબનું સાક્ષત (આવી પહોંચ્યું)”. તે લોકો પાછા ફરતા અટક્યા અને આપ (સલ.)ને વધાવી લઈ મદીનામાં દાખલ થયા. હાકિમ અને બેદકીએ હજરત અનસ (રદી.)થી જે રિવાયત કીધી છે તેમાં છે કે જે દહાડે હજરત પેગંબર (સલ.) મદીના શરી-ફમાં દાખલ થયા તે દહાડા જેવો પ્રકાશિત (નરાની) મેં કાઢ દહાડા જોયો નથી. અને ઇબ્ને સઅદે જે રિવાયત કીધી છે તેમાં છે કે તે દહાડે મદીનાની દરેકેદરેક વસ્તુ પ્રકાશિત (નરાની) થઈ ગઈ હતી.

બેદકીએ હજરત અનસ (રદી.)થી રિવાયત કીધી છે કે મદીનામાં જે દહાડે આપ (સલ.) દાખલ થયા તે દહાડે અનસારી લોકોનાં મદો અને ઝોરતો આપની પાસે આવતાં અને દરેક જણ પોતાની ઇચ્છા દેખાડવું કે આપ મારે ત્યાં ચાલો. ચારે આપ (સલ.) ફરમાવતા કે તમે મારી ઉંટડીની દોરડી પકડશો નહીં કારણકે આજે યોદ્ધાપાક તરફથી જ્યાં મારે યોમવું છે ત્યાંજ અટકવાનો તેને હુકમ થયેલો છે. (જેવડે ચાલતાં ચાલતાં) તે ઉંટડી હજરત અયુ અધયુયુલ અનસારી (રદી.)ના બારણા આગળ જમને (ચામી અને આપ (સલ.) નીચે ઉતરે એટલા માટે) બેસી ગઈ, જે વખતે નાના બચ્ચાઓ પણ એટલા બધાં હર-ખથી ભરપૂર થઈ ગયા હતાં કે તેઓ પણ નીચે લપેલી કવિતા ગાતાં નજરે પડતાં હતાં,

તલઅલ બદ્રો અલયના
મિન સુનિયાતિલ વદાએ
વજખશ શુકરો અલયના
મા હયા લિલ્લાહે દાએ

અધીશ્વર મયજીસો પ્રીના
જેમતા બિલ અમરિલ મેતાએ *

(મજકર સધળી હડીસોને માટે જુઓ
ખસાએસે કુખ્યા બા૦ ૧. હિજરતનું બધાન.)

રેવરંડછ તથા બીજા ગેરા કાળા સધળા
રેવરંડો જે તમારામાં જરાપણુ ધનસક હોય
અને સત્યને પ્રહણ કરવાની (કંપસ રાખવાની)
શક્તિ બાકી રહેલી હોય તો સાચું કહેશે
કે શું આવી રીતે જે માણસ એક શહેરથી
બીજે શહેર અને એક ઠેકાણાથી બીજે ઠેકાણે
જાય તેને નહાસી જવું કહે છે? અને શું
આવી રીતે જનારને “સાધારણ લોકોની માફક
પગે નહાસી જઇને દુશ્મનોથી બચ્યા” એ
ધરે એક સેકંડને માટે કોઇ માણસ લાગુ
પાડી શકે કે? શું તમારા ખોટા અને
જુઠા લખાણોમાં અને આ ખુલ્લા સાચા
અને જગત જાણીતા અને સર્વ માનીતા
લખાણમાં “આસમાન જમીન જેટલો તરા-
વત નથી”? એક સૌથી વધારે ઠાંતિ ધરા-
વનાર ધર્મ આજેવાન મેમાનતી પેઠે શું આપ
(સહ)ની પધરામણી મહીનામાં થઇ નહીં?
અને શું આખા શહેરના લોકોએ આપને
વધાવી લીધા નહીં? આવા ખુલ્લા જાણીતા
અને માનીતા બનાવને માટે “પછી ત્યાંથી
નહાસીને મહીનામાં એક દોસ્તના આસરા
તણે રહ્યા” એવી જૂઠી વાત લખી દેખીતી
આપમાં ધુજ નાખવી શું એ ઇમાનીતી કામ
નથી? રેવરંડછ ધમરાશો નહીં આસમાન
જમીનને તકાવત આગળ આવે છે ત્યાં
સ્વછ તકાવત દેખાઇ જશે.

પછી રેવરંડછ એજ પમા પેરેઆરમાં
લખે છે “તેમજ અગર બીજા નખીયોને
દુશ્મનોથી બચાવ્યા છે તો તે ફક્ત જમીન
ઉપર બચાવ્યા છે. મસીહની માફક આસ-

અર્થ—૧ સર્વોચ્ચાતિલ વહાયા (નામની જગ્યા-
એથી) આશરોપર અંદર પુરેપુરા આકારમાં બહેર
થઈ ૨ જ્યાંસુધી ખોદાપાકથી હોઆ કરનાર
કોઇ હોય ત્યાંસુધી શુક કરવો આશરોપર ફરે છે
૩. આશરોપર ચોકલાચલા આ નખી સાહેબ! આપ
એવા ફુકમો લઈને આવ્યા છો કે જેઓની તાબેદારી
કરવી પડી જરૂરી છે.

માનપર લઇ જવામાં નથી આવ્યા. જે મસીહ
પણુ તેમના જેવોજ હોત તો તેમની માફક
જમીન ઉપરજ બચાવવામાં આવત, પણુ આસ-
માનપર લઇ જવાયા તે આ વાતની સાફ
દલીલ છે, કે બીજા તમામ નખીયો તથા રસક્ષો
કરતાં તે ઉત્તમ તથા નિરાળો છે.” જવાબ—
હઝરત ઇસુ મસીહ (અલ)ને આકાશપર લઇ જવાનું
કારણ પાના ૫૧ માં વિસ્તાર સાથે લખી
આવ્યો ત્યાં જોશો અને બીજા નખીયોને દુશ-
મનોને હાથે મહીજ બચાવી લેવાનું કારણ
પણુ ધણીજ તરસીલ સાથે ત્યાં લખ્યું છે. હવે
તપાસવાનું અહીં એ છે કે રેવરંડછના લખ્યા
પ્રમાણે બીજા કોઈ નખીયો આકાશ પર લઇ
જવામાં આવ્યા છે કે નહીં? જે લઇ જવામાં
આવ્યા હોય તો પછી સધળા વાંચકોને મારો
એ દાવો માની લેવો જેઠાએ કે જુહુ ખોલવા-
માં અને ઘોઠો દેવામાં રેવરંડો, બેશક સૌથી
આગળ વધી ગયા છે અને જે ધર્મના ધર્મ
આજેવાનેનો એવો હાલ આજે લગભગ અદા-
રસો વર્ષથી હોય ત્યારે તે ધર્મની કોઇપણ
ચીજ કોઇપણ ક્રિયા કે વચન સલ અને
સચ્ચાઈથી સંકડો કોસ દૂર દોવાંજ જેઠાએ,
એવા ધર્મને સાચો તેજ માનશે જેની ખુદી
તદનજ જતી રહેશે હોય.

તમારી બાચબલમાં હુનોખ આકાશપર
માન સાથે ઉઠાવી લેવામાં આવ્યા કારણકે
તેવણુ ત્રણસે વર્ષ દેવની સાથે (ખોદાપાકની
યાદમાં) રહ્યા હતા (જુઓ જુનો કરાર ઉત્પત્તિ
પમા અધ્યાયની ૨૨, ૨૪ મી કલમ). પછી
હઝરત એલીયાહ (અલ) ધણીજ માન સાથે
આકાશમાં ઉઠાવી લેવામાં આવ્યા (જુનો
કરાર રાજ ૨ ના બીજા અધ્યાયની ૧૧મી
કલમ). હુનોખને માટે શબ્દ “અલુદીરો”થી
કોઇને ઘોઠો લાગે કે એથી આકાશમાં જવું
સાબેત થતું નથી ત્યારે તેને જેઠાએ કે બાચ-
બલના નવા કરારમાં હેઠીઓને પતના ૧૧મા
અધ્યાયની ૫મી કલમ વાંચી પોતાની ખાત્રી
કરીશે, જેમાં છે કે “વિશ્વાસથી હુનોખ ઉપર

લઈ જવાયો કે તે મરણ ન જુએ ને તે જડ્યો નહીં કેમકે દેવ તેને ઉપર લઈ ગયો". વળી આચમલના નવા કરારમાં કરીથીએને ખીજે પત્ર તેના ૧૧મા અધ્યાયની ૨, ૪ કલ- મોમાં સેન્ટ પૅલ કે પાઉલ પ્રિરિતુ" ત્રીજા આકાશમાં અને પરાદેસમાં કે Paradise માં કે શિર્દીસ નામે જનંતમાં જવું લખ્યું છે અને તેનું પણ માન અર્થે જવું થયું હતું. રોમન કેથોલિક આચમલ જે પટણા શહેરના ૧૮૬૪માં હાવાયલીના છેવટમાં કેથોલિક ટાળાના તહેવારોની લીસ્ટ આપેલી છે તેમાં હજારેત ઇશુ ખ્રિસ્ત (અલ)ની મા મગ્નિયમ (રી)ને આકાશમાં ઉઠાવી લેવાનો પણ એક તેજવાર ગણેલો છે. અને તેઓ પોતાના દેવળોમાં એટલાજ માટે એક સીટીને ટેકાણે બે સીટીઓ રાખે છે કે એક સીટી વતી ખ્રિસ્ત આકાશમાં ચઢેલા અને બીજી વડે બીબી મરિયમ ચઢેલાં.

જે જે સાહેબો આકાશમાં ઉઠાવી લેવામાં આવેલા તેઓને પોતે આગલા અને પાછલા રેવરંડો માને છે કે માન અર્થે આકાશમાં ઉઠાવી લેવાયા હતાં, પણ ખ્રિસ્ત (અલ) વાસ્તે તેઓ પોતે માને છે કે માન અર્થે નહીં પણ દુશ્મનોથી બચાવવા માટે ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા. રેવરંડો તથા ગોરા રેવરંડો ! જુઓ ભેટ પણ આપવામાં આવે છે અને ભિક્ષા (બીખ) પણ આપવામાં આવે છે પણ જાહેર છે ભેટ માન અર્થે આપવામાં છે અને ભિક્ષા તો બીખ માંગનાર કંગાલ માણસને આપવામાં આવે છે. ત્યારે હું પુછું છું કે આખી દુન્યા, જે સદગૃહસ્થને, રાજાને કે હાકેમને ભેટ આપવામાં આવે તેને એક ગણશે કે બીખ દેવામાં આવેલી તે કંગાલને ? તેજ પ્રમાણે આકાશપર જવામાં તો ખ્રિસ્ત (અલ) સાથે ઉપર લખા-યલા સાહેબો, તેમજ મુસલમાનો જેજે સાહે-બોને આકાશમાં ઉઠાવી લેવાયલા માને છે તે સધળાઓ સરખા દેખાશે; પણ ભેદ કે કરક જ્યારે તપાસવામાં આવશે તો તપાસ

માનના પ્રમાણે ખ્રિસ્ત (અલ) સિવાય બીજા બધા માન અર્થે, કંઈ પણ માંગણી કીધા વગર ઉઠાવી લેવાયલા; અને ખ્રિસ્ત (અલ) કાલાવાલા રહારોડ આજીજીઓ કરવાથી દુશ્મનોથી બચા-વવા ઉઠાવી લેવાયલા ગણાશે ત્યારે તમારાજ મનવા પ્રમાણે એક કે ઉચા દરજ્જાનો કોણ ગણાયો ? રેવરંડો જોયું કે "શુધ્ધ આ વાતમાં આસમાન જમીન જેટલો તરાવત નથી" ?

હવે ખ્રિસ્ત (અલ)ને તેઓના દુશ્મનોથી બચાવવા અને તેઓનું માન જળવવા માટે ખોદાપાકે શોશો બદોખસ્ત કીધા તે ઇન્જિલમાં તપાસીએ. ખ્રિસ્ત (અલ)ને પકડનારાઓએ અને દુશ્મનોએ તેઓને પકડયા, તેઓને ફાંસીની સળ કીધી. તેઓના મ્હોંપર થુકયા, તેઓને મુકકીઓ મારી, તેઓને તમાચા માર્યા, તેઓને બાંધીને કંડોની પેંડે લઈ ગયા, તેઓને કારડા (આગળ)નો માર માર્યો, તેઓને માથે કાંટાનો મુગટ ચુંચીને પહેરાવ્યો, તેઓની મશકરીઓ કીધી, તેઓના માથામાં સોટીઓ મારી, તેઓને શરીરે બીલાઓ જડયા, તેઓને ખાસ કહે-વામાં આવ્યું કે જો તું આ વધ સ્તંભપરથી ઉતરી આવે કે તરતજ અમે જોઇને વિશ્વાસ કરશું, તું તો બીજાઓને બચાવનાર હતો તો તે પોતાને કેમ નહીં બચવો. (નવે કરાર માકું અધ્યાય ૧૫) જેવી રીતે નાના મોટા સધ-ળાઓ, એક પેઞંબરને ઇજા દઇ રહ્યા હતા, તેની મશકરી કરતા હતા પણ ખોદાએ જાણી-જોઇને તેની કંઈ પણ મદદ નહીં કીધી. શું એનુંજ નામ પેઞંબરને બચાવવું અને તેને માન આપવું થઇ શકે છે ? જારે પેઞંબર અને એક સામાન્ય ચોર કે છુટારા કે ફાંસી-આમાં ભેદ અથવા કરક ખોદાની જનાબમાં જરાએ દેખાશે નહીં. એ છે ઇન્જિલ કે બાઇ-બલની ખૂબી જેને રેવરંડો માને છે કે જેમાં પોતે તેઓના પેઞંબરની અડી વખતે જરાપણ આકાશી મદદ થયલી હોય એમ તેઓનું ધર્મ પુસ્તક પોતે ખાતરી નથી. જ્યાં હીજુ ખ્રિસ્ત

ખોદાના દીકરા સામેત થવા તે વેગળે રહ્યા કોઇ સારા વિચાર કે ધમાનદાર માણસ પણ સામેત થતા નથી.

કારણ કે હંશુએ તે મોતની ધડી ટળવાને અને દુસ્મનોના હાથમાંથી બચવાને પોતાના બાપ આગળ આણીએ આજીજી કાલાત્રા રડારીડ ધીમાં (ગુઓ 'આર્ક', અધ્યાય ૧૪ની કલમ ૩૨થી ૩૬); છેવટે જ્યારે તેવણે જોયું કે બાપ તો આકાશપરથી કંઈ પણ મદદ મોકલતો નથી ત્યારે નાચાર થઈને કેના સખત શબ્દો તેવણે ઉચ્ચાર્યા કે "એલોઈ, એલોઈ, લામા સાખાખ્યાની" એટલે "મારા દેવ, મારા દેવ—તો મને કેમ મુકી દીધો છે." (આર્ક, અધ્યાય ૧૫). જે વાંચન વાંચી એક રેશનલિસ્ટના (પોતાની આકલમાં ધર્મની જે વાત પસંદ આવે તેનેજ પસંદ રાખનાર જે ટાળું હાલમાં યુરોપમાં વધતું જાય છે તેમાંના કોઇ) અથવા તો એક નાસ્તિક (દેહરિયા)ના મનપર શી અસર થશે? એજ અસર થશે કે "પીરાન નથી પરંતુ (બલકે) મુરીદાન મીપરાનંદ" એટલે જૂઠા કે બનાવટી પીરોમાં પોતાનામાં મોટાઇ મારવાનું એક પણ શુણ્ણ હોતું નથી પણ તેના શિષ્યો કે એલાઓ તેને લોકો આગળ ધણા વખાણી વખાણીને આકાશ થઈ વે છે, અરે જો આવી અડી વખતે બાપ કે કબર પોતાના એકના એક દીકરાને કામ લાગ્યો તો જરૂર માનવુંજ પડશે કે હંશુ સ્ત કોઇ નખી કે સારા માણસ નહીં હતા પણ ખોદા પાકની નજરમાં એક દુષ્ટમાં દુષ્ટ અને પાપીમાં પાપી માણસ હતા. ત્યારજ તો પાપનો ધડો ભરાતાં જ્યારે કોઇ દુષ્ટ પર કોઇ બારે આશ્વત આવી પડે છે અને તેને જમીન કે આકાશ-પરથી કોઇ મદદ મળતી નથી બલકે પોતે તેનાં સગાં વહાલાં, મિત્રો, દોસ્તો, સા કોઇ, તેવે કવખતે, તેને છોડી નંકાસી જાય છે. તેજ કોઇક આણેદ્ય આ કાલકામાં લખાયલા

કંશુ ખ્રિસ્ત સાહેબની છે કે તેમનાં સગાં વહાલાંઓ અને શિષ્યો મુધાં નંકાસી ગયાં અને તેને એક પણ તરફની આસમાની મદદ મળી નહીં અને તેની બધી આજીજીઓ અને દોઆઓ કે પ્રાર્થનાઓ ફાકટ ગઇ. જેથી સામેત થાય છે કે ધર્તીજ કરનારા અને ધર્મને નામે ધર્મ પોશાકમાં નીકળી પડેલા હુદારાઓની ગેફેલી એ બધી વાતોજ છે. ખરું જોનાં નહીં ખોદા છે, નહીં હંશુ ખ્રિસ્ત નામે કંઈ પેગંબર છે અને નહીં ફનજલનામે કોઇ આકાશી કિતાબ છે."

પણ કુઆને મજબને વાંચતાં તેના મન-પર જરૂર એવી અસર પડશે કે બેશક હજરત ઈસા મસીહ (અલ) નખીજ હતા ત્યારજ તો જ્યાં જુઓ ત્યાં આકાશી મદદ હાથ બાંધીને તેઓની આગળ ઉભેલી મળી આવે છે. અને તેમાં કોઇપણ રીતે એવું કોઇ કારણ નખી આવતું નથી કે આપની નોણુવત માટે કોઇને જરાપણ શક શુમેહ પેદા થાય." રેવ-રંજી! મુસલમાનો એના નાદાન નથી કે સખળા નખીયો (અલ)ને માટે એવાં ઉત્તમ અકીદા કે વિચારોનું શિક્ષણ આપનાર ખોદા રસુલ (સલ) અને કુરઆને મજબ જેવી આકાશી કિતાબને છોડી હાલની દંજલની બેપાયા વાતો પર ધમાન લાવશે; ધમાન લાવવો તો વેગળે રહ્યો તેની ગમ આંખ ઉઠાવીને પણ જોશે નહીં. કેમકે તમારા આ દેકરના હેતુ પ્રમાણેજ શ્રેષ્ઠને છોડી હલકાને કોણ માનશે. ત્યારે "શુ" આ વાતમાં આસમાન જમીન જેટલો તફાવત નથી? હજરત મસીહ (અલ) નું કુઆમાં જે કંઈ માન જળજીયું તે હજરત મોહમદ પેગંબર સાહેબે (સલ) અને કુઆ-નેજ જળજીયું. નહીતો ખ્રિસ્તિ ધર્મે તો આપનું અપમાન કરવામાં કંઈ કસર બાકી રહેવા દીધી હતીજ નહીં. તેમાંજ તમારી ધંજલમાં છે કે "તોપણ જે સંતનો આદમ્મ (પેરીકલીટસ

અથવા મોહમદીયમ" અથવા Illustrious) તે જ્યારે આવશે, ત્યારે તે તમને સર્વ સત્યમાં દોરી જશે; કેમકે તે પોતાથી નહીં બોલશે; પણ જે કંઈ તે સાંભળશે તેજ તે બોલશે ને જે જો જનાર છે તે તમને કહી દેખાડશે તે મને મહિમાવાન કરશે કેમકે તે મારા વિષેનું લખને તમને કહી દેખાડશે. જે બાપનાં છે તે સર્વ મારાં છે; માટે મેં કહ્યું કે, તે મારે વિષેનું લખને તમને કહી દેખાડશે. (નવો કરાર ચોંટાન, અધ્યાય ૧૬ની કલમ ૧૩ થી ૧૫). ખેરક કુર્બાન અને હદીસે મસીહ વિષેનું

ખેરકીલીટસ અથવા પારાકલીટસ અસલ હેબી લાપાના કોઈ શબ્દનો તરજુમો ગ્રીક લાપાના શબ્દમાં છે. [જુઓ ઇજીપ્શિયન લેક્સિકોન પાનું ૧૫૭] જેનો અર્થ લાપાનો શબ્દ "અહમદ" છે. અને ડાકટર સેલે કુરઆનના પોતાના અંગ્રેજી તરજુમામાં પાના ૪૧૦ સુરએ સફ્રે એટલે "The Battle Array"માં કબૂલ રાખ્યો છે. તેમજ લખે છે કે (અંગ્રેજી બાયબલમાં) એજ શબ્દના અર્થ Illustrious લખ્યો છે. અલીગઢવાળા સર સેયદ અહમદખાં, પીરે નેચરે તૌરેતનો તરજુમો તથા શરહ લખી છે જેનું નામ "ખુતબાતે અહમદીયા" છે તેમાં લખે છે કે "જુનો કરાર, ગીતોનું ગીત, અધ્યાય પની ૧૬ની કલમ"માં "આ મારો પ્રીતમ" છે, એ ફકરાને માટે હેજુ લાપામાં "મોહમદીયમ" શબ્દ છે. હેજુ લાપાના કાયદા મુજબ "મોહમદ" શબ્દને "ય અને મ" માન અર્થે લગાડતાં "મોહમદીયમ" શબ્દ થઈ ગયો, જેવી રીતે કે બાયબલમાં અલોહનું અલોહીમ, બયલનું બયલોમ થયું છે. પાંદરી ચોરકાન આર્મીનીયને ૧૬૬૧માં યશાયાહને તરજુમે આર્મીનીયન લાપામાં કાંધેલો જે ૧૭૩૩માં એન્ટોની પેરેટાલ્લી છાપખાનામાં છપાયેલો તેના ૪૨મા અધ્યાયમાં "રાજ્યની નિશાની તેની પીઠ ઉપર છે." [એટલે મોહરે નોખવત] "અને તેનું નામ અહમદ છે" બોળ દીન સુધી છે. સાબિત થઈ ગયું કે બાયબલમાં "મોહમદ અને અહમદ શબ્દો સંતાડવા સત્યનો આત્મા, ઇસુક્રીષ્ણ વિગેરે શબ્દો પાંદરી-એએ બોલેલી કીધા છે.

સમજું લખ કહી દેખાડી મસીહને ઉત્તમ રીતે મહિમાવાન કીધા.

રેવરંડજી, પેરેગ્રાફ ૬૬માં લખે છે "બધા મુસ્લીમ બાધ્યા માને છે, કે આપણા જીસ્મની સાથે આવા પીવા વિગેરેની જે શરતો લાગુ પડે છે, તેવીજ શરતોવાળા જીસ્મ સાથે મસીહ આસમાનપર ગયેલો છે; અને તેજ જીસ્મ સાથે આજ સુધી ત્યાં રહેલો છે. શું તમે ખ્રિસ્તિઓ એમ માનતા નથી? તમે તો એ બધું એ માનો છો, ઉપરાંત પોતાના જુઠા કામેની સજ બાપડા ઇસુ મસીહ (અલ) ને માથે તાંપી તમારા યુનાહો માફ કરવાને પોતે ખુદાપાકને પણ અશક્ત ઠેરવી એવા મહાન નખીને દુન્યામાં તો શુણિએ ચઢાવેલાજ હતા, પીયારાનો પીછો આખેતરમાં પણ ન મૂકતાં તે બોદાના ખ્યારો રસુવને જહન્નમ (નર્ક)માં પણ મોકલો છો. જુઓ સેન્ટ એથે નંસીયસના અપ્રીદાએ અથવા The Creed of Saint Athanasius, ધી યુનિવર્સિટી પ્રેસ, ઓક્સફર્ડમાં છપાયેલી, ધી બુક ઓફ કામન પ્રેઅરનો અગ્યારમો અધ્યાય. એજ ચોપડીના ઉર્ફ તર્જુમાનું નામ "દોઆએ અમીમ" છે. ખુદા બચાવે એવા કુફરાથી! દુન્યામાં ભાગ્યેજ કોઈ કામે પોતાના નખીની આવી દુર્દશા કીધી હશે જેવી ખ્રિસ્તિઓએ પોતાના નખી, રસુલ અને તેઓની માન્યતા મુજબ બોદા, બોદાના સૌથી ખ્યારો અને પહેલા દીકરાની કીધી! મુસલમાનો એવા નથી કે આખી દુન્યાના ધર્મ આગેવાનોને માન આપવાનું ઇસ્લામનું શિક્ષણ છોડી એવા દીનમાં દાખેલ થશે કે જે દીન, પોતાનાજ નખીનું આટલું બધું, નાલાયકમાં નાલાયક માણસને પણ ન છાજે તેવું અપમાન કરતું હોય.

પછી રેવરંડજી લખે છે "એટલે અલખાના કમાકાના" (એટલે આ પ્રકી સુધી તે તેવેલે તેવેજ છે.) પણ બીજા નખીયાની તીસમલ

કુરાનમાં એમ લખેલું છે “કીહા તહયુના વ કીહા તમ્મતના વ મિન્હા તુખરજૂન. જુએા સુરત ઉલ ઐરાશ, રકુ. ૨ અને “અલમ નજર અલિલ અદા કિફાતન અહયાઅવ વ અમવાતા” સુરત ઉલ મુરાસલત રકુ. ૧. એટલે આદમ જાતને વાસ્તે ઇલાહી કાનૂન એ છે, જે તેમને માટે જન્મ અને મોત, હજાર સંથાનશર બધું જમીન ઉપરજ થશે.” “અલઆન કમા કાન” રહેવાતું કારણ વિસ્તાર સાથે મેં પાના ૫૨ માં લખ્યું છે. સુરએ અમ્મરાફને રેવરંડજી “ઐરાશ” લખે છે જે તેવજુના ઇલમના બંડાર હોવાની ખુલ્લી નિશાની છે કે કુરઆનની સુરતતું ખડે નામ પણ લખતાં આવડતું નથી. મજકુર અ.યત હઝરત આદમ, હવ્વા (અલ) અને શેતાનને માટે જન્મતમાંથી જમીનપર મોકલતી વખતે દરમાવવામાં આવી છે. નખીયો અને રસલો માટે ત્યાં ઇશારો પણ નથી રેવરંડજી! શું ધોકો દેવા માટે સમખાઈ મેલા છે કે કોઇ ફકરો ધોકા વગરનો લખવોજ નહિ? નાચારીની વાત છે.

થોડી વારને માટે માની લાઇએ કે બની આદમ કે આદમ ખુતો હઝરત આદમ અને હવ્વા (અલ)ની એલાદ છે અને સઘળા નખીયો અને રસલો આદમીયોજ હતા તેથી એ હુકમ તે સઘળાએને લાગુ પડશે, તો એ કાયદો તમારી ઇન્જલેજ, હુનોખ અને એલિયાહ નખીયોને ખાવા પીવા વાળા જિરમ સાથેજ ઈસુ ખ્રિસ્ત (અલ) પેહલાં આકાશપર મોકલી અને “અલઆન કમાકાન” આજસુધી ત્યાં રાખી, હમેશને માટે તોડી, નવો કાયદો એ ચાલુ કરી દીધો કે બધા નખીયો માટે એ કાયદો લાગુ પડતો નથી, (જુનો કરાર, ઉપત્તિ, પમા અધ્યાય ૧ કલમ ૨૨, ૨૪ અને સોન ૨, અધ્યાય ૨ની કલમ ૧૧) પણ તમારા નવા કરારે તો એ બાબતમાં ઈસુ ખ્રિસ્તનું મોન ધટાડી દીધું કે બીજા લોકોની પેઠે તેને દુન્યામાં જન્માવ્યો. શ્રાળિએ

બહાવી તેને મોત પણ આપ્યું, ત્રણ દિવસ તેને કબરમાં દટાયેલો રાખી પછી તેમાંથી બહાર કાઢી આખી આપતને અને તમારા તરજુમાને ઈસુ ખ્રિસ્તપર પૂરેપૂરી રીતે લાગુ પાડી દીધાં રેવરંડજી! “લેને ગઈ પૂત નો ખો આઇ ખસમ, ”ની કહેવત કેવી ખરી પડી! અહાહાહા!! વળી સુસલમાનો તો માનેજ છે કે ઇસુ ખ્રિસ્ત (અલ) આકાશપરથી આવી અહીં જમીનપરજ પોતાની જિંદગી ગાળશે અને મદિનામાં, દુન્યાથી ગુજરી જઈ ત્યાંજ કબરમાં દટાશે ત્યારે આ ફાંસા મારવાથી તમને શો ફાયદો થયો. ?

હવે બીજી આપત માટે સાંભળો કે રેવરંડજીએ જે સુરત મુસેલાતની એ આપત છે તેનું નામ મુરાસલત લખી પોતાની જૂલોની ગણતરીમાં એકનો વધારો કરાવ્યો. વળી એ આપતનો તજ્જુમો પણ નહીં લખ્યો. ત્યારે જાહેર થઈ ગયું કે વાંચકોને ધોકો દેવાનેજ આપત લખી છે. કારણકે આપતના અર્થ એ છે કે “શું” અને જમીનને જીવતાઓ અને મડદાઓને ઉઠાવનારી નહીં બનાવી ?” આખી સુરત એજ બાબત માટે છે કે ખોદાપાકની આવી આવી ખુલ્લી નિશાનીઓ જાહેર નજરે જોવા છતાં જે લોકો તેને અને તેના નખીયોને જુઠાડે છે તેઓને કયામતને દહાડે બહુ સખતમાં સખત સજા થશે; ખસ, નહી, મસીહ (અલ)નું આકાશમાં રહેવાનું બયાન તેમાં છે અને નહીં બીજા નખીયોના જમીનપર રહેવા સાથે તેઓની સરખામણી નખીયોની સાથે સુરતમાં કયે કરવામાં આવી છે. ત્યારે એ ધોકો નથી તો બીજું શું કહેવાય ?

પછી રેવરંડજી લખે છે કે “આથી સાફ જાહેર થાય છે કે જે પેદા કરેલો પ્રાણી પછી તે રસલ હોય કે નખી હોય ફક્ત જમીન ઉપરજ રહી શકે છે, પણ અગર કોઇ પેદા કરાએલા પ્રાણી કહેવાઇને આ, જસમ સાથે

આસમાનમાં રહી શકે તો માનવું પડશે કે, તે તમામ આદમજાત કરતાં જુદોજ છે." ઉપલા બંને પેરેગ્રાફોના લખાણોથી સામેત થઈ ગયું કે એ તો કુખ્યાંનનો પ્રતાપ છે કે જેવડે મસીહનું આંટલું માન દુન્યામાં કાઢી સામેત કરી શકે છે નહીંતો બાયબલે તો બેશક તેને આદમજાતમાંથી કાઢી નાંખેલો સામેત થાય છે. કેમકે તેઓને આદમ પુત્રોમાં હોય તો ખોદા અથવા ત્રણ અકતુમમાંનો એક અથવા ખોદાનો દીકરો કેમ કેહવાતે? માલમ પડ્યું કે એક બાળુએ તો બાયબલે બની આદમમાંથી એવી રીતે બીયારાને કાઢી નાંખ્યો, બીજી બાળુએ બાયબલ કહી રહેલી છે કે દુષ્ટમાં દુષ્ટ માણુ-સનાપર ખુદાનો ગજબ કે કોષ આવી પડે છે અને ચારે બાળુએથી તેને મુશીબતો ઘેરી લે છે તેમ જ્યારે ઇસુ મસીહ ઘેરાઈ ગયા ત્યારે બિયારાએ ધુટણીએ પડી, ભોંયપર માથું ઝૂકી મતલબ એ કે આજીજી કરવાની અને કાલા વાલા કરવાની જેટલી રીતો હે.ઈ શકે છે તે બધી રીતે પોતાની ઓલુહીયત, ખોદાઈપણાના બે ભાગોને એટલે પોતાના બાપ ખોદાને અને પવિત્ર આત્મા (રૂહલ કુદસ)ને ધણુએ સમ-નવ્યુ કે મારાપર કૃપા કરો અને શક્ત એકજ વખત એકજ ધડીને માટે તો દુશ્મનોને હાથે ફજેત થતાં અને શળીએ ચઢતાં મને બચાવો. પણ બંનેમાંથી કોણએ બિયારા તરફ જરા મ્હેં ફરવીને જોયુંએ નહીં, તેને ફજેત બી થવા દીધો અને શળીએ પણ ચઢવા દીધો. (નવો કરાર માર્ક અધ્યાય ૧૪-૧૫). જેથી સામેત થાય છે કે નહીં ઇસુ ખ્રિસ્ત ખોદા હતા અને નહીં ત્રણ અકતુમમાંના એક હતા નહીંતો ખોદાને કોઈ બીજાની મદદ બીક કે કાલાવાલાની શી જરૂર? ત્રીજી બાળુએ બાયબલે નોંધવતમાંથી પણ કાઢી નાંખ્યા કારણ કે સેંટ પૉલ કે પાઉલ શિષ્ય સાહેબ કહે છે કે "ખ્રિસ્તે આપણી વતી (શાપિત, લખનતી) થઈને નિયમના સાપથી આપણને ઓડવી લીધા

કેમકે લખ્યું છે કે જે કોઈ સ્તંભપર ટમિલે તે શાપિત છે; (જુઓ નવો કરાર, ગલાતીઓને પત્ર, અધ્યાય ૩ની કલમ ૧૩મી.) અને જાહેર કરે છે કે નખી અને રસલ કહી લખનતી થતા નથી અને જહંનમમાં જતા નથી (ધી યુક ઓફ કોમન પ્રેચર અધ્યાય ૧૧). ત્યારે રેવરંડજી! તમે લખો છો કે "તે તમમ આદમજાત કરતાં જુદોજ છે" તે ખરૂંજ સામેત થયું. વાહરે આકાશી ક્રિતાય! તારો તો કેવો મહિમા!!

પછી રેવરંડજી લખે છે "વળી બધા નખી-ઓની બાયત લખેલું છે જે "મા જન્મલના-હુમ જસદન લા ચમકુલ નતઆમા વ મા કાનું ખાલેદીન." જુઓ સુરત ઉલ અખીઆ રક, ૧. એટલે અમે તેમના જસમ એવા નથી બનાવ્યા કે ખાધા પીધા વગર જીવતા રહી શકે તો, તે બીજા નખીઓ કરતાં જુદો તથા શ્રેષ્ઠ હોવો જોઈએ; નહિ તો કુરાનની આ આયતને ગલત માનવી પડશે." રેવરંડજીએ આયત એવી તો ખોટી લખી કે અંદર "ગ" અક્ષર જે અખી ભાષામાં લખાતો નથી તે પણ લખી માર્યો ઉપરાંત "વ મા કાનું ખાલેદીન"ના અર્થ કોણ જાણે શું તુકશાનકારક હતા કે જેને બિલકુલ ખાધ ગયા. મજકુર સુરતમાં આયતનો સંબંધ એવા બયાનની સાથે છે કે લોકો, રસલોને કેયે માણસ જાતિમાંથી નહીં ગણી, ફિરિશતા કે ખોદાઈ અવતાર માનવા લાગી જાય તેવા અકીલાના રોકાણ અર્થે ખોદાપાક શરમાવે છે કે સધળા નખીઓને આદમપુત્રોજ તમારે માનવા કારણ કે તેઓના સરીરજ એવાં છે કે જેઓ ખાધા વગર જીવતા અને ટકાઈ રહી શકતા નથી તેમજ તેઓ (દુન્યામાં) હંમેસા જીવતા પણ રહેતા નથી, ફિરિશતાઓ તો ખાતા પીતા પણ નથી અને ખોદા ચાહે ત્યાં સુધી તેઓને શનાએ નથી. વળી મુસલમાનો એમ ક્યાં માને છે કે ખાધા પીધા વગર ઇસુ ખ્રિસ્ત (અલ) આકાશોપર જીવતા છે,!

તેઓતા કહે છે કે આકાશીપરની આખો હવાજ એવી છે કે ત્યાંની જૂથ અને તરસ બે રીતે મરી શકે છે:—(૧) જનંતનો ખોરાક વાપરવાથી અથવા (૨) ક્રિસ્તાઓની પેઠે ફક્ત ખોદાના નામનું જાપ કરવાથી. આપત તો દુન્યામાં રહેવાનું કહી રેહલી છે, તમે તેને આકાશીની હાલત સાથે થઈ જઈ મેળવી દીધી, જે ખરિખરો ઘોષો છે. તમારી બાપબલ પોતે ઇસુને માટે જૂથ્યા થવું અને અનુરૂપ જાડ પાસે અનુરૂપ મળવાની આશાએ જવું અને નહીં મળવાથી તે નિર્દોશ અને ખેચુનાડ જાડને માટે શાપ આપવો (બદ્દોઆ કરવી) લખે છે. (નવો કરાર, માર્ક અધ્યાય ૧૧ની ૧૨મી કલમ). તમામ ખ્રિસ્તીઓ એકે મતે માને છે કે “ઇસુ અમારી પેઠેજ નાનપણથી મોટા થયો, શરીરની અને બેનની તાકાતોમાં તે અમારી પેઠેજ ધીમે ધીમે વધ્યો, તે અમારી પેઠેજ સતો હતો, ખાતો હતો અને થાકી જતો હતો, બદનની અને મગજની શક્તિઓની રૂએ માણસ જાતિથી તે કોઈ જુદી જાતનો નહોતો,” (જુઓ ખ્રિસ્તીઓનું પ્રખ્યાત માસિક ચોપાનું ૧૯૬ નિર્દેશ ૩૭ નંબર ૯ પાનું ૧૩૧) ત્યારે આ દુન્યામાં ખ્રિસ્ત (અલ) બીજા નખીયો (અલ) જેવાજ રહ્યા, આકાશપરથી ઉતર્યા પછી પણ રહેશે (વાંચો પેરે. ૧૩) અને આકાશમાં તો તેઓના કરતાં વધે પેહલાંથીજ વગર ખાધે પીધે બે નખીયો (અલ) પોતે મોજુદ છે (હનોખ અને એલિયાહ જેઓ નું બપાન ઉપર થઈ ગયું) વાંચો પાનું ૬૧ ત્યારે શ્રેષ્ઠતાએ કંઈ સામેત થઈ નહીં અને નહીં “કુશનની આ આપને મક્કત માનવી પડી.” અલખત તમારા લખાણનું ખોટારું સારી પેઠે જાહેર થઈ ગયું. અલહદદો લિલ્લાહ.

પછી રેવરંડજી કહે છે “૭. કુશન કહે છે કે મસીહ મુદાઓને જીવાડ્યા આ કામ ઈસ્રાઈલી તાકાતથી બહાર છે. જેમાં ખોદાઈ

તાકાત હેય તેજ ફક્ત આ કામ કરી શકે છે જેમકે “હોવલ્લી યોહથી વ યોખીતો” જુઓ સુરત ઉલમોમિન, રક. ૫. એટલે તેજ ખુદા મારનાર તથા જીવાડનાર છે અને ખોદા પોતાની સીધાતે મખસસમાં કોઇને શરીક કરતો નથી જેમકે “લા યુશરકો શી હુકમેહી અહ-” જુઓ સુત ઉલ કહદ રક. ૪. વારતે ખાસ ઉજુહીઅતમાં મસીહ સિતાય બીજો કોઈ શમેલ થઈ શકતો નથી. આ વાત સુરજની રોશની કરતાં વધારે પ્રકાશિત છે કે મસીહ મહંમદ સાહેબ કરતાં ઘણો અધઝલ છે.”

રેવરંડોની ટેવ છે કે કુઆંને શરીરની આપતનો પૂરો અને ખરો તજ્જીમો કે મતમખ કદી લખશે નહીં. યાતો અધુરો તજ્જીમો લખશે અથવા તો કંઈ વધારા ઘટાડા સાથે તેની મતલબ એવા શબ્દોમાં લખશે કે જેથી જે ઇચ્છાથી તેઓએ તે આપત કે હદીસ લખી છે તે ઇચ્છાનો પૂરેપૂરો તેમા સમાવેશ થઈ જાય. રેવરંડોની ઉપલી મતલબ કુઆંનમાં કેવી રીતે છે તે પહેલાં તપાસીએ કુઆંનમાં છે કે હજરત ઇસુ મસીહ (અલ.) જ્યારે પેદા થશે ત્યારે તેઓ પોતાની કામ કે ઉમ્મતને પોતાની નોખુવતની સામેતી માટે ફરમાવશે “હું તમારા પરવરદેગારની પાસેથી મોજિજા લખને (નખીબનીને) તમારી તરફ આવ્યો છું. (અને તે કયા મોજિજા છે ?) (૧) મટોડીનું એક રમકડું ચલ્લીના આકારનું મારે હાથે બનાવી તેમાં (જ્યારે પણ) હું કુંકે મારીશ તો તે (રમકડું) ખોદાપાકના હોકમથી (આખે-હય જીવતું) ઉડતું પક્ષિ બની જશે. અને આંધળાઓને અને કોઢીઓને ખોદાપાકના હોકમથી સારા (જેતી ઝાંખોવાળા અને સાદ આમડીવાળા) કરીશ, અને (તેમજ) મુદાઓને જીવાડીશ. અને જે કંઈ ખાધને આવશે અને પેતાના ઘરોમાં જે કંઈ મૂકીને આવશે તેની હું તમને ખબર આપીશ, બેશક એ

આખતોમાં તમારે માટે (મારી નોયુવ્વતને સામેત કરનારા) મોજિજા છે, જે તમે હમાન લાવનારા હોવ. " (સૂરએ આલે કબ્રાન રકૂઆ ૫ મો).

મજકુર આયતોએ રેવર'ડોના જુહા દાવાપર તદ્દન પાણી ફેરવી દીધું. કારણ કે કુઆતે પાકું સાફ કઢી દીધું કે મસીહ (અલ)-માં નહીં મજકુર કામો કરવાની ખોદાઈ તાકાત હતી અને નહીં ખોદાના ખાસ ગુણો (સીદાતે મખસસા) તેઓ ધરાવતા હતા. પોતે હઝરત ઇસુ મસીહ (અલ) કહી રહેલા છે કે મારી નોયુવ્વતને જે નહીં માને તેની આગળ મારી નોયુવ્વતને સામેત કરનાર ફલીફો કે સાફોએ, આ મારા મોજિજાઓ છે જે મોજિજાઓ દર્શન મને ખોદાપાકે તમારામાં મોકલ્યો છે. અને રેવર'ડોને કહી રહેલા છે કે હે નાદાનો! મારા આ મોજિજાઓને જેઈ શૈતાનના ભંભે-સ્વાથી ક્યે મને ખોદાઈ ગુણો અને તાકાતો ધરાવનારો માનશો નહીં. મારે હાથે જે કંઈ મોજિજો જાહેર થશે તે ખોદાપાના હુકમથી થશે તેનો સંબંધ મારી તાકાત કે ગુણ સાથે જરાએ નથી. તેટલાજ માટે દરેક મોજિજા સાથે "ખે ઇઝનિલ્લાહ" એટલે "ખોદાપાકના હોકમથી" નો શરો વપરાયલો છે. વળી સૂરએ આએદાના ૧૫ મા રોકૂઆમાં ખોદાપાકે હઝરત ઇસુ ખ્રિસ્ત (અલ)ને પોતાનો ઉપકાર માનવા શરમાવે છે તે ઠેકાણે જે જે ઉપકારો તેણે મોજિજા આપવામાં આપપર કીધા છે તેની તક્સીલ બયાન ફરમાવતાં પુલ્લા શબ્દોમાં શરમાવે છે કે ઉપર લખેલા જે જે મોજિજાઓ આપને હાથે જાહેર થયા છે તેને માટે એમ ધારશો નહીં કે તે જાહેર કરવા માટે ઇસુ ખ્રિસ્ત (અલ)માં પોતે કોઈ ખોદાઈ તાકાત કે ગુણ હતાં નહીં કદિ નહિ. એ મોજિજાઓ તો ખાસ "ખે ઇઝની" એટલે માત્ર મારા હોકમ ફરમાવવાથી જાહેર થતા હતા. અલહમ્દો

લિલ્લાહ, એટલાજ માટે સુન્નત જમાઅત મુસલમાનોનો અગ્રહ છે કે મોજિજો દેખાડવો નખીતું કામ છે પણ તેને જાહેર કરવો એ નખીતું કામ નથી પણ ખોદા પાકતું કામ છે. (જુઓ સફે મવાદિશ વિગેરે).

રેવર'ડોના લખાણપરથી સામેત થાય છે કે મરેકાને જવાડતું એ ખોદાપાકની ખાસ સિકત છે અને ખોદાપાક પોતાની ખાસ સિસ્તોમાં કોઈને શરીક કરતો નથી જેને માટે એ આયતો પણ રેવર'ડોએ લખી. પણ પછી રેવર'ડોજીતું ભાન કોણ જાણે કયાં જતું રહ્યું કે હઝરત મસીહ (અલ)ને તેમાં શરીક કરી દીધાં અને પોતાના દાવાતું ખંડન પોતેજ કરી નાંખ્યું. પણ જે તેઓની મતલબ એ હોય કે મસીહ (અલ) સિવાય બીજા કોઈ નખીએ મુઠદાં જવાડયાં નથી તો મને નવાઈ લાગે છે કે આયયલથી એટલા બધા અગળ માણસને, રેવર'ડ કયા અક્લમ'દોએ બનાવ્યો હશે!

ઇસુ મસીહ (અલ) તો પાંચ પચ્ચીસ મઠદાં જવાડયાં હશે પણ હઝરત હઝીએસે (અલ) તો, જ્યારે મહોવાહ (ખોદાપાક)ની રહ સાથે ખીલુમાં ગયા કે જેમાં નરહમ હાડકાંજ હતાં અને વળી સુકાં હતાં ત્યારે ભવિષ્યવાણી (દાઆએ પેગંબર) બોલવાથી, હાડકાં એક બીજા સાથે જોડયાં, રનાયુઓ (રશો, નસો) દેખાયા, માંસ આવ્યું, ચામડી ચઢી, હમ (શ્વાસ) લેવા લાગ્યાં અને અતિ મોહું સૈન્ય (લશ્કર) થઈ તેમને પગે ઉભા થયા. (જૂનો કરાર, હઝીએલ, અધ્યાય ૩૭ની કલમ ૧થી ૧૪). બધી તવારીખો વાંચી જાઓ નવો કરાર જેઈ જાઓ તોપણ ઇસુ મસીહ (અલ) એવું એક પણ મઠદું તરતીખ સાથે મજકુર અતુ-કમે) જીવતું કીધેલું મળી આવશે નહીં. કેમ રેવર'ડો હઝરત હઝીએસે (અલ) તમને શી તુકશાની પોંહચોડેલી કે આપડાને તમે ઉલુહી-યતમાં દાખલ કરતા નથી અને મસીહ (અલ)

થી, મહાં જીવાડવાના કામમાં શ્રેષ્ઠ ગણ્યતા નથી? કારણકે માણસનું આખું શરીર સલામત હોય, ફક્ત હૃદય (શ્વાસ) નહીં હોય તેને સજીવન કરવા કરતાં માત્ર સુકાં હાડકાં સજીવન કરવા પાંચ સાતને સજીવન કરવા કરતાં આખા લશકરને સજીવન કરવું એશક વધારે શ્રેષ્ઠ છે.

હવે ખીનું સાંભળો હજરત એલીશા (અલયસઅ)એ (અલ.) તો કમાલ કીધી છે. “અને તેઓ કાંઈએક માણસને દાટતા હતા, ત્યારે એમ થયું કે, જુઓ, ટાળીને નોંધને તેઓએ તે માણસને (મડદાને) એલીશાની કપરમાં નાંખ્યો, ને તે માણસ (મડદ) એલીશાનાં હાડકાંને અડક્યો કે તુરત તે જીવતો થયો ને ઉઠીને ઉભો થયો” (જુનો કરાર, ૨ રાજ અધ્યાય ૧૩ ની કલમ ૨૦-૨૧). ઇસુ મસીહ (અલ) સાથે શુનિએ બે ગુન્હેગારો લટકેલા. અને આપના હુશમનોએ માંગણી પણ કીધેલી કે આ વખતે પણ કાંઈ જાહેર મોજિજો દેખાડો છતાં તે ચોરાના મડદાઓ નહીં મસીહ (અલ) ની દોઆથી અને નહીં તેઓના અડકવાથી જીવતા થયા. (તો કરાર, લુક, અધ્યાય ૨૩ ની ૩૪થી ૪૯મી કલમ). પણ અહીં તો મોજિજો માંગ્યા વગર તેમજ હજરત એલીશાની દોઆ વગર મડદ સજીવન થવાનો મોજિજો જાહેર થયો. “એથી તદ્દાવતે રહ અઝ કાખરત તા બ કાખ ” રૂવડો. બિચારા એલીશા (અલ) ને ઝાલુહીયત અને મસીહપર શ્રેષ્ઠતા (અધ્યક્ષીયત) કેમ આપતા નથી? ઇસા પરસ્તી સિવાય ખીનું કંઈ પણ કારણ અમને તો દેખાતું નથી.

ત્રીજી દલીલ સાંભળો. “પણ ખીતરે તે સર્વને જાહેર કાઢીને બુટણ ડેકવીને પ્રાર્થના કરી, પછી મુઠ્ઠા તરફ ફરીને તેણે કહ્યું કે, તાખીશ! હઠ, ત્યારે તેણીએ પોતાની આંખો ઉઘાડીને સતોને તમા વિશ્વાસોને બોલાવીને

તેને જીવતી દેખાડી.” (અધ્યાય ૬ની ૪૦ ૪૧ મીકલમ). વળી ચોથી દલીલ પણ યાદ રાખશો “અને બારીમાં બેઠેલો ચતુષ્પસ નામે એક જીવાન ભર ઉંઘમાં ઘેરાઈ ગયો હતો... ..તે જીવાન ત્રીજા માળથી હેઠળ પડ્યો, ને તેને મરેલો ઉપડ્યો. ત્યારે પાઉલ નીચે ઉતરીને તેનાપર પડ્યો ને તેને કોટે વળગીને તેણે કહ્યું કે ગમરાઓ મા, કેમકે તે હજી જીવતો છે.....અને તેઓ તે જીવાનને જીવતો લાવ્યા, ને તેથી ધણી આનંદ પામ્યા.” (અધ્યાય ૨૦ની ૯થી ૧૨મી કલમ, પ્રેરિતોનાં કૃત્ય, નવો કરાર). કેમ રેવરંડજી! તમે તો લખો છો કે “વાસ્તે, ઉલ્લીયતમાં મસીહ સિવાય ખીનું કાંઈ શામેલ થઈ શકતો નથી” ત્યારે મસીહ પછી તેઓના આ બે શિષ્યો ખીતર અને પાઉલ મુઠ્ઠાં જીવાડવાની ઉલ્લીયત અથવા ઇશ્વરીપણામાં મસીહ સાથે કેમ કરતાં શામેલ થયા? હવે તો હમા પેરેશ દ. ઉપલા લખાણ મૂજબ આગલા નખીયત ના જવાદો તમારા ત્રીદેવમાં મજકુર બે શિષ્યોને પણ મેળવી ઇસાઇઓએ હવે તસલીસને બદલે તખ્મીસ એટલે પંચદેવમાં સરખી ઉલ્લીયત અથવા ખોદાઈપણું માનવું જોઈએ. ગોરા રેવરંડો! અમારા કાળા રેવરંડજીનો આભાર માનો કે પોતાની ઇશ્વરી લાયકાતથી તેઓએ ઇસાઈ ધર્મમાં કેવો સારો વધારો કરી આપ્યો.

ગોરા કે કાળો કાંઈ રેવરંડ ધોકા દેવા ઉભો થય કે ઇસુ (અલ)ના શિષ્યોથી ચમત્કારનું કાંઈ કામ જાહેર થાય તો તે ખરું જોતાં ઇસુ મસીહ (અલ)નો જ ચમત્કાર ગણ્યો માટે મજકુર શિષ્યોને ઉલ્લીયતમાં શામેલ કરવું અગ્રો ઇસાઇયોને લાજ પડતું નથી. તો તેનો રહ ખૂબ યાદ રાખશો કે રેવરંડજીએ મડદાં જીવાડવાને હજરત મસીહ (અલ)નો ચમત્કાર ગણ્યો નથી. પણ એને ઇશ્વરી તાકાત કે શુણ્ઘ તો તેઓનામાં ખોદાઈપણું સાબેત કીધી.

છે માટેજ મારે લખતું 'પડ્યું' કે ઉપર જણાવેલા નખીશિ અને શિષ્યોને પણ ખોદાઈ ગુણવાળા માન્યા વગર હવે તમારો છુટકોજ નથી. રહેા ચમત્કાર કે મોખજો કે કરામત તેને માટે ઘણા વિસ્તાર સાથે હું પાના ૧૪ માં લખી આવ્યો છું કે તેને અમે મુસલમાનેા નખી કે વલીતું પોતાનું ગુણ અથવા તેઓમાં ઉતરી આવેલું ઇશ્વરી ગુણ માનતા નથી પણ ફક્ત ખોદાપાકનુંજ કામ માનીયે છીએ જેથી કોઈ પણ તરફનું શિક્ષક કોઈ પણ રીતે મુસલમાનેાને લાગુ પડી શકતું નથી.

હવે કુખાને શરિકે હઝરત મસીહ (અલ) ના મુઠાં જવાડવાના મોજિજાઓ માટે વખાણ કીધાં છે. અને તેના મોકામલામાં રેવરડેને હઝરત મોહંમદ (સલ)ના મઠાં જવાડવાના મોજિજા છે કે નહીં તે જાણવાનો શોખ છે તો સાંભળો અને તેની વૂઝના પણ કરશો. ઉપર પાના ૪૧ માં હું સાબીત કરી આવ્યો છું કે હઝરત મોહંમદ (સલ)ની દુઆથી આપ (સલ)નાં આપાપ જીવતાં કરવામાં આવ્યાં હતાં. કપરામાં દટાયા પછી વર્ષો વીતી ગયાં ત્યાર પછી તેઓ જીવતાં કરવામાં આવ્યાં પણ જસીદે (અલ)તો જેટલાં મઠાં જવાડેલાં છે તે બધાં તરતનાં મરેલાં હતાં હશે રેવરડજ બનેમાં કોણ શ્રેષ્ઠ રહ્યું ?

ખસાએસે કુખાના ખીજ ભાગમાં એક આખો બાપ ઇમામ જલાલુદ્દીને સયુતીએ "આપે (સલ) મઠાંએને જવાડયા અને તેઓ સાથે વાત કીધી " એ બાબત લખેલો છે. બદ્રની લડાઈ થયા પછી કલીલ નામના જે કુવામાં કાશિરોનાં મઠાં નખાયલાં ત્યાં આપે (સલ)ઉમા રહીને દરેકે દરેકનું નામ લખતે ખોલાવ્યા અને કહ્યું "ખોદાપાક અને તેના રસૂલ (સલ)ની તાખેદારી કરવામાં તમે રાજ નહતા. ખોદાપાકે અમારાથી જે વાચદો કીધેલો તે વાચદો ખરો થતો અમે જોઈ લીધો." કતા-

દહ રહી. કહે છે કે ખોદાકે તે કતલ થયલાં મુશરિકોને એટલાજ માટે જીવતાં કીધેલાં કે તેઓ આપ (સલ)નાં વચનેને સાંભળે (બુખારી) અને મુસલિમ. ખસાએસે કુખા ભા. ૧ લો બદ્રની લડાઈનું બયાન. મજકુર મુશરિકોમાં સંખ્યાબંધ મઠાં હતાં જે એકજ વખતે માત્ર આપના પોકારવાથી જીવતાં થયલાં હારથી અને બે કી. બઝાર હાકિમ અને અમુનેએમે ખયખરની લડાઈની વખતે એક ચાહુદી જોરતે જર મેળવીને ગંધેલી બકરી આપ (સલ)ને ખાવા માટે મોકલેલીનું બયાન લખ્યું છે. તેમાં મજકુર બકરીના ૧૩૨ એક ભાગે જીવતા થઈ આપ (સલ)ને તે બકરીનાં જર મેળવેલું હોવાની ખખર આપવાની રિવાયત છે એમાં શ્રેષ્ઠતા કંઈ જુદીજ રીતે જાણાઈ આવે છે. એકતો આખા શીરનું મુઠા રહી માત્ર એક ભાગનું જીવતા થવું વળી જનાવરના શરીરના ભાગે વગર જીવે આપ (સલ)ની સાથે વાતો કરવી (ખસાએસે કુખા ભા. ૧લો ખયખરની લડાઈનું બયાન.)

માણસનું શરીર આખું મોજુદ હોય મત્ર તેના આત્મા તેમાં નહીં હેય તેને જવાડવું એના કરતાં એની વસ્તુઓ કે જેને અસલથી કુદરતે કાન, આંખ, નાક, જીભ, સમજણ-શક્તિ, આત્મા કંઈજ આપેલાં નહીં હોય તેમજ તે ચીજો, કુદરતે પેદા કીધેલી તેવીને તેવીજ રહી જીવતી થઈ સાંભળે, ખોલે, પોતાના ખ્યારાના વિયેગ (જુદાઈ)થી રડે એવી રીતે જડપદાર્થ (માદી) ચીજોને જવાડવાના મોજિજાઓ જનાય મોહંમદ પેગંબરે ખે દા (સલ) સિવાય કોઈ પણ ખીજ નખીથી થયલા નથી. અને ખેશક એનાથી વધારે શ્રેષ્ઠ રીતે જીવ વગરની વસ્તુઓને સજીવન કરવાની ખીજ કોઈ પણ રીતે થઈ શકતીજ નથી. અને તેથીજ સર્વ નખીશિ (અલ) પર આપ (સલ)ની શ્રેષ્ઠતા સામેત કામ તેટલા માટે એવા

મોજિઝાઓ પોદાવાકે ધણું કરીને આપ (સહ)-
ને હાથેજ જાહેર કરાવ્યા.

૧. અમુકશેષે પોતાની રચેલી કિનાયુલ
અક્ષરમાં અનસ (રદી)થી રિવાયત કીધી છે
કે સરીફ નામનું (અરબી) પકવાન આપ
(સહ)ની પાસે લાવવામાં આવ્યું (જે આપના
મોજિઝાની બરકતથી “સુખહાનબ્લાહ સુખહા-
નબ્લાહ” પઢી રહ્યું હતું. વારા ફરતી મજલિ-
સમાંના ધણા ખરા માણુમે પાસે તે વાસણ
લઈ જવામાં આવતું અને તેઓ તેની તસ-
ખીહને સાંભળી કબૂલ રાખતા કે બેશક આ
ખાણુ તસખીહ બેલી રહેલું છે. ૨ બજ-
જાર, તખરાની, અયુનેઝમે, બેહકી ઇબ્ને
અસાફિર વિગેરેએ રિવાયત કીધી છે કે આપ
(સહ)ના સામે સાત કાંકરીઓ હતી જેને
ઢાંઢાવી આપે (સહ) પોતાના હાથમાં મૂકી તો
તે તસખીહ કરવા નાગી. પછી આપે (સહ)
વારા ફરતી હજરત અબુનકર ઉમર અને
હિરમાન (રદી)ના હાથેપર મૂકી અને હાથોમાં
મુકાતી તેટલાવાર તે તસખીહ કરતી અને નીચે
મુકાતી ત્યારે ત ચૂપ થઈ જતી. સુદીની સન-
દવાળી રિવાયતમાં છે કે હજરતે પોતાના લોકોએ
આપ (સહ)થી મોજિઝો દેખાડવાની માંગણી
કરવાથી આપે (સહ) કાંકરીઓ પોતાના મુખ-
રક હાથમાં લીધી અને કહ્યું કે “આ (કાંક-
રીઓ) ગવાહી આપ છે કે હું અલ્લાહનો
રસૂલ છું” અને કાંકરીઓએ તરત તસખીહ
કહી.

૩ બેહકીએ, અયુનેઝમે રિવાયત કીધી
છે કે આપે (સહ) બ્યારે પોતાના કાકા હજરત
અમ્યાસ અને તેઓના દીકરાઓને એક ચાદર
ઝોઢાવી આ દેખા અથવા એના જેવી ખીજ
દેખા માંગી કે “અફાહુરમા હાડલાએ અહસે
બેતી વધતરતી, શતુરહુમ મિનજારે કમા સત-
રતોહુમ બેહાઝેહિશ શમલતે” ત્યારે કે.ઇપણુ
દીવાલ, ઉમટ્ટો અને બારણું (તે ઘરનું) એવું
નહોતું કે જે ‘આમીન, આમીન, આમીન’

નહી બોલ્યું હોય (અસાએસે કુથા બા. ૨
પાનું ૧૬૨ ૧૯૩ ૧૯૭ ૧૯૮)

૪ તિર્મિઝીએ હજરત અલીએ મુર્તઝા (કર)-
થી રિવાયત કીધી છે કે બ્યારે આપ (સહ)
મક્કા શરીફની બહાર ફરવા નીકળતા અને હું
આપ (સહ)ની સાથે રહેતો ત્યારે કાઠજાડ કે
પરત એવો સામે આવતો ન હતો કે જે
“અરસલામો અલયકા યા રસૂલક્રાહ !” નહીં
કેહતો હોય. (નશરતીય. મોઅનિઝાતનું બયાન
પા. ૧૭૮)

૫ મદીના શરીફની મસીદમાં ખબૂરીના
ઝાડના એક સૂકા શાંભલાને અઢેલીને આપ
(સહ) ખુરો પડતા બ્યારે આપ (સહ)ને માટે
મિંબર તૈયાર કરવામાં આવ્યો ત્યારે આપે તે
શાંભલા પાસે ઉભા રહેવું છોડી દીધું અને
મિંબરપર જઈ બેઠા. બોખારીની એક રિવા-
યતમાં ગર્ભવંતિ (હામેલા) ઉંટડીની પેટે બરા-
ડવું અને ખીજ રિવાયતમાં બાળકની પેટે રહ-
વાનું, અહમદ બિન હબલ (રહ)ની રિવાયતમાં
બાળકની પેટે અવાજ કાઢવાનું એટલે પેઢકાં
ધીમેથી અને પછી ચીસો પાડીને રડવાનું તે
શાંભલા માટે લખ્યું છે. બોખારીની રિવાયતમાં
તેનું કારણ તેની પાસે બોદાપાકનો ઝિક (આપ
સહ)ની જીભ મોખારકથી થતું અટકવાનું
લખ્યું છે; પણ તિર્મિઝીની રિવાયતમાં આપ
(સહ)ની જુદાઇની દગગીરીને લીધે તેનું રડવું
લખ્યું છે. બેહકીની રિવાયતમાં છે કે તેની આ
હાલત બેધ સદાખીઓ (રદી) તેની પાસે એકઠા
થઈ રડવા લાગ્યા. ત્યારે તે રડતો ચુપ રહ્યો.
દાર્મી, બગવી વિગેરેના રિવાયતમાં છે કે આપે
(સહ) તેને પૂછ્યું કે તું જો ચાહે તો તને
આ દુન્યામાં શેપી દઈ અને લીધું જીમ ઝાડ
કરી નાંખુ અને તને પસંદ હોય તો તને જન-
તમાં શેપી દઈ કે જેની નેહરાના પાણીથી તું
વધે અને તારાં ફૂળો પોદાના મકબૂર બંદાઓ
ખાય. તેણે બે વખતે અવાજ દીધો કે આ
(છેલી) વાત મને પસંદ છે. તખરાની અને

અણુને એમની રિવાયતમાં છે કે એક સહાબીએ આપ (સલ)ની સાથે તે સૂકા થાંભલાને વાતો કરતાં જોઇ આપ (સલ)ને પૂછ્યું કે એ શું કહી રહેલું છે? આપે (સલ) જવાબ દીધો કે હું તેને જનતમાં રોપી હું એ તેણે પસંદ રાખ્યું. અણુઅણુની રિવાયતમાં છે કે આપે (સલ) દરમાવ્યું કે જો હું તેને કોટીએ વળગાડું તો કયામત સુધી મારી (જુદાઇ કે વિચેગની) દલગીરીમાં તે રડ્યાજ કરતો. ઝુબેર બિન બકકારની અખબારેલ અદીના (નામની કિતાબ)માં રિવાયત છે કે જો કોઇ વસ્તુને છોડી આપ (સલ) તેનાથી જુદા થતા તો તે દરેક વસ્તુ આપ (સલ)ની જુદાઇથી દલગીર થતી. એ મોજિજાની હદીસને યુખારી, દાર્મી, તખરાની અણુને એમ, બગવી, ઇબ્ને અસાકિર, ઇબ્ને અબી શેયા, ઇમામ અહમદ હંબલ, ઇબ્ને સમ્મદ, ઇબ્ને માની, યેહકી, તિમિઝી અણુઅણુ, ઇબ્ને રાફ્યા, ઝુબેર બિન બકકાર, અણુ હાતિમ રાઝી અને ઇમામ શાફઃ રહમહુસુલે હો અજમદને રિવાયત કીધી છે. (ખસાએસે કુષા ભા. ૨ પા. ૧૯૪થી ૧૯૭)

એક અબણુ ઓછી અક્રલોને માણસ પણ એ વાતને અને મારા ઉપલા દાવાને કબૂલ રાખ્યા વગર રેહી નહીં કે ખેશક લીલુ ઝાડ હોત તો કંઇપણ વાતો બનાવી કાઢવાની તેમાં શુન્નશ મળી આવતે પણ અહીં તો સૂકા થાંભલાનું સૂકું થાંભલુંજ રહી તેણે આત્માવાળા બહુજ સમજી માણસની પેઠે ૧. અણુઅણુના અક્રની, નબી સાહેબની મોહબ્બતની આસન તળા દિલમાં એક પાકા ઇમાનવાળા મુસલમાનની પેઠે મજબૂત આશી મઠ (૨) વગર આંખે આપ (સલ)ને પોતાનાથી દુર થયલા જોયા (૩) વગર કાને આપ (સલ)ની વાતો સાંભળી (૪) વગર મોઢાંએ રડ્યો (૫) વગર જીભે આપ (સલ)ની સાથે વાતચીત કીધી (૬) વગર ગળાએ બરાડા પાડ્યા (૭) વગર અક્રમે દુન્યા કરતાં આખરેતમાં જનતને કબૂલ

રાખી (૮) વગર હોશીયારીએ ખેદા રસલને ઝોળખ્યા (૯) સમજણ શક્તિ વગર નબી (સલ)ની કોટી કરવાથી સુખશાંતી મેળવી કેમ રેવરડે! શરીર હોવા છતાં માત્ર આત્માને તેમાં નાંખી જવાડું, આંખો હોવા છતાં ફક્ત તેમાં વર નાંખી તેને દેખીતી કરવી કાન હોવા છતાં ફક્ત સાંભળવાની શક્તી તેમાં વધારવી, જીભ હોવા છતાં ફક્ત બોલવાની શક્તિને તેમાં વધારી કરી આપવો, એ મોજિજાઓ ખેશક મોજિજાઓ છે પણ શ્રેષ્ઠતા તપાસવા જતાં જે વસ્તુને કોઈ સ્ત્રીજ નહીં હોય તેને તેવીને તેવી રાખી તેમાં મજબૂર પ્રધી ચીજો પેદા કરી દેવી બંનેમાં આસમાન જમીનનો તફાવત દેખાઇ આવ્યો કે નહીં? એ કંઈ મારોજ દાવો નથી પણ ઇમામ યેહકીએ રિવાયત કીધી છે કે જ્યારે હજરત ઇમામ શાફઃએ (રહ) અમર બિન સવાદને કહ્યું કે ખોદાપાકે જે જે શ્રેષ્ઠતા કે ફઝીલતની ચીજો જનામ મોહમ્મદ (સલ)ને દીધી તે કોઈ પણ નબીને દીધી નહીં, ત્યારે અમરે કહ્યું કે ખોદાપાકે હજરત હસા (અલ)ને મહદાં જવાડવાનો દરજ્જો આપેલો, તરતજ આપે ઉત્તર વાળ્યો કે ખોદાપાકે હજરત અહમદે મુજતબા મોહમ્મદે મુસ્તશ (સલ)ને ઝાડના થડને આપની જુદાઇ અને નહબ્બતમાં ચંસો પાડી રડવાના મોજિજાનો મહાન રુખો આપેલો જે મરતબો (નડાં જવડવાનો) તે દરજ્જાથી ધણોજ મોટો છે, (ખનાએસે કુષા ભા. ૨ પા. ૧૯૭).

આ ટેકાણે કોઈ અનુભવી રેવરડ સવાદ ઉઠાવે કે હજરત આસા (અલ)ના લાકડી પણ સજીવન વસ્તુની પેઠે કમો કરતી હતો પછી શ્રેષ્ઠતા ક્યાં રહી? તો જવાબ એ કે તે લાકડી લાકડી રહીને કોઈ કામ કરતી નહતી, પણ લાકડા સંપના આકારમાં ફેરવાઇ જતી એટલે જીવવાળી આંખ, કાન, નાક, દિલ, મેનું, પગ મોં, જીભ, શરીરવાળી એક વસ્તુને દેખાડ

ધારણ કીધા પછી જે કંઈ કામ તેને કરવાનો હુકમ મળતો તે કરતી હતી તેથી શ્રેષ્ઠતા જે બાકી હતી તે તો બાકીજ રહી. દરેક નબીના દરેક ઉત્તમ મોજિજા સાથે એવીજ રીતે સર-ખામણી ઈ. અ. તમાલા આ ચોપડીના બીજા ભાગમાં જરૂર પડતાં દેખાદી એટલા એટલે મોહક મદી મોજિજાઓની શકીલત તમામ ન-બીયા (અર્થ)નાં મોજિજાઓ પર સામેત કરીશ. અહીં આટલાપર બસ કરું છું. ફલિલાહિલ હમ્દ. વલહુલ હમ્દો શિરસમાવાતે વલઅર્દ.

ત્યાર પછી રેવરંડજી ટમા પેરેઆરમાં હજ-રત મસીહ (અલ)માં ખોદાપાકતું પેદા કર-વાનું ગુણ સામેત કરવાને શંકા મારી રહેલા છે કે “કુલિલાહો ખાલિકો કુલ્લે શય” એટલે આપ (સલ)! (લોકો)ને કહીદો કે દરેક ચીજનો પેદા કેદનાર અલાહ છે. અને હજરત ઇસુ ખ્રિસ્ત (અલ)ને માટે “કદ અખલોકો લકુમ” એટલે હું તમારે માટે (ચાહીના આકારવાળું રમકડું) બનાવું છું” આવેલું છે અને બંને ટંકાણે શબ્દ “ખલક” એટલે પેદા કરવાના આવ્યા છે માટે મસીહ (અલ)માં એ ખોદાઇ ગુણ હતો એ સુસલમાનોને માનવુંજ પડશે. પણ રેવરંડજી! સુસલમાનો સારી પેઠે જાણે છે કે “ખલક” એ શબ્દના અનેક અર્થ છે જેવી રીતે દરેક ભાષામાં એક શબ્દના અનેક અર્થો હોય છે. અને એક શબ્દના જુદા જુદા અર્થોને કઇ કઇ જગ્યાએ બંધ બેસતા વાપરવા (To use appropriately) એનો કાયદો તે ભાષાવાળાઓ જેવી રીતે જાણે છે તેવીજ રીતે “ખલક” શબ્દના કયા અર્થ, કઇ જગ્યાએ કેવી યોગ્ય રીતે કરવા એને અર્પી ભાષા જાણનારા અને તેનો તજ્જુમો કરનારાઓ જાણે છે. તેથીજ કુર્આનના તજ્જુમો કરનારા સુસ-લમાન વિદ્વાનોએ જ્યારે એ શબ્દ ખોદાપાકને માટે વપરાયો ત્યાં “પેદા કરનાર, પેદા કીધી” વિગેરે શબ્દોમાં તેનો તજ્જુમો કર્યો છે અને અપરિ એ શબ્દ ખોદાપાક સિવાય બીજા કોઇ

ને માટે વપરાયેલો હોય છે ત્યાં તેના મેઝમ અર્થ તેઓ “બનાવનાર, ઘડનાર કે બનાવે છે કે બનાવી” વિગેરે કરે છે. એટલાજ માટે જે જે યુરોપીઅન વિદ્વાનોએ યુરોપની જુદી જુદી ભાષાઓમાં કુર્આનિપાકનો તજ્જુમો કીધો છે તેઓએ પણ એજ સંબંધનો વિચાર રાખી હજરત ઇસા મસીહ (અલ)ને માટે વપરાયેલા શબ્દ “કદ અખલોકો” ના અર્થ પેદા કરે” છું (I create) કીધા નથી. પણ હું બનાવું છું (I will make) કીધા છે. જુઓ બ્યાન્ સેલનો અંગ્રેજી તજ્જુમો પાનું ૩૭). પણ રેવરંડજીને પોતાની ઇચ્છાપૂરી પાડવાનો એવો નિશો અદેઓ છે કે તેઓને પોતાના ખ્રિસ્તિઓનાં લખાણો પણ દેખાતાં નથી.

રેવરંડો! શું તમને આટલું પણ દેખાતું નથી કે “આ માયુસ શું પેદા કરે છે?” અને “ખોદાપાક શું પેદા કરે છે?” એ બે વાકયોમાં દરેક માયુસ પહેલા વાક્યના અર્થ કેટલી કમાણી કરે છે” ના કરશે. અને બીજાના અર્થ પેદા કરવાના બેશે. જો તમારા જેવા બુદ્ધિશાળી હોય તોજ તે પોતાના ટકટમાં પેહેલા વાક્યના અર્થ પણ સંજ કરવાના બેશે. શરમ છે તમારા રેવરંડ-પણાને!

પછી એજ ટમા પેરેઆરમાં રેવરંડજી લખે છે કે “પણ બીજા કોઇ નબીએ અથવા મોહક-મહ સાહેબે કોઇ ચીજ પેદા કીધી હોય એમ કુર્આન સામેત કરતું નથી તેથી સાદ જણાય છે કે પેદા કરવાની તાકાત ખુદા અને મસીહ માં છે; માટે મસીહ, મહમ્મદ સાહેબ કરતાં શ્રેષ્ઠ તથા મોટો છે.” એ તમારો ખુલ્લો ઘોઠો અને સુસલમાનોની દેખીતી આખમાં ધૂળ નાંખવી છે. હજરત સાલેહ (અલ)ની ઉમ્મત માટે મોજિજા રૂપે ખોદાપાક પશ્ચરમાંથી લણીજ મોટી ઉઠડી પેદા કરી ઉભી કરી કીધી જેવું બયાન સુરએ અઅમરાહ રકુઅ ૧૦, સુરએ ફુદ રકુઅ ૬, સુરએ સોઅરાઅ રકુઅ ૮.

વિગેરે ધણે દેકાણે તેમજ હજરત મુસા (અલ). ની લાકડીને સાંપ બનાવી મોટા અજગરનું કામ તેની પાસે લઈ તેને પાછી લાકડીના રૂપમાં ફેરવવું, પરિન્દા (કે પક્ષિ) બનાવવાના કામ કરતાં વધારે મોટા મોજિજા છે કારણ કે પક્ષિના આકારવાળું રમકડું બનાવી તેને પક્ષિ બનાવવા કરતાં એક નાનાં પથ્થરમાંથી ઉંટ જેવડું જનાવર જાહેર કરવું ધણોજ મોટા અમત્કાર છે, તેમજ એ કેયે બયાન થયલું નથી કે તેવા બનાવેલા પક્ષિને પાછો મટોડી બનાવી તેજ મટોડીનું પાછું પક્ષિના આકારવાળું રમકડું બનાવી મસીદે (અલ) જીવતું કીધું હોય. પણ મુસા (અલ) તો એકજ લાકડીને સેંકડો વખતે સાંપ બનાવી દેતા અને પાછી લાકડી બનાવી કાઢતા તેમજ તે લાકડીથી નદીનું પાણી અટકાવી તેના બે બાગ દૂર સુધી પાડી દેવાનું તથા પથ્થરમાંથી ઇસ્ત્રાહિલ પુત્રોના બાર ટોળાં માટે બારજ ઝરણાં એકજ ફટકાથી વહેતાં કરી દેવાના ધણા મોજિજાઓ જાહેર થયેલાં કુર્આનમાં છે. પણ મોજિજાથી ઉડતાં કીધેલાં પક્ષીઓથી તો એકપણ ફાયદાકારક કામ થયલું, નહીં કુર્આનમાં છે, નહીં હદીસમાં છે અને નહીં બાયબલમાં કેયે છે. ત્યારે તો તમારા લખાણથીજ હજરત સ્લાવેહ અને હજરત મુસા (અલ) હજરત મસીહ (અલ) કરતાં એક સાબિત થયા. રેવરંડજી કેહવત છે કે “જેને ગઈ પૂત તો ખો આપ ખસમ.”

હવે હું સઘળા નબીયો (અલ)ના સરદાર કે જેઓને ઇન્જિલમાં આ જગતના શેહનશા પોતે હજરત મસીહ કહ્યા છે તેઓએ પોતાનો સર્વોપરી અને ઉત્તમ મોજિજો પરીન્દાના મોજિજા જેવો દેખાડ્યો તે યાંકું છું. વાકેદીની રિવાયતમાં છે કે બદ્રની લડાઈમાં એકાદાશ બિન મોહસનની તરવાર કુટી ગઈ. એકાદાશ (રદી.) કહે છે કે (લડાઈ ચાલુ હતી તે દરમ્યાનમાં જ રસુલુલ્લાહે (સલ) એક લાકડી (અથવા ખજૂરીની ડાળી) અને એનાપત કીધી (મેં તેને

મારા હાથમાં લીધી કે) તરતજ મેં જોયું તો તે એક સફેદ લાંબી તરવાર (બની ગયલી) હતી.” ઇબ્ને સઅદની રિવાયતમાં છે કે “તે તરવારનું લોહું ઘણીજ સાર અળકાટવાળું અને પીઠ તરફથી ધણુંજ મજબુત હતું. મેં તે તરવાર વડે (ખૂબ) લડાઈ લડી એટલે સુધી કે ખોદાપાકે મુશરિકોને હરાવી દીધા. તે તરવાર ત્યારપછી હંમેશ તેઓની ‘પાર્સેજ’ રહેતી અહીં સુધી કે તેઓ ગુજરી ગયા.” (બેહકી અને ઇબ્ને અસાકિરની રિવાયત.) ઇમામ બેહકીએ એવીજ તરહની બીજી રિવાયત હજરત સલમા બિન અસલમ બિન હન્સિને માટે કીધી છે કે તેઓની તરવાર પણ એજ લડાઈમાં કુટી ગયલી તેઓને પણ રસુલુલ્લાહે (સલ) એક એવીજ લાકડી કે ડાળી આપી અને તે તરત ખરા લોઢાની શમશીર બની ગઈ, અને તેઓ ગુજરી ગયા ત્યાં સુધી તેઓની પાસે તે હતી.” (જુઓ બને હદીસો માટે ખસા-એમે કુલા બા. ૧. બદ્રની લડાઈમાં જાહેર થયેલા મોજિજાઓનું બયાન).

કાદિયાની ટોળાના આગેવાન મિર્ઝા ગુલામ અહમદ કાદિયાનીએ પોતાની પ્રસિધ્ધ કિતાબ ઇઝાલ તુલ અમ્માહામમાં એજ પરીન્દાવાળા મોજિજાને માટે લખ્યું છે કે કોઈ કારીગર તેની અંદર ઉડવાની એકો મુકો દેતા અને તે બનાવટી રમકડું આમતેમ ફેંટવું તો તે જગાના લોકો બોળા હોવાને લીધે તેને ઇસાનો મોજિજો સમજી લેતા એ કિતાબ વચ્ચી વખતે હપાઈ આપ્યા હિંદુસ્તાનમાં વહેંચાઈ. પણ આફરીન છે પંખમતા નિમકહલાલ રેવરડેને એક અક્ષર પણ તેન માટે તેઓએ લખ્યો નહિ. મુસલમાનોએજ તેનો રદ લખ્યો. એ છે રેવરડેની પોતાના નબીને માટે તરફદારી મત લખ એકે પરીન્દાના મોજિજામાં તો કેંઈપણ કલ્પના કોઈ દોડાવી શકે છે, પણ જાડની ડાળી તે હંમેશ માટે ખરા રૂડીલની તરવાર બની સેંકડોના ચાથા ઉડાવી દે એમાં કલ્પનાનો જરૂર

પણ દખલ પોંદતી શ તો નથી. કેમ રેવરંડછ !
જોઈ હજરત મોહમ્મ : સાહેબની શ્રેષ્ઠતા ?

રહી ગઈ એ વાત કે પેદા કરવાથી મત-
લબ મઠદા વસ્તુને જીવતી કરવી જોઈ રેવરંડે !
ની મતલબ હોય તો તે ઉપર ગાંઠાં જીવાડવાનાં
બયાનમાં જોઈએ તે કરતાં વધારે સારી રીતે
સામેત કરી ગયો.

પછી ડગ પાતાના હાથ પેરેઆદમાં રેવ-
રંડછ લખે છે “આંધળાને દેખતાં કરવા
બેહરને સાંભળતા કરવા અને કોટીઆને સાજ
કરવાનો અધિકાર તથા મૌજઝા કરવાની તા
કાત મસીહમાં છે. એમ કુરાન માને છે. અગર
મહમ્મદ સાહેબે એવો કોઈ મૌજઝા કીધો હોય
તો કુરાનથી સામેત કરો, નહિ તો માનવું
પડશે કે મસીહ તેમના કરતાં બધી વાતોમાં
અશક્ત છે.” આ પેરેઆદમાં રેવરંડછ તદ્દન
જૂઠું બકી રહ્યા છે કે કુઆનમાં છે કે મસીહ
બેહરને સાંભળતા કીધાં. કુઆનમાં એમ કહે
નથી. તેમજ બાદીના કામોનો અધિકાર કે
સત્તા અથવા મોઅનિજ્ઝા દેખાડવાની સત્તા કે
અધિકાર મસીહ (અલ, ને તો શું) પણ કોઈ
પણ પેગંબર રસુલ કે નબીને દેવાનો કુઆન
ખુશી રીતે નકાર કરે છે. સુરએ રઅદના ૬૬
શુઆમાં અને સુરએ મોઅમિન ૧૮ ના શુઆ
માં છે કે “અને (કોઈપણ) પેગંબરને એ
સત્તા (કે અધિકાર) નથી કે ખોદાના હોકમ
વગર એકપણ નિશાની (એટલે મોનિજ્ઝા) દે-
ખાડી શકે.” ખીજી જગ્યાએ બહુ વચનમાં
જાણે સઘળા પેગંબરો એકેમતે ‘કહી રહેલા
છે કે “અમારી તોયુવતને માટે દલીલ કે)
નિશાની કે મોઅનિજ્ઝા, તે તો) ખોદાપાકાના
હુકમ વગર અમે તમારી આગળ લાવી શકતા
નથી. સુરએ હાદીદ શુઆ રજો, રેવરંડછ
એ નવો કરાર કે જૂનો કરાર નથી કે જેમાં
જેની મજબૂતી આવે તેમ કોઈ બાલમેત્ર કરી
શકે; એમાં તમારો વધારો ચાલશે નહીં.

વળી કુઆનથીજ હજરત મોહમ્મદ સાહેબ
(સલ)ને માટે સામેત કરવાનો માર્શલ લો જે
તમે બતાવ્યો તેનો જવાબ એ છે કે હદીસ
અને કુઆન બંનેમાંથી ચાહે તે વડે મુસલ-
માનો તમારા હુમલાને રદ કરી શકે છે સામે
પક્ષ બ્યાંકુથી તેઓને રદ બાતેલ સામેત નહીં
કરે ત્યાં સુધી કોઈપણ કાયદાની રૂએ તેઓ
બંધાયલા નથી કે પોતાના ધર્મની એકજ
દલીલથી તો તેઓ સામા પક્ષનો જવાબ વાળે
અને બાકી દલીલોને માત્ર સામાપક્ષના કહેવાથી
રજુ કરવી છોડી દીધે. જેનો ખોલાસો “હદી
સો કુઆનની પેઠે જોવી બાપતો માટે માત-
બર છે.” એ બયાનમાં આગળ હું લખી ચુ-
ક્યો છું (જુઓ પાનું ૪). જેથી હવે
લખવાની મને જરૂર નથી બેશક મજદુર મો-
નિજ્ઝાઓ હજરત પેગંબર સાહેબ (સલ)થી
જાહેર થયેલા અને દેખાડવાની મને જરૂર છે
અને તે હું દેખાડું છું. આંધળાઓ માટે
ધળને અખી શેખા, ધખ્નુસસકન, બગરી, બે-
હકી, તખરાની, અયુનોએમે રિવાયત કીધી છે
કે હખીગ બિન હદેક (રદી.) પોતાના બાપને
જેની આંખો તદ્દન સફેદ થઈ ગઈ હતી રસુ-
લુલાહ (સલ). પાસે લાવ્યા. આપે (સલ). પૂછ્યું
કે તમારા આંધળા થઈ જવાનું શું કારણ છે?
તેઓએ કહ્યું કે એક વખતે મારો પગ કોઈ
ધણાજ ઝેરી સાંપનાં ઘાડાઓપર પડવા થકી
તેજ વખતે હું આંધળો થઈ ગયો. આપે
સલ તેઓની આંખમાં કુંક મારી કે તરતજ
તેઓ દેખતા થઈ ગયા હદીસના રિવાયત
કરનાર કહે છે કે મેં તેઓને એંશી વર્ષની
ઉંમરમાં સોયમાં ધાગો પરાવતાં મારી
નજરે જોયા છે.

ધળને અદી, અયુ યઅલા અને બેહકીની
રિવાયતમાં છે કે બદ્રની લડાઈ થઈ તેમાં કતા
દાનો ડોળો નીકળી પડીને તેઓના ગાલપર
આવી રહ્યો લોકોએ સલાહ આપી કે એને
કાપી નાંખો પણ જનાબ રસુલુલ્લાહે (સલ). એમ

કરવાથી તેઓને રોક્યા અને તેઓને પેતાની પાસે બોલાવી તે ડોળાને આપના ખાડમાં મુકી પેતાને હાથે દબાવી દીધો, પછી જરાપણ ચોળખાતું ન હતું કે કદાચ આખને ઇન પોંદચી હતી. અચુતે જોમની રિવાયતમાં બને ડોળા નીકળી પડવાનું છે અને આપે (સલ) પેતાનો થુક તેમાં લગાડવાનું અને આખિતું તેજ વધવાનું છે" (બને મોનિજાઓ માટે જુઓ ખસાએસે કુઆ ભા. ૧ બદ્રની લડાઈનું ખ્યાન). બને મોનિજાઓમાં છે કે સારી આંખ કોઈ ઇજને લીધે તદન બાનેલ થઈ ગઈ હતી તેને આપે (સલ) તરત સાજી દીધી પણ મસીહ (અલ)ના મોનિજાઓમાં છે કે જે લોકોને અસલથીજ દેખાતું નહતું તેઓને આપે સારા દીધેલા જે બાળતમાં એક રેશના-લિસ્ટ કે દેહરિયો કલ્પના કરી શકે છે કે અંદર બાને આંખ સારી હશે માત્ર છારી કે ચામ-ડીનો કોઈ પડ આવી જવાથી તેને દેખતું નહીં હશે, આપે કોઈ એવી દવા નાંખી હશે જેથી તે છારી કે પડ કપાઈ જવાથી તેઓ દેખતા થયા હશે. પણ ઉપલા મોનિજાઓની હાલત માટે તો કોઈ આખના ડાકદરથી પૂછતાં માલમ પડશે અને માનવુંજ પડશે કે તે મોનિ-જા વગર ખીજી કોઈ ચીજ થઈ શકતીજ નથી અને તેથીજ આમાંનો દરેક મોનિજા હમ્મ ખિસ્ત (અત્ર)ના એવા સંધળા મોઅનિજા-ઓથી ચઢિઆંતે સામેત થયો.

કોડીને સાંભળે કરવા માટે. એ આઝ બિન અફ્રા (રદી.)ની ઓરતને કોઈ હતી તેઓએ એ પીડા બાબત આપ (સલ)ને અરજ મુઝરી. આપે (સલ) પેતાના હાથની લાકડી તેઓના શરીરને લગાડી કે તરતજ તેઓની કોઈ મટી ગઈ. અમલખસાએર શી તઝ્ઝીરિલ અલાએરની

અવાહિયુકલ દુનીયાની શહીદ મુકોનીની પાં-ચમાં જિલ્લાના પાના રજામાં છે કે એ હસીસને અવાહિયમાં અલ્લાખએ રાજીથી નકલ કરવામાં આપા છે, વળી એજ શહીદમાં છે કે તે ઓરતને

૭ મી બસીરત) કોહનો કાપદો છે કે તેનાથી માત્ર ચામડીનો રંગ બદલાય છે, પણ ફરદીને બહેર ઇજ કોઈ તરફની થતી નથી પણ દરા-જમાં જેમ ચમડીનો રંગ બદલાય છે તેમે ખજવાળ અને બજવાની બારે વેદના ફરદીને ખમરી પડે છે તેથી કરીને તેવો એક મોનિજા અહીં નકલ કરે છું કે જેથી ચામડીને રંગ બદલવાનો અને ફરદીની પીડા મટવાનો મોનિજો સામેત થાય. અને એ પણ જણાઈ બાય કે તેવો મોઅનિજો હજરત મસીહ (અલ)ની થયલો કુઆનમાં કે હડીસમાં આવેલો નથી તેથી મોહમદ પેગંબર સાહેબ આ મોઅનિ-જામાં પણ એજ હયાં. ઇબને સઅદ, બેહકી, અચુતેએમે રિવાયત દીધી છે કે અખ્યદ બિન હમ્માલ (રદી.)ના એહરાપર દરાજ હતી અને તેથી તેઓનું મોં સફેદ થઈ ગયું હતું અને નાક તો તદન તેણે ઘેરી લીધી હતી. હજરત રસુલુલ્લાહ (પલ) તેઓ વાસ્તે દોઆ ફરમાવી પેતાનો હાથ ફરવ્યો જેથી ચોવીસ કલાકની અંદર તે ખીમારી તદન જતી રહી. (ખસાએસે કુઆ ભા. ૨ ખીમારને સાજા કરવાનો અધ્યાય)

આપે (સલ) લાકડીથી અડકી તેનું કારણ એ દેખાય છે કે પારકી ઓરતને હાથ અડકાવવાની શરીરતમાં મનાઈ છે આ જમાનાના પારિ અને ઝાડકુક કરનારા (બુવા)ઓને આ ખ્યાનથી ખાસ ઘડા લેવો જોઈએ. પણ બાયબલના નવા કરારના લોક, આવાય હતી કલમ કરથી કલમ એક ચાપી કસબજી ઓરતને ઇન ખિસ્તે પેતાનાંપર આ તર નાંખવા દીધો તેનો ચોટલો પેતાના શરીરને અડ-કાવવા દીધો, પગો ચૂમવા દીધાં, ચોહાન, અધ્યાય ૧૨ની કલમ ૩માં ખુદહ છે ઈસુએ પેતાના પગોમાં તેણીને અતર ચોળવા તથા ચોટલે લૂછવા દીધું ઉપલી લૂકની કલમમાં છે કે પેતે ને ફર-શીએ ઇસુને નહોતયો હતો તેને ઈસુ નેવા એક પેગંબરની આ વર્તણૂક સમી નહીં કે એક વરથા સ્ત્રી તેને આવી રીતે અડકે, બાયબલ ને ઈશ્વરી ક્રિયાજ હોત તો તેમાં આવા દુસાચીનુ શિસજ કમી હોત નહીં મુખહાનફાહ! હસવાય તો હસ-લામજ છે.

પછી રેવરંડળ ૧૦મા પેઝાઈમાં લખે છે કે "કુરાનમાં એ પશુ છે જે લોકો પેતાના ઘરમાં જે કંઈ ખાતા પીતા હતા તે વગર જીએ મસીહ કહી દેતો હતો. આવી જેની વાતો જાણવાનો મુદ્દો ખાસ ગુણ છે જેમાં ફક્ત મસીહ એકલો શરીર છે, બીજો કંઈ નથી. મોહન સાહેબમાં એવો ગુણ મિલકુલ હતો નહીં તેથી સાદું નહેર છે કે મોહન સાહેબ કરતાં મસીહ મોટો છે.

એ મોનિજો એવાં કમલ દરજ્જાનો નથી કે જેનો મુકાબલો કોઈ બીજા નથી. મોખા નિઝા સાથે કરી બેમાંથી એકને એકતા અપાય. બીજા બૂલ રેવરંડળની તેમજ આખી ખિરિત દુન્યાની એ છે કે જેની વાતો પોતાની મેળે આપિ આપ જાણવી અને વખતો વખત જોદા પાકના અતલાવવાથી જાણવી, તેમજ નાની મોટી દરેક જેની વાતને જાણવી અને અતલાવવા કે શીખાડવામાં આવી હોય તેટલીજ જેની વાતોને જાણવી, એમાં જેટલો મોટો તફાવત છે તેને નહીં તપાસનાં જંદા અને જોદા, પેદા થયલાના અને પેદા કરનારાના ગુણોને એક સરખા માનવાની બૂલ કરી તેઓ મુશરિક બને છે. જેની વાતો કોઈપણ સાધન (ઝરીઆ) વગર જાણવી તેમજ નાની મોટી દરેક વાતને જાણવી એ ખાસ જોદાપાકનેજ ગુણ છે તેમાં કોઈ પશુ નથી કે વચ્ચી કે શિરિક્તો શરીર છે એવી રીતે માનવાને એ. આદમે સનંત જન્માઆત મુસલમાનો એકમતે કુદર અને ક્લિક જાણીએ છીએ જે છિસુ ખ્રિસ્ત (અલ) જેની વાતો જાણવામાં જોદા. ખાસ ગુણમાં શરીર-હોત તો અનુરૂપતા ઝાડ પાસે, કદી કદી પશુ જતે નહીં બલ્કે પેદલાંથી જાણી શકે કે તે બિચારા ઝાડપર દંડ ફળ આપે નથી. (ગુએ પા. ૧૩).

એક રમુજુલાન આનંદ સાહેબ (સવ.) આ મુદ્દાનો ખાસ ગુણ તો નહોતો પણ જેવી રીતે તેમણે એક મસીહ (અવ.)ને મોકલે કે

કરકે કે હલ્લામના સાધને વડે જોદાપાક મળે. કુદર અનુરૂપ આપતો તેનાથી લાંબા અણી વધે જેની વાતોની અનુરૂપ હજાર મોહન સાહેબ (સ. અ. સ.)ને જોદાપાક આપી છે અને અ. પે સવ.) પોતાની ઉમ્મતને કેમગત સુધી થતી વાતોનો તેરસો વર્ષ આગળથી બિવિખવાદ કાધો છે. જેમાંની કેટલીક બધા વિદુરતાનતા રેવરંડળ અંતમાં મુખમતો તરફથી છપાયતી હિતમે, તોફાનુલકિદ, ઇલકાફલ હુક, પયગમે મોહન, નીકે જતરીક, પંજાલુશરીફ વિગેરેમાં છે. વળી આપ (સવ.)ની કુઆન અને હદીસોના ઘણા ખરા બિવિખવાદો (પેશીનગે.છએ.)નો એક અનન્ય જેનો સંગ્રહ અક્ષમએ ચિયાંકાટીએ હુજુલ બાગેને નામે ત્રણ ભાગમાં પ્રગટ કાધો છે. પશુ અહીંના માત્ર મંદે તે વાતોને મોહાપક્ષે દેખાડે છે કે જે પોતાને લોકોએ આપ (સવ.)થી છુપાવેલી પશુ આપે તેને પ્રગટ કરી દીધી હોય. ઘરમાં મુકતો કે ખાસેલી વસ્તુથી તો ઘરના લોકો પશુ વાકે હોઈ શકે છે; તેથી એક રેશનાલિસ્ટ કે દેહરયને આ મોખનિજાની નકાર કરવાનું કારણ ગણી આવશે કે યુરોપ તથા અમેરિકામાં આ જાતનાં પ્રગટ થયલા સ્પીચુઅનિઝમ (છમે તાકેતે રહાતી) અને હિપનાટિઝમ (આલે અનશાસ)થી જાણી લેવું અથવા કોઈ છુપા ઘરેલુથી અથવા જો નિય વિગેરેથી તેઓ જાણી લેતા હોય તો બનવા જોગ છે. કેમકે ખાતું અને મુકતું એ માણસનાં નહેર કામો છે પણ બેશક દિલ્લી વાનો જે હજી ઉભર પશુ નહીં આવી હોય અને તે પશુ એટલે બધે અગેની અને એટલા બધા વખત અગાઉની હોય કે જેને મજુર સાધનોમાંથી કે.છા.ય સાધન વડે જાણવું તદન અશક્ય હોય અને તેને બધારે નખીતો દબો કરનાર, મજુર કે.છ પશુ અણુ સાધન વગર અતલાવી દે અને તેમાં એક રમકડુંનો પશુ તફાવત

માલમ નહીં પડે તો માનવું પડશે કે તે મેઝાનિઝો છે.

ખેડકા (રહ)એ રિવાયત કાઢી છે કે કપાસ બિન અશીમુલ કનાની (રદી.) કહે છે કે ખદ્રની લડાઈ નાં હું મુશરિકાની સાથે હતો (એટલે તે વખતે તેઓ મુસલમાન થયા નહતા.) એક મદ પેગંઝર માટેય (સત્રની નાની ટુકડી અને મુશરિકાના મોટા લશકરને હું આંગે નેમ રહ્યો હતો એટલામાં (અમારા લશકરના) લોકો નાહા જ્યોની સાથે હું પણ નાહા. મુશરિકાને એમર નહારનાં જોઈને હું મારા મનમાં કહેતો હતો કે “આવો મામત્રો તો કંથે પણ મેં જોયો નથી એમાં તો ઓરતો સિવાય બીજા કોઈને નહાસવું નહીંજ જોઈએ.” એટલે આટલી નાની મુસલમાનોની ટુકડીથી નહાસે તો ઓરતો નહાસે નહીં કે આવા કારેશી બહાદુર નરોત્તુ આવું મોટું લશકર. પછી તેઓ કહે છે કે એ બનાવ બન્યાના ઘણા દહાડા પછી ખદ્રની લડાઈ થયા બાદ મુસલમાન થયા માટે હું આપ (સલ)ની જનામમાં જવારે હાજર થયો અને આપને મેં સલામ કીધી કે તરત રસલુલાહે (સ. અ. સ.) પૂછ્યું કે “જે કપાસે ખદ્રની લડાઈને દહાડે પોતાના મનમાં કહેવું કે “આવો મામત્રો તો કંથે પણ મેં જોયો નથી એમાં તો ઓરતો સિવાય બીજા કોઈને નહાસવું નહીંજ જોઈએ” તે તમેજ છો કે ?” મેં કહ્યું કે “એશક આપ જોદાના રસલ હો કારણ કે એ વાત કોઈની સામે મારી જબથોએ બહાર આવી નથી, જે આપ નખી નહીં હોત તો જોદાપાક આપને એ વાતની ખબર કરતે નહીં.”

વળી એવાજ મોઝાએઓના આખો એક અધ્યાય ઈમામ જલાલુદ્દીને સૂચીએ (રહ) ખસાએસે કુથાના બીજા ભાગમાં આંધેશે છે. બધારે જાણવાના શીખીને તે અધ્યાય વાંચવો. નખી (સલ)થી છુપાનીને કાપેલા કામની આપે

ખબર આપી હોય એવો દાખલો પણ વાંચશે. ઈબ્ને ઈસહાક અને એહકાએ રિવાયત કાઢી છે કે જ્યારે મક્કા શરીફ કુરેશના કારેશી પાસેથી લાઇ લેવાને તે તરફ જવાનો રસલુલાહે (સલ) પાકો નિશ્ચય (ઈરાદા) કરી લીધો ત્યારે હુતિય બિન અખી બલતઅઃએ (રદી) મક્કના કારેશીને આપની અલ્લાહની ખબર આપી સાવચેત રેહવાનો એક કાગળ લખી એક ઓરતને આપ્યો અને તેણીએ પોતાના મોટલામાં સંનાડી ઉંકપર બેસી તેઓ તરફ તદન છુપી રીતે તે રવાના થઈ. હુતિયના આ છુપા કામની ખબર આકાશપરથી (વહીથી) જનામ રસલુલાહે (સલ)ને થતાં તે કાગળ તે ઓરત પાસેથી છીનવી લાવવાને આપે (સલ) હઝરત અલીએ મુર્તજા અને હઝરત સુબૈર બિનહ અવામને મોકલ્યા અને તેઓએ તે ઓરત પાસેથી પેશો કાગળ છીનવી આપની જનામમાં હાજર કીધો. (બંને હદીસો માટે ખસાએસે કુથા ભા. ૧. નો ખદ્રની લડાઈને અને મક્કાની કતેહનો બાબ જુઓ.) એ હદીસને બુખારી અને મુન્સિરે પણ ઘણીજ લખાણ સાથે બયાન કાઢી છે. આવી ખુશી મોટાઇઓ હોવા છતાં સરખામણી કરી આપની હલકાઈ બતલાવવા ઉભા થવું, રેવરંડછ ! કહો ચેહ કોન ધરમ હય ?

પછી રેવરંડછ ૧૧મા પેરેશામાં લખે છે : “કુઆનમાં તમામ નખીયોના ચુનાહોનું બયાન છે.” હું ધારું છું કે પાદરિયોને કુઆનની સાથે ખાસ દુરામની છે તેથી લખવા બંધ છે કંઈ અને લખાણ બંધ છે કંઈ બીજું. આ ટેકાણે પણ એમજ થયલું લાગે છે. ખાસ બલને ટેકાણે - કુઆન લખાણ મધુ કારણ કે કુઆનમાં તો નોખુવતનો આધેશ મળ્યા પછી એક પણ નખીથી એક પણ નાની કે મોટી જુલ દીન પોંદમુલકામાં કે દીનપર આલવામાં થયેલી એક પણ ટેકાણે મળી આવતી નથી.

પણ આપણમાં એ ખુબી જરૂર છે કે કોઈ નખી એને નથી જોને માટે તદન નાલાયક સંપદા અને લુડમાં લુડું કામ વધુવું નહીં હોય. અહીં માત્ર બે ત્રણ નમૂના દેખાડું છું (૧) હઝરત હુત (અલ)નું સ્થાપ્ય પીતું અને તારડિયા બની પોતાની બંને દીકરીઓ સાથે (નઝરો ખિલાહ) લુંડું કામ કરવું (ઉત્પત્તિ ૧૬ કલમ ૩૦-૩૮) (૨) હઝરત ફાઝિદ (અલ) જેવા મહાન પેગંબરનો ઊરિયાની જોરત સાથે (નઝરો ખિલાહ) જતા (બિબ્યાર) કરવો (સમૂએલ ૨ અધ્યાય ૧૧). પોતે ઇસ્રિ ખિસ્ત (અલ)નું લખનતી (આપિત) થવું (જ્ઞાતીએને પત્ર અધ્યાય ૩) વિગેરે. દેવરંડળ! કુર્આનમાં નોખોવત મળ્યા પછી એક પણ નખીનો એકાદ ગુનો પણ જો ઇસલામી લખાણોથી સામેત કરશે તો તેને માટે રૂ. ૨૫) નું ઇનામ આપવા હું તૈયાર છું.

પછી દેવરંડળ લખે છે “અને મોહમદ સાહેબને ખાસ હોકમ મળ્યો છે કે “ઇસ્તગદિર લે અનેયકા. એટલે પોતાના ગુનાહોની માફી માંગ” આ ફરો લાવવાથી દેરંડળની મતલબ એ છે કે આખી દુન્યાના પ્રખ્યાત અને મોટા ધર્મોમાં માત્ર સુન્ન જગત મુસલમાનોનું જ માનવું છે કે ખોસાપાકના સઘળા નખીયો (અલ) નોખુવત પોહયાડવાના કામોમાં અને નોખુવત મળ્યા પછી ખોદાપાકના નાના કે મોટા કોઈ પણ હુકમને જાણી લાવવામાં કદિ બૂલ કરવા નથી એ તેઓનું માનવું ખોડું. ફરે અને સુન્નત જમાઅત મુસલમાનો પણ ખિસ્તિઓની પેઠે, નખીયો (અલ)ને ગુનાહોમાં લપટ માને. એનો વિસ્તાર અને તફસીલ સાથે ખોલાસો તો તફસીરે કપીર વિગેરે મોટી તફસીરોમાં છે. તેમજ ઇઝહારેલ હુક, ઇઝાલ-લુલ મોફુક વિગેરે ખિસ્તિઓના રદમાં જપા-બલી કિતાબોમાં પણ છે, પણ અહીં લખ્યું ફક્ત તેમાંનો કેટલોક સાર લખ્યું છું.

“મકસદ છટો ઇસમત કે ગુનાહોથી બચેલા રહેવાના ખરેખરા અર્થ શું છે તેના બયાનમાં. મુસલમાનો (સઘળા અહલે સુન્નત જમાઅત) માને છે કે જેટલાં કામો અફસરાળી, ગુના-નીએ પોહચેલા કરનારને હાથે થાય છે, તે કરનારને (સારાં કે નરસાં) કામો કરવાની સગા હોય છતાં ખોદાપાક તેઓ (એટલે નખીયો)ને હાથે તેવાં કામો થવા નહીં દે કે જેમાં (નાના કે મોટા) ગુનાહ થઈ જવાનો સંભવ હોય.” પછી થોડી લીટીઓ છોડીને લખે છે કે “ગુનાહોથી બચેલા રહેવાની ખરી હકીકત એ છે કે (ગુનાહોથી બચેલા રહેનારમાં) એ એક તાકાત હોય છે, જે (તેને) નાફરમાનીથી રોકે છે, અને તામેદારી તરફ દોરે છે એ ગુણ શરૂઆતમાં તો ગુનાહની લુડાઈ અને તામેદારીના વખાણો સાંભળી એક તરફની રવભાવિક જરા કમજોર હાલત હોય છે, પણ કરવા લાયક કામો તરફ દેરનારા હુકમોવાળી અને નાલાયક કામોથી અજાણની ધમકી આપી રોકાણ કરનારી વહીના તેઓ તરફ વારંવાર આવવા થકી અથવા કોઈ વખતે અજાણતામાં અથવા નાની ભૂલચુક થરી બેળપણે જાયઝ છે, એવા એકાદ મત પ્રમાણે જાણી જોઈને કોઈ લણો નાનો ગુનો થવાથી અથવા વધારે સારા અને વધારે ઉંચા કામો છોડવાથી તેને માટે ઇપ્દા આપવાથી તે (એટલે ગુનાહોથી બચેલા રહેવાની) તાકાત ધીમે ધીમે પોતાની જગ્યાએ (એટલે નખીયોમાં) પાકી અને મજબુત થઈ જાય છે.” (શર્હ અવાકિફ પા. ૬૯૮)

“ઇસમત એટલે ગુનાહથી બચેલા રહેવું એ બેશક ખોદાની મેહરબાની અને કૃપા છે. પણ એ માટે (નખીયો પર) જખરયાન કે કપાણ કરવામાં આવતું નથી. પણ એની રીતે કરવામાં આવે છે કે જાંદાની સગા પણ કાયમ રહે, કે જેથી તેઓ પોતાની જગ્યાથી (ખોદાની) મજા અને તેની તામેદારીમાં લાગી જાય અને

શુનાહે કરતાં અટકી જાય. અને એજ મત તરફ દરેક ઇમામ અનુમતિ આપીને (૨૬) મથા છે. (કે જેઓ સંનત જમાઅતના ભરીદાઓના ઇલમના એક પ્રધાન ઇમામ છે). રજુ કે તેઓ કરમાવે છે શુનાહોથી બચેલા પુ (નિર્બી ૧ રહેતું) એ અનગમશ કે પરીક્ષાને દૂર કરી દેતું નથી (કે જેથી નખીયો (અમ) બેદરેક થઈ જાય). એટલે ઇસમત કોઇ પી પાસે જખરિયાન તામેદારી કરાવતી નથી તેમજ શુનાહ કરવા માટે કોઇનામાં અશકિત પેદા કરતી નથી. બધે ખોદાપાકની તે એવી મહેરબાની અને કૃપા છે કે જે તો સારા કામ કરવાની ઇચ્છા અને જુલું કામ કરવાનો અણુ-ગમે પેદા થાય છે, અગર જો તે દરેકને કરવાની શકિત તો તેઓ એટલે નખીયો (અમ)માં બાકી રહે છે. (શહેર ફિકહ અકબર, દિલ્લીમાં છપાયેલી પાનું ૪૭).

હઝરત શાહ પલીયુલાદ સાહેબ મોહમ્મદિસે દેહલવી (૨૬) કરમાવે છે કે “ઇસમત હાસન થવાનાં તરણુ કારણ છે (એટલે તે ત્રણે એ કદાં મજે તેજ ઇસમત હાસલ થઈ શકે) એક તો એ કે રજુ પેદાશથીજ તે (વા મહાન) માણસનો સ્વભાવ ખરાબ અને હલકી ઇચ્છા-ઓથી ચામ્પો હોય છે. રખેને કોઇ ખરાબ ઇચ્છાને અંસારો પણ તેને (ચિતાના જીવમાં) માલમ પડે કે (તરતજ તે હિમત ધરિને સાવચેત થઈ જાય છે મુખ્યત્વે કરિને તે કામોનાં કે જેઓમાં શરીઅત (ધર્મ કામો)ની હદો સંભાળીશોન પડે છે. ખીજું કારણ એવું છે વહી છે જેને અને માટે દરેક જુર અને જુલું તેને જુલું જ આવે છે. ત્રીજું કારણ એવું છે રહઠ અનગેખી મેહેરબાની છે કે જે, માણસ જાન હોવાને લીધે જે ખરાબ ઇચ્છાઓ પેદા થાય છે તેઓની અને તે માણસની વચ્ચે એકાં (કે આડ) બની જાય છે.” (હુજ્જતુલ-ફલ ખાલેઆ પાનું ૨૭).

હુજ્જતુલ ઇસલામ હઝરત ઇમામ કૃમ-

હીને શાહી (૨૬) કરમાવે છે કે “અમારા મત પ્રમાણે પ્રસિદ્ધ રખાયતી વાત (કે મહબ) એ છે કે તેઓ (નખીયો (અમ)થી નોખુવતના જમાનામાં નહીં તો મોટા પુ હો કરવામાં આવે છે અને નહીં નાનો પુ હો, જેને માટે ધર્મી દલીલો બપાન કરવામાં આવી છે.” (તકરીરી કખીર અલ્લહ પી પાનું ૪૫૭).

હઝરત ઇમામુલ અમ્મી અમુ હુનીશી (૨૬) કરમાવે છે, “નખીયો અલેહિમુરસલામમાં દરેક દરેક નાનાં અને મોટા (દરેક) શુનાહથી અને કુદરથી અને જુડી વાતોથી બચાવવામાં આવેલા હોય છે, તેઓથી કંઈ જુજ તકરીરી કે જુલયુક કોઇ વખતે થઈ જાય છે” એ કરમાની શર્હમાં અપ્રામા મુલા અપી કારી (૨૬) કરમાવે છે કે “આ તેઓની તકરીરી અને જુલયુક (અર્થે જોતાં જુલયુક કે તકરીરી હોતી નથી કેમકે કપાન પ્રકારમાં જુલું લખેતું છે કે તો મોટા દરેક શુનાહથી તેઓ બચાવવામાં આવેલા હોય છે પણ) તેઓના ઉંચા દરજ્જાઓ અને પ્રકાશિત હાલતોને જોતાં તે (જોનાં કેટલાક કામો) તકરીરી કે જુલયુકવાળાં કામ (માત્ર જાહેરમાં) દેખાય છે.” એટલે તેઓથી એવાં કામો જરૂર થયાં છે કે જે કામો તેઓનાં કરતાં હલકા દરજ્જાનાઓને તે જાન કરે તો જાને એવાં કામો છે તેથી તે કામો નખીયો (અમ)ને માટે માત્ર મહાવરાની રૂએ, નહીં કે ધર્મ કામોની રૂએ, તકરીરી કે જુલયુક જુલાં છે જેનું બપાન દલીલ સાથે પણ અમળ આવરી છે. અ. અ. આલા (શહેર ફિકહ અકબર પા. ૪૭)

રખેને કોઇ જોરો કે કાજો, રવરંડ સત્રસ કરવા ઉમ. થાય કે એ તો તમારા પાંડતો અને વર્મ (વહાના ત પ્રેલા કાવદાઓ છે અને માટે કુબાનના કાઇ આવડ કે હદીસ જોઈ એ તો તેઓના મનની શાંત કરવા ત આવડતી પણ લખું છે કે જેથી સાબેલ થઈ જાય કે

મુસલમાનોના ધર્મ વિદ્વાનોએ જે કંઈ લખ્યું છે તે કુર્આન અને હદીસપરથીજ લખ્યું છે. ૧. “કંઈપણ શક શુભેદ વગર તું (ધર્મના) ખરા મજબૂત રસ્તાપર (ચાલી રહેા) છે. (સૂરએ હુજૂર રકુઅ ૨) ૨. “બેશક ભેકોને તું (ધર્મના) સિધા રસ્તા તરફ ચલાવી રહેશે છે” (પારા ૨૨૫ રકુઅ ૧) ૩. “ખરેખાત તું જાહેર સમ્યાધ (ધાર્મિક ખરાપણ) પર છે (સૂરએ નમઝ રકુઅ ૬) ૪. “જેણે રસલની તામેદારી કીધી ત્યારે તેણે (બેશક) ખોદાની (જ) તામેદારી કીધી.” (સૂરએ નિસા. રકુઅ ૧૧) ૫. “અને ખોદાના પસંદ કરામણ બનવા માટે કેરી રીતે ચાલવું તેને વાસ્તે) ખોદાના રસલમાં (તેઓના અકીદા અને અમલો એજ) તમારે વાસ્તે સારા નમૂના છે. (સૂરએ અહઝાબ રકુઅ ૩). પહેલી આયતમાં પોતે નખીતું દરેક બાબ-તમાં યુનાદથી બચેલા હોવું ખુદા શબ્દોમાં છે ત્યારેજ કહેવાયું કે તું ખરા માર્ગપર ચાલી રહેા છે એમાં જરાએ ભુલચુક નથી. બીજાનાં નખી જે કંઈ અમલો અને અકીદાઓ ઉમ્મતને શિખાડે છે તે સવળું શીઝણુ યુનાહો તથા ભુલચુકો પાક છે તેનું ચોખ્ખું ખ્યાન છે કે ભેકોને જે રસ્તા નખી દેખાડે છે. ત્રીજા આયત બારે દાવા સાથે ઉપસી બને આય-તોની તદ્દસીલ કરે છે કે બને દાવા જરા પણ ઠંકામણ કે છુપેલા નથી. પછી ચોથી આયતે તો સાદ્દ અર્થોનાં જાણે દરવાજે ઉઘાડી દાખે કે જે પોતે ખોદા દુન્યામાં જાહેર થઈ શકોને જે રસ્તે ચાલવાના હુકમ ફરમાવતે અને જાહેર છે કે ખોદાપાક ભુલચુકથી કે યુન્હો કરવા કરાવવામાં પાક છે, તેવીજ તરેહનું શિક્ષણ નખીતું પણ છે. એટલે ભુલચુક યુન્હોઓથી પાક છે. તેથીજ નખીની તામેદારી કરવી ખુ-દાની તામેદારી કીધેલી ગણાઇ છે, પાંચમી આયતે તો એ ખાખતના સવળા શક શુભેદને જઝમણથી નાખુદ કરી દીધી કેમકે ખરા ધા-ર્મિક બનવા માટે કોઈ નમુનાની જરૂર હતી

કે જેને એકને માણસ પોતાને લેવોજ બનાવી શકે, અને જાહેર છે કે નખીને પોતે ખોદા-પાકે નમુને બનાવી દુન્યામાં મોકલ્યા છે અને ખોદાપાકના બનાવેલા દિદાખત (સવમાર્ગ)ના નમૂનામાં ભુલચુક, યુન્હો કે ખાખી હોયજ કયાંથી ત્યારે સાથે ૧ થઈ ગયું કે નખીયો (અથ) ભુલચુક, યુન્હો, ખાખી દરેકથી પોતાની નોખુવતના જમાનામાં તદન બચેલા અને બચાવેલા હોય છે. કુર્આનમાં એ વાતને સાબેત કરનારી બીજી આયતો અને હિતાઓમાં બહુલી હતીસે છે આ ઠંકાણે હું આટલા પર બસ કરું છું.

બ્યારે કુર્આન હદીસમાં આટલું બધું છે છતાં રેવરંડળના લખ્યા પ્રમાણે પોતાના યુના-હોની માફી માંગવાને હુકમ જનાય મોહંમદ પેગંબર સાહેબને સૂરએ મોહંમદ રકુઅ ૨) માં કેમ થયો? એ સવાલ ઉઠશે તો જાહેર છે કે ઉપરું લખાણ વાંચીને દરેક સમજી માણસ વિચારશે કે અહીં માફી માંગવાની મતલબ કંઈ જુદીજ હોવી જોઈએ. હવે તે મતલબ સાંભળો. તદ્દસીરે ફતહુલ ખ્યાનમાં છે કે “એની મતલબ એ છે કે, ખોદાપાકથી એવી રીતની માફી માંગો કે (કોઈપણ તરેહના) યુન્હો તમારાથી ચાપજ નહીં. (પાનું ૨૮૩). તદ્દ-સીરે કખીરમાં એવી આયતોનાં જવાબ એ છે કે માણસથી બહુ કરીને સૈયી સ્મરો કામે કરવાનાં રહી જાય છે. અગર જો તે સારાં કામે કરે છે. તેણે સારાં કામે તો કાંઈ પણ જે કામે, તે કીધેલાં સારાં કામે કરતાં વધારે સારાં હતાં, તે કરવાનાં રહી જવાને તે પોતે યુન્હો માને છે અગર જો તે યુન્હો નથી. કારણકે કામદો છે કે સારા માણસોનાં સારાં કામે મહાન પુરોના કમર અથવા ભુલચુક ગણાય છે. અને તેમજ મહાન ભેકો ખોદાની આગળ પોતાને કમેલ હલકા અને નીચ ગણે છે તેથી રખેને કોઈ કામમાં ભુલચુક થઈ ગઈ હશે રખેને દલાણી ધખાદતમાં કંઈ ખાખી રહી ગઈ હશે એવા વિચારથી તેઓ પોતાને

શુદ્ધેશ્વર ગણીને પોતાના ઉત્તમ કામેને પણ અધુરા ગણી જાણે શુદ્ધેશ્વર થઈ ગયો હોય એવી રીતે ખોદાપાકની માફી માગે છે. જેવી રીતે કે હજારો પેગંબર મોહ મદ (સહ) ફરમાવે છે કે હું રાત દિવસમાં સો વખતે માફી માંગું છું.

આ હુંક બયાનથી એવી આચતોની અસહ્ય મતલબ તેમજ નખીયો (અલ)નું ભુલચુક થા, શુદ્ધેશ્વર પાક થતું હવે સાદ રીતે સમજાઈ ગયું હશે. પછી એજ અગ્યારમા પેરેઆદમાં રેવરંડજી લખે છે “અને વધારામાં તેમની હાલતનું આવું બયાન છે કે “વજ્રદંડા જાલન દે હઈ”. રેવરંડા પર અહસોસ છે કે લખાણ પ્રગટ કરતી વખતે જે ભાષાને પોતે નહીં જાણતા હોય તેના ચાતો શબ્દો લખેજ નહીં. ફક્ત તજુમો લખે ચાતો કાંઈ જાણીતા માણસ પાસે ખરા શબ્દો લખાવી કે ખોદાવી તેને સાંભળી પછી લખે. આ પેરેઆદની બંને આચતો રેવરંડજીએ ખેટી લખી. તે પણ એટલા દરજ્જાની ખોટીકે સુસહમાનાના છ સાત વર્ષના છોકરાને તેમાં બૂલો કાઢવાની અને લખનારને અરખી ભાષાથી તદ્દન અજાણ ગણવાની જરૂર પડે. કારણ કે મજબૂર આચત સરએ વદદોહાની છે જે ધણી ખરા નાના અચ્ચાંઓને મોટે ચાદ હોય છે. ખરી આચત એવી રીતે છે “વ વજ્રદંડા જાલન દહદા.” રેવરંડજી તેના અર્થ કરે છે “એટલે મેં તને શુભરાહ જોયો અને તારા હિદા મત કીધી.” રેવરંડજી ઉપર હું ધણી ટેકાણે લખી આવ્યો છું કે દરેક ભાષામાં એક શબ્દના ધણી અર્થ થાય છે, અને જે ટેકાણે જે શબ્દ ખરી રીતે જે અર્થમાં લાગુ પડતો હશે ત્યાં તેજ અર્થ લેવાને સમજી માણસ થોડા ગણે છે. જે ત્યાં બીજા અર્થ લીધેલા હશે તો તે લેનારની મર્યાદા અને અજ્ઞાનતા ગણાશે “દાલન” કે “જાલન” તો અર્થ આ ટેકાણે વિશ્વાસ કે ઇમાનથી ભટકેલાના નથી પણ અરખાના મહાવરો છે કે “દલ્લા માઓદિલ લખન.” રેવરંડજીને જોઈએ કે એના અર્થ એવી રીતે કરે કે

“દુધમાં પાણી શુભરાહ થઈ ગયું” પણ અહીં એવા અર્થો કરતાં રેવરંડા એટલાજ માટે અચ્ચાંશો કે લોકો હાંસી કરશે કે પાણી તે વળી શુભરાહ કેમ કરીને થાય.

પણ અહસોસ છે કે એક પેગંબરની હલકાઈ કરવામાં ખોદાપાક અને લોકો આગળ એવા ખોટા અર્થો પ્રગટ કરતાં તેઓને જરા શરમ નહીં આવી એટલું તો વિચારવું હતું કે જે કિતાબમાં જે મહાન પુરૂષને માટે ઉપર લખેલી આચતો જેવી સંખ્યાબંધ આચતો એવી છે કે જેમાં તે મહાન પુરૂષને ખરેખરા સત્યપર ચાલનાર અને ચક્રાવનાર કહેવામાં આવ્યો હોય તેનેજ માટે આવો અપમાન ભરેલો શબ્દ તેજ કિતાબમાં એક અમલુ માણસ પણ વાપરશે નહીં. ત્યારે જરૂર છે કે પેગંબર જેવા મહાન પુરૂષના માનને લાયક જે અર્થો તે શબ્દના હશે તેજ અર્થો અહીં લેવા પડશે, તેટલાજ માટે મોહસ્તિરેએ એના ધણી અર્થો કીધા છે, જેમાંથી માત્ર બે અર્થો અહીં નકલ કરે છું. (૧) ઉપલા ફકરાના અર્થ એટલે દુધમાં પાણી એવી રીતે જળી ગયું છે કે એક બીજામાં દેખીતો કંઈ તફાવત દેખાતો નથી, તેવીજ રીતે અહીં આચતના અર્થ એ બંને કે મકાના કાફિરોમાં આપ એવી રીતે હતા કે અજાણ તથા બહારગામના માણસ અને આમાં અને કાફિરોમાં કંઈ તફાવત દેખાતો ન હતો એમ છુપી હાલતમાં ખોદાઓને જોયો ત્યારે અને નેણુવતનો ખરેખરા દેખાડો કે જેથી દરેક જોનારને અરખામાં અને કાફિરોમાં દેખીતો તફાવત જણાઈ આવે. બીજા અર્થ એ થવાના કે આખા અગરબ દેશમાં ખોદાપાકની આગળ આપ એકલા એવા હતા કે ખરા માર્ગપર હોવાને લીધે આપનું મદદગાર કેઈ હતું નહીં. ત્યારે આપને નેણુવતનો એવો માર્ગ દેખાડવામાં આવ્યો કે જેથી થોડા વખતમાં લખો માણસો આપના તામેદાર થઈ મદદગાર બની ગયા.

કારણ કે આરમ્ભ શોકોને મહાવરો છે કે મોટા વિશાળ મેદાનમાં જે એકનું એક ઝાડ હોય છે તેને તેઓ “દાહલુન” કે “ઝાહલુન” કહે છે, કે જે ઝાડને વાવ ઝાડા વિગેરેના આય-કાથી ટેકો દઇ ખયાનાનાર કાઇ બીજું ઝાડ તેની આજુબાજુએ હોતું નથી. (જુઓ તદ્દ-સીરે કૃષીકૃ.)

એકજ શબ્દ જ્યારે કેઈ હલકા દરજ્જાના માણસને માટે વપરાય છે ત્યારે તેના અર્થ હલકાઈના સેવાજ પડશે. પણ તેના તેજ શબ્દ જ્યારે કાઈ મોટા દરજ્જાના માણસને માટે વપરાયલો હોય તો તે ઠંકાણે તે મહાન માણસ માટે પણ તેવીજ હલકાઈના અર્થ સેવાતા નથી. એને માટે રેવરંડી આપનાજ જેવા એક કાળા રેવરંડ મીસ્ટર અકબર મસીહ પોતાની કિતાબ “તનકીહે ઉલુહીયતે મસીહ ના પાના દર્માં લખે છે કે “આ ચોપડીના પાના ૬૩માં અમે લખી ગયા છીએ કે એકજ શબ્દ બે જુદા જુદા દરજ્જાના માણસો માટે વપરાવાથી તે બંને એકજ દરજ્જાના થઇ શકતા નથી. (દાખલા તરીકે) જે શબ્દો ખોદા-પાકને માટે વપરાયલા હોય છે તો તેના અર્થ “અપાર કે “અગણિત” (ગૈર મહદ્દ) લેવાશે (પણ) માણસ જાતિને માટે (વપરાયલા દશે તો તેના અર્થ) તદ્દન “હદ અંદરના કે ગણતરી અંદરના” (મહદ્દ) અને હલકા દરજ્જાના ગણાશે..... જેવી રીતે કે “તે સૌ કંઈ જાણે છે.” ફકરાથી અગર જે ખડે જોતાં અપાર ચાન (ધર્મે ગૈર મહદ્દ) અથવા સર્વજ્ઞતા (હમા હાની) કાઈને માટે સાબિત થતી નથી. છતાં આયમલમાં ખોદાપાકને સર્વજ્ઞ હોવાનું શુણ (સિદ્ધતે હમાહાની) ધણીજ ખુદી રીતે સગાડવામાં આવે છે તેથી કરીને ખોદા માટે તે ખવિત્ર કિતાબમાં જે જે ઠંકાણે લખ્યું છે કે તે (ખોદા) બધુંએ, અથવા (તે) સઘળું જાણે છે “(યોહાનના પહેલા પત્ર કલમ ૨૦મી અધ્યાય ૩), તે બધે ઠંકાણે સર્વજ્ઞતા (એટલે

ધર્મે માફાના વમાયકને અથવા વર્તમાન, જુન અને ભવિષ્યનું બધુંએ જાણનાર)ના અર્થ જરાપણ અચકાયા વગર સેવા પડશે; પણ એનાથી ઉલટું જ્યારે આયમલ લખીજ તદ્દ-સિલ સાથે દરેક માણસને કમી જુદિવાળો અપૂર્ણ જનવાળો બતલાવી રહી છે. ત્યારે તેને માટે તેજ શબ્દો “તમે સઘળું જાણો છો (યોહાનના પહેલા પત્ર, ૨જ અધ્યાયની ૨૦મી કલમ), જ્યારે વાપરવામાં આવ્યા છે તો તેના અર્થ થોડા અને નજવાના સઘળા માણસો કરે છે.”

હવે રેવરંડીને હું પુછું છું કે મજકુર કાળા રેવરંડના પ્રખ્યાત લખાણ મુજબ “ઝંબ” અને “ઇસ્તિગદાર” એ બે શબ્દો જ્યારે એક સામાન્ય ઉમ્મતી અને એક સૌથી મોટા દરજ્જાના, અક્લી નક્લી નિલકુલ સાચી અને મજ-બુત હલીલોથી ગુનાહોથી બચેલા નબીને માટે કુર્આન જેવી શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ, ફસીહ અને બલીગ અર્થો લખાતા ઇલાહી કલામમાં વપરાયા હોય ત્યારે અનેના દરજ્જાપર નજર નાંખી ઇન્સા-થી બંનેને માટે જે જે અર્થો યોગ્ય અને બંધ-બેસ્તા તે લખાતા શબ્દાર્થ કાંપ (હુમાત કે ડિલનરી) દેખાડતી હોય તેજ અર્થો સેવા એજ દાનિશમંદીતું કામ ગણાશે અને તેમ નહીં કરનારને મજકુર રેવરંડના લખાણ પ્રમાણે સૌ શોકોને એટલે મુસલમાનોને તેમજ ખ્રિસ્તિ-આને નાદાન ગણવેજ પડશે.

એટલે જ્યારે “ઝંબ” એટલે ગુન્હો અને “ઇસ્તિગદાર” એટલે ખુદાપાકથી પોતાની ગુનાહોની માફી માંગવી એ શબ્દો એક મહાન નબીને માટે વપરાયા હોય તો તેના અર્થ તેમજ “ઝાહલુન” એ શબ્દના અર્થ એવા કરીશું કે તે મહાન પુરૂષની મોટાઈ, દરજ્જા અને પદિમાં જરાએ બેઅબની થઈ નહીં જાય જેવી રીતે કે ખોલાસા સાથે હું ઉપર લખી આવ્યો. પણ મજકુર ત્રણ શબ્દો કાંઈ એવા

ગુનેહમાર પાપીને માટે વધારાના હોય કે જોણે બાલિઆર (ઝિના), ચોરી, કતલ વિગેરે પાપોનાં કામો કીધાં હોય અથવા કરવાની કોશિશ કીધી હોય પણ તેમાં તે કોઇ ઝોખિંતા રોકાણને લીધે લાચારીએ નાસિપાસ થઇ, કરી શક્યો નહીં હોય ત્યારે તે ઠેકાણે બેશક મજકુર શબ્દો ના ગુમરાહ, પાપી, પાપો થકી મારી માંગવી નાજ અર્થ જરૂર કરીશું.

પછી એજ પેરેઆકમાં રેવરંડછ લખે છે કે “હવે મસીહની આપત કોઇ પણ ખતા અથવા ગુનાહ નથી, તેમજ ઇસ્તિગ્દારને એટલે ગુનાહોની મારી માંગવાની હિદાયત પણ નથી,”

રેવરંડછ ! મસીહ (અલ)ની આપત કોઇ પણ ખતા અથવા ગુનાહો તેમજ ઇસ્તિગ્દારની હિદાયત આપખલમાં નથી કે કોનાંને શરીરમાં નથી ? તે તમે સાફ લખ્યું નથી કુઆને શરીર તો એક પણ નાનામાં નાના દરજ્જાના નખીને માટે તેને નોહુવત મળ્યા પછી કોઇ પણ ખતા મોટા ગુનાહનેજ કખજ રાખતું નથી તો હજરત ઇસા મસીહ (અલ) જેવા મહાન નખીને માટે તે કેમ એવા નાલાયક શબ્દો વાપરશે અલખત આપના મોટા દરજ્જાને લાયક હોય તેવું મોટું કામ ન કરતાં કોઈ હલકું કામ તેના બદલામાં જૂઝૂકે થઇ ગયું હોય અથવા તો કારિશની સાથે ઉઠતું એસતું થતું હતું તેથી તેઓના અતિપાક દિલના નરપર તેઓની સોખતથી કંઈ ખરાય નહીં અસર આવી હે.ય તેને માટે ખુલ્લો ઇશારો છે કે આપ (અલ.) બેશક ઇસ્તિગ્દાર કરતા હશે કે જેથી “વ મોતહહેરોકા મિનલ્લઝીના કદર” (પારા કનો ૧૪મો રૂઝમ). એટલે જે લોકોએ કદર કીધું તેઓથી તને હું પાક કરનાર છું શબ્દો આપપર ઉતારી આપના ઇસ્તિગ્દારના કખજ થવાની આપને ખબર આપી. અને જાહેર છે કે આપ ઇસ્તિગ્દાર કરતા હશે ત્યારેજ તો “વ મોતહહેરોકા” એટલે હું તને પાક કરનાર

હું ની ખુશખબર આપી. એમાં ગુનાહોની મારી આપીને પાપ કરવા સિવાય બીજા કોઇ અર્થ કુઆને મળદના મહાવરા પ્રમાણે થઇ શકતા નથી પણ ગુનાહોથી તેજ નહીં જૂઝૂકે થયલાં નહીં કામોનાજ અર્થ અહીં લેવા પડશે. કેમ રેવરંડછ મસીહને મારી મળતી કુઆંતથી સામેત થઇ કે નહીં ?

પણ આવખલથી ગુનાહો કે ઇસ્તિગ્દાર મસીહ (અલ)ને માટે સામેત નથી. એવો તમારો દાવો હશે. તો સાંભળો. ખ્રિસ્તિઓ મસીહ (અલ)ને દેવ માને છે પણ શળિએ ચઢવા અને પોનાના દુસ્માને હાથે કતલ થવાની આવખલ તેઓને માટે શો ફેસલો આપે છે ને વાંચો “ત્યારે પલ શું તું, તને મારી નાંખનારની આગળ એમ કહીશ કે, હું દેવ છું ? પણ તને ધા મારનારના હાથમાં તો તું મણસ છે, દેવ તો નહીં.” (જૂનો કરાર હઝકીએલ ૨૮મઃ અધ્યાયની ૬મી કલમ. સામેત થયું કે તેઓ મણસ હતા. બ્યારે માણસ સામે થવા ત્યારે “પણ માણસ દેવની આગળ ન્યાયી કે ન કરીને ઠરે ?” (જૂનો કરાર અયુઝ અધ્યાય ૯ની ૨૭ કલમ). “શું માણસ ઇશ્વર આગળ ન્યાયી હોય ? શું મરુબ પોતાના કર્તા આગળ શુદ્ધ હોય ?” (અયુઝ ૪થા અધ્યાયની ૧૭મી કલમ). જેથી સામેત થયું કે આવખલ દરેક નખીને અને જે નખી નથી તે દરેકને જૂલસુક નાના મોટા ગુનાહો વિગેરેમાં એજ સરખા ગણી તેઓને અન્યાયી અને અશુદ્ધ એટલે જે ઇન્માક અને ગુનાહોના મેલથી નાપક ગણે છે અને હઝકીએકવાળી ઉપલી કલમથી ચોખખી રીતે મસીહ (અલ)ને મેં માણસ સામેત કીધાં છે તેથી આપને તેમજ બીજા બધાં માણસોને પોતાની બે ઇન્માક અને ગુનાહોના મેલાપણને માટે શું મારી હો માંગવી જોઇએ ?

“માણસ શું છે કે તે ઇન્માક હોય ? ને સ્ત્રીન્ય (ઓરતથી જન્મેલો કાણુ છે) કે તે

નૈક હોય ?" (અયુષ્ય અધ્યાય ૧૫ની ૧૪મી કલમ) "તો મનુષ્ય જે કોડો છે તે, તે મનુષ્ય પુત્ર જે કોડો છે તે કેવી રીતે (શુદ્ધ) હોય ?" (અયુષ્ય ૨૫મા અધ્યાયની ૬ કૂટી કલમ). સુખદાનકાંડ ! કેવો સારો ફેસલો છે આપું જગત મૂલો છે કે મસીહ (અલ) જી જનિત (ઓરતને પેટ (જન્મદાતા) હતા. તેઓ કદીપણ બુલચૂકથી પાક હોઈ શકતા નથી અને તેથી તેઓએ પોતાના યુનાહોની માશી માંગેલી હોવીજ જોઈએ. અહાહાહા ! મસીહ (અલ) કેવા ખુશા શબ્દોમાં પોતે પણ માશી માંગી રહેલા છે અને પોતાના તામેદારોને પ્રાર્થના કરી બુલચૂક અને નાના મોટા યુનાહોની માશી મેળવવા માટે કેવી ઉંમદા દોઆ શીખવી રહ્યા છે ! "ઓ આકાશમાંના અમારા બાપ ! તારું નામ પવિત્ર મનાઓ, તારું રાજ્ય આવો; જેમ આકાશમાં તેમ પૃથ્વીપર તારી ધુન્ધા પુરી થાઓ. દિવસની અમારી રોટલી આજ અમને આપ; અને જેમ અમે અમારા મુશ્કેલીઓને માફ કર્યા છે તેમ તું અમારાં મુશ્કેલી અમને માફ કર; અને અમને પરીક્ષામાં ન લાવ, પણ છુટાથી અમારો છુટકો કર કેમકે રાજ્ય તથા પરાક્રમ તથા મહિમા સર્વકળ સુધી તારાં છે. આમેન. (નવો કરાર માટેની ૬ કૂટી અધ્યાયની ૯થી ૧૩મી કલમ). મજકુર કલમમાં "મુશ્કેલી"ને માટે અંગ્રેજીમાં I shall શબ્દ છે જેના અર્થ કરજના-છે, ત્યારે જાહેર છે કે અમારાપર ખોદાપાકતું કરજ તેના હુકમો તેની મજૂ મૂળ્ય બજારી લાવવા એજ હોય છે, અને તે બજારી લાવવામાં જે બુલો થાય તેનીજ માફી ઉપલી દોઆમાં માંગવામાં આવી છે, જેને અરબી ભાષામાં ક્રમ કહે છે. વળી "માફી માંગવી" ને માટે અંગ્રેજી આપનલમાં ask to forgive શબ્દ છે જેના ચોખ્ખા અર્થ અરબી ભાષામાં "ઇસ્તિગ્ફાર" ના છે. ત્યારે રેવરંડજી ! "ઇસ્તિગ્ફાર લે કંએકા" એટલે પોતાના યુનાહોની તું માફી માંગ જેમ

હઝરત મીહંમદ પેગંબર લાહેબને માટે કુઆનમાં હુકમ હતો અને આપે તેમ માફી માંગી તેમજ અહીં મસીહ (અલ) અને તેઓના તામેદારોએ માશી માંગી ત્યારે "તેમજ ઇસ્તિગ્ફાર એટલે યુનાહોની મફી માંગવાની દિદા-યત પણ નથી" તમારા ફકરાનો પોતે તમારી બાપ બેજ જ્યારે રહ કીધેલો હોય ત્યારે કુઆનને તેને દોરવવાની શી જરૂર ?

ખ્રિસ્તિઓમાં હમેશોના આગલા જમાનાનો અને આ જમાનાનો એ રિવાજ છે કે નામ મોટા યુનાહોની અથવા બુલચૂકની માફી ખોદા-પાક પાસે મેળવવી હોય તોજ પાદરીઓ પાસે "બાપ્તિસ્મા" લે છે. હવે જુઓ રેવરંડજીના ધ્યુ કેવી રીતે બાપ્તિસ્મા લે છે. "અને તે દહાડાઓમાં એમ થયું કે ઇસુ, ગાલીલના નીઝારેથથી આવ્યો ને યરુસલમાં ચોદાનથી બાપ્તિસ્મા પામ્યો (નવો કરાર માફની લખેલી સુવાર્તા અધ્યાય ૧ની ૯મી કલમ). કોઈને શક શુભેદ પેદા થાય કે ચોદાન જે બાપ્તિસ્મા આપતા હતા તે કોણ જાણી યુનાહોની માફી મેળવવાનો બાપ્તિસ્મા હતો કે કોઈ ખીજ તરે-હનો તેની ખાત્રી માટે સાંભળો "તેમ, ચોદાન રાતમાં બાપ્તિસ્મા કરતો તથા પાપોની મફીને સ્પષ્ટ, પસ્તાવાનું (એટલે તોવાનું) બાપ્તિસ્મા પ્રસિદ્ધ કરતો હતો અને આખા યહુદાઈ દેશના તથા યરુસાલેમના રહેવાસીઓ તેની પાસે ગયાં, ને બધા પોતાનાં પાપ કબૂલ કરીને યરુસલ નદીમાં તેનાથી બાપ્તિસ્મા પામ્યા." (માર્ક અધ્યાય ૧ની ૪-૫ કલમ). આ કલમેએ રેવરંડજીને જરૂર જણ્યત કરી નાંખ્યા હશે કે "હવે મસીહની બાપ્તિ કોઈપણ ખતા અથવા યુનાહ નથી" જે મેં લખી મારું છે તે પર-ખાત મારી જાહેર બૂલ છે, મારા પોતાનાજ ધર્મશાસ્ત્રી અજબ્યાપણ છે અને મુસ્લિમો-નોને ઘાકો દેવો છે.

એજ પેરેયારમાં ત્યારપછી રેવરંડજી લખે છે કે "જહકે તમામ નખ્ખોમાં તેની શાનમાં

એમ લખેલું છે કે:—આ દુન્યામાં તથા આખેરતમાં તે સાહેબે મરતયા છે માટે હરેક રીતે મસીહ ઉત્તમ છે.” રેવરંડ! ઉપલા પેરેઆફમાં તો તમે કુઆંતે શરીફની કહ સરતનાં કયા રૂઆમાં છે તે બધુંએ લખતા હતા પણ હમા પેરેઆફથી અહીં સુધી જે જે આવ્યો આવી તેને માટે સરતનું નામદામ કંઈ લખતા નથી એનું શું કારણ? તેમજ પોતાના દાવા માટે કુઆંતની ફલીલપણુ લાવતા નથી એમાં પણ કોઇ ઉડો બેદ હશે ખરો? બહેરમાં તો એજ જણાય છે કે કુઆંતમાં તથાસ્વા વગર કોઇ કાળા રેવરંડે જેમ ખેડું ખરું લખેલું તેની તમે નકલ ઉતારી પોતાના માથેની મિશનની શરજ બળવી છે.

જુઓ ખરી રીતે એ આયત એવી રીતે છે “વજીહન શિદુન્યા વલ આખેરતે વ મિનલ મોકરરેખીન.” (સરએ આલે ઇબ્રાન રૂઆ પમો). એમાં તમે “વ મિનલ મોકરરેખીન”નો તજુમો “અને ખોદાના પ્યારા બંદાઓમાંનો એક થશે” છોડી દીધો કેમકે તમારી મતલબને તે નુકશાનકારક છે. પોને તમારી લખેલી આયત તમારા દાવાને જુદાં છે. કારણકે આયત તો કહી રહેલી છે કે જેમ બધા નખીયો આ દુન્યા અને આખેરતમાં સાહેબે મરતયા એટલે ખોદાપાકની સઘળી પેદા કૃષિલી વસ્તુઓમાં દુન્યા અને આખેરત (પરલોક)માં, ખોદાપાકની આગળ, સૌથી મોટા ફરજનના છે અને તેથી તે સઘળા અક્ષાહપાકના પ્રસન્ન (મકબુલ) બંદા છે, મસીહ (અલ.) પણ તેઓમાંના એક થશે. કારણકે એ શબ્દોને તો ખ્રિસ્તીઓ હજી ખુશખબરી તરીકે, હઝરત ખીખી મયમ (રદી)ને સંબળાવી રહેલા છે, કે તેઓની ખાત્રી થઇ ગય કે જે મસીહની તેઓ ખુશખબરી દઇ રહેલા છે તે કોઇ સામાન્ય ઉમ્મતી માણસ થવાના નથી પણ એક મહાન પેગંબર થવાના છે. એવાજ શબ્દો હઝરત મૂસા (અલ.)ને માટે કુઆંતે વારંવાર છે કે “વ કાન્ના ઇદ-

લાલે વજીહા” (સરએ અલકાબને હમો રૂઆ). એટલે ખોદાપાકની જનાબમાં હઝરત મૂસા (અલ) સાહેબે મરતયા અને મોટી ઇજઝતવાળા છે. જેથી તમારો દાવો કે “બધે તમામ નખીઓમાં તેની શાનમાં એમ લખેલું છે” કે તે “વજીહ” છે ખોટા નીકળ્યો અને બહેર ઘોઠો સામેત થયો પછી મસીહ ઉત્તમ કેમ ગણાઇ શકે?

પેરેઆફ ૧૨માં રેવરંડજી લખે છે “મહ-મદ સાહેબ ૬૩ અથવા ૬૪ વરસની ઉંમરે વધત પામી ગયા, તેને ૧૩૦૦થી વધારે વરસ થયાં છે, અને ખીજ માણસોની માફક દેશના વવામાં આવ્યા તથા ખાકમાં મળી ગયા. પણ મસીહ તો ૧૯૦૦ વરસ થયાં આસમાનમાં જીવતો છે. અને હમેશાં જીવતો રહેશે.” દુન્યામાં જેટલી વસ્તુઓ છે પછી તે જમીનપરની હોય કે આકાશપરની, તે બધી વસ્તુઓને મોત, એટલે એક વખતે દેના જરૂર થયું છે; પછી તે નખી હોય કે વલી હોય, વહેલાં કે મોડે, કયામત આગળ એક વખત તેઓને મોત જરૂર આવશે પછી તેઓ આકાશમાં કેમ ન ઉડાવી લેવાય, શું હુનોખનખી (જુનો કરાર ઉત્પત્તિ અધ્યાય પની ૨૪મી કસ્રમ) એલિયાહ નખી (રાજ ૨ અધ્યાય ૨ની કલમ ૧૧ મુજબ) આકાશોપર ઉડાવી લેવામાં નહીં આવ્યા? મસીહ તો શળી પર વશત પામ્યા (મરી ગયા) પછી, ખ્રિસ્તીઓના માનવા પ્રમાણે ખીજ માણસોની માફક તો શું પણ એક હલકામાં હલકા પાખી માણસની પેઠે ધણીજ બેઆખર બરી રીતે દેશવવામાં (દાટવામાં) આવ્યા હતા (જુઓ નવો કરાર. લુકોને ૨૩-૨૪ મો અધ્યાય), પણ હુનોખ નખી અને એલીમાહ નખીને તો જરાપણુ ઇજ કે મોતની લેહજત અપાડયા વગર ધણીજ પ્યાર અને માન સાથે આકાશોપર ખોદાપાકે ઉડાવી લીધેલા તેમજ મસીહને તો હજી આકાશોપર જવાને માત્ર ૧૯૦૦ વરસ થયાં છે. પણ હુનોખ અને

એલીયાહ નખીને તો હળસે વધે થયાં છે કે તેઓ આકાશોપર જવતા છે પછી મસીહ કરતાં હોને. ખ અને એલીયાહ તમારીજ સરખા-મણીના કાયદા મુજબ દરેક વાતમાં અદ્વચ અને આલા (ઉત્તમ કે શ્રેષ્ઠ) કેમ ગણાય નહીં?

રેવરંડજીને એક ફકરા રહી ગયા “તથા ખાકમાં મળી ગયા.” જે કોઈ મુસલમાનની કલમશી એ ફકરા નીકળ્યો હોત તો તેના અર્થ કાઢીને મટોડી થઇ જવાના લેવાતે નહીં પણ ભોંયની અંદર દટાઇ ગયાના લેવાતે. કારણ કે અહલે સુનંત વલ નમાયત, હનશીયા, શાફેઝીયા, માલેકીયા અને હંબલીયા એકમતે એ વાતને માને છે કે નખીયાનાં શરીરને દાટવા પછી મટોડીથી કંઈ પણ તુકશની પોહોંચતી નથી, જેવી રીતે કે સોનાને મટોડી ખાઇ જતી નથી. પણ રેવરંડજીને હેતુ તો “ખીજ માથુસોની માફક” ફકરા લાવવાથી સાફ જણાય છે કે જેમ ખીજ માથુસોનાં શરીર થોડા વરસોમાં કબરમાં મટોડી થઇ જાય છે તેમ નખીયાનાં શરીર પણ મટોડી થઇ ગયાનીજ છે, માટે તેને વાસ્તે કંઈ લખું છું. હદીસમાં છે કે ખોદા-પાકે જમીન (કે મટોડી) પર નખીયાનાં શરીરને ખાવું હરામ કરી દીધું છે. ખીજ હદીસમાં છે કે “નખીયા પોતાની કબરમાં જવતા છે અને (ત્યાં તેઓ) નમાઝ પઢે છે” (અમુ થઅલા અને બેહરી). બેહરી જેવા હદીસોના મહાન ઇમામ કહે છે કે નખીયા પોતાના શરીર સાથે કબરોમાં જવતા હોવા માટે સાચી અને સાબેત હદીસો લખી છે, એ તો હદીસોથી સાબેતી કરવાની હતી જે મેં કરી દીધી. પણ

* ઇમામ જલાલુદ્દીન સયુતી (૨૯)એ એક ખાસ રિસાલો “ઈમાહલ અઝકિયા શી હયાતિલ અખીયા” એ બાબતમાં લખ્યો છે તેમાં દરેક નકલી હલીલથી, અને મુન્હદિદે મતલક વ ફલસફા સૈલાના મોહમ્મદ કાસિમ દેવખાની (૨૯)એ ઉરદુમાં “આબે હયાત” રિસાલો લખ્યો છે જેમાં મજકુર હયાતને દરેક અક્લી હલીલોથી સાબેત કીધી છે.

અનુભવના કેટલાક દાખલાઓ પણ અને ટાંકું છું કે જેથી સાબેત થઇ જાય કે જનાબ સરવરે અખીયા મોહમ્મદ મુસ્તફા (સ. અ. સ.)નું શરીર મોખારક જેને માટે રેવરંડો ખાકમાં મળી ગયા લખે છે આજ દિન સુધી આબેહયા સલામત અને જીવતું તેઓની કબરમાં છે, અને કેયામત સુધી રહેશે.

હિજરી સન ૫૫૬માં મુસતાન ગુરહીન (૨૯) ના વખતમાં, બે ખ્રિસ્તિઓ મુસલમાન વિદ્વાનોના વેશ લઇ આપ (સલ)ની કબર મુખારકની પાસે એક કોઠડીમાં જઇ રહ્યા અને તે વખતના ખ્રિસ્તિ રાજાઓ તરફથી તેઓ એટલાજ માટે નીમાયા હતા કે આપ (સલ)ના શરીર મુખારકને, જે કબરે શરીરમાં જેવું ને તેવું સલામત છે, કાઢી લાવવો. આપ (સલ)ને એ મોઝાબિઓ છે કે આપે (સલ) એકજ રાતમાં ત્રણ વખત ખાદશાહ મજકુરને સ્વપ્નામાં તે રેવરંડોને દેખાડીને કહ્યું કે એ બે શખ્સોની ઇજ મારાથી દૂર કર. ખાદશાહ પોતાના લશકર સહિત મદીના શરીફ ગયો અને તેઓને પકડી કાઢ્યા. તેઓએ પોતાની કોઠડીમાંથી એક ભોયડું એ કામને માટે ખોદી તૈયાર કરવા માંડ્યું હતું કે જેમાં પેસી, કબરે સ્તરીકમાં જઈ, શરીર મોખારકની સાથે યાતો કોઈ ખાસ બે આદમી કરવાને અથવા તો અહાર કાઢી લાવી લઈને નહાસી જવાને ઇરાદો કીધો હતો. ખાદશાહ મજકુરે આખા શહેરના લોકોની રૂબરૂ સવારે બનેને કતલ કરી, સાંજના બનેની લાશોને બાળી નાખાવી હતી. પછી કબરે શરીફની ચોમેર ભોંયમાંથી પાણી નીકળી આવે ત્યાંસુધી નીચે જમીન ખોદાવી સીસું પીગળાવી ફરતું નાખી દીધું કે બીજ વખતે કોઈ બીજો આવું પુનઃનું કામ કરવા ઉભો થાય તો ફાવે નહીં (જુઓ મદિના શરીફની તારીખ જન્મુલ કાલૂખ ઇલા દ્યારિલ મલખુલ). જેથી બે વાતો સાબેત થઇ કે ખ્રિસ્તિઓમાં કેટલાક ટોળાં એવાં હોવાં જોઇએ કે જેઓ

એમ માનતા હોય કે નથીએ (અલેના શરીરને મોટી ખાતી નથી લારેજ તે પાંચસો વર્ષ પછી આપ (સલ)ના શરીર મુખારકને કાઢવાની આરી સખત કાશિય કરવા તેઓ તૈયાર થયા. જે તેઓને એ વાતની ખાતી નહીં હોત તેા સો કોઇ જાણે છે કે પાંચસો વરસ વીત્યા પછી કોઇપણ મહદુ કબરમાં આપોઆપ સલોમલ રહી શકતું નથી, ત્યારે તેઓ કંઈ ગાંડા હતા કે પોતાના જીવને જોખમમાં નાંખવા આવ્યા. જે રેવરંડજ જેવા હોત તેા પોતાના મોકલનારાઓને કેહતે કે શું તમે ગાંડા થઇ ગયા છો. એવા નળીના શરીરને લેવા અને જોખમમાં અમને નાંખવા મોકલેા છો ને નથી “બીજા માણસોની માફક ખાકમાં મળી ગયા છે.” બીજા એ વાત સામેત થઈ કે દુન્યાના ગમે તે ધર્મવાળા હોય, અગરજો જાહેરમાં તેઓ ગમે તેવી દુશમની ગણે અને વાપરે પણ તેઓનું મન જરૂર કબૂલ રાખે છે કે હજરત મોહમદ (સલ) નથી સિવાય બીજા કોઇ નથી લારેજ તેા તેઓને આઘીન હતું કે આપ (સલ)નું શરીર કબરમાં સલામત છે. મદિનાની દરેક તવારીખમાં આગે આદસો વર્ષથી એ બનાવને દરેક ઇતિહાસ લખનાર મુસલમાન લખે છે જે શુરોપની ખ્રિસ્તિ આપોથી કંઈ સંતાયલેા નથી છતાં એ એવો સાચો બનાવ છે કે આજસુધી કોઇ ગેરા લેખકને હિંમત નહીં થઇ કે એને ખોટા બતાવવાવા એક લીટીપણ લખી શકે. રેવરંડજ ! હો તમારા ખ્રિસ્તિઓનાજ અનુભવથી આપના લખાણનો રહ થઇ ગયો. અલહમ્દો સિદ્દાહ.

ઇમામ જલાલુદ્દીન સંયુતી જેવા ઇમામથી આપ પાછળ વાકેફ થઇ ચુક્યા છો તેઓએ હજરત કેલુલ અકતામ, જાલાના કોમ અહમદ કબીર રફાઇ (કદસ)ને માટે લખ્યું છે કે તેવણની સાથે શેકહંડ (મુસાદિદેા કે હરત મેળાપ) કરવા આપ (સલ)ની કબર ફરીફ દટી ગઇ અને આપ (સલ)નો હાથ

પહાર નીકળી આવ્યો. શું હજી પણ કોઈ કહી શકશે કે “બીજા માણસોની માફક આપ (સલ) ખાકમાં મળી ગયા છે” ?

હવે એક હદીસ નકલ કરે છું હુદયિમે અને હજીને અસાકિરે હજરત અયુહુરેશી રિવાયત કાંધી છે કે “(હજરત) ઇસા મિન અર્મિમ (અલ.) ફગળે ટ્રાહાથી હજ અને ઉમરાને માટે એહરામ બાંધશે અને મારી કબર પર જરૂર આવશે એટલે સુધી કે તેઓ મારા પર સલામ મોકલશે અને બેશક જરૂર હું તેઓના સલામનો જવાબ વાળીશ” કબરમાં આ શરીર સાથે જીવતા હોવું, અને આ દુન્યાના શરીરનું જ ત્યાં સલામત આજસુધી હોવું, આપની જિયારત કરવા આવનારની વાતચીત અને સલામ સાંભળી, જિયારત કરનારના દરજ્જા પ્રમાણે તેને ઘટતું માન આપવું વિગેરે કઇ ચીજ એવી બાકી રહી ગઇ જે ઉપલા દાખલાઓથી સામેત થતી નહીં હોય? અલખત અમે અહલે સુન્નત માનીએ છીએ કે કબરમાં ખોદાપાક પોતાની ખાસ કુદરતથી તેઓનાં મુખાગ્ર કબીરોની હાલત એવી બદલી કાઢે છે કે જ્યાં ખાવા પીવા, જાગર પેશાબ, મેળ મૂત્ર, માંદગી વિગેરેથી તેઓનાં શરીર બચેલાં રહે છે, કે જે ચીજોની દુન્યામાં તેઓ ને જરૂર હતી અથવા જે હાલતોને દુન્યામાં તેઓ જરૂર ભોગવતા હતા.

રેવરંડજ ! કદંક તમે મુસલમાનોના સિદ્ધાંતોને અનુસરી લખવાનો ડોળ પ્રાથ્વો છે સારે વચ્ચે જે કોઇ એરી વાત લખશે જેને તેઓ માનતા નહીં હોય તે તમારી ઘોષ કે અમાનતા ગણાશે, તમે લખો છો “(મસીહ ખ્રિસ્ત માનમાં) હંમેશ જીવતા રહેશે.” અને તે કોઇ પણ મુસલમાન માનતું નથી કારણ કે તિર્મિઝી, હજીને અસાકિર, યુખારી (ની તારીખમાં), તખરાની, યુકાઇ, હખુલ મરાઇ, હખુલ બેઝી, કરતખી, અબી શેના, અહમદ મિન હબલ, અયુહાઈ, હજીને જરીર, હજીને હુખાનું

વિગેરે ઇસલામની હદીસોના પ્રખ્યાત ઇમામોએ પોતાની હદીસોની કિતાબોમાં થોડાક શબ્દોના ફરકાર સાથે હદીસો રિવાયત કાઢી છે જેઓની કુંકે મતલબ એ છે કે આકાશપરથી ઉતર્યા પછી હઝરત ઇસા (અ.લ.) જમીન પર ૪૦ વર્ષ રહેશે તેઓ લગ્ન કરશે તેઓને ત્યાં ખવડાવવાનું જમીન લેશે પછી મદીનામાં તેઓ મરી જશે, તેઓના જનાઝાની નમાઝ સુસલમાનો પદશે, હઝરત અબુઅકર અને હઝરત ઉમર (રદી.)ની કબરો અને જનાય રસુલ (સલ.)ની કબરે મોખારકની વચ્ચે એક ખાલી કબરની જગ્યા છે તેમાં તેઓને દાટવામાં આવશે જેથી આપની યોથી કબર થશે, અને કેયામતને દહાડે (જનાય નખી (સલ) ફરમાવે છે કે) હું અને ઇસા, અબુઅકર અને ઉમરની વચ્ચે એકજ કબરમાંથી નિકળશું.” ત્યારે રેવરંડશ ! તમારા અને અમારા બંનેના માનવા પ્રમાણે ઇસુ ખ્રિસ્ત હંમેશ જીવતા તો ગણાયા નહીં. તમે માનો છો કે શ્વાપર મર્યા પછી કબરમાં દટાયા; અમે માનીએ છીએ કે ના હવે આકાશપરથી આવી માનવાન સાથે રાજ્ય ભોગવી, ઘણીજ ધજ્જત આપર સાથે મરશે અને તમામ નખીયોના સરદાર (સલ)ના પડખામાં દટાવવાનું માન તેઓ રેળવશે અને કેયામતને દહાડે (on the day of Resurrection) તમામ નખીયોના આગેવાન (સલ)ની સાથે ઉડશે સુબ્હાનકાહ ! ઇસલામે જેટલું માન મસીહ (અ.લ.)ને આપ્યું તેના એક કરોડો ભાગ પણ ખ્રિસ્તિયો, ખ્રિસ્તિયોને માનતાં, પોતાના નખીને આપી શકતા નથી, છતાં દરેક રીતે ઇસલામના નખીની હલકાઇમાંજ લાગેલા રહેવું, કહો રેવરંડશ ! યેહ કોન ધરમ હય ?

પછી એજ પેરેઆદમાં રેવરંડશ લખે છે “તેમજ સુસલમાન કોફોના માનવા પ્રમાણે બની આદમની હિદાયત તથા આગેવાની કરવા સાદ ફરીથી જાહેર થનાર છે.” રેવરંડશ ! શું ખ્રિસ્તિઓ એ વાતને માનતાં નથી ? “હું

તમને ખચીત કહું છું કે, અહીં જે ઉભા છે તેઓમાંના કેટલાએક એવા છે કે માણસના ફીકરાને તેના રાજ્યમાં આવતો દેખશે ત્યાંસુધી મરણ પામશેજ નહીં.” (નવો કરાર માત્થી અધ્યાય ૧૬ની ૨૮મી કલમ). “કેમકે હું તમને ખચીત કહું છું કે માણસનો ફીકરો આવે ત્યાંસુધી ઇસ્લાએલનાં સધળાં નગરોમાં તમે ફરી નહીં વળશો.” (માત્થી ૧૦મા અધ્યાયની ૨૩મી કલમ). આ ઠેકાણે કોઇને બંનેરવામાં આવે કે એ તો કેયામત કે પ્રલયને દહાડે આવવા માટે છે ત્યારે તેઓએ “અહીં જે ઉભા છે તેઓમાંના કેટલાએક” અને “ત્યાંસુધી મરણ પામશેજ નહીં.” અને “સધળાં નગરોમાં ત્યાંસુધી તમે ફરી નહીં વળશો.” એ ફકરાઓ ઉપર ખાસ ધ્યાન આપવું, * એ કરતાં વધારે સાદ એક કલમ નકલ કરું છું કે આજ દુન્યામાં ઇસુ ખ્રિસ્તે કયારે આવવાનો વાચદો કીધો છે “ત્યારે જે કોઇ તમને કહેશે કે, જુઓ ખ્રિસ્ત અહીં અથવા ત્યાં છે, તો તમે માનતા ના; કેમકે જુહા ખ્રિસ્ત તથા જુહા ભવિષ્યવાદીઓ ઉઠશે, જે એવા મોટા ચમત્કાર તથા અદ્ભુત કૃત્યો દેખાડશે કે જે બની શકે તો પસંદ કરેલાઓને પણ તેઓ જુલાવામાં નાખશે. જુઓ મેં અગાઉથી તમને કહ્યું છે. એ માટે જે તેઓ તમને કહે કે જુઓ તે રાતનાં છે, તો ખહાર ના જતા, જુઓ, તે ઝોરડીઓમાં છે, તો ના માનતા.” આ કલમોથી સાદ જણાય છે કે મસીહ (અ.લ.)નું આવવું કેયામતમાં અથવા શુળી પર ચઢ્યા પછી અને કબરમાં દટાઇ બે ત્રણ દહાડે તેમાંથી નીકળ્યા પછીનું આવવું ખતલાવી કોઇ ધોડો દેવા માંગે તો તે ખોટું છે પણ ખ્રિસ્ત (અ.લ.)ના આકા-

એ ઉપરાંત “ધી કમિંગ ઓફ ધી વર્લ્ડ ટ્રીચર”નું બયાન જે આમજ આવે છે તેમાં ખુલ્લું સાબિત કીધું છે કે આ જમાનાના ખ્રિસ્તિઓ પણ જસસ કાઇસ્ટ એટલે હઝરત ઇસા (અ.લ.)ના આવવાનીજ ઈન્તેજરીમાં છે.

શપર ગયા પછી ધણી જુહાં ખિસ્તો બહાર થશે, અને ધણી જુહાંએ નોંધવતનો દાવો કરશે તેમજ ચમત્કાર કે મોઝગેજી જેવી કેટલીક હાથ ચાલાકીયો દેખાડી કેટલાક સમજી બણેલા ગણેલાઓને પણ પોતાના પરંપરામાં ખેંચી લેશે. (જેવીરીતે કે હાલ હિંદુસ્તાનમાં મિર્ઝા જુલામ અહમદ કાદિયાની ચંપ ગયો. જેનો પુરતો ખોલાસો તથા એવા ખિસ્ત અને નખી હોવાનો જુહાં દાવો કરનારાઓની એક સંપૂર્ણ લીસ્ટ મેં “કાદિયાની છળ કપટ ફર્શન” નામની ગુજરાતીમાં મારી રચેલી ચોપડીમાં દીધી છે). એ બધુંએ થયા પછી મસીહ કેવી રીતે આવશે તે સાંભળો.

“કેમકે જેમ વિભળી પૂર્વથી નીકળીને પશ્ચિમ સુધી ચમકે છે, તેમજ માણસના દીકરાતું આવતું થશે,” “અને સારે માણસના દીકરાની નિશાણી આકાશમાં દેખાશે ને સારે પૃથ્વીપરનાં સઘળાં કુળો શોક કરશે અને માણસના દીકરાને પરાક્રમ તથા મોટા મહિમામાં આકાશના મેઘપર આવતો તેઓ દેખાશે.” (માર્થી ૨૪મા અધ્યાયની ૨૩થી ૩૦મી કલમો) મુસલમાનોની હદીસોમાં પણ હિસ્તિતાઓની પાંખો અથવા તેઓના ખલાઓપર ટેકા દઇને મસીહ (અલ)નું ઉતરવું બયાન થયલું છે (મુસ્લિમ શરીફ). અહીં મેઘપર આવતું લખેલું છે તેનું કારણ ચાતો એકે આકાશમાં ધણે દૂરથી કોઇ ચીજ દેખાય છે તો તે વાદળ જેવી દેખાય છે તેથી મેઘ કહેવાયું અથવા તો હદીસો વાંચનાર પર છુપું નથી કે નખી સિવાય બ્યારે પણ કોઇને હિસ્તિતાઓ યોચિંતા દેખાયા છે તો વાદળના આકારમાં દેખાયા છે તેથી હદી-

‘તવાકાર’ના ધણે ગેરે દેઠાણે હઝરત મસીહ (અલ)ને માટે “માણસનો દીકરો” શબ્દ ઇન્જિલ લખનારાઓએ વાપરી પોતાનાજ પત્રમાં કહાડી મારી છે. કેમકે પોતાના અપ્રદાઓમાં તો તેઓ મસીહ (અલ)ને જાદાનો દીકરો માને છે પણ પોતે મસીહ (અલ)ને મોટે માણસનો દીકરો કહાવી પોતે પોતાનું જ કારે ખંડન કરે છે.

સમાં મસીહ (અલ)ની સાથે જે હિસ્તિતાઓનું હોવું ઉપર વાંચી ગયા તેઓ સામાન્ય લોકોને વાદળાકારમાં દેખાશે. કેમ રેવરંડજી! હવે તો ખિસ્તિઓને પણ માનવું પડ્યું કે નહીં?

અલગત તેઓ ક્યારે આવશે તેની “પણ તે દહાડા તથા તે ઘડી સંબંધી બાપ વગર કોઇ પણ જાણતો નથી, આકૃશનૂ દૂતો નહીં ને દીકરો પણ નહિ.” માર્થી ૨૪મા અધ્યાયની ૩૬મી કલમ મુજબ ખોદાપાક વગર તમને કે અમને ખબર નથી. પણ રેવરંડજી! મસીહો તો માર્થીના ૧૬મા અધ્યાયની ૨૮મી કલમ પ્રમાણે જે મેં ઉપર નક્કલ કીધી તેઓની સામે જે લોકો ઉભા હતા તેઓ મરી ગય તે પેહલાં આવવાનો ભાર દઇને વાયદો કીધો હતો. સાથે એ પણ કહી દીધું હતું કે “આકાશ તથા પૃથ્વી જતાં રહેશે પણ મારી વાતો જતી રહેશે નહીં (માર્થી ૨૪મા અધ્યાયની ૩૫મી કલમ) બિચારાઓ એજ રાહ જોવામાં રહ્યા અને વર્ષો સુધી ઇન્જિલ લખી કાઢી નહીં ફક્ત મોટે યાદ રાખી જેનું બયાન આગળ હું કરી ચૂક્યો છું” (વાંચો પાતું ૯). રેવરંડજી! એ કેમ બન્યું એમાં મસીહની ભૂલ છે કે નંવા કરારની કે તેના એકઠા કરનારાઓની? હું ધારું છું કે મસીહની આવવાની ખબર બાયબલમાં છે કે નહીં એને એટલાજ માટે પાદરીયો અને રેવરંડો હમેશ સંતાડે છે કે રખેને અમારું નવું મોપાણું બહારમાં આવશે.

પછી રેવરંડજી લખે છે “કુર્બાન પ્રમાણે જે જીવતો છે તેને મરેલાની ખરાબરીમાં ગણી શકતા નથી જેમકે: - “મા યસતવિલ અહયાઅ વલઅમવાત” જુઓ સુરતે ફાતીર રકુ. ૩. માટે મસીહ મહમદ સાહેબ કરતાં અરજીલ તથા આલા છે એમાં કોઇ વાતનો શક નથી.” આયતની ખરી મતલબ સમજ્યા વિના રેવરંડજીએ આ ઠેકાણે, પોતાની અક્કલથી એક નવો કાયદો પોતે ઘડી કાઢ્યો. પણ રેવરંડજીને કોઇ કંપકો ન આપે તેટલા માટે તે કાયદાનો

સંબંધ કુઆંતિ શરીર સાથે લગાડી દીધો કે અબજાણ વાંચનાર કુઆંતિપર હાંસી કરે. ધબ-
રાશો નહીં હોં, રેવરંડ સાહેબ ! જેટલાઓએ
કુરઆનપર હાંસી મળ્યક કરાવવાની કોશિશ
કીધી છે તેઓનીજ આજ સુધી હાંસી થઇ છે
અને ઇ અ. તઆલા કેયામત સુધી થશે.
તમારા કાબ્લા જુજળ, હું તેમજ દરેક સમજુ
માણસ તમને સવાલ પૂછશે કે મસીહ (અલ)
ના શિષ્યો એટલે હવવારીઓના દરજ્જાને તમે
પોતે તમારા કરતાં ઉંચો ગણો છો કે હલકો ?
કારણકે તેઓને તો મર્યા પછી જમીનમાં
દટાયલા બેશક તમે પણ માનો છો અને તમને
પોતાને જીવતા માનો છો; ત્યારે તમારા કાયદા
પ્રમાણુ તમારો દરજ્જો મોટો હોવો જોઈએ
જેને તમે તો શું પણ એક તદન અબજાણ
ખ્રિસ્તી બન્યું પણ માનશે નહીં. શા કારણે ?
કારણકે ખે.દાપકની જનાયમાં જીવતા અને
મરેલા હોવાપર દરજ્જાની મોટાઇના આધાર
નથી, જે એમજ હોય તો માનયું પડશે કે
એક મરેલા ખ્રિસ્તિ કરતાં એક જીવતા કૃત્રા
કે જીવતા વાંદરાનો દરજ્જો મોટો હોવો જોઈએ.
જે એમજ હોય તો એક મરણ પામેલા રેવ-
રંડ કરતાં તેને ત્યાં રોજ સવારે જે બગિચો
ગૂ ઉઠાવવાને આવે છે તેનો દરજ્જો ઉત્તમ,
“અફઝલ તથા આલા છે” કારણકે તે જીવતો
છે અને રેવરંડ મરેલો છે “એમાં કોઈ વાતનો
શક નથી.

પણ નહીં, તમે અથવા કોઈ પણ અબજાણ
માણસ તો કેહશે કે બાઈ દરજ્જાના આધાર
ખોદાપાકને રાજીખુશી કરી તેની પ્રસન્નતા
(રિઝા) મેળવી તેના દરખાસ્તમાં મોટો દરજ્જો
મેળવવાપર છે અથવા તો ફક્ત તેની મેહર-
બાનીપર છે તે એવીરીને કે પોતે ખોદાપાક
ધણા ઘોડામાંથી એક માણસને ચુટી મઢી
પોતાના માત્ર રજ્જો કરમ (કૃપા)થી તેને પોતે
ચઢે તેવો મોટો દરજ્જો શરૂથીજ આપે; જે
હાલત નખીયો અને રસલો (અલ)માં દરેક

દરેકની છે કે પેદાશથી તેઓને ને.ખે.વતના
દરજ્જાને લાયક ચુટી કઢાય છે. ત્યારે એ
કાયદો હજરત મોહંમદ ખુરતકા વલ મુર્જા
(સ. અ. સ.) અને હજરત ઈસુ મસીહ (અલ)
ને માટે કેમ ચાલુ કાયદો નહીં ? માત્ર એટ-
લાજ માટે કે વાંચકો ઘોંકામાં અ.ની જાય.
જો મરવા જીવતાની સરખામણી કરતી હોય
તો તે ત્યારે બંધબેસતે કે જ્યારે મુસલમાનો
હજરત ઈસુ ખ્રિસ્તને હંમેશ જીવતા રેહનારા
અમર માનતે પણ ઉપર હું સાબેત કરી ચૂક્યો
કે નહીં ખ્રિસ્તિઓ તેઓને અમર માને છે
અને નહીં મુસલમાનો. તેઓને મુસલમાનો પણ
આકાશપરથી ઉતર્યા પછી મરણ પામનારા
કુઆંતિથીજ માને છે કારણકે કુઆંતિમાં તે-
ઓને માટે ખોદાપાકે રરમાવ્યું છે કે “ઇત્તી
મોતવદ્દીકા” જેની તદ્દસીર હજરત મોહંમદ
પગંબર સાહેબ (સલ)ના કાકાબાઈ હજરત
અમદુલ્લાહ બિન અબ્બાસે (રદી) એવી રીતે
કીધી છે કે “આકાશપરથી તારા ઉતર્યા પછી
ઓ ખસા! ખચીત તને હું મોત દેનાર છું”
(ખુખારી, કિતાબુ તદ્દસીર અને દુરરહ મન-
સ), ત્યારે સાબેત થયું કે મરવા પછી મસીહ
(અલ)ની પણ તેજ હાલત તેઓની કબરમાં
થવાની છે કે જે ખીજ નખીયો (અલ)ની
થઈ જે ઉપર હું દેખાડી અ.વ્યો. અલહમ્દો
લિલાહ ! રેવરંડજી ! તમારા ઘોંકાનો જોઈએ
તેવો “અફઝલ તથા આલા (રદ થયો) છે
એમાં કોઈ વાતનો શક નથી.”

કોઈ રેવરંડનો એવો વિચાર હોય કે
મુસલમાનોના નખી જમીન નીચે છે અને
મસીહ (અલ.) આકાશપર તેથી મસીહનો રહેવો
અફઝલ ગણુશે. ત્યારે એ કાયદો પણ તમને
નુકસાનકારક થઈ પડશે. કારણકે તમારા પો-
તીકા માનવા પ્રમાણુ હુનોખ અને એલીવાહ
આકાશપર તેઓની હયાતીમાંજ ઉઠાવી લેવામાં
અ.વ્યો અને સેકડો હજરો વર્ષોથી આકાશ
પર તેઓ છે પણ ઇત્ત ખ્રિસ્ત (અલ) તો

શબ્દો દેવાયા પછી જમીનમાં દટાયા અને મુસ-
લમાનોના માનવા પ્રમાણે હવે દટાશે ત્યારે
તમારા કાયદાની રૂએ ખ્રિસ્ત કરતાં અને ન-
બીથો અપ્રજલ આલા અને ઉત્તમ હોવા જોઈએ
જેને તમે પોતે માનતા નથી અને માનવાના
નથી. જ્યારે તમારા ઘડેલા કાયદાને તમે પોતે
માનતા નથી ત્યારે મુસલમાનો તો કાયદા
મારશલ લાંથી પણ નહીં માનવાના. મળકુર
બંને નબોને તો જવા દો તમારા મળકુર
કાયદાથી આકાશમાંના દરેકે દરેક ફૂલ કે ફિરિ
ફતો પણ ખ્રિસ્ત કરતાં ઉત્તમ ગણાવાતો કાર-
ણકે કેવામત સુધી તેઓનું મરવું નહીં આમારે
ત્યાં મનાયલું છે અને નહીં તમારે ત્યાં.

વળી જમીનની સપાટી કે પાણીની સપાટી
કે આકાશની સપાટી નીચે હોવું અથવા તેઓનું
ઉપર હોવું જો ઉત્તમ હોવાનું અને સરખામ-
ણીનું કારણ કાંઈ રેવરંડ ગણવા ઉભો થશે
તોપણ તેનાજ નબીની તે હલકાઈ કરશે, કાર-
ણકે હોરા, માણેક વિગેરે જવાહેરાત, અને
ખાદીનમ, સોનું, ચાંદી વિગેરે કીમતી ધાતુઓ
હમિશ જમીનની સપાટીને તળીએ હોય છે
અને ઠાંકરા, પથરા, છાણ, કચરો, જમીનની
સપાટીની ઉપર હોય છે. પરવાળાં, મોતિ
વિગેરે હમિશ દરિયાની સપાટીને નીચે કાદવમાં
દટાએલાં હોય છે જ્યારે સમુદ્રની, હાડકાં,
કાહેરો કચરો અંખરાં સમુદ્રની કે નદિની
સપાટી ઉપર હોય છે. મસીહ (અલ)જે વખતે
દુન્યાની સપાટીપર પોતાની ફરજ અમરી રહ્યા
હતા તે વખતે આકાશી નાના મોટા દરબજોને
દરેક ફૂલ આકાશની સપાટીની ઉપર હતા,
અને દરેક તારો આકાશની સપાટીને નીચે
જળથી રહ્યો હતો તો તમારા કાયદા મુજબ
ઉચાણનીચાણની હાલતથી સરખામણી કરવા
જતા પથરા, ઠાંકરા, હોરા, જવાહેરાતથી,
કીમતી ધાતુઓ, છાણ, ગોમરથી, સમુદ્રની
અને માહલાનાં હાડકાં તથા તરતો કચરો,
પરવાળાં, મોતિથી, એક કોડી કે માપ જેવું

નહવું પ્રાણીએ જમીનમાં દટાવ્યા અસીહ
(અલ)ના બારે શિષ્યોથી, એક અદના ફૂલ
અને નાનામાં નાનો તારો તમારા માનવા
પ્રમાણે ખોદાવા દીકરા ઈસુ ખ્રિસ્તથી કરેડો.
દરબજે “અપ્રજલ તથા આલા છે એમાં કોઈ
વાતનો શક નથી” માનવુંજ પડશે, પણ જ્યારે
સરખામણીમાં એ કાયદાને કોઈ અબણ
જગલી પણ માન્ય રાખશે નહીં ત્યારે મુસલ-
માનો કેમ માન્ય રાખશે ?

રેવરંડ સુરએ ફાતેરના ડગ રૂકઅની
આમત જે તમે લખી એની ઉપરની આમતો
તમે શા માટે છોડી દીધી? મળકુર સુરતના
રજા રૂકઅથી મુશરિકો અને મોવહહિં મુસ-
લમાનોનું ગયાન ચાલતું આવે છે અને જનાય
મોહમદ પેગંબર સાહેબ (સત્ર)ને દિલાસો
આપવા અર્થે ફટલીક સરખામણીઓ ત્યાં
દેખાડવામાં આવી છે કે એ મોહમદ! (સત્ર)
ખોદાથી ખીનારા લોકો તમારી વાતો સાંભળી
બીએ છે અને તેથી આપ ખુશ થાઓ છો
અને મુશરિકો તમારી વાતોને સભળી ખીતા
નથી અને તેથી આપ દલગીર થાઓ છો.
પણ એમાં આપને દલગીર થવાનું કંઈએ
નથી. કારણકે સરખામણી કરતાં જેવી રીતે
“દેખતા અને આંધળાને, પ્રકાશ (નર કે અજ-
વાળાને અને અંધકારને, તંકાને અને છાંય-
ડાને કાંઈપણ એક સરખાં ગણી શકવું નથી”
અને (તેમજ) જીવતાઓને અને મરેલાઓને
ખરાખરીમાં ગણી શકવું નથી. એવો અકાંદ
પાકજ જેને ચાહે તેને (તમારી શીખામણો
સાંભળવાના કાનો આપશે અને જે લોકોની
હાલત કબરોમાં પડેલા મઠડાઓ જેવી છે એવાની
સારી વાતો મન દબને સાંભળવાની તેઓમાં
શકિતજ નથી)તેઓને આપ (પોતાની શીખામણો)
સંભળાવનારાજ નથી. આપનું કામતો ફક્ત
જુડા (શીરક કુરઆન) કામોથી તેઓને ખીત-
ડવાનું છે.” જે મુસલમાનો નહીં સાંભળે
અને આપ દલગીર થતે તો બાંબળી હતું

મતલબ એ કે મુસલમાનો આપિવાળા દેખતા, નરવાળા, અને અનવાળાવાળા અને ધિમાનના આત્માને લીધે જીવતા લોકો છે તેઓ તમારી દરેક દરેક શિખામણ અને આચારને માથે ચલાવશે. પણ તેથી ઉઘટા સુશરિકો, કાફિરો અને મુનાફિકો પોતાની બેદીનીને લીધે જાણે આંધળા, અંધકારવાળા અને મરડાંઓ જેવાં છે તેઓને ખરો માર્ગ સૂઝશે નહીં અને તમારો ઉપદેશ તેઓ સાંભળશે નહીં માટે આપ દલગીર થશો નહિ. બસ આખા રૂઝવતો ટુંક સાર અને આયતની મતલબ એ હતી, રેવરંડજીએ તેને ખેંચી લઈ જઈ મસીહ (અલ.)ના જીવન અને હજરત મોહંમદ (સલ.)ના મરજુની સાથે જોડી દીધી. શાખાશ! ઇં કાર અજ તો આપદો મદાં ચુનિન કુનદ.

૧૩મા પેરેગ્રાફમાં રેવરંડજી લખે છે “મુસલમાન બાઇઓ માને છે કે કયામતથી ઘોડો વખત અગાઉ, બારે તોફાન કરનાર તથા કુદર અને બેદીની ફેલાવનાર દબંગલ જાહેર થશે. તેને નાખંડ કરવાને અને બગડેલી મોહંમદી ઉમ્મતને રાહ રાસ્તપર લાવવાને તથા દીને હક કામ કરવાને મસીહ આસમાનથી નાઝલ થશે. અને તમામ અહલે કિતાબ તેના પરમાન લાવશે. જુઓ “ઇમ્મિન અહલિલ કિતાબે ખલ્લા લયુઅમિતુના બેહી” સુરત ઉલ નીસા રક. ૨૨.” બેશક દબંગલના જાહેર થવાને અમે પણ માનીએ છીએ તેમજ તમે પણ તેને Antichrist (અંન્ટીક્રીસ્ટ)ને નામે ઓળખો છો. તમે મોહંમદી આખી ઉમ્મતને બગડેલી લખી એ ખોટું છે અને તમારો ઘોડો છે. “મોહંમદી ઉમ્મતના કેટલાક બગડેલા પંથોને રાહ રાસ્તપર લાવવાને” લખવું જોઈતું હતું કારણકે સુનત જમાઅત એજ ખરો શિક્કો છે કે જમાઅત મોહંમદ પેગંમર (સલ) અને આપના એકએક સહાબી (રહી.)ને પગલે ચાલે છે અને દીન અને ફુમાના કામોમાં તેઓ

વિરૂદ્ધ જાણી જોઈને એક ડગલો પણ ઉપાડતા નથી. તે સિવાયના ફિક્કો રાફજ, ખાજા વિગેરેને અમે પણ બગડેલા માનીએ છીએ. પછી તમે જે આયત લખી તેને અધુરી કેમ છોડી દીધી? રેવરંડજી! મ્હોં સંતાડશે નહીં, અહીં મેદાનમાં આવો. તમે જાણો છો? તમે કુર્આન જેની પ્રસિદ્ધ આકાશી અસલી કિતાબ અને પ્રસિદ્ધ તજુમાઓવાળી કિતાબને અને મુસલમાનો જેવા વાદવિવાદમાં કુશળ કેમના મુકાબલામાં તમારો ટ્રેક્ટ કાઢી રહેલા છો; તમારે તો અંકે ડગલો તપાસીને મુકલો જોઈતો હતો. જુઓ અસલ આયત એવી રીતે છે “વ ઇમ્મિન અહલિલ કિતાબે ખલ્લા લે યુઅમેનુઆબેહી” “હજલા મોતેહી, વ થોમિલકેયામતે યફુને અલયહિમ શહીદા.” તેમાં તમે “હજલા મોતેહી”ના શબ્દ તો એટલાજ માટે છોડી દીધા કે તે ઉપર થઈ બચસા તમારો ટ્રેક્ટના ૧૨મા પેરેગ્રાફનો જડખૂણથી નાશ કરનાર છે. કેમકે એ ફકરાના અર્થ “તેના મરજુ પેહલા” જેથી સામેત થયું કે તેનું શબ્દોએ ચઢી ત્રણ દિવસ કબરમાં રહી ખ્રિસ્તિઓના મુનાહોનો કફિરો કે બદલો થવો જે તમે અને તમારી બાઇબલ શીખવે છે તે તદન ખોટું છે; તે તો આકાશી પર જીવતા છે. જેવી રીતે કે છપ્પને કરસીર અને ફતહુલ કદીરમાં શોધાનીએ હજરત અયુકુરૈરા અને હજરત છપ્પને અખ્યાસ (રહી.)થી રિવાયત કરી છે. વળી તમે માનો છો કે “આસમાન પર હમેશાં તે જીવતા રહેશે” (જુઓ તમારો ૧૨મો પેરેગ્રાફ), તે તદન ખોટું છે. તેઓ તો પાછા જમીનપર આવી મરજુ પામશે જોવા કે અમે મુસલમાનોનો અડધો છે.

રેવરંડજી! આ આયત લાવીને મુસલમાનોને કંઈ તુકશાન કરવાને બદલે તમે સૌથી વધારે તુકશાની ખ્રિસ્તિ ધર્મની કોધો. કેમકે તમે પોતે આયત અબકુરના અર્થ લખો છો કે “અને તમામ અહલે કિતાબ તેના પરમાન

લાવલું" અને જાહેર છે કે કુખાને સારીકના મહાવરામાં "અલે કિતાબ" લખે ચાહદી અને ખિરિતઓને માટેજ વપરય છે. ત્યારે તમારા અને અમારા માનવા પ્રમાણે બેશક ચાહદીઓ હજરત મસીહ (અલ.) પર ઇમાન લાવ્યા નથી તેથી તેઓ એકમાન ખરા, પણ શું તમામ ખિરિતઓ પણ એકમાન હતા અને છે અને મસીહ (અલ.)ના ઉતરવા સુધી દેહશે કે જેઓને તેઓ એટલે ઇશુ ખ્રિસ્ત (અલ.) પર વિશ્વાસ એટલે ઇમાન લાવવાની જરૂર પડશે? રેવરંડજી! એ કુખાને મળદ અને ઇસલામને અમરકાર (ગોઝિજી) જોયો? તમારેજ મોઢે અને તમારેજ કલમે કબજ કરાવી લીધું કે જે જે અલલે કિતાબ પછી તે ચાહદી હોય કે ખિરિત, જનાબ ખાતિમુલ અખીયા મોહમદે મુરતકાં અહમદે મુજતબા (સ. અ. સ.)ની નોણુવતની ખગર ખાત્રી પુર્વક તેને મળ્યા પછી આપ (સલ.)ના નખી હોવાપર જ્યાંસુધી ઇમાન નહીં લાવશે ત્યાં સુધી હજરત મુસા (અલ.) હજરત ઇસ્રા ખ્રિસ્ત (અલ.) અથવા તો હજરત આદમ (અલ.)થી લઇને હજરત મોહમદ પેગંબર મોહોય (સલ.) સુધી આપ સિવાય જેટલા પેગંબર થયા છે તે સહજાઓપર પણ જો ઇમાન લાવશે તોપણ તે અવિશ્વાસુ અથવા એકમાનજ ગણાશે. અલહમ્દો લિલ્લાહે અલા ઝાલિક.

પછી એજ પેરિશદમાં રેવરંડજી હાજે છે "માટે જો મોહમદ સાહેબ ખાતિમ હલ અખીયા તથા આપર ઝમાનાના નખી હોત તો આપર ઝમાનાની બેદીની અને ખરાબીને દૂર કરીને દીને હક કાયમ કરવાનું કામ તથા આ માન અને મરતબે, શા માટે મસીહને આપવામાં આવ્યો છે, કે કેવામત પેહલાં તમામ માણસ જાતનો તે હાદી શાય અને બધાં તેનાપર ઇમાન લાવે?" રેવરંડજી! ખાતિમુલ અખીયા યરાને માટે એ કંઈ જરૂર નથી, કે જ્યારેથી ખાતિમુલ અખીયા હોવાનો

દરજો તેઓને મળે લારથી કેવામત સુધી તેઓ હવતા પણ રહે અને દરેક સંક્રમાં લોકોમાંથી બેદીની અને ખરાબીને દૂર કરીને દીને હક કાયમ કરવાનું કામ કરતાજ રહે બરકે એ તો તેઓની પછી તેઓના ધર્મ આગેવાનોની ફરજ છે જેને આજ સુધી અને હવે પછી કેવામત સુધી ઇસલામી ધર્મ આગેવાનો અલહમ્દો લિલ્લાહે જોઇએ તે કરતાં પ્રધારે સારી રીતે બજાવતા આવ્યા જાય છે અને આવ્યા જશે. ભારે મસીહ (અલ.)ના ઉતરવાની શી જરૂરે કુખાને પાક અને મુસલમાનો માને છે તે પેહલાં સંભળી લો પછી તમારા સવાલનો જવાબ પાતાની મેજે નીકળી આવશે.

કુખાને મળદમાં હજરત ઇસ્રા મસીહ (અલ.)ના આવવા માટે છે કે "વ ઇન્નહુ લ ઇલ્મુન લિસ્સાઅહ" (પારે ૨૫ રૂક ૯) હાદિઝ ઇખ્બે કસીર (રહ.) જેવા પ્રખ્યાત રાફદિસ પોતાની તફસીરમાં લખે છે કે "હુ" એ સંખ્યા સર્વનામ (ઝમીર) હજરત ઇસ્રા મસીહ (અલ.)ના નામને દેહાણે વાપરવામાં આવ્યું છે, કારણકે ઉપરથી આપનુંજ ખયાન ચાલ્યું આવે છે. અને અહીં "ઇલ્મુન" શબ્દના અર્થ કેવામતના પેહલાં મસીહ (અલ.)નું આકાશપરથી જમીનપર ઉતરવાના છે. કે જેથી લોકોને એ વાતની જાણ થઇ જાય, જ્ઞાન થઇ જાય, ખબર થઇ જાય કે બધાં હવે કેવામતના આવવામાં જરાએ શક શુભેલ રહ્યો નથી. પછી તેઓ પોતાની તેજ તફસીરમાં લખે છે કે "મજ્જુર અર્થને રોકે દેનારી તે કિર્મત છે" (કે જેમાં "લઇલ્મુને" નહીં પઢાતી) "વ ઇન્નહુ લ અલમુલ લિસ્સાઅહ" એટલે જોન અને લામ (ખાને હરો)ને ઝખર લગાડીને પહવામાં આવે છે જેના અર્થ મોહી નિશાનીના છે તે જાહેર દલીલ એ વાતની છે કે કેવામત જરૂર થશે અને એજ અગેવે મોહમદ હિફ, અબુહરેરા, ઇબને અબ્બાસ, અલિબ અલિબ, અખી મલિક, અમરન, હજરત

મસીહી, કયાદહ અને ઝાહહાહ એવા કસ-
લામના પ્રખ્યાત હદીસો અને તશ્સીરના
આલીમોએ જોટલે વિદ્વાનોએ કીધા છે, કારણ
કે પોતે જનાબ નબી મોહમદ સાહેબે (સલ.)
હદીસમાં ફરમાવ્યું છે કે જ્યાં સુધી આ દશ
નિશાનીઓ નહીં જ હેર દશે ત્યાં સુધી કેયા-
મત હાથમ દશે નહીં. જેમાંની એક દબ્બલનું
જાહેર થવું અને ખીજી હજરત મસીહ (અલ-
નું આકાશી ઉપરથી, ઉપર હું લખી ગયો તે
પ્રમાણ, જવતા જવત પોતાના ખાકી જદન
સાથે આ જમીનપર ધોળે દહાડે લાખો માથુ-
સોના દેખતાં ઉતરવું છે.

હવે ઉતરને શું કરશે તે સાંભળો, મુ-
સ્લિમ શરીફ, યુષારી શરીફ, અબુદાઉદ શરીફ
તિર્મિઝી શરીફ અને હાકિમે, અહમદ બિન
હાંબલે (રહ) પોતાની હદીસની કિતાબોમાં
એ માટે જે જુદી જુદી હદીસો લખી છે તે
દરેકને જુદી જુદી ન લખતાં તેની એકત્ર હુંક
મતલબ આહી લખું છું:—“હજરત મસીહ
(અલ.) હંસાશી હાકિમ, તમારા જેટલે મુસલ-
માનોના, હમાન રહને ઉતરશે, (હજત નબી
મોહમદ (સલ.)ના મેદાન સહાળી) ઉવાં બિન
મસીહ (ંદી)ના મેદાને મળતા મેદાવાળા
દશે હજરત મોહમદ પંચખર સાહેબ (સલ.)
પછી અને હજરત હંસા (અલ) વચ્ચે કોઇ
સાચો નબી થશે નહીં. તેઓ આવીને ખ્રિસ્તિ
ઓની સલીયુ Crossને (જ્યાં જોશે અને
જ્યાંથી નબી આવશે) તોડી નાંખશે, અને
(ખ્રિસ્તિઓને ત્યાંના) હુકરોને નાશ કરશે, અને
જઝિયા નામનો કર બંધ કરશે કે જે કર
મુસલમાન બાદશાહોને પોતાની ઝેંમુસ્લિમ
અથવા on Mohamadan રૈયત પાસે
લેખોના સંરક્ષણને માટે લેવાતો હાકમ
છે. કારણ કે તેઓ સુધળા ગેર મુસ્લિમ
કે માન મોસ્લિમ કોમો માહુદી ખ્રિસ્તિ, પાર્સી
મતિપૂજકો બધાએને ફક્ત દરસામ જોટલે
મોહમદી દીન વસંકે હમાન કે વિશ્વસ હાવું

વાને તેડશે અથવા નોતરશે, અને જેઓ એ
નોતરને કબૂલ નહીં રાખશે તેઓની સાથે
ફક્ત દરસામને માટે મુદ્દ, લડાઇ અને
કતલ ચલાવશે, કે વાતો દીને મેહમદી કબૂલ
કરશે અથવા હથિયારો વડે લડાઇ કરીને કપાઇ
જાઓ હવે તમારે માટે ફક્ત એજ રસ્તો મા-
નીનો છે. અને તેથીજ દસલામી મોહમદી
દીન શિવાય ખીજા બધા ધર્મોના તેઓના
વખતમાં ખોદાવાક નાશ કરશે, અને મસીહ
(અલ.) પોતેજ દબ્બલને મેદાનમાં પોતાની
સાથે લડવા ખોલાવશે અને તેઓના હાથ
મુખારકથીજ તે કતલ થશે”

આ બધા લખાણપરથી (૧) મુસલમાનોના
ઇન્સાફવાળા હાકિમ બનવા માટે, (૨) મુસલ-
માનોના ધર્મના હુકમો ચોખ્ખ રીતે તેઓમાં
ચલુ કરવા માટે, (૩) ખ્રિસ્તિઓના Cross
કે સલીયને તોડવા માટે, કે જેથી
સામેત થાય કે દરસામી ધર્મ આવ્યા
પછી ખ્રિસ્તિ ધર્મની તદ્દન જરૂર નથી (૪)
હુકરોને કતલ અને તેઓના નાશ કરવા માટે કે
જેથી સામેત થાય કે કુર્બાનના હુકમ મુજબ
તેઓને (પાળવા અને) ખાવા હરામ છે. (૫)
આખી દુન્યામાં માત્ર દસલામી દીનનો પ્રચાર
કરવા માટે (૬) દસલામી દીનને નહીં માન-
નાર સુધળા દીનોવાળાઓથી હથિયારો વડે
લડવા માટે (૭) જઝીઓ બંધ કરવા માટે
અને (૮) દબ્બલનું મરણ મસીહને હાથેજ
થાય એવો ખોદાખ હરાવ પૂરા કરવા માટે
મળીને કુર્લે આઠ વાતોને માટે હંસા મસીહ
(અલ.)નું આવવું હમો સુધળા સુન્નત જમા-
અત મુસલમાનો એકમતે માનીએ છીએ.
સમજના રેવરંડો! એમાં અથવા તો તમામ
કુર્બાન કે હદીસોમાં કેથે નથી કે તેવણ નથી
શરીઅત લઈને આવશે અને દીને મોહમદ-
દીને જે તમારી બાબજલમાં લખ્યા મુજબ
પોતે હમુ મસીહના ચહબહાનું દીન છે
(પંચો પાતું ૪મું) મરાડી પોતાનું જુદું કે

નવું દીન કાયમ કરશે. હું ઉપર લખી આવ્યો છું કે દરેક મોટા દરજ્જાના માણસને માથે કેટલીએક ફરજો બજાવવાની હોય છે તે બધાં સુધી બજાવી નહીં લાવે ત્યાં સુધી તે મનુષ્ય પામતો નથી જેવી રીતે પોતાની નોખુબત વખતે નોખુબત પોંદ્યાડની ઈશુ મસીહને માથે ફરજ હતી અને તેઓએ તે બજાવી દીધી પછી તેઓને માથે એ આઠ દસ ફરજો પણ બજાવી લાવવાની છે જે તેઓ બજાવી દેશે ઈ. અ. તઆલા. રહી હમાન લાવવાની વાત તે હું સામેન કરી ગયો કે તમારા કરતાં કરાડો ગણે સારો હમાન અમે સઘળા મુસલમાનો હજરત હસા મસીહ પર રાખીએ છીએ. પછી કહ્યું નવું હમાન અમને લાવવાની જરૂર પડશે તમે ખ્રિસ્તિ-ઓને અલખત, શુળીએ ચઢેલા અને કયરમાં ત્રણ દિવસ સુધી દટાયેલા અને ખ્રિસ્તિ દુન્યાના, શુનાહોના બદલામાં ત્રણ દહાડા જહાંનમ એટલે નકામાં ગયેલા ઇશુ ખ્રિસ્ત અને ખોટી, લાખો ફેરફાર વાળી અ. અ. અ. છે. દીને અલખત કુર્આન પર ચાલનારા, કુર્આન પર ચલાવનારા કુર્આનને જ અલ્લાહની ઉતારેલી કિતાબ માનનારા અને મનાવનારા, શુળીએ ચઢેલા વિહ માન અને હજરત સાથે આદાશ પર જઈ તેવા જ માનપાન સાથે પાછા આકાશ પરથી આવનારા સલીય કે કોસનો નાશ કરનારા, આખી દુન્યામાં દીને મોહમદીના ફેલાવો માત્ર હથિયાર વડે કરનારા અને બધા બેહમાન ધર્મો અને તેઓના તાબેદારોને લગભગ મટાડી નાંખનારા ઇશુ ખ્રિસ્ત છબને મર્યામ અલયહિ મસ્લાતો વસ્સલામ પર નવેસરથી વિશ્વાસ અને હમાન લાવી જનારા ખાતિમુલ અબ્લીયા (અલ.)ના દીને કકકમાં દાખેલ થયું પડશે.

રેવરંડ! નબીઓની શાન જ એવી છે કે ખોદાપાકની દરેક મખલૂક, કાદિરો, સિવાય નબીને ઘટતું માન આપતું પોતાની સૌથી પેહલી ફરજ, ખોદાને માન આપવા પછી સમજે છે. ત્યારે આ જગ્યાએ તમે જે સવાલ ઉઠાવ્યો

કે “માન અને મરતબો શા વસ્તે મસીહને આપવામાં આવ્યો છે?” એ તમશે સવાલ જ ખોટો છે. તેઓ નબી છે, અને અમે મુસલમાનોના તેઓ પર હમાન છે ખોદાપાકની તેઓ પર તેઓના દરજ્જાને લાયક મેહેરવાની છે એટલા માટે. રેવરંડ! એક પ્રખ્યાત કારણ ખીજું પણ છે પણ ઇન્સાફથી જોનારને નજરે પડશે પાછળ તમે વાંચી ગયા કે રહેા પેદા થઇ ત્યાર પછી સઘળા નબીઓ (અલ.) પાસે ખોદાપાકે એક કોલ કરાર લીધો કે સઘળા નબીઓ (અલ.) માંથી જે કોઇની પાસે તેઓના નોખુબતના જમાના દરમ્યાન જો નબી મોહમદ સાહેબ (સલ.) અવી જાય તો તે નબી પોતે અને તે નબીની સઘળી ઉમ્મને હજરત મોહમદ (સલ.) પર હમાન લાવવો અને આપ ચાહે તે દરેક કામમાં આપની મદદ કરવી (જુઓ પાતું ૪૭-૪૮). પણ ખોદાપાકની મર્જ એજ હતી કે આપ (સલ.) સૌથી છેલ્લા નબી થાય ત્યારે તે કોલકરાર લીધેલો ફેકટ ગણાતે અને જાહેર છે કે ખોદાપાકનું કેઇ કામ નકામું હોતું નથી, આદમ (અલ.) થી લઇને હજરત ઇસા મસીહ (અલ.) સુધી દરેક નબી અને તેઓની ઉમ્મત એ ચાહતી હતી કે આપ (સલ.) અમારામાં જાહેર થાય પણ એ મોટાઈ મેળવવી ખુદાપાકે હજરત હસા મસીહ (અલ.)ના નશીયમાં રાખી હતી તેથી આપને તે કોલકરાર પૂરા કરવાનો સંજોગ ખોદાપાકે આપેર ઝમાનામાં મેળવી આપ્યો. એમાં તો ખ્રિસ્તિઓને ખુશ થઇ હજરત મોહમદ (સલ.)ના દીનની મદદ કરી ખીજી દીનો અને અને પેગંબરોની ઉમ્મનો આગળ પોતાની સરસાઈ બતલાવી ખોદાપાકના લાખો ઉપકાર માનવા જોઇએ કે તેઓના ખ્યારા નબી (અલ.)ને ૧૯૦૦ વસ્ત આકાશમાં સંભળી રાખી તેઓને આ દરજ્જો આપવામાં આવ્યો; નહીં પોતે ખ્રિસ્તિઓ ફસમતી કરી

મોહમદી દીનને દરેક રીતે દુન્યાથી એકદમ નાખૂદ કરવાની કોશીશ કરતા ઉભા થઇ બંધ નેવી રીતે કે આજકાલની ખબરોપરથી પુલક રેખાઇ આવે છે.

વખતે કોઇ પાદરી કેહશે કે હજરત મોહમદ પેગંબર સાહેબ (સલ.)ને ત્યારે તો હજરત મસીહ (અલ.) દુન્યામાં હતા તેજ વખતે જાહેર થયું જોઇતું હતું; આ છસે વર્ષ પછી શા માટે જાહેર થયા હશે? તેનું કારણ તો જાહેર છે કે બિચારા મસીહ (અલ.)ને કંઈ એવો જમાનો મળ્યો કે તેઓ પોતાનાપર જ્યારે સંકટ આવી પડ્યો તો બારેમાર શિષ્યોજ પોતે તેઓને તે સંકટમાં એકલા મુકી નહાસી ગયા (નવો કરાર, માથી, અધ્યાય ૨૬ની કલમ ૫૬), વારતે એ તો ઠીકજ થયું કે તે વખતે હજરત મોહમદ (સલ.) જાહેર થયા નહીં, પોતે મસીહ (અલ.)ને પોતાની મદદ કરવી મુશ્કેલ હતી તો તેઓ બાપડા હજરત મોહમદ (સલ.)ની શી મદદ કરતે ! ખોદાપાક ગેખનેા જાણુનાર અને દાના છે ખ્રિસ્તિઓ અને યાહૂદીઓની એવી ભેવફાઇ અને ભેધમાનીની હાલત જોઇ તેણે પોતાના પેગંબર હજરત મસીહ (અલ.)ને તરત આકાશમાં ઉડાવી લીધા અને તેઓને દિવાસો દીધો કે આપ મનમાં જરાએ નાખુશ થશો નહીં આપ હાલ લગભગ બેહજર વર્ષ સુધી અહીં આકાશપર આરામ લો, એ પછી એ બારને ઠેકાણે બાર કરોડ બલ્કે તેથી ચાર ગણા ઉડતાળીશ કરોડ તામેશારો (એટલે મોહમદી મુસલમાનોએઓની હાલની ખરી ગણતરી ૪૯ કરોડ છે જેમાંથી લડાઇઓ વિગેરેમાં કાપતાં કપાતાં ૪૮ કરોડ છે. એ તઆલા રહી જશે તેઓને) અમે આપને એક મોટી પુણ્યખબર સાથે આપશું. હજરત મસીહ (અલ.) સમજ્યા કે રખેને તેઓ ખ્રિસ્તિઓ હશે. અને સંખ્યાનો વધારો એ પુણ્યખબર હશે. ત્યારે તેઓને જવાબ મળ્યો કે નાં જ્યારે તમારા પોતીકા જમાનાના

ખ્રિસ્તિઓ એવા નિકળ્યા કે માત્ર લોકો પહેલે આત્મા ત્યારથી જે સંતાયા તો છેક કખરમાં દટાયા પછી તમારી હાલત જોવાની તેઓને જરા ઇચ્છા થઇ (ચોહાન, અધ્યાય ૨૦મે), ત્યારે બેહજર વર્ષ પછીના ખ્રિસ્તિઓથી કઈ વાતની ઉમેદ રાખો છો ? અરે મારા ખ્યારા પેગંબર ! રાંએ મીસાકમાં જે કરાર મેં સધળા નખીયો તેમજ તમારી પાસેથી લીધેલો તે તમને યાદ હશે. તેજ નખીએ આખેર ઝમાન, ખાતિમુલ અખીયા (સલ.)ની એ ઉમ્મત હોશે. અને યાહૂદીઓ, કાફિરો, મુશરિકો, મૂર્તિપૂજકો તો એક બાજુએ રહી જશે પોતે તે લોકો જેઓ તમને પોતાના નખી જાહેરમાં ઘાંટા પાડી પાડીને કેહતા હોશે અને પોતાને ખ્રિસ્તિ કહેવડાવતા હોશે તેઓજ હજરત નખીએ આખેર ઝમાં (સલ.)ના અને તેઓની ઉમ્મતના કટા શત્રુ બની ઉભા થશે, અને તમારા દુન્યામાં ફરીથી ઉતરવાની ઇન્તેજરીમાં તે ગરીબ મુસલમાનો રાહ જોશે, ત્યારે હું તમને હજરત મોહમદ પેગંબર (સલ.)ની ઉમ્મતની મદદ કરવા બલ્કે ખઈ જોતાં હજરત મોહમદ (સલ.)ની મદદ કરવા, કેમકે દીનની ફતેહ અને ચલતીને માટે ઉમ્મતની મદદ કરવી તે ઉમ્મતના નખીની મદદ કરવી છે, હું આપને તેઓનો ઇમામ અને સરદાર બનાવીને મોકલીશ કે જેથી એ કાલકરાર પૂરું કરવાનું અને બજની લાવવાનું માન આપને મજે અને કયામતને દહાડે ખીજ નખીયો (અલ.) આગળ એ બાબત આપને મોટાઇ મારવાનું અને મગરખી ધરોવવાનું કારણ મળી આવે. ત્યારે આપ ઘણાજ પુશ થઇ ગયા અને આકાશોપર સુખે રેહવા લાગ્યા.

દીને ઇસ્લામમાં દાખલ થઇ આ ઇસલામી દીન પ્રમાણે હજરત મસીહ (અલ.) ચાલશે એ કંઈ હું કેહતો નથી પણ જનામ રસુલે ખોદા મોહમદે મુસ્તફા (સલ.) તેરસો વર્ષ આમજીએનો એવી રીતે અખીખવાદ :

(વિશ્વનાથ) શરમાલે છે કે “મારી ઉન્મત્તતાથી એક ટોણું કયામત સુધી સાચા માર્ગપર (પૂર-પૂરી રીતે) રહેશે તો બ્યારે ઇસા ખિન મર્થમ (અથવા) નમ્ર કાશ) ઉપરથી (જમીનપર) નીચે ઉતરશે. ત્યારે તે (રાખા)ઓના અપીર (જનાંય) ઇમામે મહદી સાહેબ) હજરત ઇસા (અલ)ને (તમાજનો વખત થઇ ગયેલો જોઇને જમાઅત થી) નમાઝ પઢાવવા માટે આજ્ઞ કરશે કે પધારો! (તમે) પોતે ઇમામ બનીને) અને નમાઝ પઢાવો ત્યારે તે (હજરત ઇસુ મસીહ (અલ) કેહશે ના તમારામાંનાં એક (જેવી રીતે દુન્યાના કમો માટે) તમારામાંનાં કેટલાક પર ઇમામ કે સરદાર બને છે તેમજ દીનના કમો માટે અને ખાસ કરીને છાબદત માટે પણ તેજ તમારો સરદારજ લાયક છે. ખોદા પાકે આ ઉન્મત્ત (મોહમદીયાને) બીજી ઉન્મ-પર) આ મોટાઇ ઇનાયત કીધી છે. સુસ્લિમ શરીફ. (કે તેઓ નબીના મેબૂદ હોવા છતાં નમાઝને માટે પોતે ઉન્મત્તી હોવાં છતાં ઇમામ બની શકે છે જેવી રીતે કે પોતે હજરત મોહમદ (સલ). હજરત અબ્દુર રહમાન ખિન જોહરી પછાડી નમાઝ પઢી છે. અને તેવીજ રીતે હજરત ઇસા (અલ) સુકતદી બની ઇમામ મોહદીની પછાડી મોહમદી શરીઅતના દૂકમો પ્રમાણે નમાઝ પઢશે. એવીજ હદીસોપરથી સુસ્લિમ શરીફની પ્રખ્યાત માનીતી શહે લખનાર ઇમામ નવવી (રહ). પોતાની શર્હમાં લખે છે કે ઇસા ખિન મર્થમ (અલ)ને ખોદાપાક આ-કાશપરથી ઉતારશે તો તેજુને આપણી (મોહમદી) શરીઅત પ્રમાણે હુકમ કરનાર હાકેમ બનાવીને લોકોમાં મોકલશે.

હાજી અયાઝ માલિકી (રહ) લખે છે કે “જનાંય મોહમદ નબી (સલ)ના ફરમાવ્યા સુજબ કે “મારા પછી કોઇ નબી થવાને નથી.” અને આખી ઇસ્લામી દુન્યાના એકેકને (ઇન્માઅથી) એ વાત સામેત છે કે અમે સુસલામાંનોના નબી (સલ) પછી કોઇ નબી

થવાના નથી અને તેઓની શરીઅતજ કયા-મતના દિવસ સુધી ચાલુ રહી બીજી કોઇ શરીઅતથી રદ બાતેલ થવાની નથી. કેટલાક શુમ-સહ ટાંગાએ એવું અતુમાન કીધું કે મજકુર હદીસ ખોટી છે જે બાતેલ કલખા છે બદકે એના જેવી બીજી હદીસોની એ મતલબ નથી કે જનાંય ઇસા (અલ) એવી શરીઅત લખતે ઉતરશે કે જે શરીઅત અમારી મોહમદી શરીઅતને મનસુખ (રદ બાતેલ) કરી દેશે કારણકે એમાં અથવા બીજી હદીસોમાં એ વાતેના કોઇ જુબ જવાન પણ આવેલું નથી. બદકે એ બાબતની, કિતાબુલ ઇમાનની અને તે સિવાયની સાચી હદીસોમાં છે કે હજરત ઇસા (અલ) ઇન્સાફી સરદાર થઇ ને (આ મોહમદી ઉન્મત્તમાં) ઉતરશે અને અમારી ઇસ્લામી શરીઅત પ્રમાણે પોતે ચાલશે અને બીજાએને ચલાવશે અને ઇસ્લામની જે જે વાતો લોકોએ છોડી દીધી હશે તે સધળી વાતોને નવેરથી ચાલુ કરશે.” ત્યારે રેવરંડજી ખોળ તપાસ કરતાં સામેત થયું કે “કુરાન પ્રમાણે ઇમાનદારોનો અવલ તથા આખનો પેશા તથા હાદી” તમારા મજકુર પેરેગ્રાફમાં લખ્યા પ્રમાણે “મસીહ ફરે છે” એ ખોટું છે પણ બાયબલમાં વર્ણવાયલા દુન્યાના શાહનશા હજરત મોહમદ પેગંબરે આપેર જમાન, સૈયદુલ ઇન્સે વલ જનન, પેશા તથા હાદી સામેત થયા, વારંતે તમારોજ ફરો ટાંકું છું કે “માટે જે માણસ જાણી જોઇને પોતાની આંખોમાં ધુળ નાંખે તથા સન્નાઇ સાથે દુશમની રાખનાર હોય તેજ” “મસીહને મહમદ કરતા” નહી પણ હજરત મોહમદ (સલ)ને હજરત મસીહ (અલ) કરતાં “હજરતે દરબજા ઉત્તમ નહીં માનશે.”

રેવરંડજી દુન્યાની હાલત ઇસ્લામના પેગંબર સાહેબ (સલ) ના ભવિષ્યવાદ અકેક સુજબ કેવી ફરવાતી જાય છે તે આવી

ક્રમથી જોનારપર છુપું નથી હાંસરત મસીહ (અલ.) ની અને ધર્મામ મહમદી (અલ.) ની પેશીનગોષ્ઠીની એ અસર છે કે હાલ આખી દુન્યા એક જગત યુરની રાહ જોઈ રહેલી છે. "The Coming of the world Teacher" નામે એક ચોપડી ખાસ હાલનાં છપાઈ બહાર પડી છે જેમાં ધણા લ'આણુથી દુન્યાના મશહૂર ધર્મોના આગેવાનોની એ યા-બતમાં શી માન્યતાઓ છે તે જાહેર કરવામાં આવી છે. મ્યનાર પોને લખે કે, "we believe that a Great Teacher will soon appear in the world, and we wish so to live now that we may be worthy to know him when he comes (પાનું ૧૩મું)". એટલે અમારી માન્યતા એ છે કે એક મહાન યુર દુન્યામાં હવે જરૂરી જાહેર થશે અને તેથી હવે અમારી જાંદગી લાંબી થાય એવી અને ધૃષ્ટિ રાખીએ છીએ કે જેથી જ્યારે તે પધારે તે વખતે અમે પણ તેને ઓળખવાને લાયક હરીએ.

ખીજ જગ્યાએ લખે છે "We look for the coming of Christ in power and glory not in the clouds of heaven to judge the quick and dead, but in human form to help the world." એટલે અમે ધનુ પ્રિતની, સત્તા અને મહિમા સાથે જગતને મદદ કરવા આવવાની રાહ જોઈ રહેલા છીએ (અલિમોના જુલમથી) દુજતાઓ અને મોતની પથારીએ પડેલાઓનો ધનસાક કરવા મેઘના વાદળોપર આવવાની તેની રાહ જોતા નથી (કે જેવીરીતે અમારી આયબલમાં તેના આવવા માટે લખેલું છે) પણ માનુના લિખાસમાં (તે આવે તો અમે સંતોષ પામીશું) પાનું ૪૨).

એક કે.એ.એ. લખે છે "Every religion taught and teaches that one shall

come, in power of Whose word is salvation for all men. Hinduism prophesies that the next avatara is Kaiki, who shall come riding on a white horse Buddhism foretells the coming of the "Teacher of Gods and men," the Buddisattva Maitreya. The Zoroastrian is taught to look to the coming of the Saosh-yant, The Saviour the Jews to expect the Messiah and the Christians the Christ. Mohomadanism, too, speaks of the coming of another Prophet of God (Nabi Issa or Jesus). એટલે દરેક ધર્મે પોતાના તાજેદારને શીખવ્યું હતું અને શીખવે છે. કે એક એવો (જગત આગેવાન) આવશે કે સવળા માણસોના ઓહાર (નગત)નો આધાર તેના હુકમશપર છે. હિંદુ ધર્મ બલિષ્ઠ ભાષે છે. કે તે કાલકી (કે નિ:શ કલંકી) આવતાર છે. જે એક સદેહ શેઠાપર બેશીને આવશે. જોહ ધર્મ ખખર આપે છે કે જુદિ સત્ત મેત્રેય દેવતા અને મનુષ્યમતિનો શિક્ષક આવનાર છે. પારસીઓના ધર્મે તેઓને સૂચના કીધી છે કે મુકિત આપનાર સાઓશિયંતની પધરામણીની હે જરથોસ્તો તમે રાહ જોતા રહેજો. યાહૂદીઓ મસીહાની અને ખ્રિસ્તીઓ ઇસુ ખ્રિસ્તની વાટ જોઈ રહેલા છે. ઇસલામી ધર્મ પણ (નખી ઇસા (અલ.) નામના) ખીજ એક જોદાઈ પેગંબરના આવવા માટે કહી રહેલું છે. (પાનું ૧૦૯).

ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડીઆમાં ૧૬મી માર્ચ ૧૯૧૬ના પેપરમાં એક લાંબુ લખાણ એ યાબતમાં છે જેમાં લખનાર લખે છે કે "The prophecies of the second coming of Christ are fulfilled on all sides

and in every walk of life conditions exist as foretold by the prophet as signs of the times. એટલે નખીયો (અલ)એ દુન્યાના જે જે ફેરફારની પેશીનગોષ્ઠ ઠાપી હતી કે જ્યારે હજુ ખ્રિસ્ત બીજી વખતે દુન્યામાં આવશે ત્યારે દુન્યામાં આવા આવા ચિહ્નો જાહેર થશે, તે બધી પેશીનગોષ્ઠો દુન્યાને દરેક ખૂણે પુરેપુરી રીતે જાહેર થઇ ચુકી છે.

ત્યારે સામેત થઈ ગયું કે રેવરંડીય ખ્રિસ્તિઓને સંતાડી ફક્ત સુસલમાનોની જ માન્યતા દેખાડતા હતા કે ઇશુ ખ્રિસ્ત બીજી વાર આવશે એ ખોટું છે. જે હાલના જમાનાના ખ્રિસ્તિઓ ચોપડીઓ પ્રગટ કરી પોતાની એ માન્યતા ખુલ્લેચોદ કબૂલ કરી રહ્યા છે. બીજી વાત એ સામેત થઈ કે માત્ર સુસલમાનોજ કોઈ મહાન જગતના તારનારની રાહ જુઓ છે એમ નથી પણ સઘળા પ્રખ્યાત ધર્મો તેની ઇન્તેજારીમાં છે. મારી નજીવી સમજણ પ્રમાણે એ બંદોબસ્તનું કારણ ઉપર હાથેલી હદીસનો તે શકર છે કે “હજરત ઇસા (અલ.)ના જમાનામાં ઇસલામ સિવાય જોટલા બેપાયા ધર્મો છે તે સઘળાઓને ખોદાપાક (લગભગ) નાખૂદ (જેવા) કરી નાંખશે.” કારણ કે એક તરફ તો હજરત ઇસા (અલ.)ના ઉતરવા પેહલાં હજરત ઇમામ મહદી સાહેબના આવવાથી ઇસલામના બધા પંથો એકત્ર થઇ જશે. કેમકે શીઆ સુન્ની જે સઘળા પંથોના મૂળ છે તે બંને તેઓની રાહ જોઇ રહેલા છે તેઓના જાહેર થતાં જોવા બે મોટા પંથો એક થઇ ગયા તો નાના જુદા રહી શકતાજ નથી.

પણ સુસલમાન ગમે તેવા એકત્ર થઇ જાયો યાહૂદી અને ખ્રિસ્તિઓ કદી એકત્ર થવાના નથી તેનો બંદોબસ્ત એજ થવો જોઇતો હતો કે તેઓના એક સૌથી મોટા માનીતાને ખોદાપાક તેઓ માટે મોકલે, યાહૂદીઓએ હજરત હજુ મસીહને એટલાજ માટે નહીં

માનેલા કે તેઓની ખાતરી થઇ હતી નહીં કે એજ તે મસીહ છે કે જેની આવવાની ખબર આમરી આકાશી કિતાબો અમને આપી રહેલી છે. પણ જ્યારે દાંબો વખત થઇ ગયો ત્યારે જાહેરમાં તો નહીં પણ મનમાં તેઓ પણ માને છે કે બેશક મસીહ આવશે પણ અમે આમરી કુખોષ અને હકૂને હીલિ તેને કબૂલ કર્યો નહીં. હવે તેઓનાજ દેશમાં તેઓની રૂબરૂ આવા દમદમા સાથે ધોળે દહાડે તે આકાશપરથી આવશે તો તેને તેઓ જરૂર કબૂલ કરશેજ, ઇસાઇઓને તો બીજી વખતે આવવાની ઇન્તેજારીજ છે, એટલે તેઓને કબૂલ કરવામાં વાર કેટલી! આ તરફ આખી દુન્યાના સુસલમાનોને હજરત ઇમામ મહદીએ મોજીદનો દુકમ પોહોંચશે કે હજરત ઇસા બિન મર્મમ (અલ.)નાજિવ થઇ ચુક્યા. બીજી તરફ હજરત ઇસા મસીહ (અલ.)નો દુકમ તમામ દુન્યાના યાહૂદીઓ અને ઇસાઇઓને પહોંચાડવામાં આવશે કે હું પોતે ઇસલામી મોહમ્મદી દીનની તાબેદારી કરું છું તેથી તમારે પણ યુષ્માપ જરાપણ આનાકાની કીધા વગર એ દીનને સ્વીકારી લેવો, નહીંતો એકદમ કતલ કરી નાંખવામાં આવશો. ત્રીજી તરફ હિંદુ અને પારસી બ્રાહ્મણો સૌથી મોટી એજ નીકની જોઇને કે દુન્યાના સૌથી બળવાન અને વિદ્વાન કરોડોની સંખ્યા ધરાવનારા લોકો ઇસાઇ, યાહૂદી અને સુસલમાનો જ્યારે એક ધર્મમાં જોડાયા અને એકજ ટીચર ઝોંદાંધી વર્ડોના તાબેદાર બન્યા તો આપણે જુદા રહીએ એ ઠીક નથી, ઇસલામમાં હાથેલ થઇ જશે ઇ. આ તમાલા, અથવા તો એ લોકોની હિદાયતનો કોઈ બીજો બંદોબસ્ત ખોદાપાક જરૂર કરશે રેવરંડીય! “આ માન અને ખરતો સાવાસ્તે મસીહને આપવામાં આવ્યો છે કે કેવા મત પેહલાં તમામ માણસ જાતનો તે હાદી યામ?” એ સવાલનો સંપૂર્ણ વિસ્તાર સાથે બવાબ તમને અથો કે!

ફેવર'ડી ૧૪ માં પેરેગ્રાફમાં લખે છે
 “કુરાન પ્રમાણે મહમંદ સાહેબ રસૂલ તથા
 શુનેહગાર સાબિત થાય છે, પણ મસીહ મિલ-
 કુલ યેશુનાહ તથા ઇલાહી ઝાત “ઇનફખના
 રીકા મિન રહેના” સંખનાર હરે છે, “નફ-
 ખાના રીકા મિન રહેના” તો શુનેહગાર ઇન-
 સાન અથવા રસૂલ કરતાં સાહેબે ઉલુલીઅતને
 અફઝલ કરીને કેમ નહીં માનીએ”. ફેવર'ડી !
 મુસલમાનો તરફથી આપનો આભાર માનું
 છું કે હઝરત મોહમંદ પેગંબર સાહેબ જેઓને
 માટે આપ પાછલા દરેક પેરેગ્રાફમાં, જે કુર્આન-
 નથી મહાન નથી નહીં પણ એક સાધારણ
 માણસ મુસલમાનોની આગળ રજુ કરવાની
 અને સાબેત કરવાની કોશિશ કરતા ચાલ્યા
 આવ્યા, પણ તાબુખીની વાત છે કે ટૂંકરૂને
 છેવટે તેજ સાધારણ માણસને તેજ કુર્આનથી
 રસૂલ મનાવવા તૈયાર થઈ ગયા. “યઅરેફુનહુ
 કમા યઅરેફુના અખનાઅહુમ” (પા. ૨, રૂ. ૧)
 એટલે અહલે કિતાબ હઝરત મોહમંદ પેગંબર
 સાહેબને એવી સારી રીતે ઝાળખે છે કે જેવી
 ખરેખરી રીતે જરા પણ શક શુબેહ વગર
 તેઓ પોતાના દરજ્જાને ઝાળખે છે. એ છે
 ઇસલામનો મોજિજો કે ઇસલામના દરેક દુશ-
 મન કે વિરોધિઆને છબે અને કલમે છેવટે
 હંમેશા એકરાર જાહેર થાય છે કે ઇસલામ
 સાચો ધર્મ છે. -

રહી ગયો શુનેહગાર સાબિત કરવાનો દાવો,
 તે કેવાખત સુધી કોઇથી થયો અને નહીં થઇ
 શકશે જેને માટે પુરતો વાદવિવાદ પાછળ હું
 લખી આવ્યો (વાંચો પાનું ૭૫). સાચે ધણે
 ઠેકાણે હું લખી આવ્યો છું કે માત્ર મસીહ
 (અલ)ને જ નહીં પણ બીજા દરેક નબી (અલ)-
 ને કુર્આન યેશુનાહ માનવાને શીખતી રહયું
 છે. વાંર, તમે ફેવર'ડીની કોશિશ પ્રમાણે થોડી

વારને માટે ધારો કે મુસલમાનો (જોદાની
 પનાહ) હાલના ખ્રિસ્તિ ધર્મને સ્વીકારે તો
 તેઓને હાલની આયમકને ઇલાહી કિતાબ
 માનવીજ પડશે. ચાલો તેમાં તપાસીએ કે
 મસીહ (અલ)ને યેશુનાહ માનેલા છે કે કેવા.

દરેક આકાશી કિતાબને માટે એ જરૂરી
 છે, એટલું જ નહીં પણ કોઇની રચેલી કિતાબને
 માટે પણ જરૂરી છે કે જે મહાન પુરૂષને માટે
 તે ઉતરેલી કે રચાયેલી હોય તેને વચનનો
 પાળનાર અને સાચો તો સાબેત કરવાની
 કોશિશ કરે; નહીંતો તે કિતાબને કાઢ સાચી
 કિતાબ અને તે મહાન પુરૂષનું માન એક રજકણ
 જેટલો માણસના મનમાં ઝામશે નહીં. નબી
 માનવું તો બહુ દૂરની અને મુશકેલીની વાત છે.
 અશ્સોસ છે કે હાલની આયમલ જેને માટે
 ફેવર'ડી ઇલાહામી, આકાશી, ઇલાહી કલામ
 હોવાનો દાવો કરે છે, તેજ પ્રથમ જે કોશિશ
 કરે છે તે એકે તેમાંનો દરેક નબી દુષ્ટમાં દુષ્ટ
 માણસ જાહેર થાય. એ તો કુર્આનની કૃપા
 અને તેનો પ્રતાપ છે કે નબીયો (અલ)ને
 દુન્યાની દરેક કામ માનની નજરે જુએ છે.
 જે કુર્આન આ જમાનામાં નહીં હોત તો
 કોણ જાણે લોકો નબીયો (અલ) ને કયે હલકે
 દરજ્જે પોંદ્યાડી મૂકતે હલીલ તરી બીજા
 અબીયા (અલ) ની બેદખજતી અને અપમા-
 નના નમૂના હું પાછલ દેખાડી આવ્યો છું
 (વાંચો પાનું ૭૫). હવે જરા હઝરત મસીહ
 (અલ) માટે સાંભળો. નવો કરાર માટેથી
 અધ્યાય પની ૧૭મી કલમમાં છે “નિયમ
 શાસન અથવા ભવિષ્યવાણીઓની વાતોનો નાશ
 કરવાને હું આવ્યો છું” એમ ન ધારો, હું
 નાશ કરવા નહીં; પણ પૂર્ણ કરવા આવ્યો છું
 ૧૮મી કલમમાં છે “કેમકે હું તમને ખચિત
 કહું છું કે આકાશ તથા પૃથ્વી જતાં રહે ત્યાં

કુદી સહનું પૂર્ણ થયાં વગર નિયમશાસ્ત્રમાંથી એક કુદી અથવા એક માત્રા જતી રહેશે નહીં.

હવે આખી ખિસ્તિ દુન્યા જાણે છે કે નવા કરારે આગલા સંઘળા ભવિષ્યવાદીઓની કિતાબોના હુકમોને તદ્દન રદ આતેલ કરી નાંખ્યા, બિચારા સુસા (અલ) ની તોરેતના દસ હુકમો કેટલાક દહાડા રકયા પછી સેંટ પોલ કે પાઉલ મહારાજને તેમાંનો એક પણ બાકી રહેવા દીધો નહીં. હજરત મસીહ (અલ) ના ફરીથી આવવાના બચાનમાં હું દેખાડી આવ્યો (વાંચો પાનું ૫ તથા ૮૫) કે શિષ્યો કે હવ્વારીઓએ ઇન્જેલમાં ઇજીલ પણ મોઢેયાદ રાખી લખી નહીં, કમકે વાપરો હતો કે તમારા જીવતાં જીવત હું દુન્યામાં આવીશ, ત્યારે બાચ-બલથી હજરત મસીહ કેવા સાચા સાબેત થાય છે તે વાંચકો અને રેવરંડો પોતે વિચારી લો. શું જુદાણાથી અને ખોટા વાચદથી પણ કોઇ મોટો ગુન્હો એક નખીને માટે હેઠા શકે છે? હવે પોતાના તાળેદારોને જે શીક્ષણ આપેલા બાચબલમાં છે તેમાંનો એક નમુનો સાંભળો, ઇશુ ખ્રિસ્તને એક ટેકાણે લગનમાં કોઇએ તેડયાં હતાં તેને ત્યાં પીવાનો દાર ખુટી જવાથી ઇશુ ખ્રિસ્ત (અલ)ની મા, અરે કઇ મા? જેને પાદરીઓ 'કુવારી મર્ચમ' ખ્રિસ્તીઓનું એક મોટું ટાળું "ખોદાપાકતા ત્રણ ભાગે-માંનો એક ભાગ" ખોદાના સૌથી વડાલા દીકરાની મા, (એટલે.....સમજ લો) માને છે તે આપડી પોતાના દીકરાને ચમત્કારનો બંડાર જાણીને કહે છે કે હે પ્યારા દીકરા! "તેઓની પાસે દ્રાક્ષરસ નથી" આપ આપના ચમત્કારથી બનાવી આપો. તેના જવાબમાં બાચબલમાં લખેલા શબ્દો એ છે "Woman! what have I to do with thee? mine hour is not yet come" એટલે કે એરત! તારે મારી સથે શો સંબંધ (કે તું મારા કામોમાં વચ્ચે આવે છે અને

દખલ દે છે)? મારો (ચમત્કાર દેખાડવાનો) વખત હજી આવ્યો નથી. પોતાની એવી મોટા દરજ્જાની માને આવા તિરસ્કાર ભર્યા શબ્દોમાં તેણે અજુકી દીધી. ચમત્કાર દેખાડવાનો વખત હજી આવ્યો નથી કહીને માની તાળેદારીથી તેણે રહેાં ફેરબું અને તરતજ દારના કુંડાંઓમાં પાણી ભરાવીને પોતાના ચમત્કારથી જોએ છ કુંડાં સ્કોચ ગિલ્કિનાં તૈયાર કરી દીધાં. જે કામને એજ અધ્યાયમાં ઇસુનો મહિમા અને ચમત્કારનો આરંભ (શરૂઆત) અને શિષ્યોના વિશ્વાસ લાવવાનું કારણ લખ્યું છે. વાંચો નવો કપર યોહાન અધ્યાય ૨ ની ૧ થી ૧૧ મી કલમ.

નવા કરારના સંઘળા દીકારોએ અને હીમાયતી વિદ્વાનોએ લખ્યું છે કે મસીહે એવા શબ્દો પોતાની મા માટે વાપર્યાં એ બેશક અપમાન ભર્યા અને નાલાયક શબ્દો છે. દખલા તરીકે નવા કરારના પ્રખ્યાત દીકાર રેવરંડ ખ્રિસ્ત પોતાની દીકાની ૧ લી જિંદગના ખીજ ભાગના પાના ૨૧૯ માં લખે છે "મસીહે પોતાની માનું, આ કલમમાં, ધણુજ ઠપકાને લાયક અપમાન કીધું છે અને ધણુ તુચ્છ શબ્દો તેણે ઉચ્ચાર્યાં છે કે એથી વધારે તિરસ્કાર (હિકારત) વાળા ખીજ શબ્દો હશે નહીં." ઇન્જેલના એ ધોંટળો વાંચક આગળ ધુપો રહે તેટલા માટે ગુજરાતના ચાતુર રેવરંડોએ શું કીધું કે "હે એરત!" ને ટેકાણે "ખાઇ, મારે ને તારે શું?" તણુમો સુધારી કાઢ્યો- રેવરંડો! મુસલમાનોની બોળ તપાસ આગળ તમારાં બોપાળાં સંતાયલાં કદી રહી શકે વાર? રેવરંડો! એક મોટી સભા આગળ પોતાની માતૃશ્રીને આવી રીતે હલકી પાડવી શું એક પણ દાનીશખંદની આગળ મોટામાં મોટા ગુન્હાનું કામ નથી? એટલેજ નહીં પણ જે કામ કરવાને પોતાની માને હુકમ રદ કીધો તેજ કામ તરત કરવું શું દીકરાના આવા પામથી માનું હવે મોટામાં

વગર રહે કે ? માને આવી રીતે જીવું બોલીને
હજીર કરવી ગુન્હો નથી શું ? “તારા બાપ
તથા માતું સન્માન (ઈન્જન) કર (તે વચન
સહિત પહેલી આજ્ઞા છે).” નવો કરાર
કોઈથીએને પત્ર અધ્યાય ૬ કલમ ૨) અને
“બાળકો ! તમે સર્વ વાત વિષે તમારાં મા-
બાપને માને, કેમકે તે પ્રભુને ગમે છે.”
(કલોસીઓને પત્ર અધ્યાય ૩ ની ૨૦ મી
કલમ). શું ઇસુએ પોતાનાજ નવા કરારની
અને બાપબલની મજબૂર બંને કલેઓના
બગ ઠીકા નહીં અને તેથી તે મોટા ગુન્હેગાર
સામેત થયો નહીં ? અક્લવી, શાસ્ત્રની કલમે-
થી, ખ્રિસ્તી ટીકાકારોની કબજાતથી ઈસુ માટે
ખુશી રીતે મોટા ગુનાહો સામેત થયા.

વળી ચમત્કાર પણ કંઈ બાબતમાં તે
વિચારવા લાયક છે દાર જેવી દુન્યામાં સૌથી
પુરી અને માણસ જાતિને માટે પુરા અને
ગુનાહોના માર્ગ તરફ દોરી જનારી સૌથી
વધારે અસહકારક ઝેરી યીજ, જેને બંધ કર-
વાને હાલ યુરોપમાં સોસાઇટીયો પર સોસાયટી
ટેમ્પરન્સ સોસાઇટીયોને નામે રથપાતી જાય
છે. યુરોપની મોટી લાડાઇ વખતે ખ્રિસ્તી રોમલ
દેખીલાએ તો એને નહીં પીવાની કેટલાક
દિવસોની બાધા લીધેલી, એવા ખરાબ શૈતાનના
સુત્રને ચમત્કારની રૂએ જે માણસ તૈયાર કરીને
પોતે નખી હોવા છતાં લોકોને તેનાથી રોકાણ
કરવાને બદલે છુટથી પીના દે અથવા મોટો
કથો ગુન્હો હશે ?

બોહાપાકને માટે એવો અકાદે શીખવેકે ત્રણ
મળીને તે એક છે અને એકના ત્રણ છે અને
ત્રણે દરેક ગુણમાં એક સરખા છે એટલે (૧)
બોહા, (૨) ઇસુખ્રિસ્ત અને (૩) પવિત્ર આત્મા
(પ્રોફેટો પહેલો પત્ર અધ્યાય ૫ ની ૮ મી
કલમ) અને પ્રેમરુપક (દાઆએ અર્મીન) માં
અહાન પવિત્ર એશુનાસીસના અકાદાઓ જેને
એકમતે કાલના ખ્રિસ્તિઓ માને છે.) ૭૮૭ ૭૯
These equal Gods, હવે પહેલાના અ-

પછીના કાંઈ પણ નખીએ બોહાપાક માટે
એવો શિક્ષ અને કુદરતો અકાદા શીખવે
નથી, કે જેના પર તમામ દુન્યા હાંસી કરેછે,
શું એવા અકાદાને શીખવવા કરતાં પણ કાંઈ
મોટામાં મોટો ગુન્હો દુન્યામાં થઇ શકે છે ? હવે
રસક્ષો અને નખીયા (અલ) માટે બાપબલને
મોઢે કેવા કુલો ખરે છે તે સાંભળો. “ત્યારે
ઇસુએ ફરી તેઓને કહ્યું કે, હું તમને ખાત્રી
ખાત્રી કહું છું કે, ઘેરાતું બારણું હું છું,
જેટલા મારાથી આગળ આવ્યા તેઓ સઘળા
ચાર તથા લૂટારા છે; પણ ઘેરાંએ તેઓનું
સાંભળ્યું નહીં,” પ્રોફેટ અધ્યાય ૧૦ ની
કલમો ૭-૮ નવો કરાર). ઇસિલામ શીખવે છેકે
હજરત આદમ (અલ) થી લઇને જનાબ પેગં-
બરે આખરે ઝમાં મોઢ મઢ (સલ) સુધી બધા
નખીયોપર હમાન લાવો અને બોહાની પેદા
કીધેલી સઘળી રૂઢ (મખલુક) માં તેઓ સઘ-
ળાએને સૌ મખલુકથી દરેક વાતમાં મોટો
દરજીના માનો, એક નજીવીમાં નજીવી એઅ-
દબી જે તેઓમાંના કાંઈ એકની સાથે પણ
કરશે તો પૂરેપૂરા કાદિર થઇ જશે. પણ
વાહરે બાપબલના ઇસુ અને વાહરે તારા
વચન ! ! કે જેટલા પેગંબરો અને રસક્ષો
મારી પહેલાં લોકોમાં આવ્યા તે સઘળા ચારો
અને લૂટારાઓ હતા. એવા શબ્દો આજે એક
અહના હાકમને કાંઈ કહે તો કોણ જાણે તેને
કવી સજ થાય. શું એવા શબ્દો બોહાનાર
અને સઘળા નખીયોનું એવું અપમાન કરનારને
મોટામાં મોટો ગુન્હો લાગુ પડતો નથી ? “શું
એવી ક્રિતાય અને તેમાં વધુવેલા એવા
નખી પર, કુર્માને જેવી ક્રિતાય
અને તમામ નખીયોનું માન જળવનારા અને
ફલાવનાના હજરત મે.હ મઢ (સ. અ. સ.)
જેવા નખીને તજી દઇ સુસલમાનો હમાન
લાવશે ? નહીં. રેવરેન્ડજી ! બાપબલથી ઇસુના
ગુનાહો લખવા એશું તો એક મોટી લીસ્ટ
મરામ તેટલાં કાદી બતલાવી શકું છું. પણ

અત્રે નમુના દાખલ આટલા પર બસ કરે છું”
પણ તમે તો કેવામત સુધી જનાય મોહનદ
(સલ) તો એક પણ ગુન્હો કુખોનથી સામેત
કરી શકતા નથી. રહ્યા “તારા ગુનાહો માટે
ખોદા પાસે મારી ઓંગ” એ શબ્દોનો આધાર
તેના જવાબ ઘણા ખોલાસા સાથે હું ઉપર
ઈંચુકયો (વાંચો પાનું ૭૭)

પેરેઆદ ૧૪ માં ગુજરાતીમાં જે આવત
તમે લખી તેમાં “નદખાના” શબ્દ ખોટો છે
ખરો શબ્દ “નદખના” છે જેથી જણાય છે
કે અરબી લખાણ વાંચતાં પણ ફેવરડછને
આવડતું નથી. વળી ફેવરડછ ! તમે આવ-
તનો તરણુ મો કેમ ખાઇ ગયા એટલાજ માટે
કે ઘોઠો નહેર થઇ જશે, તેના અર્થ એવી રીતે
થાય છે કે ‘પછી તે(ના ગર્ભસ્થાન (રહમ)માં
અમે અમારી (પેદા કીધેલી રહો)માંની એક રહ
કુછી દીધી” એમાં તો મસ્તીહની ઉલુહીયત
કંઈ સામેત થઇ નહીં બલ્કે બીજી રહોની
જેવી એક સામાન્ય રહ તેઓની સામેત થઇ.
જે તમારી એવી મતલબ હોય કે હઝરત
મસ્તીહ (અલ) સિવાય બીજા કોઇને માટે એવા
શબ્દો વપરાયા નથી. તો તેનું એક કારણ છે
કે મસ્તીહ (અલ)ને બાપ વગર પેદા કરવાની
ખોદા પાકની ઇચ્છા હતી તેથી પોતાની અપાર
કુદરત તરફ ઈશારો કરી દીધો કે બાપના
વીર્ય (મની) ની જરૂર વગર માત્ર રહનેજ
આપની મા સાહેબાના ગર્ભમાં દાખલ કરીને
અમે આપને પેદા કીધા છે. એટલાજ માટે
કુખીને હઝરત આદમ (અલ) ને માટે પણ
“નદખતોરીહિ મિર રહી” ૨૩ મા પારાનો
૧૪મો રકુઅ એટલે આદમ (અલ)ના શરીરમાં
મારી (પેદા કીધેલી રહો) માંની (એક) રહ
મેં કુછી. એટલુંજ નહીં પણ સધળી માણસ
જાતિમાંના દરેક માટે ખોદા પાક શરમાવે છે
“ત્યાર પછી તે (ખોદા) તેના શરીરને પૂરેપૂરો
ખનાવે છે અને તે (શરીર) માં પોતાની (પેદા
કીધેલી રહો) માંની (એક) રહ નાખે છે

“સુખા સલ્વાહો વ નદખા શહે મિર રહેહી
(૨૧ મા પારાનો ૧૪ મો રકુઅ). ત્યારે જો
મજકૂર શબ્દોને લીધે મસ્તીહમાં ઉલુહીયત
અંબુતા હોય તો હઝરત આદમ (અલ)માં તે
શું દરેક માણસમાં મણુવી પડશે જે તદન
ખાતેજ છે. ઉલુહીયત એટલે ખોદાઇ પણ મસ્તી
હમાં છે કે નહીં એને માટે મહાન આલોગોની
લખેલી ક્રિતામો ઇઝ્ઝારેલહક, તોદશતુલ હિંદ
વિગેરેમાં સંપુર્ણ ખોલાસો છે વાસ્તે અહીં હું
માંડી વાળું છું.

પણ આ ચોપડીનો સવદ ફેવરડોને યાદ
રહે એટલા માટે આ ચોપડીના ટાઇટલ પેજને
બીજે પાનેથી છેવટ સુધી “ઉલુહીયતે મસ્તીહ”
ના દાવા માટે, ૪૫ જાણમાં આવેલા સિવાસ-
કોટ શહેરમાંથી પ્રગટ થતા પખ્યાત ચોપા-
નીઆ “અનવારહ ઇસલામ” ની ૮ મી
મિલ્દના અંક ૨૩-૨૪ પરથી કે જે અંક
૧૫ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૭ માટે છપાયો હતો
તેમજ જાલંદર શહેરની “જમદયતે મિ. પલ્લે-
ગીન” નામની અંગ્રુમનના સેક્રેટરી મોલવી
અલી મોહનદ સાહેબ બી. એ ટી. તરફથી
“મિત્ર” છાપખાનામાં હજરોની મણુતીમાં
છપાયેલા “સુવાલાતે લાજવાબ” નામના ચોપા
નીઆ પરથી, જે ઉલટ તપાસ નકલ કરે છું
કે જેનો જવાબ આજે ૧૪ વર્ષ થયાં હિંદુ-
સ્તાનના મીશન ખાતાના એક પણ નમકહલાલ
ગોરા કે કાળા ફેવરડે દીધો નથી.

છેવટે જે સાહેબોએ વખાળ્યો, કે થોડો
ફેરવાથી કે નાણાંથી આ રિસાલો પ્રગટ થવામાં
મદદ કીધી છે તેઓનો શુકરીયા અદા કરી
આ રિસાલાને ખતમ કરે છું અલહદ્દો સિલાહિ
રખિલ આલમીન, વ સલતલ્લાહો અલ્લા
સેયેદિલ મુસ્લીન, વ અલ્લા આલેહી વ સહ-
બેહી અમ્મમર્ન.

જો ઉપરાંત આ ચોપડીના પાના ૧૮ ૩૩ ૩૬ ૪૦
૫૨ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭
૭૧ ૭૨ ૮૦ ૮૧ ૮૬ ૮૮ ૯૬ ૧૦૦ સુધી

અનુક્રમણિકા. (ફેહરિસ્તે મજામીન)

પાતું ૩ ઇસ્લામને હદીસોની જરૂર માટે હઝરત અલી (રદી.) ને કાલ, પા. ૪ કુઆ-
નથી કષ્ટ મળે લેવાય છે અને હદીસોથી
કષ્ટ બાબતો સામેત થાય છે. પારકા ધર્મ-
વાળો કષ્ટ બાબત પર વાંધો ઇલાવી શકે છે.
પા. ૫ ખ્રિસ્તિઓ કષ્ટ ધર્મ બાબત કદિ
સામેત કરી શકતા નથી. ઇજીપ્તો ક્યારે અને
કયા સ્થાનોએ વડે લખાઈ, પા. ૫ થી ૭
જુના કરારની ખામીઓ. પા. ૮ ઇજીપ્તોને
હેબ્રુ ભાષામાં હોવાથી થયેલી તુકશાનીનાં
કારણો. પા. ૯ નવો કરાર, ઇસ્લામી હદીસો
જેટલો પણ માતખર નથી તેનાં કારણો. ઇજીપ્ત
મોટે માદ રાખવામાં આવી હતી. ઇજીપ્તની
ભાષા. ઇજીપ્તો કષ્ટ હતી. પા. ૧૦ કાગળોની
ગણતરી. હાલની ઇજીપ્તને ક્યારે બરાલી મળી,
ઇજીપ્તના બરાખોટા હોવાની ખોળ તપસ ક્યારે
થઈ. રોમન કેથોલિક પાદરીના સત્તાએ હાલની
ઇજીપ્તની પોકળતા માટે. પા. ૧૧—કયા
કયા સનમાં તપાસતાં કેટલી જુએ કયા પાદ-
રીને ઇજીપ્તમાં મળી આવી.

પાતું ૧૨—ખ્રિસ્તિ ધર્મમાં મુકિત
કે નબત મેળવવા માટે કેટલા હુકમો છે
તેમાંનો એક પણ હેકમ ઇજીપ્તનાં નથી. ઇજી-
પ્તની બીજી અબજબ જેવી પોકળતાઓ. બાય-
બલ જુલોનો બંડાર. તેમાંનો ફેરફાર જાણી
એકને કરવામાં આવેલો. પાતું ૧૩—
હાલની ઇજીપ્તની ચુટણી ક્યારે થઈ. ડોક્ટર
ડેરેખર અને ડેવનપોર્ટની એ બાબત સાક્ષી.
ડેરેખરનું બયાન કાન્સ્ટનટીન રાજા અને તેના
ફરમારીઓ માટે. પાતું ૧૪—બાયબલના
ચુટનારા સાચા ખ્રિસ્તિ નહતા પણ યુતપરસ્તો
હતા. ઇ. સ. ૨૦૦માં થયેલા વિદ્વાન ટર્ટલી-
અનની એ બાબત સાક્ષી. પાતું ૧૫—
ઇસ્લામી અને ઇસાઈ ધર્મ વચ્ચે ડેરેખર અને

મી. મારટને પ્રગટ કીધેલો તફાવત, જેમાં
ઇસલામની સરસાઈ અને સમ્બાધ. રાજા મજ-
કુરમાં એક રજકજી બરાખર ખ્રિસ્તિપણી
નહતું. પાતું ૧૬—ધર્મચુસ્ત ઇસાઈ
શરતે ખ્રિસ્તિ ધર્મ અને યુતપરસ્તીમાં દેખા-
ડેલી એકવતા. મજકુર બાબત પર ધર્મચુસ્ત
ન્યુટને જાહેર કીધેલો અભિપ્રાય. પાતું ૧૭—
ધર્મચુસ્ત પાદરી એરિયસને માટે મજકુર
રાજાએ બહાર પાડેલો ઠંડેરા. પાદરી નેસ્ટોરિ-
અસને સાચી વાત સમજવા માટે થયેલી સજા.
હાલનો ઇસાઈ ધર્મ ખરા ઇસાઈ ધર્મ અને
યુતપરસ્તીનો નિક્ષયર છે.

પાતું ૧૮—તરલીસ પરતી ઇસાઈયો
કયાંથી શીખ્યા. પાદરી એરિઅસનો હેવાલ.
એરિઅસનો અકાદો, ઇસાઈયોના ખંડનમાં
તે વખતે નાટકોમાં ભજવવામાં આવતો વેલ.
પાતું ૧૯—એજ પાદરીના અકીદાના રદમાં
બરાયલી નીસની કોન્સલ. સભા મજકુરે સાચા
ખ્રિસ્તીઓ માટે પ્રગટ કીધેલો કુદરનો ફતવો.
હાલના ઇસાઈ ધર્મ અને હાલની બાયબલની
પોકળતાઓ ખોલીને જાહેર કરનારા ઇસાઈ
પ્રખ્યાત વિદ્વાનોનાં નામ. પાતું ૨૦—
ડેવરડો માટે દાડમ હાલ. બાયબલની
પોકળતા માટે એક ઇસાઈ ખુલ્લું લખાણ, ડેવ-
રડો માટે મસાલેદાર ખારેક. બાયબલના
બરોસા વગર હોવા વાસ્તે ખીનું ઇસાઈ લખાણ.
ઇસલામી હદીસો બરોસા લાયકની છે તેનાં
કારણો. વહી ચાર તરફની હોય છે. પાતું ૨૧
હદીસને કુરાન જેવી નાઝિલ થયેલી ગણવાના
કારણો. હદીસોને ધીકારનાર માટે એતવણી
હદીસથી. પાતું ૨૨—નખી (સલ.)એ દીન
માટે ફરમાવેલી દરેક વાત ખોટાની વહી છે.
પાતું ૨૩—કુરાને, હદીસ માટે જગ્યા ખાલી
રેહવા દીધી છે હદીસ. તવારીખનું બયાન જે

કુર્બાન હદીસ વિરુદ્ધ નહીં હોય તેનાથી દલીલ પકડવી અશક્ય હોવા માટે દલીલ.

પાનું ૨૪—ઇસલામી હદીસો કેવી માત-
બર છે તેને માટે ઇસાઇ વિદ્વાનોના લખાણો.
યુરોપે બ્રહ્મર કીધેલી ઇસલામી દુન્યાની ખોટી
મથુલી. પાનું ૨૫-૨૬—અસમાજીર રિમલ
માટે ખોલાસો તથા ઇસાઇ લખાણ. પાનું
૨૭—કુર્બાન કોઇનું જીવન ચરિત્ર નથી એ માટે
દલીલો. પાનું ૨૮—બાયબલમાં દરેક પેનંજર
માટે જુદાઇએ લખાયેલી છે, તેના દાખલા,
આ મોપડીમાં હદીસની કષ્ટકષ્ટ માતબર કિતા-
બોથી દલીલો લેવામાં આવી તેનાં નામો. પાનું
૨૯—કુર્બાનમાં આગલા નખીયો (અલ)ના
મોનિઝા બયાન થવાનું કારણ તેઓની સરખા-
મણી કરવા માટે નથી, નખીયો (અલ)માં
દરબજનું ચદીઆતાપણું કંઈ બાબતોમાં છે.
પાનું ૩૦—એલવી અબદુલ્લાહ યુખારી સા-
હેબની સરખામણી માટે તકરીર. સરખામણી
માટે એક અલ્લી દાખલો. પાનું ૩૧—રેવરંડો
સરખામણી શા માટે કરે છે. દરેક નખીને કંઈ
બાબતને અનુસરતા મોનિઝા આપાયા. પાનું
૩૨—કુર્બાનની બાપા મોનિઝાફી શા માટે
મથુાય છે. જનાબ નખી (સલ)ને દરેક નખીને
પ્રખ્યાત મોનિઝો આપવામાં આવ્યો તેનું
કારણ. મોનિઝાની સરખામણી કરવામાં રેવરં-
ડોને ઇમાની નુકસાન, પાનું ૩૩—મસીહ
(અલ)નો જન્મ ચમત્કાર માટે નહોતો, પણ
ખોદાની કુદરત હતી. મજ્હૂર કુદરત દુન્યામાં
આર રીતે બ્રહ્મર કરવામાં આવી. મસીહ (અલ)-
ના જેવા ંશિઆ ખંડમાં થયેલા જન્મો.
પાનું ૩૪—યુરોપ ખંડમાં થયેલા જન્મો. પાનું
૩૫—આફ્રિકા ખંડમાં થયેલા જન્મો. અમેરિકા
ખંડમાં થયેલા જન્મો.

પાનું ૩૬—અર્ધ (રદી)નાં મોટાઇનાં
કારણો. પાનું ૩૭—કુર્બાનમાં આપનું નામ
આપવાનું કારણ મસીહ હોવાનો કાવો કરના-

રાઓની મથુલી. બાયબલમાં નખી સાહેબ (સલ)
ની ૧૧ સીદો. પા. ૩૮ “સબોધક”ની મતલબ
નખી (સલ) છે, મથુ મહાવિદ્વાન ઇસાઇ પંડિ-
તોનું માનવું. મજ્હૂર ૧૬રાઓના ખોલાસો. પાનું
૩૯—કુર્બાન હદીસમાં અસલી બાયબલ માટે
કેવું ઉત્તમ લખાણ છે તે માટે રેવરંડનું લખાણ
હતાં રેવરંડોની કૃતધનતા જેના બદલામાં મુસલ-
માનોની તેઓ સાથે વતપણું. પાનું ૪૦—ઇ-
જીવમાં નખી (સલ)ને શાહબદા કેહવું. આપ
(સલ)ની મા સાહેબાનું નામ કુર્બાનમાં
નહીં લેવાનું કારણ. નખી સાહેબ (સલ)નાં
માખાપ ઇમાનવાળાં હતાં એની સાબેતી.
પાનું ૪૨—ઇસાઇઓમાં ધર્મને માટે જુદું
ખોલાસું પુનઃ ક્યારથી મથુાય છે. પોતે સેંટ
પાલની જુદું ખોલાસાની પરવાનગી. પાનું ૪૩
નખી સાહેબ (સલ) ની પેદાયશ વખત બ્રહ્મર
થયેલા ચમત્કારો. પાનું ૪૪—આપ (સલ)
ની મા સાહેબા (રદી) ને આપ (સલ) ની
પેદાયશ માટે ક્રિસ્તાઓએ આપેલી શાંતિ
અને ખુશખબર. જન્મ વખતે બ્રહ્મર થયેલી
ચમત્કારિક ખીજ નિશાનીઓ. પાનું ૪૭—
આપે (સલ) બાલ્યાવસ્થામાં કીધેલી વાતો. આપ
(સલ) નું પારણું, ક્રિસ્તાઓ હલાવતા. રાહો
મીસાકમાં સંબળા નખીયો (અલ)થી નખી
(સલ) પર ઇમાન લાવવા તથા તેઓની મદદ
કરવા લીધેલા કેતકાર, પાનું ૪૮—આપ
(સલ) ને આવનું અવાહમાંજ નોખુવત
આપાઇ. પાનું ૪૯—પોતાની વાત સાબેત
કરવાને રેવરંડો હદીસ અને તવારીખને માતબર
મથુ છે જેને હંપર બરાસા વચરના પોતે લખી
મથા તેનો ખુદશો દાખલો. પાનું ૫૦—હિજ-
રતનું બયાન. “ફલાઇટ” શબ્દના ખરા અર્થ
પાનું ૫૧—આપ (સલ) શોકોની ખીકથી
મદીના શરાર થયા નહોતા, આપ (સલ) ના
રક્ષણ અર્થે ક્રિસ્તાઓનું હમિલ કાજર રહેવું
તેની દલીલો. ઇજી ખિસ્ત (અલ) ને આકાશ
પર સંજાણી રાખવાનું કારણ.

પાતું ૫૨—આકાશ પર મસીહ (અલ)-
તું શરીર સલામત રહે તેને માટે અકલી
હલીલ. આકાશ પર તેઓ શું ખાપ પીએ છે.
મેઆરાજનું બચાવ. મસીહ (અલ)ની આકાશી
હિજરત અને મેરાજ શરીરની તુલના. લંડાઇ-
યોમાં ક્રિસ્તાઓની મદદપર રેવરડોનો
સવાલ, તેનો રફ ઇન્જલથી. પાતું ૫૩—હિજ-
રત વખતે આપ (સલ) મદીનાને બદલે આ-
કાશો પર શા માટે ઉઠાવી લેવામાં નહો
આવ્યા તેનો જવાબ. હિજરત કરવી ખોદાના
હુકમથી હતી. દુશમનોની નજરે નહો પડવાનો
મોજિજો. સોરની યુદ્ધમાં નજરે નહો પડવાનો
મોજિજો. પાતું ૫૪—હિજરત દરમ્યાન આપ
(સલ) ને જરાએ ચિંતા કે બીક હતી નહો.
દરબે આપની મદદ માટે ક્રિસ્તાઓનો તુલુલ
કુર્આનથી. કરોળિયાની ભલ અને નજરે નહો
પડવા માટે તેમજ ક્રિસ્તાઓની હાજરી માટે
ખુલ્લી હદીસ. પાતું ૫૫—યુદ્ધમાં જનતી ને-
હેર. જમીન ફાટી આપ (સલ)ના દુશમનનું
તેમાં પકડાઇ જવું, મોજિજો. નખીયો (અલ)-
ને હમ્મતની ઈજને બીધે હિજરત કરવાનો
હોદ્દમ શા માટે આપવામાં આવે છે. પાતું
૫૬—મસીહના આવવાથી બ્રિજિયા વેશે ઉઠાવી
લેવાનું કારણ. મદીનએ મોનવ્વરમાં આપની
પધરામણીને દહાડે બહેર થયલા મોજિજાઓ.

પાતું ૫૭—કયા કયા નખીયો (અલ)
આકાશો પર જીવતા ઉઠાવી લેવામાં આવ્યા.
પાતું ૫૮—તેઓ સાથે મસીહ (અલ) ના
આકાશો પર જવાની તુલના. ઇન્જલમાં આકાશ-
પર ઉઠાવતી વખતે મસીહ (અલ) ને કરવામાં
આવેલા અપમાનો. જે વખતે ખોદાપાકની
જરાપણ મદદ તેઓ માટે આવી નહો, પાતું
૫૯—મસીહ (અલ) આજીજીથી મંજિલી
મદદ. નાકેમદી બરેલા તે વખતના તેઓના
અપેરો. રેસનલિટરો અને દેહરિયાઓનો એ માટે
સવાલ. એથી ઉલટું કુર્આનથી તેઓને મળ-
નારી ક્ષતિ. મસીહ (અલ)નું માન કુર્આનજ

બળબુ. પાતું ૬૦—ચોતે મસીહ (અલ)ની
એ માટે પેશીનગોષ. ઇન્જલમાં હજી સુધી
“મોહમદ અને અહમદ” નામે છે. ક્રિસ્તિ-
ઓનો ખાસ અકીદો કે મસીહ (અલ) ને
જહનમમાં મોકલેલા માનવું.

પાતું ૬૧—ઇન્જલથી મસીહનું માલુસ
ભતિ હોવાની સાબેતી. પાતું ૬૨—ઇન્જલે
મસીહ (અલ) ને આદમપુત્રોમાંથી પશુ
કાઠી નાંખવાની કીધેલી મેઅફીયો. પાતું
૬૩—આકાશો પર જીવ તરસ કંઈ ચીજોથી
મટે છે. મસીહ (અલ) ને જેમનો ઈફત નહોતો.
તેઓ બુખ્યા થતા હતા. ક્રિસ્તિઓના મસીહ
(અલ)ના માલુસ ભતિ હોવા માટે એક
મત પા. ૬૪મસીહ (અલ)માં નહિ ખોદાઇતાકાત
હતી નહી ખોદાઇ ચુક્યા હતા, કુર્આનથી
હલીલ. મોઅજિજાઓ બહેર કરનાર ખોદાજ
હોય છે એ માટે સુનત જમાતનો અકીદો.
બાપમલમાં કયા કયા નખીયો યુદ્ધ જીતેલું
છે, પાતું ૬૫—ક્રિસ્તિઓને માનવા પડેલા
પંચદેવ. પાતું ૬૬—નખી (સલ) એ જીતેલું
મદદ. પાતું ૬૭—પકવાનનું બોલવું, કાંકરી
ઓની તલબીક, દિવાલ, ઉમદા અને બાર-
બાની આમીન, ઝાડો અને પર્વતોની સલામ,
ખજુરીના ચૂકા મડનું રડવું. પાતું ૬૮—જજ
કુર મડમાં ૯ તરફથી સજીવન થવાની સાબેતી.
ઇમામ શફીઘ (રદી)નો એ માટે કોલ રેવર-
ડોનો એ માટે સવાલ જેના અમલખ જવાબો.

પાતું ૬૯—કુર્આનમાં મસીહ (અલ)ને
પેદા કરવાની સિદ્દ અપામલી હોવાનું જમાન
તેનો જવાબ. બીજા નખીયોએ શું શું પેદા
કીધું એ બાબત મસીહ (અલ)ના મોજિ-
જાની તેઓ સાથે તુલના. પાતું ૭૦—નખી
(સલ)એ પેદા કીધેલી વસ્તુઓના મોજિજા.
પરિદાના મસીહી મોજિજા પર કાદિયાની
સંકેતો જવાબ રેવરડોએ કીધો નથી. પાતું
૭૧—મોજિજા દેખાડવાની સત્તા એક પશુ
નખીને દેવામાં આવી નથી. કુર્આનથીજ જવાબ

દેવાને મુસલમાનો શા માટે ખંધાયેલા નથી. નખી (સલ)ના, આધિનાએ વારતે મોજિજા, પાનું ૭૨—દાદીને માટે મોજિજા. નખી (સલ) અને ઇન્જીલી મસીહની ઓરતોને અરુકાવામાં તુલના દરજ્જા દર કરવાનો મોજિજો. પાનું ૭૩—ઈસ્મે એમ એટલે શું. નખી (સલ)ની પેશીનગોષ્ઠીઓ માટે સ્વાયલી ક્રિતાઓનાં નામ આપ (સલ)ની પેશીનગોષ્ઠીઓને દેહરિયાઓને ખચ મોજિજા માનવા પડશે. પાનું ૭૪—દિલમાં કહેલી વાત જાહેર કરવાના, ઘરમાં કંધિલી વાત અને કામ. જાહેર કરવાના મોજિજાઓ. પાનું ૭૫—ગાયબલ તે નખીચોનો ગુનાહ સંબંધ. નખીચો (અલ) ની ઇસમત એટલે એગુનાહ હોવાની પૂરી બહસ.

પાનું ૭૬—કુઆનથી નખી (સલ)ની કસમતની સામેતી દરેક દીની વાતમાં પાનું ૭૭—ગુનાહોની માફી માંગવાની ખરી તદ્દસીર પાનું ૭૮—“દાહલન કે ગાહલન” શબ્દની ખરી તદ્દસીર. પાનું ૭૯—એ તરેહનાં જુદા જુદા ફરજિયાતો માટે એકજ શબ્દના જુદા જુદા અર્થો લેવાજ નોંધજો, એક રેવરંડનો કુકમ. પાનું ૮૦—કુઆનમાં મસીહ (અલ) નો ઇસ્તિગશાર. બાયબલમાં તેઓના ઇસ્તિગશાર તેથી નખીચો કદિ એગુનાહ સામેત થઈ શકતાજ નથી

પાનું ૮૧—સામાન્ય ખ્રિસ્તિઓની પેઠે પોતાના ગુનાહો માટે ઇન્જીલી મસીહ લીધેલો ખાતિરમાં પાનું ૮૨—“વજહન” શબ્દના ખરા અર્થ. આકાશમાં કેટલા નખી જીવતા છે. ઇન્જીલી મસીહનું કબરમાં દટાવવું. પાનું ૮૩—“ખાકમાં મળી જવાના” ખરા અર્થ નખીચો (અલ)ની હયાતીની બહસ. તેઓની હયાતીની કેટલીક તવારીખી સામેતી. એ ખ્રિસ્તિઓનું નખી (સલ)ને કબરે શરીરમાંથી કાઢી

જવાની મિલિશ. ખ્રિસ્તિઓનું મનનું કે નખીચો કબરમાં હયાત છે. પાનું ૮૪—હરત (સલ)નો એક ગૌરવી સાથે દરત મેલાપ. મસીહ (અલ) ની સલામનો જવાબ આપ (સલ) કબરે શરીરમાંથી દેજો.

પાનું ૮૫—મસીહ (અલ) કયાં દટાયેલ ઇન્જીલમાં મસીહ (અલ)નું ફરીથી આ દુન્યામાં આવવાની સામેતી. પાનું ૮૬—જુદા જનાવરી મસીહ ધણા યવાની ઇન્જીલમાં એતવણી. ઇન્જીલમાં મસીહ માટે “માલુસનો દોષરો” એ શબ્દો. મસીહ (અલ) કયારે આવશે તેની ખબર કાઢને નથી, ઇન્જીલમાં એક દેખીતી બુલ. પાનું ૮૭—કબરમાં દટાયેલા કરતા આકાશ પર કે જમીન પર રહેનારનો દરજ્જો સંદેશાનો છે એની બહસ. પાનું ૮૮ રેવરંડજીના લખાણથી સઘળા ખ્રિસ્તિઓ ગેદમાન સામેત થયા. પાનું ૮૯—મસીહ (અલ) આકાશ પરથી જમીનપર શા માટે પાછા આવશે, પાનું ૯૦—મસીહ (અલ) ને એ મરતમે શા માટે આપવામાં આવશે, પાનું ૯૧—મસીહ (અલ)નાજ વખતમાં નખી (સલ) શા માટે જાહેર નહી થયા. મસીહ (અલ) ને મુશીબતમાં છોડી પોતે શિષ્યો ન્હારી ગયેલા. પાનું ૯૨—મસીહ (અલ) આકાશ પરથી ઉતરી મોહમ્મદી દીન પર ચાલશે, નવી શરીઅત લાવવાની કદનાનું ખોટાઈ. પાનું ૯૩—આખી દુન્યાના ધર્મો એક જગત શુદ્ધી રાહ જુએ છે એની અતેક ધર્મોથી સામેતી. પોતે ખ્રિસ્ત (અલ)ના ફરીથી આવવાની ખ્રિસ્તિઓ રાહ જુએ છે એની દલીલ. પાનું ૯૪—હરત ઇસા (અલ)ના ફરી આવ્યા પછી દુન્યાના ધર્મો કેવી રીતે એકત્ર થઈ જશે.

પાતું ૬૭—સેવરંડુ પાતે પાની લેવું કે
કેવલ (સહ) બેશક રસલ છે, મોઅબિઓ.
હાલની બાબત પર વિશ્વાસ લાવવાથી મુસ-
લમાનેને ચનારી નુકસાનીઓ. બાબત, ઇસુ
ખ્રિસ્તને માટે કેવો અકાદિ શીખવે છે. પાતું
૬૮—પાણી દારૂ બની જવાનો ઇન્જીલી મોઅ-
બિઓ ઇસુ માટે બાબતમાં આવેલા કેટલાક
મુશ્કેલી મોટા ચુનાહો, પાતું ૬૯—સખળા નખી-
યો માટે ઇસુએ ઉચારેલા અપશબ્દો. ખોટાપાક
માટે શીખવેલો ખોટો અકાદિ. પાતું ૧૦૦—
“નિર રહેના” શબ્દનો ખોલાસો, કુર્આની
આયતના પાઠરીએ કીધેલા ખોટા અર્થ.
રાઇટલ પેજના ખોળ પાના પર
“ઉલ્લખિતેમસીહ”ને ૨૬ કરનારા શેઅરો.
આ ચોપડીના કયા પાનાઓમાં મળકેર ઉલ્-
લખિત કે ખોટાપણનો ૨૬ અવી જાય છે.

પાછળના પાના ૧૩ થી પાના ૧૯ સુધીમાં
“ધી કૌનશલિકટ” નું નેટલું લખાયું છે તે
અસલ અંગ્રેજી લખાયું પણ અહીં પ્રગટ કરવું
ચોખ્ખું ધારું છું કે વાંચકોમાં કોઈ સહેજને
અસલ લખાયું જોવાની દૃષ્ટા હોય તેઓની
દૃષ્ટા પૂરી થાય. તેમજ જે સહેજને કોઈ ૨૬
કરવાની જરૂર આવી પડે તેએને જોઈતી કોઈ
દલીલ એમાં મળી આવે. એટલું યાદ રાખવું
કે મળકેર તજ્જુમો શબ્દાનુસાર નથી પણ
મહાવરને અનુસરી કોઈ કોઈ ઢેકાણે તકસીલી
તજ્જુમો મેં કીધો છે.

It had now become evident
that the Christians constituted
a powerful party in the state,
animated with incignation at the
atrocities they had suffered and
determined to endure them no
longer. After the abdication of
Diocletian (A. D. 305), Consta-
ntine, one of the competitors for

the purple, perceiving the advan-
tages that would accrue to him
from such a policy, put himself
forth as the head of the Christi-
an party. This gave him, in ev-
ery part of the empire, men and
women ready to encounter fire
and sword in his behalf: it gave
him unwavering adherents in
every legion of the armies. In
a decisive battle, near the Mil-
vian bridge, victory crowned his
schemes. The death of Maximin
and subsequently that of Licinius
removed all obstacles. He ascen-
ded the throne of the Caesars
the first Christian emperor.

Place, profit, power these
were in view of whoever now
joined the conquering sect. Cro-
wds of worldly persons, who
cared nothing about its religious
ideas, became its warmest sup-
porters. Pagans at heart, their
influence was soon manifested
in the paganization of Christia-
nity that forthwith ensued.
The emperor, no better than they,
did nothing to check thier pro-
ceedings. But he did not perso-
nally conform to the ceremonial
requirements of the Church un-
til the close of his evil life.
A.D. 337. (પાડ ૧૩-૧૪.)

That we may clearly appreci-
ate modifications now impressed

on Christianity the modifications which eventually brought it in conflict with science—we must have, as a means of comparison a statement of what it was in its purer days. Such, fortunately, we find in the "Apology or Defense of the Christians against the Accusations of the Gentiles," written by Tertullian, at Rome, during the persecution of Severus.

From Tertullian's able work we see what Christianity was while it was suffering persecution and struggling for existence. We have now to see what it became when in possession of imperial power. Great is the difference between Christianity under Severus and Christianity after Constantine. Many of the doctrines which at the latter period were preeminent, in the former were unknown. (413 18.)

Two causes led to the amalgamation of Christianity with paganism; 1. The political necessities of the new dynasty; 2. The policy adopted by the new religion to insure its spread. (413 19.)

1. Though the Christian party had proved itself sufficiently strong to give a master to the empire, it was never sufficiently strong to destroy its antagonist, paganism. The issue of the stru-

ggle between them was an amalgamation of the principles of both. In this, Christianity differed from Mohammedanism, which absolutely annihilated its antagonist, and spread its own doctrines without adulteration. (414)

Feeling that there must be concessions to the defeated pagan party, in accordance with its ideas, he looked with favor on the idolatrous movements of his court. In fact, the leaders of these movements were persons of his own family.

2. To the emperor—a mere worldling—a man without any religious convictions, doubtless it appeared best for himself, best for the empire, and best for the contending parties, Christian and pagan, to promote their union or amalgamation as much as possible. Even sincere Christians do not seem to have been averse to this; (414 14-15)

This attempt to conciliate worldly converts, by adopting their ideas and practices, did not pass without remonstrance from those whose intelligence discerned the motive. "You have," says Faustus to Augustine, "substituted your agapee for the sacrifices of the pagans: for their idols your martyrs; whom you

serve with the very same honors. You appease the shades of the dead with wine and feasts; you celebrate the solemn festivities of the Gentiles, their calends, and their solstices; and, as to their manners, those who have retained without any alteration. Nothing distinguishes you from the pagans, except that you hold your assemblies apart from them." Pagan observances were everywhere introduced. At weddings it was the custom to sing hymns to Venus. (41j 15)

We may read with advantage the remarks made by Bishop Newton on this paganization of Christianity. He asks: "Is not the worship of saints and angels now in all respects the same that the worship of demons was in former times? The name only is different the thing is identically the same, ... the deified men of the Christians are substituted for the deified men of the heathens. The promoters of this worship were sensible that it was the same, and that the one succeeded to the other; and, as the worship is the same, so likewise it is performed with the same ceremonies. (41j 19)

Thus far Bishop Newton; but to return to the times of

Constantine: though these concessions to old and popular ideas were permitted and even encouraged, the dominant religious party never for a moment hesitated to enforce its decisions by the aid of the civil power—an aid which was freely given. Constantine thus carried into effect the acts of the Council of Nicea. In the affair of Arius, he even ordered that whoever should find a book of that heretic, and not burn it, should be put to death. In like manner Nestorius was by Theodosius the younger, banished to an Egyptian oasis.

The reign of Constantine marks the epoch of the transformation of Christianity from a religion into a political system; and though, in one sense, that system was degraded into an idolatry, in another it had risen into a development of the old Greek mythology. The maxim holds good in the social as well as in the mechanical world, that, when two bodies strike, the form of both is changed. Paganism was modified by Christianity by Paganism. (41. 22)

In the Trinitarian controversy, which first broke out in Egypt—Egypt, the land of Trinity:

the chief point in discussion was to define the position of "the Son." There lived in Alexandria a presbyter of the name of Arius a disappointed candidate for the office of bishop. He took the ground that there was a time when, from the very nature of sonship, the Son did not exist, and a time at which he commenced to be, asserting that as a necessary condition of the filial relation that a father must be older than his son. But this assertion evidently denied the coeternity of the three persons of the Trinity: it suggested a subordination or inequality among them, and indeed implied a time when the Trinity did not exist. Hereupon the Bishop, who had been the successful competitor against Arius, displayed his rhetorical powers in public debates on the question, and, the strife spreading, the Jews and pagans, who formed a very large portion of the population of Alexandria, amused themselves with theatrical representations of the contest on the stage—the point of their burlesques being the equality of age of the Father and the Son.

Such was the violence the controversy at length assumed,

that the matter had to be referred to the emperor. At first he looked upon the dispute altogether frivolous, and perhaps in truth inclined to the assertion of Arius, that in the very nature of the thing a father must be older than his son. So great, however, was the pressure laid upon him, that he was eventually compelled to summon the Council of Nicea, which, to dispose of the conflict, set forth a formulary or creed, and attached to it this anathema; "The Holy Catholic and Apostolic Church anathematizes those who say that there was a time when the Son of God was not, and that, before he was begotten, he was not, and that he was made out of nothing, or out of another substance or essence, and is created, or changeable, or alterable." Constantine at once enforced the decision of the council by the civil power. (413 12)

બહેર ખબર.

કુરઆને શરીફ—અરબી તેની સાથે યુજરાતી અક્ષરમાં કુરઆન એટલે માત્ર યુજરાતી બાજુનાર પણ લિલાવત કરી શકે અને તેની સાથે યુજરાતીમાં તરજુમો. કી. રૂ. ૨૦ વીશ

બેહેશતી ડેવર ઉર્દુ—છોકરીઓ તથા ઝોરતો માટે ખાસ આ કિતાબ લખાઈ છે. એમાં અકીકા, નમાઝ, રોઝા, ઝકાત, વગેરે સરવે દીની મસઅલા ખુલાસાથી સમાયલા છે. એ ઉપરાંત ઝોરતોને લગતી બીમારોએ તથા દવાઓની બાબત યુજર્વ સમાયલી છે. તથા ઘર સંસારી માં તથા હુમરા પછુ સમાયલા છે કીતાબના ૧૦) ભાગ છે. દરેક ભાગની કી. આ. પાંચ આખા પુસ્તકની કીમત રૂ. ૩૦

બેહેશતી ગોહર ઉર્દુ—એમાં મરદોના લગતા મસઅલા દીની તથા દવાઓ પણ યુજર્વ છે. કીમત આના ૧૨.

બેહેશતી ડેવર—આ કિતાબ દીન ઇસ્લામ શીખવવા મદદસા અને રુકુઓમાં લાગવાય કિતાબ છે આ કિતાબના સધળા ભાગો વાંચનાર નાનો સરખો માત્રવી થઇ જાય છે, અને દીનના જરૂરી મસલા બાજુવાની બીજી કોઇ કિતાબની જરૂરત રહેતી નથી. એ કિતાબના યુજરાતીમાં આઠ ભાગ છપાઇ બહાર પડ્યા છે **પહેલા ભાગમાં** સુનત જમાઅતના અકીદા કેટલીક નસીહતો અને વોજુ ગોસલ તયમ્મોમના મસલા ઘણી ઉમદગીથી બયાન થયા છે કી. આના ૭. **બીજા ભાગમાં** હેજ નિશાસના તથા નમાજના મસલા ઘણા વિસ્તારથી લખ્યા છે. કી. આના ૬. **ત્રીજા ભાગમાં** રોઝા જકાત સદકએ ફિત્ર કુરબાની કસમ કસમનો કદાશે વગેરે ઘણા વિષયોના ઘણા મસલા વિસ્તારથી બયાન થયા છે. કી. આના ૬. **ચોથા ભાગમાં** નિજહ તયાક, હદત નશકો સોધ, બચ્ચા પાલવાના હક્ક, ઘણી ઘણીઆણીમાં બનાવ થવાના કાપદા કુરઆન શરીફ સહી પઢવાનાં કાયદા વગેરે ઘણા વિસ્તારથી બયાન થયા છે. કી. આના ૬. **બાગ** ખાંચમાં વેચાયું કિરાયા વકીલ બનાવતું બખશીશ કરતું વગેરે મોઆમલાતના મસલા ઘણી ખુબીની સાથે બયાન થયા છે કી. આના ૭. **ભાગ છઠામાં** હાલ જમાનાની કેટલીક રસમોના ખાતલ થવાતું યા તેની ઇસ્લાહ કરવાતું બયાન થયું છે કે જેને માફક અમલ કરવાથી દીની અંને દુન્યવી હજારો શાયદા છે, મુનસેફ નીજઝોએ આ હીરસને ઘણો પસંદ કર્યો છે કી. આના ૧૨. **ભાગ સાતમાં** ઇસલાહ પાને તહજીમે અબલાક પીરી મુરીદી કેવામતતુ વર્જુન જનત જહનમતુ વર્જુન વગેરે વિષયો ઘણી સારી રીતે બયાન થયા છે, કી. આના ૬. **ભાગ આઠમાં** સો નેક બીબીઓની હિકાયતો અને તેથી નીકળતો સાદ ખુલક મોહમ્મદી ટુકમાં હઝરત (સલ) નું જીવનચરિત્ર વગેરે વિષયો અગમ્ય તરફથી બયાન થયા છે. કી. આના ૧. કુલ ભાગોની કી. રૂ. ૩૦. અને બેહેશતી ગોહર ઉર્દુની કી. આના ૧૦ અને યુજરાતી મદત.

માલાયુક મિન્હો—નાખની જગત બાજીની શરસી કિતાબ મહા વિદ્વાન વલિયે કામેલ જનાબ કાજી સન ઉલ્લાહ પાણીપતી (રહ)ની રચેલાં કે જે ઘણા શહેરોના ઘણા પ્રેસોમાં ઘણીવાર છપાઇ માત્ર પામી દરેક ઇસ્લામી મદદસાઆમાં ચાલુ છે, તેના તરજુમો યુજરાતીમાં છપાયો છે મન્કુર કીતાબનો તરજુમો ઉર્દુમાં થઇ ઘણો બાનારા થયો છે પણ તે ફક્ત કિતાબનો તરજુમો છે. અને યુજરાતીમાં કિતાબના તરજુમા સાથે તેની નોટોનો પણ તરજુમો થયો છે કે જેમાં નમાઝ રોઝા, ઝકાત, અકાએફ વગેરેના સંકટો મસલાઓનો મોટો ખજાનો સમાયલો છે. અને એજ કાજીથી શરસી માલાયુક મિન્હોની સાથે દરેક પ્રેસવાળાએ નોટને છાપી છે. એ તરજુમો ૫૦ રૂપિયા ઉમદા કાગળ ઉપર છપાઈ બહાર પડ્યો છે. કી. રૂ. ૨ પોષ્ટ વગર.

વહેવારીઓ માટે સારૂ કમીશન આપી આડરથી ખાલ મોકલવામાં આવશે.

એનેજર—કુતુબખાના આદેકીવ્ય ૬.

મુ. ચંદર ૭૯૯—સુરત.

“તોહફતુલ હિંદ” નામનું જે કે હિંદુ-સ્તાનમાં હુદ્દા બાપામાં ૧૨ વાર છપાઈ માન પામેલું તેનો તરજુમો હંમેશા કરાવી ૬૦ રતલી રાશલ ગલેઝ ઉમદા કાગળ ઉપર છપાવ્યો છે. એમાં કર્તાએ માત્ર હિંદુ ધર્મ તથા કર્ત્તવામી ધર્મનો સુકામલો કરી બતાવ્યો છે, પણ બા-પાંતર કરનારે નોટમાં પ્રીતી ધર્મનો તથા આર્થ સમાજવાળાઓનો પણ સુકામલો કરી બતાવ્યો છે, એમાં માત્ર સુકામલો છે એમ નહિ પણ સુસલમાની ધર્મમાં ખુદાને કેમ માનવો તથા હિસ્તાઓને કેમ માનવા? પે-ગમ્મશને કેમ માનવા? કીતબોને કેમ માનવી? ધર્મ. તથા એ પાંચે બીનાએ દરલામ નું વર્ણન છે. દુકાણુથી નિકાહ, તલાક, દરામ હજાજ, સક્કામ, પારકા ધર્મવાળાઓને નોતર કરતું વગેરે તથા પાદરીઓનાં ચોપાનીયામાં ફિલામનાં ચંદ્ર ઉપર ધુળ કડાવી છે તેનો ઉત્તર આપી તે ધુળ તેઓ પર પાડી છે અને લગબગ બધી શકાઓનો જવાબ એમાં છે તથા પારસીઓના પુસ્તકોથી હજરત મોહમ્મદ સાહેબના બવિખ્યાદપણાની સાબેતી વગેરે છે. કીમત રા. ૩ પો. ૧૭૬.

“તોહફતુલ હિંદ” ગુજરાતી ઉપલું પુ-સ્તક સુજરાતીમાં છપાવ્યું હતું પણ લોકોપયોગી થવાથી બધી ગયું હતું જેથી આજતી બીજી પણ છપાવી બહાર પાડી છે. કી. રા. ૩.

“મજહૂલ હકક” નામનું પુસ્તક કે જે મોહલી રહમતુલ્લાહ મોહાનગરે મક્કા સાહેબ નું અનબીમા રમેલું છે તેનો તરજુમો ગુજ-રાતી બાપામાં કરી એક ૫૦ રતલી કાગળ ઉપર આઠ પેજ પ્રજ ૫૦૦ ઉપર છપાવ્યું છે એ આખી જગતના પાદરીઓને અક્તર કર-નાર છે એજ કારણથી અરબી, તુરકી અને ફ્રેન્ચ બાપામાં ધણીવાર છપાયું છે એમાં એક પ્રસ્તાવના છે અધ્યાય છે પ્રસ્તાવનામાં ફેટલીક જાણવાળેજ બાબતો લખી પાદરી ક્રા-નડાની મીંજાતુલ હકના ફેટલાક ફરરાઓનો જવાબ છે, પહેલા અધ્યાયમાં બામખલનું વર્ણન છે, તથા તેની બુલોની બોગરાની સાબેતી છે બીજા અધ્યાયમાં બામખલનો ફેરફાર થવા

નો સિદ્ધાંત તથા પાદરીઓના ઘેલોઓનો છે ત્રીજામાં નાસેખ મનજુખનું વર્ણન ચોથામાં ત્રિદેવનું (તસલીસનું) ખોટાઈ બ બલથી તથા અઠલી દાખલાઓથી છે. ૨ ત્રિદેવ વિષે તેઓના લીધેલા આધારનો પણ છે. પાંચમામાં કુરઆનનું કલામુલાહ સિદ્ધ કરી કુરઆન ઉપર તેઓની કીધેલી શાઓનો ઉત્તર છે. તથા એની સાથે હદીસોને ફેટલોહ હાલ તથા તે વિષેની શકાઓનો ઉત્તર પણ છે છઠ્ઠામાં હજરત મોહમ્મદ (સલ) સાહેબ ની પેગમ્બરીની સાબેતી છે. અને તેની વચ્ચે બીજી ધણી બાબતો સમાયલી છે. હજરતની નોખુવત ધણી સારી રીતે તેઓની બામખલ થા પણ સાબેત કરવામાં આવી છે. કી. રા. ૩-૦-૦ પો. ૧૭૬.

બેબલ પરીક્ષા કીમત આના ૨ } આ બંને ચોપડી
જેહાંની હકીકત કી. આના ૨ } એ બેજાહેલ હ
આકાશ ચાલ રહે પૃથ્વી ચાલ કીમત આના ૪
મજહૂલ હસજામ ગુજરાતી કી. આ. ૧
સાહે નખત હુદ્દા કી. આ. ૨
નસીહતુલ મુસ્લેમીન હુદ્દા કી. આ. ૩

કુરઆન શરીફ મોટા તથા ઉમદા ખતમાં અને તેની નીચે લાહઅખદુલ કહેર (રહ)નો જમ ત બખીતો તરજુમો ગુજરાતી અક્ષરોમાં છલક આમડાની કી. રા. ૧૦

સાહે નખત ગુજરાતી બાપામાં
નસીહતુલ મુસ્લેમીન
એલથી બશીરના રીસાલોનો હુક જવાબ
જાઝબ આમાલ
કાઠવાની મજહૂલનો ખંડન
નારએ અસદુલ્લાહ શીઆહ મજહૂલ
નો ખંડન
ગુજહતુલ મનાએક (હજના મસલા)
પુત સીકન

હી. ૦ એનજર-કુતુબખાના સાહેકામ
૩૫૦ ફાદર હસ્તે સુરત.

આ પુસ્તકો ફરિને માટે પોસ્ટ
જાહેર આવાસની કીમતોમાં
આ પુસ્તકો ફરિને માટે પોસ્ટ
જાહેર આવાસની કીમતોમાં

